

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2013

Statens
offentliga
utredningar

1968: 41

Justitie-
departementet

Ref

506

1968: 41 A

Utsökningsrätt VII

Ackordsförhandling

Förslag av lagberedningen

SOU

Stockholm 1968

Statens offentliga utredningar 1968

Kronologisk förteckning

---

1. Ekonomisystem för försvaret. Esselte. Fö.
2. Ekonomisystem för försvaret. Bihang. Esselte. Fö.
3. Kreditmarknadens struktur och funktionsätt. Esselte. Fi.
4. Handläggningen av säkerhetsfrågor. Isaac Marcus. Ju.
5. Industrins struktur och konkurrensförhållanden. Esselte. Fi.
6. Strukturutveckling och konkurrens inom handeln. Esselte. Fi.
7. Ägande och inflytande inom det privata näringslivet. Esselte. Fi.
8. Skogsbrukets planlägningsfrågor. Svenska Reproduktions AB. Jo.
9. Virkesbalanser 1967. Esselte. Jo.
10. Säkerhetspolitik och försvarsutgifter. Esselte. Fö.
11. 1958 års utredning kyrka-stat. XI. Svenska kyrkan och staten. Esselte. U.
12. Förvaltningen av kyrklig jord m.m. Berlingska Boktryckeriet. Lund. U.
13. Fritidsfisket. Esselte. Jo.
14. Skolboksleveranser. Svenska Reproduktions AB. U.
15. Musikutbildning i Sverige. Esselte. U.
16. Rennäringen i Sverige. Esselte. Jo.
17. Allmänna vägar. Svenska Reproduktions AB. K.
18. Parkering. Esselte. K.
19. Trafikmålsutredningar. Beckman. Ju.
20. Upphandling av byggnader. Del. I. Formerna. Esselte. Fi.
21. Pensionstillskott m.m. Esselte. S.
22. Jordhävdslag. Esselte. Jo.
23. Bilregistrering. Berlingska Boktryckeriet. Lund. K.
24. Avstämning av 1965 års långtidsutredning. Esselte. Fi.
25. Studieprognos och studieframgång. Svenska Reproduktions AB. U.
26. Ändrade avskrivningsregler för rörelse- och hyresfastigheter. Beckman. Fi.
27. Förvaltningslag. Esselte. Ju.
28. Intersexuellas könstillhörighet. Esselte. Ju.
29. Statistikbehov och statistikproduktion för regionala utredningar. AB Kopia. I.
30. Bostadsbyggandets planering och kreditförsäkring. Esselte. I.
31. 1965 års allmänna fastighetstaxering. AB Kopia. Fi.
32. Fastighetstaxeringens regler och organisation. Esselte. Fi.
33. Lokal trafikservice. Svenska Reproduktions AB. K.
34. Transportforskningens organisation. Beckman. K.
35. Storlandstingets författning. Svenska Reproduktion AB. K.
36. Läromedel för specialundervisning. Svenska Reproduktions AB. U.
37. Konfliktdirektiv. Esselte. I.
38. Boendeservice 1. Esselte. I.
39. Eldistributionens rationalisering. Beckman. Fi.
40. Verkställighet av utländska domar. Esselte. Ju.
41. Utsökningsrätt VII. Beckman. Ju.

Statens offentliga utredningar
1968: 41
Justitiedepartementet

Utsökningsrätt VII

Ackordsförhandling

Förslag av lagberedningen

Stockholm 1968

Statens offentliga utredningar

1968:41

Landbruksutredning

Utökningssätt VII

Ackordslösa ändringar

Förslag av jägareförbundet

Stockholm 1968

Till Konungen

Jämsides med arbetet på en ny utsökningsbalk har lagberedningen varit sysselsatt med översyn av ackords- och vissa delar av konkurslagstiftningen samt av förmånsrättsordningen i 17 kap. handelsbalken. Som ett första resultat av detta arbete får beredningen härmed i underdånighet avlämna betänkande med förslag till reviderad lagstiftning om ackordsförhandling.

Arbetet har bedrivits i samråd med de särskilda kommittéer i Danmark, Finland och Norge som har till uppgift att framlägga förslag till ny konkurslagstiftning i respektive land. Det har ej ansetts möjligt att f.n. få ett samnordiskt förslag till stånd, men enighet har preliminärt nåtts på vissa centrala punkter.

I arbetet har från svensk sida bl.a. deltagit följande särskilt tillkallade sakkunniga, nämligen bankdirektören Erik Burling, hypoteksdirektören Bengt Gunnhagen, rådmannen Bernt Krause, advokaten Sten Lindskog, professorn Lars Welamson, direktören Sven Åvall och advokaten Anders Öhman. De sakkunniga har anslutit sig till förslaget.

I utarbetandet av betänkandet har, i enlighet med den arbetsfördelning som tillämpas inom beredningen, ordföranden samt undertecknade ledamöter Rydin och Montgomery deltagit.

Underdånigst
GÖSTA WALIN

BENGT RYDIN

HENRY MONTGOMERY

Stockholm den 16 augusti 1968.

Innehåll

Förslag till lag om ackordsförhandling	7		
Förslag till lag om ändring i konkurslagen	19		
Förslag till lag om ändrad lydelse av 8 kap. 5 § och 13 kap. 15 § giftermålsbalken	39		
Förslag till lag angående ändrad lydelse av 18 § lagen den 1 juli 1898 (nr 64 s. 10) om boskillnad	40		
Förslag till lag om ändrad lydelse av 19 kap. 11 § ärvdabalken	41		
Förslag till lag om ändrad lydelse av 17 kap. 4 och 8 §§ handelsbalken	41		
Förslag till lag angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 20 november 1845 (nr 50 s. 1) i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva	42		
Förslag till lag angående ändrad lydelse av 117 § lagen den 8 april 1927 (nr 77) om försäkringsavtal	44		
Förslag till lag angående ändrad lydelse av 3 § lagen den 25 maj 1956 (nr 217) om vissa kreditinrättnings konkurs	45		
Förslag till förordning om ändring i 71 § uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272)	46		
Förslag till förordning angående ändrad lydelse av 20 § förordningen den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt	47		
Förslag till förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 17 december 1965 (nr 852) om ackord och avskrivning rörande vissa skatter	48		
MOTIV			
1 kap. <i>Inledning</i>	49		
2 kap. <i>Gällande rätt m.m.</i>	50		
		Sverige 50. Danmark 53. Finland 55. Norge 56.	
3 kap. <i>Promemoria med lagutkast och yttranden däröver</i>	59		Promemorian 59. Yttrandena 62.
4 kap. <i>Allmän motivering till ny lag om ackordsförhandling</i>	70		Minstadividend 72. Borgenärsmajoritet 74. Småfordringar 74. Statliga och kommunala fordringar 74. Förmånsberättigade borgenärer 75. Utmätning och konkurs 76. Organ för ackordsförfarandet 77. Anmälnings- och anmärkningsförfarandet 78. Återvinning 80. Fastställelseprövningen 82. Mindre ändringar i övrigt 83. Tillsyn över ackordets fullgörande m.m. 84.
5 kap. <i>De särskilda bestämmelserna i förslaget till lag om ackordsförhandling</i>	86		Förordnande av god man . . . 86 Offentlig ackordsförhandling . . . 94 Verkan av offentligt ackord . . . 122 Särskilda bestämmelser . . . 127 Övergångsbestämmelserna . . . 131
6 kap. <i>Förslag om ändring i konkurslagen</i>	133		Allmän motivering . . . 133 De särskilda bestämmelserna i förslaget . . . 136 Övergångsbestämmelserna . . . 146
7 kap. <i>Övriga förslag</i>	148		

Ändring i giftermålsbalken . . .	148
Ändring i lagen om boskillnad	149
Ändring i ärvdabalken . . .	150
Ändring i handelsbalken . . .	150
Ändring i lösöreköpsförordningen	152
Ändring i lagen om försäkringsavtal	152
Ändring i lagen om vissa kreditinrättningars konkurs	153
Ändring i uppbördsförordningen m.m.	153

8 kap. <i>Sammanfattning</i>	157
--	-----

Bilagor

1. Vissa uppgifter om genomförda ackord	159
2. Tidsschema för offentlig ackordsförhandling utan konkurs (jämförelse mellan AckL och beredningens förslag)	160
3. Exempel på kungörelse om offentlig ackordsförhandling utan konkurs	162

Förkortningar	163
-------------------------	-----

Förslag till
Lag om ackordsförhandling

Häri genom förordnas som följer.

Förordnande av god man

1 §.

Gäldenär, som är på obestånd och önskar erhålla ackord, äger göra ansökan hos konkursdomaren om att god man förordnas för utredning i saken och förhandling med borgenärerna.

Ansökan görs skriftligen. Den skall innehålla en kortfattad redogörelse för gäldenärens ekonomi, orsakerna till hans obestånd och det sätt på vilket han avser att tillgodose borgenärerna efter ackord.

Gäldenären skall ange och styrka de omständigheter som betingar konkursdomarens behörighet, om de ej är kända.

Om ackord i konkurs finns bestämmelser i konkurslagen.

2 §.

Framgår ej av ansökningen vem som är behörig konkursdomare eller är den eljest bristfällig, skall konkursdomaren förelägga gäldenären att avhjälpa bristen inom viss tid efter att denne fått del av föreläggandet. Efterkommer gäldenären ej föreläggandet, skall ansökningen avvisas, om bristen icke har avhjulpts på annat sätt.

3 §.

Har ansökan inkommit till konkursdomare som icke är behörig, skall han genast sända den till konkursdomare som enligt vad handlingarna visar är behörig och underrätta gäldenären. Ansökan skall anses gjord, när den inkom till den förra konkursdomaren.

4 §.

Upptages ansökan, skall god man genast förordnas, om det ej med hänsyn till vad som är upplyst om gäldenärens ekonomi och övriga omständigheter saknas skäl原因 till antagande att ackord kan komma till stånd.

Konkursdomaren skall underrätta utmätningsmannen i gäldenärens hemvist om förordnandet.

5 §.

Till god man förordnas tillförlitlig och kunnig person, som kan antagas åtnjuta borgenärernas förtroende och i övrigt vara lämpad för uppdraget. Han bör ha avlagt juris kandidalexamen. Vid behov kan vikarie förordnas.

Till god man får ej förordnas någon som står gäldenären nära eller är beroende av honom. Den som är ledamot av eller anställd vid domstol får ej vara god man.

God man skall entledigas av konkursdomaren, om han visar sig olämplig eller annat vägande skäl föreligger. Entledigande får ej ske utan att gode mannen fått tillfälle att yttra sig.

6 §.

Gäldenären skall vid förvaltningen av sin egendom samråda med gode mannen. Denne skall söka övervaka att gäldenären i sin förvaltning beaktar borgenärernas bästa och bör därvid höra sådana borgenärer som på grund av företagsinteckning eller eljest särskilt berörs av förvaltningen.

Försummar gäldenären att samråda med gode mannen eller handlar han i strid mot dennes mening eller underlåter han att biträda gode mannen i erforderlig utsträckning, skall denne anmäla förhållandet till konkursdomaren. Detsamma gäller, om gode mannen i annat fall finner att det saknas skälig anledning till antagande att ackord kan komma till stånd. Anmälan kan även göras av borgenär. Gäldenären skall få tillfälle att yttra sig, om det kan ske utan avsevärd tidsutdräkt. Om borgenär gjort anmälan, skall även gode mannen höras. Konkursdomaren äger med anledning av anmälan återkalla förordnandet av god man, om omständigheterna föranleder därtill.

Träffas uppgörelse med borgenärerna, skall gode mannen underrätta konkursdomaren, som genast skall återkalla förordnandet.

7 §.

Ansökan om gäldenärens försättande i konkurs som gjorts av borgenär vars fordran skulle omfattas av ackord får, när god man förordnats, ej upptagas till prövning utan att denne fått tillfälle att yttra sig. Tillfälle skall lämnas borgenären att yttra sig över vad gode mannen anført.

På begäran av gode mannen äger rätten förklara ansökningen vilande i avvaktan på frivillig uppgörelse med borgenärerna eller ansökan om offentlig ackordsförhandling, om det ej finns särskilda skäl till antagande att borgenärens rätt är i fara.

8 §.

Utmätning får äga rum utan hinder av att god man förordnats. Sker utmätning, skall utmätningsmannen underrätta gode mannen, om denne är känd för honom. Den utmäta egendomen får ej säljas utan gode mannens medgivande annat än om den är underkastad snar förstörelse eller hastigt faller i värde eller fordrar alltför kostsam vård. Vad som inflyter efter försäljning eller på annat sätt får ej utbetalas till utmätningssökanden utan gode mannens medgivande.

När utmätning skett efter att god man förordnats och därefter beslut meddelats om ackordsförhandling, skall förfarandet nedläggas, om gode mannen begär det, och utmätningen gå åter.

Om utmätningssökanden hade särskild förmånsrätt i egendomen, fortgår förfarandet utan hinder av bestämmelserna i första och andra styckena.

Verkan av att god man förordnats förfaller två månader efter att förordnandet meddelades, om ej gäldenären hos konkursdomaren sökt offentlig ackordsförhandling.

Om förordnandet av god man återkallas enligt 6 § eller gäldenären försätts i konkurs, förfaller nämnda verkan omedelbart.

Offentlig ackordsförhandling

10 §.

Offentlig ackordsförhandling kan sökas inom tid som anges i 9 § första stycket, om ej verkan av godmansförordnandet redan förfallit. Ansökan görs hos den konkursdomare som förordnat god man.

Ackord får avse, att gäldenärens skulder, i den mån de ej är förenade med förmånsrätt, skall nedsättas och betalas på närmare angivet sätt. Ackordet skall i övrigt ge likaberättigade borgenärer lika rätt och minst tjugufem procent, om ej lägre procent godkänns av samtliga kända borgenärer som skulle omfattas av ackordet eller synnerliga skäl föreligger till att lägre procent godtages. Betalning av föreskriven minsta utdelning skall ske inom ett år sedan ackordet fastställts.

Detta utgör ej hinder mot att alla likaberättigade borgenärer får full betalning intill visst belopp, om avvikelsen kan anses skäligen grundad med hänsyn till omfattningen av boet och övriga omständigheter. Avvikelse till nackdel för viss borgenär får också äga rum, om han medgivit det.

Ackord får även avse, att gäldenären endast får anstånd med betalningen eller annan särskild eftergift. I sådant fall gäller andra och tredje styckena i tillämpliga delar.

Ackordsförslag skall prövas av borgenärerna och av konkursdomaren eller rätten i den ordning som sägs nedan.

11 §.

Borgenär, som kan få täckning för sin fordran genom kvittning eller vars fordran är förenad med förmånsrätt eller uppkommit efter att beslut om ackordsförhandling meddelats, deltagar ej i förhandlingen. Med förmånsrätt jämställs säkerhet som består i förbehåll om äganderätt.

Detta utgör ej hinder för borgenär att deltaga i förhandlingen i den mån han avstår från rätt till kvittning eller förmånsrätt. Om värdet av egendom vari borgenär har särskild förmånsrätt bedöms understiga hans fordran, deltagar han i förhandlingen med den del av fordringen som saknar täckning.

Innehåller ackordsförslaget bestämmelse att borgenärer som ej har förmånsrätt skall få full betalning intill visst för alla likaberättigade borgenärer lika belopp, skall deras fordringar i ackordsförfarandet anses som förmånsberättigade i motsvarande mån.

Borgenär får deltaga i förhandlingen, även om hans fordran ej är förfallen till betalning eller den är beroende av särskilt villkor.

12 §.

Vid ansökningen skall fogas

1) ackordsförslag som anger hur mycket gäldenären bjuder i betalning och när denna skall erläggas samt huruvida säkerhet ställts för ackordet och vari den i så fall består,

2) förteckning över boets tillgångar och skulder som under de senaste två månaderna upprättats av gode mannen enligt 13 §, med uppgift om varje borgenärs namn och adress,

3) den senaste balansräkningen, om gäldenären är eller varit bokföringsskyldig under det sista året innan ansökan om förordnande av god man gjordes,

4) berättelse av gode mannen som anger boets tillstånd och orsakerna till gäldenärens obestånd, om de kunnat utrönas, samt innehåller översikt av tillgångar och skulder, uppgift om den utdelning som kan påräknas i händelse av konkurs och upplysning, huruvida egendom frångått gäldenären under sådana förhållanden att den kan bli föremål för återvinning eller motsvarande åtgärd, huruvida skälig anledning finns till antagande att gäldenären gjort sig skyldig till brott mot sina borgenärer och i så fall grunden därför samt vilka handelsböcker gäldenären hållit och hur de blivit förda,

5) yttrande av gode mannen, huruvida han anser att ackordsförslaget bör antagas av borgenärerna,

6) intyg av gode mannen att borgenärer, som till antalet utgör minst två femtedelar av de i bouppteckningen upptagna borgenärer, vilkas fordringar skulle omfattas av ackordet, och tillhopa innehar minst två femtedelar av sistnämnda fordringars sammanlagda belopp, förklarat sig anse ackordet antagbart,

7) bevis att ackordsförslaget samt gode mannens berättelse och yttrande sänts till alla borgenärer som upptages i bouppteckningen,

8) förskott till belopp, som Konungen föreskrivit, på kostnaden för ackordsfrågans handläggning hos konkursdomaren och rätten jämte säkerhet, som godkänns av konkursdomaren, för vad som ej täcks av förskottet.

Ansökningshandlingarna skall inges i två exemplar. Konkursdomaren skall tillställa gode mannen det ena.

13 §.

I den bouppteckning som nämnts i 12 § under 2) skall tillgångarna upptagas till noggrant uppskattade värden. Om gäldenären är eller varit bokföringsskyldig under det sista året innan ansökan om förordnande av god man gjordes, skall om möjligt även lämnas specificerad uppgift om de värden som i handelsböckerna åsatts tillgångarna eller, när sådan värdering ej gjorts, om anskaffningskostnaden.

Ränta på borgenärs fordran skall ej beräknas längre än till dagen för ansökan om förordnande av god man. Fordran i utländskt myntslag skall beräknas efter den kurs som gällde nämnda dag.

Anses förmånsrätt tillkomma borgenär, skall det anges jämte grunden därtill.

Förekommer anmärkning mot fordran eller bedöms värdet av egendom, vari borgenär har särskild förmånsrätt, understiga hans fordran, skall det också anges.

14 §.

Har gäldenären ej fullgjort vad som åligger honom enligt 12 §, skall konkursdomaren förelägga honom att avhjälpa bristen inom viss tid. Efterkommer han ej föreläggandet, skall ansökningshandlingarna avvisas, om bristen icke har avhjälpits på annat sätt. Härvid förfaller omedelbart verkan av att god man förordnats.

15 §.

Upptages ansökningshandlingarna, skall gäldenären inför konkursdomaren avlägga bouppteckningsed. Gäldenären skall då göra de tillägg eller ändringar som han finner påkallade och med ed betyga, att bouppteckningen med gjorda tillägg eller ändringar är riktig så att det ej honom vederligen har oriktigt utelämnats eller upptagits någon tillgång eller skuld.

Gäldenären skall avlägga eden på tid som konkursdomaren bestämmer. Gör han ej det, skall ansökningen förklaras förfallen, om icke uppskov medges eller beslut om ackordsförhandling enligt 16 § likväl meddelas. Om ansökningen förklaras förfallen, upphör omedelbart verkan av att god man förordnats.

När anledning förekommer, kan konkursdomaren tillåta gäldenären att avlägga eden inför annan konkursdomare. Är gäldenären sjuk, får eden avläggas där han vistas.

16 §.

Avläggs eden, skall konkursdomaren genast meddela beslut om ackordsförhandling. Om synnerliga skäl föreligger, får beslut om sådan förhandling meddelas utan att ed avlagts. Beslutet skall genast kungöras.

Konkursdomaren bestämmer efter samråd med gode mannen och tillkännager i kungörelsen tid och ställe för borgenärssammanträde inför konkursdomaren för prövning av ackordsförslaget. Borgenärssammanträdet skall hållas tidigast tre och senast fem veckor efter att beslutet om ackordsförhandling meddelades.

Kungörelsen skall också innehålla uppgift om dagen för ansökan om förordnande av god man, om dennes namn och adress samt om vad borgenär har att iakttaga enligt 22 §. Vidare skall anges, att bouppteckningen och handlingar som inkommit enligt nämnda paragraf hålls tillgängliga hos konkursdomaren och gode mannen samt att kungörelser angående ackordsförhandlingen kommer att införas i en eller två angivna ortstidningar.

Om kallelse på okända borgenärer utfärdats enligt vad som föreskrivs därom och kungörelse om ackordsförhandling utfärdas före inställelsedagen, skall i kungörelsen erinras om att kallelsen ej förfallit genom ackordsförhandlingen.

17 §.

Har konkursdomaren i ärendet grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade hemvist här i riket eller att styrelsen för bolag, förening eller stiftelse har sitt säte här, skall det anges i beslutet om ackordsförhandling.

18 §.

Kungörelse som avses i 16 § skall genast anslås i rättens kansli och sändas för att införas en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar som bestämts enligt nämnda paragraf.

Konkursdomaren skall genast genom särskilda brev underrätta gäldenären, utmätningsmannen i gäldenärens hemvist och alla kända borgenärer om kungörelsens innehåll. Samtidigt skall konkursdomaren sända avskrift av ackordsförslaget samt gode mannens berättelse och yttrande till de borgenärer till vilka dessa handlingar ej redan sänts. Blir borgenär känd senare, skall konkursdomaren genast sända honom underrättelse och de handlingar som nyss nämnts.

Om gäldenären ej tillhandahåller behövliga avskrifter, ombesörjer konkursdomaren sådana på gäldenärens bekostnad.

19 §.

Sedan ansökan om ackordsförhandling gjorts, får gäldenären försättas i konkurs endast om det saknas skälig anledning till antagande att ackord kan komma till stånd. I annat fall skall konkursansökan vila till dess ackordsfrågan blivit avgjord. Innan beslut meddelas skall konkursdomaren inhämta yttrande av gode mannen.

Har konkursansökan gjorts av borgenär vars fordran icke skulle omfattas av ackordet, skall den dock prövas i vanlig ordning, om särskilda skäl föreligger till antagande att borgenärens rätt är i fara.

Försätts gäldenären i konkurs innan ackordsfrågan blivit avgjord, förfaller ackordsfrågan.

20 §.

Sedan beslut om ackordsförhandling meddelats, får utmätning för fordran som uppkommit tidigare ej äga rum innan ackordsfrågan blivit avgjord. Om det ändå sker, är åtgärden utan verkan. Borgenär som har förmånsrätt i viss egendom får dock erhålla utmätning av egendomen.

21 §.

När beslut om ackordsförhandling meddelats, skall vad som gäller om återvinning vid konkurs ha motsvarande tillämpning, om ackord fastställs. Om talan stadgas i 38 §. Därvid skall vad som i 31 § konkurslagen sägs om återvinning av betalning genom utmätning även gälla den förmånsrätt som borgenären vunnit genom utmätningen. När skäl föreligger, kan rätten förordna, att fortsatt verkställighet tills vidare ej får äga rum.

Vad som i 3 § förordningen den 20 november 1845 (nr 50 s. 1) i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva, och i 117 § lagen den 8 april 1927 (nr 77) om försäkringsavtal är föreskrivet med avseende på konkurs skall ha motsvarande tillämpning, om ackord fastställs.

22 §.

Vill någon deltaga i ackordsförhandlingen med fordran som icke upptagits i den enligt 12 § ingivna bouppteckningen och ej heller senare blivit känd, bör han skriftligen anmäla fordringen hos gode mannen senast en vecka före borgenärssammanträdet. Anmäls fordran senare, får det ej föranleda, att borgenärernas prövning av ackordsförslaget uppskjuts.

Borgenär, som vill framställa anmärkning mot annan borgenärs fordran, bör göra det skriftligen hos gode mannen i så god tid som möjligt före borgenärssammanträdet. Anmärkning skall framställas före omröstningen vid sammanträdet.

Den som gör anmälan om fordran eller anmärkning bör uppge namn och adress samt bifoga de handlingar han vill åberopa.

Handlingarna bör inges i två exemplar. Gode mannen skall tillställa konkursdomaren det ena.

23 §.

Finner gode mannen anledning till anmärkning mot fordran som skulle omfattas av ackordet eller framställer gäldenären eller borgenär sådan anmärkning hos gode mannen, skall denne skyndsamt underrätta fordringshavaren om anmärkningen och vad den avser. Detsamma gäller, när värdet av egendom vari borgenär har särskild förmånsrätt bedömts understiga fordringen.

Gode mannen skall även underrätta konkursdomaren om sådan anmärkning.

24 §.

Vid borgenärssammanträdet bör gäldenären infinna sig personligen. Han är skyldig att lämna konkursdomaren, gode mannen och borgenärerna de upplysningar om boet som de begär. Kan gäldenären ej infinna sig personligen, bör han ställa ombud.

Gode mannen skall tillhandahålla förteckning på de borgenärer som äger deltaga i omröstning i ackordsfrågan, med uppgift om de fordringsbelopp för vilka rösträtt får utövas. I förteckningen skall även antecknas anmärkning som framställts mot borgenärs fordran.

Vid sammanträdet skall underrättelse lämnas om tillägg till bouppteckningen eller ändring däri som gäldenären gjort i samband med avläggande av ed enligt 15 § och om felaktighet som blivit känd på annat sätt. Om gäldenären ej avlagt ed, skall anledningen därtill uppges.

25 §.

Om både borgenär och borgensman eller annan som förutom gäldenären ansvarar för borgenärens fordran vill rösta för denna, har de tillsammans en röst, vilken beräknas efter borgenärens fordran. Kan de icke enas, gäller borgenärens mening, om ej de andra löser ut honom eller ställer betryggande säkerhet för fordringen.

26 §.

Vid borgenärssammanträdet skall röstas om ackordsförslaget.

Anmärkning som framställts mot fordran utgör ej hinder mot röstning. Är utgången av omröstningen beroende av om fordringen räknas eller ej, skall konkursdomaren vid sammanträdet söka utreda tvistefrågan och åstadkomma förlikning. Om alla närvarande medger att anmärkningen får förfalla eller inskränker den eller uppdrager åt gode mannen att sluta förlikning med borgenären, binder det även den som uteblivit. Kan förlikning ej träffas, skall rätten pröva anmärkningen för bestämmande av omröstningens utgång.

Vid omröstning har 13 § andra stycket motsvarande tillämpning.

27 §.

Gäldenären får återtaga eller ändra ackordsförslaget så länge det ej prövats av borgenärerna, om konkursdomaren finner att skäl föreligger därtill. Om gäldenären anmäler att han önskar återtaga eller ändra förslaget, skall konkursdomaren inhämta yttrande av gode mannen. Särskild talan mot konkursdomarens beslut med anledning av gäldenärens anmälan får ej föras.

Har gäldenären före borgenärssammanträdet anmält att han önskar ändra förslaget eller gör han sådan anmälan vid sammanträdet och finner konkursdomaren att det ändrade förslaget bör föreläggas borgenärerna, får konkursdomaren efter hörande av närvarande borgenärer uppskjuta prövningen till fortsatt sammanträde inom tre veckor. Om ändringen icke medför att förslaget blir sämre för borgenärerna, får uppskov dock ej äga rum annat än om särskilda skäl föreligger.

Beslutas uppskov, skall konkursdomaren vid sammanträdet utsätta och tillkännage tid och ställe för det fortsatta sammanträdet. Han skall också genast sända underrättelse om tid och ställe för det fortsatta sammanträdet till varje röstberättigad borgenär med känd adress som ej var tillstädes vid det förra sammanträdet. Underrättelsen skall innehålla uppgift om den ändring som vidtagits i ackordsförslaget och upplysning, huruvida gode mannen tillstyrkt ändringen eller ej.

28 §.

Om konkursdomaren i annat fall än som avses i 27 § andra stycket, efter hörande av gode mannen och närvarande borgenärer, finner särskilda skäl att borgenärernas prövning av ackordsförslaget uppskjuts, får han besluta om uppskov som sägs där. Beslutas uppskov, skall konkursdomaren vid sammanträdet utsätta och tillkännage tid och ställe för det fortsatta sammanträdet. Ytterligare kallelse behövs ej.

29 §.

Ackordsförslag, som ger minst femtio procent, skall anses antaget av borgenärerna, om tre femtedelar av de röstande förenat sig om förslaget och deras fordringar uppgår till tre femtedelar av de röstberättigade fordringarnas sammanlagda belopp. Är ackordsprocenten lägre, skall ackordsförslaget anses antaget, om tre fjärdedelar av de röstande förenat sig om förslaget och deras fordringar uppgår till tre fjärdedelar av de röstberättigade fordringarnas sammanlagda belopp.

30 §.

Har ackordsförslaget antagits vid sammanträdet, skall konkursdomaren genast upptaga frågan om fastställelse. Anför borgenär beaktansvärda skäl mot fastställelse eller finner konkursdomaren i annat fall att sådana skäl föreligger, skall han hänskjuta ackordsfrågan till rätten.

Om det vid borgenärssammanträdet ej kan avgöras huruvida förslaget antagits eller förkastats, skall ackordsfrågan också hänskjutas till rätten.

I andra fall skall konkursdomaren fastställa ackordet.

När ackordsfrågan hänskjuts till rätten, skall konkursdomaren utsätta målet att förekomma så snart som möjligt. Meddelas beslut härom först efter att borgenärssammanträdet hållits, skall konkursdomaren sända underrättelse till gode mannen, gäldenären och de borgenärer som var tillstades vid sammanträdet om tid och ställe för målets handläggning av rätten.

Beslut i ackordsfrågan skall meddelas inom en vecka, om ej längre rådrum är nödvändigt på grund av särskilda omständigheter.

31 §.

Är utgången av omröstningen över ackordsförslaget beroende av om kvarstående anmärkningar godkänns eller ej och finner rätten i övrigt skäl att fastställa ackordet, skall den först pröva anmärkningarna eller så många av dem att utgången av omröstningen blir densamma, vare sig övriga anmärkningar godkänns eller ej. Mot rättens beslut med anledning av framställd anmärkning får klagan ej föras.

32 §.

Förlikning angående framställd anmärkning får ej ingås i annan ordning än som sägs i 26 § utan samtycke av alla vilkas rätt är beroende av förlikningen.

33 §.

Oavsett om fastställelse bestritts, får ackord icke fastställas,

1) om ärendet ej handlagts i föreskriven ordning och felet kan ha inverkat på ackordsfrågans utgång,

2) om ackordet ej uppfyller de villkor som uppställts i 10 § andra, tredje och fjärde styckena,

3) om det finns skäligen anledning till antagande att gäldenären i hemlighet gynnat någon borgenär för att inverka på ackordsfrågans avgörande eller att annat svek ägt rum vid ackordet,

4) om ackordet uppenbart är till skada för borgenärerna.

Vägras fastställelse av anledning som sägs under 1) och är förslaget ej förkastat av borgenärerna eller förfallet, skall de åter pröva ackordsfrågan och sammanträde utsättas här för. Konkursdomaren skall kalla borgenärerna genom kungörelse, som minst tio dagar före sammanträdet skall införas i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar som bestämts för offentliggörande av kungörelser om ackordsförhandlingen. Han skall vidare genast sända underrättelse om kungörelsens innehåll till gode mannen, gäldenären och varje röstberättigad borgenär med känd adress. Särskild talan får ej föras mot beslut, enligt vilket borgenärerna åter skall behandla ackordsfrågan.

34 §.

Även om 33 § ej är tillämplig, får fastställelse efter omständigheterna vägras, om borgenär bestritt fastställelse på grund av att betryggande säkerhet för ackordets fullgörande ej finns eller att ackordet är till skada för borgenärerna eller att annan särskild anledning föreligger att ackord ej bör medges.

Verkan av offentligt ackord

35 §.

Fastställt ackord är bindande för alla borgenärer, kända eller ej, som enligt 11 § ägde deltaga i ackordsförhandlingen.

Den som hade förmånsrätt i viss egendom är bunden av ackordet i fråga om belopp som ej kan uttagas ur egendomen.

36 §.

Borgenär som förvärvat sin fordran hos gäldenären innan beslut om ackordsförhandling meddelades får utan hinder av ackord använda fordringen till kvittning mot skuld som han då hade till gäldenären.

Rätt till kvittning enligt första stycket tillkommer ej den som förvärvat fordran mot gäldenären genom avtal med tredje man inom sextio dagar innan ansökan om förordnande av god man gjordes eller senare, om han vid tiden för avtalet stod i skuld hos gäldenären och hade skäligen anledning till antagande att gäldenären var på obestånd. Rätt till kvittning tillkommer ej heller borgenär som, efter att ha erhållit sin fordran, under nämnda tid satt sig i skuld hos gäldenären och därvid hade skäligen anledning till antagande att gäldenären var på obestånd.

37 §.

Borgenär som godkänt ackordsförslag förlorar ej därigenom sin rätt mot borgensmän eller andra som förutom gäldenären svarar för fordringen. De äger därför bestrida att ackordet fastställs.

38 §.

Talan om återvinning m.m. som avses i 21 § får väckas av borgenär, vars fordran skulle omfattas av ackord, så länge ackordsfrågan är anhängig men får ej slutligt prövas innan

denna fråga blivit avgjord. Borgenär som vill väcka talan skall underrätta gode mannen, vid påföljd att hans talan annars ej upptages till prövning. Upphör ackordsförhandling utan att ackord kommit till stånd, skall väckt talan avvisas, om ej gäldenären försätts i konkurs efter ansökan som följt inom tre veckor från att förhandlingen upphörde.

Vad som vinnas genom talan enligt första stycket skall, sedan kärandens kostnader ersatts, tillkomma de borgenärer som omfattas av ackordet utöver vad som tillförsäkrats dem, om ej annat bestämts genom ackordet. Svarande som i anledning av bifall till kärandens talan får fordran mot gäldenären äger att på vad han annars skolat betala avräkna den utdelning som tillkommer honom.

Om det i målet påkallas av borgenär som omfattas av ackordet eller gäldenären, kan rätten ge föreskrift om särskild förvaltning av vad som skall tillkomma borgenärerna. Egendom som satts under sådan förvaltning får ej utmätas annat än om ackordet förfallit.

39 §.

På begäran av borgenär vars fordran omfattas av ackordet kan konkursdomaren, om skäl föreligger, förordna gode mannen eller annan lämplig person att utöva tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt ackordet. Vid behov kan vikarie förordnas.

Gäldenären skall ge tillsynsman de uppgifter som denne begär och följa de anvisningar som han lämnar.

I fråga om entledigande av tillsynsman har 5 § sista stycket motsvarande tillämpning.

40 §.

Visar det sig efter fastställelse av ackord att gäldenären gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer eller i hemlighet gynnat någon borgenär för att inverka på ackordsfrågans avgörande,

eller åsidosätter gäldenären vad som åligger honom enligt 39 § andra stycket,

eller försummar han på annat sätt uppenbart sina åtaganden enligt ackordet,

kan rätten på ansökan av borgenär vars fordran omfattas av ackordet förklara, att den eftergift som genom detta medgivits gäldenären har förfallit. Förlikning är ej tillåten.

Även om den eftergift som medgivits gäldenären förklarats förfallen, äger borgenärerna i övrigt göra ackordet gällande mot gäldenären eller borgensmän för detsamma.

Särskilda bestämmelser

41 §.

Bevis eller fullmakt, som visar att den som vid ackordsförhandling i egenskap av ställföreträdare eller ombud företräder borgenär är behörig, behövs ej annat än om konkursdomaren eller rätten av särskilda skäl finner att sådan handling bör företas.

Är behörighetshandling icke tillgänglig när den behövs, skall ställföreträdaren eller ombudet få tid att förete sådan handling.

42 §.

Arvode till gode mannen och ersättning för kostnad som uppdraget medfört bestäms av rätten, om gode mannen eller gäldenären gör framställning därom. Så länge ackordet ej fullgjorts får sådan framställning också göras av borgenär vars fordran omfattas av ackordet.

Första stycket har motsvarande tillämpning beträffande arvode och kostnadsersättning till tillsynsman.

43 §.

Mot beslut som konkursdomaren meddelat enligt denna lag får talan föras i hovrätten. Tiden för anförande av besvär över beslut om ackordsförhandling räknas från att kungörelse om förhandlingen infördes i allmänna tidningarna.

44 §.

Beslut om förordnande eller entledigande av god man eller tillsynsman, om återkallelse av sådant förordnande eller om ackordsförhandling går i verkställighet utan hinder av att ändring i beslutet söks, om ej annat förordnas.

Om högre rätt upphäver beslut om ackordsförhandling, skall konkursdomaren genast låta införa kungörelse om den högre rättens beslut en gång i allmänna tidningarna och den eller de bestämda ortstidningarna.

45 §.

Mål om ackord som av konkursdomaren hänskjutits till rätten skall företagas till huvudförhandling utan förberedelse. Utsätts målet till fortsatt eller ny huvudförhandling, kan rätten, om det behövs för att målet då skall kunna slutföras, förordna att förberedelse skall äga rum och meddela föreskrifter därom. Om part eller annan uteblir, utgör det ej hinder för målets handläggning och avgörande. Vid huvudförhandling är häradsrätt domför med tre i nämnden.

Beträffande talan mot rättens avgörande i mål som avses i första stycket gäller vad som i rättegångsbalken sägs om talan mot beslut i mål som väckts vid underrätt.

46 §.

Ackordsfrågan anses avgjord, när genom beslut, som vunnit laga kraft, gäldenären medgivits att återtaga ackordsförslaget eller ackordsförslaget funnits ej vara antaget av borgenärerna eller fastställelse av antaget ackord vägrats eller ackord blivit fastställt.

Har ackordsförhandling upphört enligt första stycket utan att ackord kommit till stånd, skall konkursdomaren genast låta införa kungörelse därom i allmänna tidningarna och den eller de bestämda ortstidningarna. Kungörelse behövs ej, om ackordsfrågan förfallit på grund av konkurs.

47 §.

Behövs under ackordsförhandlingen ändrad föreskrift om den eller de ortstidningar i vilka kungörelser angående ackordsförhandlingen skall införas, skall konkursdomaren meddela och låta kungöra sådan föreskrift.

Möter hinder att införa kungörelse om ackordsförhandlingen i bestämd ortstidning, skall kungörelsen anses behörigen offentliggjord fastän den ej intagits i den tidningen.

48 §.

Om handling som skall inges till konkursdomaren i två exemplar inkommit i endast ett exemplar, ombesörjer konkursdomaren avskrift på ingivarens bekostnad.

I fråga om inlaga eller annan handling som enligt denna lag skall inges till konkursdomaren har 33 kap. 3 § rättegångsbalken motsvarande tillämpning.

Om det behövs avskrift av handling som inkommit från borgenär och denne ej betalt kostnaden för avskriften, skall gäldenären förskjuta kostnaden.

49 §.

Konkursdomaren får meddela beslut som avses i 2, 3 och 14 §§, även om han är jävig.

50 §.

Borgenär, som för sin röst vid borgenärssammanträde betingat sig särskild förmån av gäldenären, döms till böter eller fängelse i högst ett år.

51 §.

Åtal mot gäldenär för brottsligt förhållande mot borgenärer och åtal för brott som avses i 50 § får väckas vid den rätt där ackordsförhandlingen äger eller ägt rum.

52 §.

Hos konkursdomaren förs särskild dagbok över ackordsärenden. Handlingar i ärendena sammanförs i akter.

Närmare föreskrifter för tillämpningen av denna lag meddelas av Konungen.

53 §.

Denna lag har ej tillämpning i fråga om

- 1) bankaktiebolag, sparbanker eller centralkassor för jordbrukskredit,
- 2) kreditaktiebolag, stadshypoteksföreningar, bostadskreditföreningar eller landshypoteksföreningar,
- 3) understödsföreningar eller andra försäkringsföreningar,
- 4) försäkringsbolag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari . . .

Genom den nya lagen upphävs lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs och kungörelsen den 30 september 1921 (nr 574) med vissa bestämmelser angående förvärv av tillstånd att bemyndiga gode män vid ackordsförhandling utan konkurs.

Äldre lag tillämpas, när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt den lagen.

Ansökan om förordnande av god man enligt den nya lagen får göras efter den 30 november . . . I sådant fall har 1—9 §§ i den nya lagen tillämpning.

Förekommer i lag eller särskild författning hänvisning till lagrum som ersatts genom bestämmelse i den nya lagen, skall i stället den bestämmelsen tillämpas.

**Förslag till
Lag om ändring i konkurslagen**

Härigenom förordnas, dels att 5, 10, 19, 35, 66, 67, 109, 121, 127, 146, 150—174, 183, 204, 208, 210, 211 och 213 §§ konkurslagen¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges, dels att i lagen skall införas en ny paragraf, betecknad 10 a §, med nedan angiven lydelse, dels att 220 § i lagen skall upphöra att gälla.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)²

5 §.

Har gäldenär fått till stånd offentlig ackordsförhandling utan konkurs, gälle om borgenärs rätt att få gäldenären försatt i konkurs vad därom särskilt är stadgat.

Om särskilda hinder mot konkurs finnas bestämmelser i lagen om ackordsförhandling.

10 §.

Finner konkursdomaren, att han enligt 7 § icke är behörig att taga befattning med konkursansökning, eller har, där borgenär är sökande, denne icke i ansökningen uppgivit sin fordran eller kan konkursansökning av annan orsak ej upptagas, meddele konkursdomaren genast beslut i överensstämelse därmed och teckne det å ansökningen.

Framgår ej av konkursansökningen vem som är behörig konkursdomare eller är den eljest bristfällig, skall konkursdomaren förelägga sökanden att avhjälpa bristen inom viss tid efter att denne fått del av föreläggandet. Efterkommer sökanden ej föreläggandet, skall ansökningen avvisas, om bristen icke har avhjälppts på annat sätt.

¹ Senaste lydelse av 213 § se SFS 1942: 384, av 109, 164 och 204 §§ se SFS 1946: 809, av 211 § se SFS 1957: 97 samt av 151, 160, 166 och 172 §§ se SFS 1964: 184.

² Rent språkliga ändringar har i detta och följande förslag som regel ej utmärkts genom kursivering.

10 a §.

Har konkursansökan inkommit till konkursdomare som icke är behörig, skall han genast sända den till konkursdomare som enligt vad handlingarna visa är behörig och underrätta sökanden. Ansökan skall anses gjord, när den inkom till den förra konkursdomaren.

19 §.

Då beslut _____ konkursansökningen ingivits.
Konkursdomaren skall _____ postadress angivas.
Första borgenärssammanträdet _____ överstiga två.
Har, på _____ genom konkursen.

Har konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som på grund av konkursen förfallit, eller har konkurs följt på ansökning, som gjorts inom fjorton dagar från det kungörelse om sådan förhandlings upphörande varit införd i allmänna tidningarna, skall i konkurskungörelsen intagas erinran därom att ackordsförhandling ägt rum, ävensom angivas dagen, då beslutet om förhandlingens inledande meddelades.

Har förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling föregått och konkursansökningen gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när offentlig ackordsförhandling följt, denna upphörde, skall i konkurskungörelsen erinras därom samt angivas dagen då ansökan om förordnande av god man gjordes.

35 §.

Har konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som på grund av konkursen förfallit, eller har konkurs följt på ansökning, som gjorts inom fjorton dagar från det kungörelse om sådan förhandlings upphörande varit införd i allmänna tidningarna, skall i avseende å rätten att söka återvinning så anses, som om konkursansökningen gjorts, då beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelades, och skall, där åtgärd, varom i 28, 29, 30, 32 eller 33 § förmäles, vidtagits efter meddelandet av nämnda beslut, den, gent emot vilken gäldenären vidtog åtgärden, anses därvid hava haft skäligen anledning till antagande, att gäldenären var på obestånd.

Har förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling föregått och konkursansökningen gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när offentlig ackordsförhandling följt, denna upphörde, skall i fråga om rätten att söka återvinning anses som om konkursansökningen gjorts, då ansökningen om förordnande av god man gjordes. Har åtgärd, som sägs i 28, 29, 30, 32 eller 33 §, vidtagits efter att beslut om offentlig ackordsförhandling meddelats, skall den, gent emot vilken gäldenären vidtog åtgärden, anses därvid ha haft skäligen anledning till antagande att gäldenären var på obestånd.

66 §.

Har gäldenären å första borgenärssammanträdet eller därförinnan ingivit förslag om ackord, må egendomen i boet ej säljas innan avgjort är, huruvida ackord kommer till stånd.

Ingives ackordsförslag efter första borgenärssammanträdet, vare det ej hinder för försäljning av boets egendom; där förvaltaren i det yttrande över förslaget, som jämlikt 156 § skall av honom avgivas, tillstyrker dess antagande, må dock ej, efter det nämnda yttrande avgivits, försäljning verkställas så länge ackordsfrågan ej är avgjord. Varder förslaget ej sålunda tillstyrkt, skall, där det antages av borgenärerna eller eljest jämlikt 164 § varder hänskjutet till rättens prövning, med försäljningen anstå i avbidan på ackordsfrågans avgörande; uppskjutes prövningen av förslaget jämlikt 159 §, äge de borgenärer, som hava rösträtt i ackordsfrågor, att med den röstövertikt, som i sistnämnda paragraf sägs, besluta anstånd med försäljningen i avbidan på borgenärernas prövning av förslaget.

Vad ovan i denna paragraf är stadgat om anstånd med försäljning av boets egendom äge ej tillämpning, där borgenärerna jämlikt 160 § besluta, att ackordsförslag skall vara vilande, eller rätten jämlikt 166 § förordnar, att med frågan om fastställelse av ackord skall anstå. Ej må i nämnda fall anstånd med försäljningen äga rum, med mindre det med den röstövertikt, som i 159 § sägs, bestämmes av de borgenärer, som hava rösträtt i ackordsfrågor; skolandet dock i det senare fallet anståndet fortgå, till dess borgenärssammanträde, som skall av rättens ombudsman ofördröjligen utlysas, ägt rum för ärendets behandling.

Vad ovan i denna paragraf stadgas utgör ej hinder för försäljning, vartill gäldenären lämnat sitt samtycke.

Inkommer gäldenären med ackordsförslag, får egendomen i boet ej, innan ackordsfrågan blivit avgjord, säljas utan rättens ombudsmans samtycke i vidare mån än som behövs för ändamål som angives i 170 § eller eljest är förenligt med förslaget.

67 §.

Vad i — — — — — första borgenärssammanträdet.

Påyrkar inteckningshavare eller annan borgenär, som för sin fordran har förmånsrätt i viss egendom, att den egendom, vari förmånsrätten gäller, skall säljas genom förvaltarens försorg, och har hans rätt till betalning ur egendomen efter bevakning i konkursen lämnats obestridd eller fastställt genom dom, som äger laga kraft, *då skall ock utan hinder därav att enligt vad ovan är stadgat uppskov med försäljningen beslutits eller därmed eljest skall anstå, försäljning av den egendom äga rum, så framt ej rättens ombudsman och förvaltaren finna uppenbart, att förlust därigenom skulle uppstå för konkursboet.*

Yrkar inteckningshavare eller annan borgenär som har förmånsrätt i viss egendom, att denna skall säljas genom förvaltarens försorg, och har hans rätt till betalning ur egendomen efter bevakning i konkursen lämnats obestridd eller fastställt genom dom som vunnit laga kraft, *får anstånd med försäljning äga rum allenast om rättens ombudsman och förvaltaren finna att avsevärd förlust eljest kan vållas konkursboet eller att genomförandet av ackord skulle väsentligt försvåras samt anstånd ej är obilligt mot borgenären.*

109 §.

Tvistefrågor angående — — — — — särskilda rättegången.

När ackordsförslag upptagits, får rättens prövning enligt första stycket uppskjutas till dess ackordsfrågan blivit avgjord, om det finnes ändamålsenligt.

121 §.

Borgenär, som — — — — — är stadgat.

Är fordran — — — — — borgenären återbäras.

Den, som — — — — — om konkursansökningen.

Har konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som på grund av konkursen förfallit, eller har konkurs följt på ansökning, som gjorts inom fjorton dagar från det kungörelse om sådan förhandlings upphörande varit införd i allmänna tidningarna, vare borgenär icke berättigad att till kvittning mot skuld, vari han häftar hos gäldenären, använda fordran, för vilken han enligt vad i lagen om ackordsförhandling utan konkurs stadgas icke ägt kvittningsrätt, därest ackord kommit till stånd.

Har förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling föregått och konkursansökningen gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när offentlig ackordsförhandling följt, denna upphörde, får borgenär ej till kvittning mot skuld till gäldenären använda fordran, för vilken han enligt nämnda lag ej ägt kvittningsrätt, om ackord kommit till stånd.

127 §.

Skall enligt vad i 66 § är stadgat försäljningen av boets egendom anstå medan ackordsförslag är beroende på prövning, må ej utdelning ske till andra borgenärer än dem, som äga förmånsrätt för sina fordringar.

Är ackordsförslag beroende på prövning, kan förvaltaren, i den mån det föranledes av förslaget, med samtycke av rättens ombudsman låta anstå med utdelning till dess ackordsfrågan blivit avgjord.

146 §.

Då förslag — — — — — för konkursboet.

Utan hinder av att konkursen avslutats får ackordsförslag som ingivits tidigare prövas enligt vad som stadgas i 7 kap.

150 §.

Vill gäldenären bjuda ackord efter vad här nedan sägs, skall han till konkursdomaren ingiva ackordsförslag i två exemplar.

Vill gäldenären bjuda ackord efter vad som sägs nedan, skall han till konkursdomaren ingiva ackordsförslag innan kungörelse om slututdelning utfärdats. Ackordsförslaget skall ingivas i tre exemplar.

Ackord får avse, att gäldenärens skulder, i den mån de ej äro förenade med förmånsrätt, skola nedsättas och betalas på närmare angivet sätt. Ackordet skall i övrigt giva likaberättigade borgenärer lika rätt och minst tjugufem procent, om ej lägre procent godkännes av samtliga borgenärer som bevakat fordran och skulle omfattas av ackordet eller synnerliga skäl föreligga till att lägre procent godtages. Betalning av föreskriven minsta utdelning skall ske inom ett år sedan ackordet fastställts.

Detta utgör ej hinder mot att alla likaberättigade borgenärer få full betalning in till visst belopp, om avvikelsen kan anses skäligen grundad med hänsyn till omfattningen av boet och övriga omständigheter. Avvikelse till nackdel för viss borgenär får också äga rum, om han medgivit det.

Ackord får även avse, att gäldenären endast får anstånd med betalningen eller annan särskild eftergift. I sådant fall gälla

Ackordsförslag skall angiva, huru mycket gäldenären bjuder i betalning samt när och huru betalningen skall erläggas, så ock huruvida gäldenären vill ställa säkerhet för ackordets fullgörande eller icke och, i förra fallet, vari säkerheten skall bestå.

151 §.

Ackordsförslag må ej upptagas till behandling,

1) om före ackordsförslagets ingivande kungörelse om slututdelning blivit utfärdad,

2) om gäldenären icke iakttagit vad i 150 § är stadgat angående ackordsförslags innehåll,

3) om gäldenären genom laga kraftägande beslut, som icke meddelats tidigare än två år innan konkursansökningen gjordes, funnits skyldig till oredlighet mot borgenärer,

4) om gäldenären är rymd för gäld eller tredskas att avlägga bouppteckningsed.

152 §.

Ingives ackordsförslag efter första borgenärssammanträdet och möter ej mot dess upptagande hinder, som i 151 § sägs, åligge konkursdomaren att innan vidare åtgärd vidtages inhämta yttrande av förvaltaren, huruvida han anser förslaget böra föreläggas borgenärerna. Är slututdelning i konkursen nära förestående eller har gäldenären förut i konkursen bjudit ackord men det tidigare ackordsförslaget återtagits efter det kungörelse om dess behandling vid borgenärssammanträde blivit införd i allmänna tidningarna eller ackordsfrågan förfallit eller det tidigare ackordsförslaget förkastats av borgenärerna eller ej vunnit fastställelse och avstyrker förvaltaren med hänsyn till någon av nämnda omständigheter ackordsförslagets framläggande för borgenärerna, skall

andra och tredje styckena i tillämpliga delar.

151 §.

Ackordsförslag skall angiva, hur mycket gäldenären bjuder i betalning och när denna skall erläggas samt huruvida säkerhet ställts för ackordet och vari den i så fall består.

När ackordsförslag ingives i rätt tid, skall konkursdomaren tillställa rättens ombudsman och förvaltaren var sitt exemplar med anmaning till dem att avgiva yttranden, huruvida förslaget bör föreläggas borgenärerna. Avstyrka de att så sker, får förslaget ej upptagas utan att konkursdomaren finner synnerliga skäl därtill.

förslaget ej vinna vidare handläggning, med mindre rättens ombudsman, vars yttrande i sådant fall skall av konkursdomaren infördras, förordar, att ackordsfrågan ändock hänskjutes till borgenärernas prövning.

153 §.

Möter jämlikt 151 eller 152 § hinder mot handläggning av ackordsförslag, teckne konkursdomaren besked därom å förslaget.

Möter enligt 150—152 §§ hinder mot att ackordsförslag upptages, skall det avvisas av konkursdomaren.

154 §.

Upptages ackordsförslag och möter ej mot dess vidare handläggning hinder, som i 152 § sägs, skola borgenärerna av konkursdomaren kallas till sammanträde inför rättens ombudsman för att besluta över förslaget. Det ena exemplaret av ackordsförslaget skall av konkursdomaren överlämnas till ombudsmannen för att under tiden intill sammanträdet genom hans försorg hållas tillgängligt för granskning; och varde i den kungörelse, som utfärdas om sammanträdet, intagen underrättelse, var förslaget är att tillgå.

Upptages ackordsförslaget skall konkursdomaren, sedan gäldenären avlagt ed, genast kalla borgenärerna till sammanträde inför honom för att besluta över förslaget. Om synnerliga skäl föreligga, får kallelse utfärdas utan att ed avlagts.

Konkursdomaren bestämmer efter samråd med förvaltaren och tillkännagiver i kungörelsen tid och ställe för sammanträdet. I kungörelsen skall även angivas, att ackordsförslaget finnes tillgängligt hos förvaltaren.

155 §.

Ackordsförslag må ej behandlas av borgenärerna förrän de tvistefrågor, som genom anmärkningar mot bevakade fordringar må hava uppkommit, blivit vid det i 108 § omnämnda borgenärssammanträde handlagda. Har förslaget ingivits å sådan tid, att det kan förekomma å den dag, som bestämts för nämnda sammanträde, skall, där ej gäldenären begär anstånd och konkursdomaren finner synnerliga skäl därtill vara, ackordsfrågan utsättas till behandling å tid och ställe, som bestämts för sagda sammanträde, samt förslaget hållas tillgängligt å det ställe, där de till ombudsmannen överlämnade bevakningshandlingarna skola tillhandahållas. Har anstånd medgivits eller har förslaget ej ingivits så tidigt, att det kan förekomma å dag, som nyss sagts, skall dess behandling

Borgenärssammanträde för behandling av ackordsförslaget skall hållas tidigast tre veckor efter att kungörelsen införts i allmänna tidningarna och får ej heller äga rum förrän tvistefrågor som uppkommit genom anmärkningar mot bevakade fordringar blivit handlagda vid sådant borgenärssammanträde som avses i 108 §.

äga rum så snart det lämpligen kan ske; och bestämme i ty fall konkursdomaren efter samråd med ombudsmannen och förvaltaren tid och ställe för sammanträdet ävensom ställe, där förslaget skall hållas tillgängligt.

Konkursdomaren skall genast genom särskilda brev underrätta gäldenären och alla kända borgenärer om kungörelsens innehåll. Han skall samtidigt med posten sända avskrift av ackordsförslaget till borgenärerna. Blir borgenär känd senare, skall konkursdomaren genast sända honom underrättelse och avskrift av ackordsförslaget.

156 §.

Förvaltaren skall så snart det lämpligen kan ske till rättens ombudsman inkomma med yttrande angående de omständigheter, som kunna inverka på ackordsfrågans bedömning; och skall sådant yttrande tillika innehålla bestämt förklarande, huruvida förslagets antagande tillstyrkes eller icke.

Det åligger ombudsmannen att minst en vecka före det borgenärssammanträde, där ackordsförslaget skall behandlas, till varje borgenär, som bevakat fordran i konkursen och vars adress är känd, med posten översända avskrift av förslaget jämte förvaltarens yttrande med erinran om tid och ställe för nämnda sammanträde.

Förvaltaren skall så snart som möjligt till konkursdomaren inkomma med yttrande, huruvida han anser att ackordsförslaget bör antagas av borgenärerna. Yttrandet skall tillhandahållas borgenärerna vid sammanträdet för behandling av ackordsförslaget, om det ej tidigare sänts till dem.

157 §.

Vid borgenärssammanträde, där ackordsförslag skall behandlas, bör förvaltaren vara tillstädes. Kan gäldenären ej infinna sig, bör han ställa ombud för sig.

Rättens ombudsman har att tillhandahålla förteckning å alla de borgenärer, som äga deltaga i omröstning i ackordsfrågor, med uppgift å de fordringsbelopp, för vilka rösträtt må utövas. Är beträffande någon av dessa fordringar anmärkning mot yrkande om betalnings- eller förmånsrätt framställd men icke prövad eller är, där efterbevakning skett, tiden för framställande av

Vid borgenärssammanträde för behandling av ackordsförslag bör förvaltaren vara tillstädes. Kan gäldenären ej infinna sig *personligen*, bör han ställa ombud.

Förvaltaren skall tillhandahålla förteckning på de borgenärer som äga deltaga i omröstning i ackordsfrågan, med uppgift om de fordringsbelopp för vilka rösträtt får utövas. Har beträffande någon fordran anmärkning mot yrkande om betalnings- eller förmånsrätt framställts men ej prövats eller har, när efterbevakning skett, tiden för framställande av anmärkningar ännu ej

anmärkningar ännu icke ute, varde sådant särskilt anmärkt i förteckningen.

utgått, skall det särskilt angivas i förteckningen.

Om gäldenären ej avlagt ed, skall anledningen därtill uppgivas vid sammanträdet.

158 §.

Vid omröstning i ackordsfrågor må med den inskränkning, som föranledes av stadgandena i 112 och 120 §§, rösträtt utövas ej mindre för varje i konkursen bevakad fordran, för vilken förmånsrätt ej yrkas, än även för fordran, för vilken förmånsrätt yrkas, så framt anmärkning mot yrkandet är gjord och ej blivit av domstol ogillad eller, där efterbevakning ägt rum, tiden för framställande av anmärkningar ej utgått. Anmärkning mot yrkande om betalningsrätt utgöra ej hinder för borgenären att deltaga i omröstningen, utan så är att anmärkningen blivit av domstol gillad. I nu angivna fall skall, så vitt angår frågan om borgenärs rösträtt, första rätts beslut lända till efterrättelse, där ej före omröstningen visas, att beslutet blivit ändrat av högre rätt.

Är, då omröstning om antagande av ackordsförslag äger rum, anmärkning mot yrkande om betalnings- eller förmånsrätt för bevakad fordran ännu icke prövad eller är, där efterbevakning skett, tiden för framställande av anmärkningar ännu ej ute och varder utgången av omröstningen olika allt efter som fordringen beräknas eller icke, må dock fordringen vid bestämmande av omröstningens utgång icke komma i betraktande, med mindre rättens prövning av anmärkning, som blivit eller bliver framställd, utfaller så, att fordringen skall utgå utan förmånsrätt, eller, vad angår efterbevakning, det eljest bliver avgjort, att fordringen skall sålunda utgå.

Vid omröstning i ackordsfrågan får rösträtt ej utövas annat än för bevakad fordran. Borgenär, som kan få täckning för sin fordran genom kvittning eller vars fordran är förenad med förmånsrätt, får härvid rösta endast i den mån han avstår från rätt till kvittning eller förmånsrätt eller, om värdet av egendom vari han har särskild förmånsrätt bedömes understiga hans fordran, för den del av fordringen som saknar täckning. Med förmånsrätt jämställes säkerhet som består i förbehåll om äganderätt.

Innehåller ackordsförslaget bestämmelse att borgenärer som ej ha förmånsrätt skola få full betalning intill visst för alla likaberättigade borgenärer lika belopp, får rösträtt icke utövas för fordringarna i den mån full betalning skall utgå.

Anmärkning som framställts mot fordran utgör ej hinder mot röstning. Är utgången av omröstningen beroende av om fordringen räknas eller ej, skall konkursdomaren vid sammanträdet söka utreda tvistefrågan och åstadkomma förlikning. Om alla närvarande medgiva att anmärkningen får förfalla eller inskränka den eller uppdraga åt förvaltaren att sluta förlikning med borgenären, binder det även den som uteblivit. Kan förlikning ej träffas, skall rätten pröva anmärkningen för bestämmande av omröstningens utgång. Har anmärkning mot yrkad fordran eller förmånsrätt prövats av rätten enligt 109 §, skall dess beslut tillämpas vid omröstning i ackordsfrågan, om ej före omröstningen visas att det ändrats av högre rätt.

159 §.

Förlikning som avses i 158 § får ej ingås i annan ordning än där sägs utan samtycke av alla, vilkas rätt är beroende av förlikningen.

159 §.

Yrkar borgenär eller gäldenären vid det 154 § omförmälda sammanträdet uppskov med prövningen av ackordsförslaget, må därmed kunna anstå till nytt sammanträde att hållas inom tre veckor, om det medgives antingen av alla tillstädesvarande borgenärer, som äga rösträtt i ackordsfrågor, eller ock av fyra femtedelar av dem och dessa bevakat fyra femtedelar av sammanlagda beloppet av samtliga i konkursen bevakade fordringar, som medföra sådan rösträtt. Beslutes uppskov, skall rättens ombudsman före sammanträdets avslutande utsätta och tillkännagiva tid och ställe för det nya sammanträdet; och vare vidare kallelse icke erforderlig.

Vid det nya sammanträdet må ej utom i fall, som framgår av 160 § första stycket, ytterligare uppskov beslutas.

160 §.

Är gäldenären, då ackordsförslag förekommer till behandling, ställd under tilltal för oredlighet mot borgenärer, må förslaget ej antagas av borgenärerna, men äge de med den röstövertikt, som i 159 § sägs, besluta, att förslaget skall vara vilande. Kommer ej sådant beslut till stånd, anses ackordsfrågan hava förfallit.

Bestuta borgenärerna, att ackordsförslaget skall vara vilande, och finnes gäldenären ej hava begått den åtalade gärningen, äge han, där ej sådant fall inträffat, som avses i 173 §, att inom fyra veckor från det beslutet i målet vunnit laga kraft hos rättens ombudsman göra anmälan om ackordsfrågans återupptagande. Göres ej sådan anmälan eller finnes gäldenären hava begått gärningen och vinner beslutet därom laga kraft, skall ackordsfrågan anses förfallen.

Vid anmälan om ackordsfrågans återupptagande äge gäldenären göra ändring i ackordsförslaget.

Göres anmälan, som ovan sägs, kalle ombudsmannen borgenärerna till sammanträde för att besluta över ackordsförslaget. Har

gäldenären gjort ändring i förslaget, varde underrättelse om ändringen, så ock om tid och ställe för det nya sammanträdet av ombudsmannen minst en vecka förut med posten översänd till varje borgenär, som bevakat fordran i konkursen och vars adress är känd; och skall vad i 156 § stadgas om avgivande av yttrande och delgivning därav åt borgenärerna äga motsvarande tillämpning.

Vid det sammanträde, vartill ackordsfrågans behandling sålunda blivit utsatt, må ytterligare uppskov icke beslutas; och skall förty, där jämväl då hinder för förslagets antagande möter, ackordsfrågan anses förfallen.

161 §.

Gäldenären äge återtaga ackordsförslag så länge det ej är av borgenärerna prövat.

Ändring i ackordsförslag må ej utom i fall, som avses i 160 §, av gäldenären göras senare än vid det borgenärssammanträde, där förslaget första gången förekommer till behandling. Gör gäldenären ändring i ackordsförslag sedan kungörelse om dess behandling å borgenärssammanträde varit införd i allmänna tidningarna, må ej prövning av förslaget äga rum å det utsatta sammanträdet, med mindre rättens ombudsman finner uppenbart, att förslaget ej genom ändringen blivit mindre fördelaktigt för borgenärerna. Kan ej enligt vad nu är sagt förslaget genast prövas och beslutes ej uppskov med dess behandling, anses ackordsfrågan hava förfallit.

Bslutes uppskov i fall, som nyss sagts, har ombudsmannen att minst en vecka före det nya sammanträdet till varje borgenär, som bevakat fordran i konkursen och vars adress är känd och som ej varit tillstädes vid det förra sammanträdet, med posten översända underrättelse om ändring, som vidtagits i förslaget, så ock om tid och ställe

160 §.

Gäldenären får återtaga eller ändra ackordsförslag så länge det ej prövats av borgenärerna, om konkursdomaren finner att skäl föreligger därtill. Om gäldenären anmäler att han önskar återtaga eller ändra förslaget, skall konkursdomaren inhämta yttrande av förvaltaren. Särskild talan mot konkursdomarens beslut med anledning av gäldenärens anmälan får ej föras.

Har gäldenären före borgenärssammanträdet för behandling av ackordsförslaget anmält att han önskar ändra förslaget eller gör han sådan anmälan vid sammanträdet och finner konkursdomaren att det ändrade förslaget bör föreläggas borgenärerna, får konkursdomaren efter hörande av närvarande borgenärer uppskjuta prövningen till fortsatt sammanträde inom tre veckor. Om ändringen icke medför att förslaget blir sämre för borgenärerna, får uppskov dock ej äga rum annat än om särskilda skäl föreligga.

Bslutas uppskov, skall konkursdomaren vid sammanträdet utsätta och tillkännagiva tid och ställe för det fortsatta sammanträdet. Han skall också genast med posten sända underrättelse om tid och ställe för det fortsatta sammanträdet till varje röstberättigad borgenär med känd adress, som ej var tillstädes vid det förra sammanträ-

för det nya sammanträdet; och skall vad i 156 § stadgas om avgivande av yttrande och delgivning därav åt borgenärerna äga motsvarande tillämpning.

det. Underrättelsen skall innehålla uppgift om den ändring som vidtagits i ackordsförslaget och upplysning, huruvida förvaltaren tillstyrkt ändringen eller ej.

161 §.

Om konkursdomaren i annat fall än som avses i 160 § andra stycket, efter hörande av förvaltaren och närvarande borgenärer, finner särskilda skäl att borgenärernas prövning av ackordsförslaget uppskjutes, får han besluta om uppskov som där sägs. Beslutas uppskov, skall konkursdomaren vid sammanträdet utsätta och tillkännagiva tid och ställe för det fortsatta sammanträdet. Ytterligare kallelse behövs ej.

162 §.

Ackordsförslag skall anses vara antaget av borgenärerna, därest antingen alla tillstadesvarande borgenärer förenat sig om förslaget och dessa borgenärer bevakat två tredjedelar av sammanlagda beloppet av samtliga i konkursen bevakade fordringar, vilka enligt vad av 158 § framgår skola komma i betraktande vid bestämmande av utgången av omröstning över ackordsförslag, eller ock fyra femtedelar av de tillstadesvarande borgenärerna bifallit förslaget och de bevakat fyra femtedelar av nämnda fordringsbelopp.

Ackordsförslag, som ger minst femtio procent, skall anses antaget av borgenärerna, om tre femtedelar av de röstande förenat sig om förslaget och deras fordringar uppgå till tre femtedelar av de röstberättigade fordringarnas sammanlagda belopp. Är ackordsprocenten lägre, skall ackordsförslaget anses antaget, om tre fjärdedelar av de röstande förenat sig om förslaget och deras fordringar uppgå till tre fjärdedelar av de röstberättigade fordringarnas sammanlagda belopp.

163 §.

Ackord vare, fastän antaget av borgenärerna, ändock ej giltigt, så framt det ej fastställs av rätten.

163 §.

Har ackordsförslaget antagits vid sammanträdet, skall konkursdomaren genast upptaga frågan om fastställelse. Anför borgenär beaktansvärda skäl mot fastställelse eller finner konkursdomaren i annat fall att sådana skäl föreligga, skall han hänskjuta ackordsfrågan till rätten.

164 §.

Är vid det sammanträde, där omröstning över ackordsförslag üger rum, förslaget att anse såsom antaget av borgenärerna eller föreligger sådant fall, som avses i 158 § andra stycket, och kan till följd därav ej vid sammanträdet avgöras, huruvida förslaget är att anse såsom antaget eller förkastat, skall ackordsfrågan hänskjutas till rättens prövning.

Om det vid borgenärssammanträdet ej kan avgöras huruvida förslaget antagits eller förkastats, skall ackordsfrågan också hänskjutas till rätten.

I andra fall skall konkursdomaren fastställa ackordet.

Rättens ombudsman åligge att före sammanträdets avslutande tillkännagiva, huruvida ackordsfrågan skall hänskjutas till rätten eller icke, samt i förra fallet ofördröjligen till konkursdomaren avlämna det vid sammanträdet förda protokollet jämte eget yttrande över förslaget ävensom det eller de yttranden, som av förvaltaren avgivits, samt den i 157 § omnämnda borgenärsförteckningen. Innehåller ackordet andra villkor än det till konkursdomaren ingivna ackordsförslaget, varde det i protokollet angivet.

Har ackordsfrågan hänskjutits till rätten, utsätta konkursdomaren, sedan protokollet inkommit, ärendet att vid rätten förekomma, i stad inom tre veckor och på landet så snart ske kan å ting eller, om konkursdomaren finner skäl därtill, å särskilt sammanträde.

Konkursdomaren låte tiden för ärendets handläggning minst tio dagar förut kungöras en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen; underrätte ock särskilt förvaltaren och gäldenären.

Vill borgenär på någon av de i 166 eller 167 § omnämnda grunder bestrida fastställelse av ackordet, göra det skriftligen hos rätten eller konkursdomaren sist tre dagar innan ärendet skall förekomma vid rätten.

Då ärendet är i det skick, att rätten kan företaga ackordsfrågan till avgörande, skall rätten meddela sitt beslut genast eller sist nästa dag, där ej på grund av särskilda omständigheter längre rådrum oundgängligen erfordras.

165 §.

Då i fall, som avses i 158 § andra stycket, ackordsfråga blivit hänskjuten till rätten, skall, där rätten i övrigt finner skäl vara för handen att meddela fastställelse å ackordet, med prövningen därav anstå till dess frågan, huruvida ackordsförslaget blivit av borgenärerna antaget eller ej, kan jäm-

När ackordsfrågan hänskjutes till rätten, skall konkursdomaren utsätta målet att förekomma så snart som möjligt. Meddelas beslut härom först efter att borgenärssammanträdet hållits, skall konkursdomaren med posten sända underrättelse till förvaltaren, gäldenären och de borgenärer som voro tillstädes vid sammanträdet om tid och ställe för målets handläggning av rätten.

Beslut i ackordsfrågan skall meddelas inom en vecka, om ej längre rådrum är nödvändigt på grund av särskilda omständigheter.

164 §.

Är utgången av omröstningen över ackordsförslaget beroende av om kvarstående anmärkningar godkännas eller ej och finner rätten i övrigt skäl att fastställa ackordet, skall den först pröva anmärkningarna eller så många av dem att utgången av omröstningen blir densamma, vare sig övriga an-

likt ovan stadgade grunder avgöras av rätten.

166 §.

Ackord må ej, ändå att det ej är bestritt, fastställas av rätten,

1) då ärendet icke handlagts i laga ordning, utan så är att förelupet fel uppenbarligen icke inverkat på ackordsfrågans utgång,

2) då någon omständighet föreligger, som enligt vad i 151 § under 3) eller 4) stadgas utgör hinder för ackordsförslags upptagande,

3) då skälig anledning är att antaga, att gäldenären eller annan med hans vetskap hemligen gynnat någon borgenär i avsikt att inverka på ackordsfrågans avgörande eller att annat svek ägt rum vid ackordet,

4) då ackordet icke åt alla de borgenärer, vilka det angår och som ej uttryckligen förklarat sig det oaktat nöjda med det samma, giver lika rätt och minst femtio för hundra av fordringsbeloppet att betalas sist ett år efter det ackordet blivit fastställt,

5) då ackordet uppenbarligen länder till skada för borgenärerna.

Vägras fastställelse av anledning, som under 1) sägs, och är ej förslaget att anse såsom förkastat av borgenärerna eller såsom förfallet, varde ärendet visat åter till borgenärerna, vilka av rättens ombudsman skola sammankallas för att ånyo besluta i ackordsfrågan.

Har gäldenären blivit ställd under tilltal för oredlighet mot borgenärer men prövas i övrigt skäl vara för handen att meddela fastställelse å ackordet, förordne rätten, att frågan därom skall anstå i avbidan på åtalens utgång; skolande ombudsmannen genast underrättas om beslutet. Finnes gäldenären ej hava begått den åtalade gärningen, äge förvaltaren, gäldenären eller borgenär att inom fyra veckor från det beslutet i målet vunnit laga kraft hos konkursdomaren göra anmälan om ärendets återupptagande. Göres sådan anmälan, utsätte konkursdomaren

märkningar godkännas eller ej. Mot rättsens beslut med anledning av framställd anmärkning får klagan ej föras.

165 §.

Oavsett om fastställelse bestritts, får ackord icke fastställas,

1) om ärendet ej handlagts i föreskriven ordning och felet kan ha inverkat på ackordsfrågans utgång,

2) om ackordet ej uppfyller de villkor som uppställts i 150 § andra, tredje och fjärde styckena,

3) om det finnes skälig anledning till antagande att gäldenären i hemlighet gynnat någon borgenär för att inverka på ackordsfrågans avgörande eller att annat svek ägt rum vid ackordet,

4) om ackordet uppenbart är till skada för borgenärerna.

Vägras fastställelse av anledning som sägs under 1) och är förslaget ej förkastat av borgenärerna eller förfallet, skall ackordsfrågan åter prövas av dem och sammanträde utsätts härför. Konkursdomaren skall kalla borgenärerna genom kungörelse, som minst tio dagar före sammanträdet skall införas i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen. Han skall vidare genast med posten sända underrättelse om kungörelsens innehåll till förvaltaren, gäldenären och varje röstberättigad borgenär med känd adress. Särskild talan får ej föras mot beslut, enligt vilket borgenärerna åter skola behandla ackordsfrågan.

ofördröjligen dag, då ackordsfrågan skall förekomma vid rätten; och skall i ty fall vad i 164 § tredje och fjärde styckena stadgas äga motsvarande tillämpning. Göres ej anmälan, som nyss sagts, eller finnes gäldenären hava begått gärningen och vinner beslutet därom laga kraft, anses ackordsfrågan förfallen.

167 §.

Ändock att fastställelse av ackord icke må vägras jämlikt 166 § första stycket under 5), äge rätten, där fastställelse bestrides på den grund, att säkerhet ej finnes för ackordets fullgörande, efter omständigheterna pröva, huruvida fastställelse av sådan anledning må vägras.

168 §.

Av rätten fastställt ackord vare bindande för alla de borgenärer, kända eller icke, som ägt rätt att bevaka sina fordringar i konkursen, utan undantag för andra än dem, som äga förmånsrätt för sina fordringar. Räcker ej egendom, vari borgenär äger särskild förmånsrätt, till gäldande av hans fordrans fulla belopp, vare han för återstoden underkastad de villkor, som genom ackordet äro bestämda för dem, vilka ej äga förmånsrätt.

Borgenär njute utan hinder av ackord den rätt till kvittning, som enligt 121 § må tillkomma honom.

169 §.

Utän hinder däraf att borgenär godkänt ackordsförslag äge han mot löftesmän eller andra, som äro jämte gäldenären ansvariga för fordringens gäldande, föra den talan, vartill han eljest varit lagligen berättigad; och äge de för den skull rätt att bestrida fastställelse av ackordet, ändå att bevakning ej gjorts av dem utan allenast borgenären bevakat fordringen.

166 §.

Även om 165 § ej är tillämplig, får fastställelse efter omständigheterna vägras, om borgenär bestritt fastställelse på grund av att betryggande säkerhet för ackordets fullgörande ej finnes eller att ackordet är till skada för borgenärerna eller att annan särskild anledning föreligger att ackord ej bör medgivas.

167 §.

Fastställt ackord är bindande för alla borgenärer, kända eller ej, som ägde rätt att efter bevakning rösta i ackordsfrågan.

Den som hade förmånsrätt i viss egendom är bunden av ackordet i fråga om belopp som ej kan uttagas ur egendomen.

Borgenär har utan hinder av ackord den rätt till kvittning som kan tillkomma honom enligt 121 §.

168 §.

Borgenär, som godkänt ackordsförslag, förlorar ej därigenom sin rätt mot borgensmän eller andra som förutom gäldenären svara för fordringen. De äga därför bestrida att ackordet fastställes, även om endast borgenären bevakat fordringen.

170 §.

Anmärkning mot bevakning skall, där förmånsrätt yrkas för den bevakade fordringen, prövas *i den ordning denna lag stadgar*, ändå att ackord kommit till stånd.

171 §.

Innan egendomen i boet till följd av att konkursen nedlagts eller ackord fastställts till gäldenären återställes, skall förvaltaren av egendomen, så vitt den förslår, betala konkurskostnaderna och den gäld, som boet eljest må hava åsamkat sig; och åligge det förvaltaren, då ackord kommit till stånd, att sörja för att de borgenärer, som för sina bevakade fordringar äga förmånsrätt, av egendomen, så vitt den förslår, erhålla den betalning, som på grund av förmånsrätten tillkommer dem.

Är kostnad eller fordran, som ovan avses, tvistig, skola erforderliga medel till kostnadens eller fordringens gäldande av förvaltaren insättas i riksbanken eller annan bank, varom parterna enas; och komme ränta den till godo, som slutligen finnes berättigad till medlen.

169 §.

Anmärkning mot bevakning av fordran för vilken förmånsrätt yrkats skall prövas *enligt vad som sägs i 5 kap.* utan hinder av att ackord kommit till stånd.

170 §.

Innan egendomen i boet återställes till gäldenären till följd av att konkursen nedlagts eller ackord fastställts skall förvaltaren av egendomen, såvitt den förslår, betala konkurskostnaderna och den gäld som boet eljest kan ha ådragit sig. När ackord kommit till stånd, skall förvaltaren tillse, att de borgenärer som äga förmånsrätt för sina bevakade fordringar få den betalning som tillkommer dem på grund av förmånsrätten, såvitt egendomen förslår.

Om kostnad eller fordran som avses ovan är tvistig, skall förvaltaren insätta de medel som erfordras till betalning därav i riksbanken eller annan bank, varom parterna enas. Räntan skall komma den till godo som slutligen finnes berättigad till medlen.

171 §.

Sedan ackord fastställts får talan om återvinning ej väckas av borgenär som omfattas av ackordet.

Talan som väckts i behörig ordning får prövas utan hinder av ackord.

Vad som vinnes genom sådan talan och ej behövs för ändamål som anges i 170 § första stycket skall tillkomma de borgenärer som omfattas av ackordet utöver vad som tillförsäkrats dem, om ej annat bestämts genom ackordet. Svarande som i anledning av återvinning får fordran mot gäldenären äger att på vad han annars skolat betala avräkna vad som tillkommer honom med tillämpning av ackordet.

172 §.

På begäran av borgenär, vars fordran omfattas av ackordet, kan konkursdomaren, om skäl föreligga, förordna förvaltaren eller annan lämplig person att utöva tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt ackordet. Vid behov kan vikarie förordnas.

Gäldenären skall ge tillsynsman de uppgifter som denne begär och följa de anvisningar som han lämnar.

Tillsynsman skall entledigas av konkursdomaren, om han visar sig olämplig eller annat vägande skäl föreligger. Entledigande får ej ske utan att tillsynsmannen fått tillfälle att yttra sig.

173 §.

Arvode till tillsynsman och ersättning för kostnad som uppdraget medfört bestäms av rätten, om tillsynsmannen eller gäldenären gör framställning därom. Så länge ackordet ej fullgjorts, får sådan framställning också göras av borgenär vars fordran omfattas av ackordet.

172 §.

Yppas efter fastställelse av ackord, att gäldenären med hänsyn till konkursen gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer eller att gäldenären eller annan med hans vetskap hemligen gynnat någon borgenär i avsikt att inverka på ackordsfrågans avgörande, förfalle den eftergift, som genom ackordet må vara tillerkänd gäldenären; dock lände sådant ej till rubbning i borgenärernas rätt att mot gäldenären eller löftesmän för ackordet göra detsamma i övrigt gällande.

173 §.

Visar det sig efter fastställelse av ackord att gäldenären gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer eller i hemlighet gynnat någon borgenär för att inverka på ackordsfrågans avgörande,

eller åsidosätter gäldenären vad som åligger honom enligt 172 § andra stycket,

eller försummar han på annat sätt uppenbart sina åtaganden enligt ackordet,

kan rätten på ansökan av borgenär vars fordran omfattas av ackordet förklara, att den eftergift som genom detta medgivits gäldenären har förfallit. Förlikning är ej tillåten.

Även om den eftergift som medgivits gäldenären förklarats förfallen, äga borgenärerna i övrigt göra ackordet gällande mot gäldenären eller borgensmän för detsamma.

173 §.

Varder i fall, då ackordsförslag ej utgör hinder för utdelning, kungörelse om slututdelning utfärdad innan ackordsfrågan blivit avgjord, skall frågan anses förfallen den dag, då kungörelsen utfärdades.

174 §.

Över beslut, varigenom ackordsärende visas åter till borgenärerna, må ej klagas.

183 §.

Menar någon borgenär, att omröstning rörande val av förvaltare eller granskningsman eller suppleant för granskningsman icke lagligen skett eller att beslut av borgenärerna i annan fråga, vars avgörande på dem ankommer, icke lagligen tillkommit, äge han däröver anföra besvär. Har ackordsfråga hänskjutits till rättens prövning, skall dock beträffande klagan över borgenärernas beslut i ackordsfrågan vad i 164 § femte stycket sägs lända till efterrättelse; och må särskild klagan ej föras över beslut, varigenom prövningen av ackordsförslag uppskjutits eller sådant förslag förklarats vilande eller framställning om dylik åtgärd beträffande ackordsförslag blivit avslagen, där ej i sistnämnda fall ackordsfrågan till följd av beslutet skall anses hava förfallit.

Är beslut — — — — — är stadgat.

Vill gäldenären — — — — — motsvarande tillämpning.

Borgenärsbeslut gånge — — — — — är anhängigt.

204 §.

Har handling, som enligt vad i denna lag är stadgat skall ingivas till konkursdomaren i två exemplar, ingivits allenast i ett exemplar, besörje konkursdomaren avskrift av handlingen; och gälde den, som ingivit handlingen, lösen för avskriften.

I fråga om inlaga eller annan handling, som på grund av stadgande i denna lag skall ingivas till konkursdomaren, äge vad i 33 kap. 3 § rättegångsbalken är stadgat motsvarande tillämpning.

Menar någon borgenär att omröstning rörande val av förvaltare eller granskningsman eller suppleant för granskningsman ej skett lagligen eller att beslut av borgenärerna i annan fråga, vars avgörande ankommer på dem, ej tillkommit lagligen, äger han anföra besvär däröver.

Om handling som skall ingivas till konkursdomaren i två eller flera exemplar ej inkommit i föreskrivet antal, ombesörjer konkursdomaren behövligen avskrifter på ingivarens bekostnad.

I fråga om inlaga eller annan handling som enligt denna lag skall ingivas till konkursdomaren har 33 kap. 3 § rättegångsbalken motsvarande tillämpning.

Varder, då avskrift erfordras av handling, som borgenär insänt med posten, kostnaden för avskriften ej erlagd av borgenären, vare konkursboet pliktigt att förskjuta sagda kostnad.

Om det behövs avskrift av handling som inkommit från borgenär och denne ej betalt kostnaden för avskriften, skall konkursboet förskjuta kostnaden.

208 §.

Konkursdomaren skall föra dagbok, vari för varje konkurs antecknas: när och av vem konkursansökningen blivit gjord; dagen då beslutet om egendomsavträde meddelades; namn å rättens ombudsman, å förvaltare, å granskningsman och å god man, som utsetts jämligt 185 § under 2); underrättelse, som avses i 52 § fjärde stycket; inkomna framställningar och i anledning därav eller eljest av konkursdomaren eller rätten vidtagna åtgärder; samt dagen för konkursens upphörande. Dagboken skall ock lämna fullständig upplysning om gäldenärens hemvist vid tiden för egendomsavträdet samt, då han flyttat till annat ställe, om hans nya hemvist.

Hos konkursdomaren föres särskild dagbok över konkursärenden. Handlingar i ärendena sammanföres i akter.

Närmare föreskrifter för tillämpningen av denna lag meddelas av Konungen.

210 §.

Över beslut — — — — — sina åligganden.

Vill någon — — — — — allmänna tidningarna.

Beslut av konkursdomaren i frågor, som omförmälas i 3, 4 eller 6 kap., gånge utan hinder av förd klagan i verkställighet, där ej förbud däremot från hovrätten kommer; dock att vad sålunda stadgats icke skall äga tillämpning å beslut, varigenom förelagt vite utdömts.

Beslut av konkursdomaren i frågor som avses i 3, 4 eller 6 kap. eller om förordnande eller entledigande av tillsynsman enligt 172 § går i verkställighet utan hinder av att ändring i beslutet sökes, om ej annat förordnas. Detta gäller dock ej i fråga om beslut, varigenom förelagt vite utdömts.

211 §.

Mål, som avses i 16, 27, 85, 93, 98, 164 eller 183 §, skall utan förberedelse företagas till huvudförhandling. Utsättes målet till fortsatt eller ny huvudförhandling, äge rätten, om det erfordras för att målet vid denna skall kunna slutföras, förordna, att förbe-

Mål, som avses i 16, 27, 85, 93, 98, 163 eller 183 §, skall utan förberedelse företagas till huvudförhandling. Utsättes målet till fortsatt eller ny huvudförhandling, äger rätten, om det erfordras för att målet då skall kunna slutföras, förordna att förberedelse

redelse skall äga rum, samt meddela erforderliga föreskrifter därom. Vid huvudförhandling vare häradsrätt domför med tre i nämnden.

skall äga rum och ge föreskrifter därom. Vid huvudförhandling är häradsrätt domför med tre i nämnden.

Mål, som — — — — — under förberedelsen.
Uteblir i — — — — — är stadgat.
Beträffande talan — — — — — ej föras.

213 §.

Har borgenär för sin röst vid borgenärs-sammanträde betingat sig *särskilda fördelar* av gäldenären eller av annan på gäldenärens vägnar, straffes med dagsböter eller fängelse i högst ett år.

Borgenär, som för sin röst vid borgenärs-sammanträde betingat sig *särskild förmån* av gäldenären, dömes till böter eller fängelse i högst ett år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari . . .

Äldre lag skall gälla, när ackordsförslag ingivits före den nya lagens ikraftträdande.

När beslut om inledande av ackordsförhandling utan konkurs meddelats före den nya lagens ikraftträdande, skall den äldre lydelsen av 19 och 35 §§ gälla.

Förslag till

Lag om ändrad lydelse av 8 kap. 5 § och 13 kap. 15 § giftermålsbalken

Härigenom förordnas, att 8 kap. 5 § och 13 kap. 15 § giftermålsbalken skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

8 KAP.

5 §.

Har gåva — — — — — från ansvar.

Har givaren — — — — — hos givaren.

Därest talan om gåvans återvinning till givarens konkursbo är anhängig, må mottagarens ansvar enligt denna paragraf icke göras gällande.

Är talan om gåvans återvinning enligt konkurslagen eller lagen om ackordsförhandling anhängig, får mottagarens ansvar enligt denna paragraf icke göras gällande.

13 KAP.

15 §.

Då bodelning skett, äge make ingiva den däröver upprättade handlingen till rätten; och skall anmälan om ingivandet och dagen därför ofördröjligen göras till äktenskapsregistret samt kungörelse införas i allmänna tidningarna och tidning inom orten. *Har make vid bodelningen i märklig mån eftergivit sin rätt, och avträdes hans egendom till konkurs på grund av ansökning, som gjorts inom ett år från bodelningshandlingens ingivande till rätten, gånge bodelningen, efter vad i konkurslagen sägs, på borgenärernas talan åter.*

När bodelning skett, äger make ingiva den däröver upprättade handlingen till rätten. Om ingivandet och dagen därför skall utan dröjsmål anmälan göras till äktenskapsregistret samt kungörelse införas i allmänna tidningarna och tidning inom orten. *Om återgång av bodelning vid konkurs eller i anledning av offentlig ackordsförhandling eller vid egendoms avträdande till förvaltning av boutredningsman finnas bestämmelser i konkurslagen och lagen om ackordsförhandling samt i ärvdabalken.*

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Vad i första stycket andra punkten stadgas äge, när make är död, ej tillämpning, om eftergiften gjorts av hans arvingar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari . . .

Förslag till

Lag angående ändrad lydelse av 18 § lagen den 1 juli 1898 (nr 64 s. 10) om boskillnad

Härigenom förordnas, att 18 § lagen den 1 juli 1898 om boskillnad¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

18 §.

Sedan boskillnad — — — — — gälden ansvarig.

Då skifte ägt rum, låte makarne den över skiftet upprättade handling ingivas till den rätt, som boskillnadsmålet handlagt; och åligge det rätten att utan dröjsmål låta i allmänna tidningarna samt, där så ske kan, i en eller två tidningar inom orten kungöra, att handlingen blivit till rätten inlämnad, med uppgift tillika om dagen då det skett. Varder ena makens egendom avträdd till konkurs efter ansökning, som gjorts inom tre månader från det skifteshandlingen till rätten ingavs, gånge skiftet, där det länt borgenärerna till förfång, på deras talan åter. *Samma lag vare, där makes konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som på grund av konkursen förfallit, eller följt på ansökning, som gjorts inom fjorton dagar från det kungörelse om sådan förhandlings upphörande varit införd i allmänna tidningarna, samt beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelats inom tid, som nyss sagts. Talan, varom här förmäles, skall anhängiggöras inom sex månader från första borgenärssammanträdet; och gälle i*

När skifte ägt rum, skall makarna ingiva den däröver upprättade handlingen till den rätt som handlagt boskillnadsmålet. Rätten skall utan dröjsmål låta i allmänna tidningarna samt, när det kan ske, i en eller två ortstidningar kungöra att handlingen inlämnats med uppgift om dagen då det skett. Försättes endera maken i konkurs efter ansökan, som gjorts inom tre månader från att skifteshandlingen ingavs till rätten, går skiftet, när det länt borgenärerna till förfång, åter på deras talan. *Detsamma gäller, när ansökan om förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling gjorts inom nämnda tid och konkurs följt på ansökan, som gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när offentlig ackordsförhandling följt, denna upphörde. Kommer i stället offentligt ackord till stånd, går skiftet också åter på talan av borgenär, som omfattas av ackordet, under den förutsättning som angivits i det föregående. Beträffande talan om återgång av skifte skall vad konkurslagen och*

¹ Senaste lydelse av 18 § se SFS 1921: 233.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

övrigt om den talan vad i 39 § konkurslagen stadgas om återvinning, som där avses.

lagen om ackordsförhandling föreskriver om talan angående återvinning ha motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari . . .

Den nya lagen gäller ej, när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs.

Förslag till

Lag om ändrad lydelse av 19 kap. 11 § ärvdabalken

Härigenom förordnas, att 19 kap. 11 § ärvdabalken skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

11 §.

Boutredningsmannen har — — — — — erforderliga åtgärder.

Finnas tillgångarna ej förslå till gäldens betalning, skall boutredningsmannen söka träffa uppgörelse med borgenärerna *angående deras förnöjande*. Kan uppgörelse ej ernås och fylla delägarna ej bristen, skall boets egendom av boutredningsmannen avträdas till konkurs.

Finnas tillgångarna ej förslå till gäldens betalning, skall boutredningsmannen söka träffa uppgörelse med borgenärerna. Om *frivillig* uppgörelse ej kan nås och delägarna ej fylla bristen *samt offentligt ackord ej heller kommer till stånd*, skall boutredningsmannen avträda boets egendom till konkurs.

I fråga — — — — — kan ske.

Denna lag träder i kraft den 1 januari . . .

Förslag till

Lag om ändrad lydelse av 17 kap. 4 och 8 §§ handelsbalken

Härigenom förordnas, att 17 kap. 4 och 8 §§ handelsbalken¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

4 §.

Är gäldbunden — — — — — kortare tid.

Förmånsrätt i — — — — — pensionsutfästelse m.m.

Har på — — — — — innehållna beloppet.

¹ Senaste lydelse av 4 § se SFS 1967: 532 och av 8 § se SFS 1933: 321, jfr 1935: 32 varigenom ett tidigare tredje st. i 8 § upphävdes.

(Nuvarande lydelse)

Därefter skall utgå arvode och kostnadsersättning till den, som enligt lag eller förordnande av rätten eller domaren förvaltat eller vårdat dödsbos egendom i delägarnas ställe eller biträtt vid boutredning eller arvsfifte, *så ock till den, som enligt lagen om ackordsförhandling utan konkurs förordnats till rättens ombudsman eller god man, därest det belopp, som skall utgå, bestämts efter ty i nämnda lag sägs.*

(Föreslagen lydelse)

Därefter skall utgå arvode och kostnadsersättning till den, som enligt lag eller förordnande av rätten eller domaren förvaltat eller vårdat dödsbos egendom i delägarnas ställe eller biträtt vid boutredning eller arvsfifte, *samt arvode och kostnadsersättning till god man enligt lagen om ackordsförhandling eller tillsynsman enligt nämnda lag eller konkurslagen.*

8 §.

Sedan äge — — — — — boutredningsman förordnades.

Har i fall, då konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som på grund av konkursen förfallit, eller då konkurs följt på ansökning, som gjorts inom fjorton dagar från det kungörelse om sådan förhandlings upphörande varit i allmänna tidningarna införd, beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelats inom tid, som i första stycket sägs, från den dag, då utmätning verkställdes, äge förmånsrätt, varom i första stycket stadgas, ej rum.

Har förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling föregått och konkursansökningen gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när offentlig ackordsförhandling följt, denna upphörde, skall vad som i första stycket sägs om konkursansökningen i stället gälla ansökningen om förordnande av god man.

Denna lag träder i kraft den 1 januari . . .

Den nya lagen gäller ej, när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs.

Förslag till

Lag angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 20 november 1845 (nr 50 s. 1) i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva

Härigenom förordnas, att 3 § förordningen den 20 november 1845 i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva,¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

¹ Senaste lydelse av 3 § se SFS 1963: 256.

3 §.

Är köpeavhandling så upprättad och behandlad, som i 1 § sägs, men inträffar utmätning inom trettio dagar efter det avhandlingens inför rätten förededes, eller försättes säljaren i konkurs efter ansökning, som gjorts inom sagda tid, vare den sålda egendomen ej fredad från att utmätas eller att till konkursboet räknas. *Lag samma vare, där konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som på grund av konkursen förfallit, eller följt på ansökning, som gjorts inom fjorton dagar från det kungörelse om ackordsförhandlings upphörande varit i allmänna tidningarna införd, samt beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelats inom tid, som i första punkten sägs.* Göres efter utgången av sistnämnda tid jäv mot köpeavhandling, vilken finnes så upprättad och behandlad, som nyss sagts, vare, där jävet göres vid utmätningstillfälle, fordringsägaren skyldig att, om han vill fullfölja jävet, inom en månad därefter väcka talan mot såväl säljaren som köparen vid den domstol, till vilken utmätningssmannens tjänstgöringsområde hör, eller vare all talan i ty mål kvitt; och stånde godset i kvarstad, därest sökanden inom fjorton dagar efter utmätningförrättningen hos överexekutor ställer full borgen för den kostnad och skada, som av kvarstaden följa kan; var säljarens egendom avträdd till konkurs, skall vad om återvinning av lös egendom till konkursbo är stadgat i 39 § konkurslagen äga motsvarande tillämpning.

Är köpeavhandling så upprättad och behandlad, som sägs i 1 §, men inträffar utmätning inom trettio dagar efter att avhandlingens förededes inför rätten, eller försättes säljaren i konkurs efter ansökan, som gjorts inom sagda tid, är den sålda egendomen ej fredad från att utmätas eller att räknas till konkursboet. *Detsamma gäller, när ansökan om förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling gjorts inom nämnda tid och konkurs följt på ansökan, som gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när offentlig ackordsförhandling följt, denna upphörde.* Göres efter utgången av förstnämnda tid jäv mot köpeavhandling, vilken finnes så upprättad och behandlad som nyss sagts, och göres jävet vid utmätningstillfälle, är fordringsägaren skyldig att, om han vill fullfölja jävet, inom en månad därefter väcka talan mot såväl säljaren som köparen vid den domstol till vilken utmätningssmannens tjänstgöringsområde hör. Han har eljest förlorat all rätt till talan i målet. Godset står under tiden i kvarstad, om sökanden inom fjorton dagar efter utmätningförrättningen hos överexekutor ställer full borgen för den kostnad och skada som kan följa av kvarstaden. Var säljarens egendom avträdd till konkurs, skall vad som i 39 § konkurslagen föreskrivs om återvinning av lös egendom till konkursbo ha motsvarande tillämpning.

Om talan i anledning av ackordsförhandling finnas särskilda bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 januari . . .

Den nya lagen gäller ej, när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs.

Förslag till

Lag angående ändrad lydelse av 117 § lagen den 8 april 1927 (nr 77) om försäkringsavtal

Härigenom förordnas, att 117 § lagen den 8 april 1927 om försäkringsavtal skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

117 §.

Varder, innan tio år förflutit från försäkringsavtalets ingående, försäkringstagaren försatt i konkurs, och finnes han hava under de tre senaste åren före beslutet om egendomsavtråde till betalning av premie för försäkring, som enligt 116 § ej kan göras till föremål för utmätning, använt belopp, som vid den tid, då betalningen skedde, ej stod i skäligt förhållande till hans villkor, äge konkursboet hos försäkringsgivaren utkräva vad sålunda för mycket erlagts, i den mån tillgodohavandet hos denne därtill förslår. Har ej försäkringstagaren lämnat konkursboet samtycke till beloppets utkrävande, åligger det konkursboet att för prövning av dess rätt inom sex månader från första borgenärssammanträdet instämma försäkringstagaren.

Försättes försäkringstagaren i konkurs efter ansökan, som gjorts innan tio år förflutit från försäkringsavtalets ingående, och har han under de tre senaste åren före konkursansökningen eller senare till betalning av premie för försäkring, som enligt 116 § ej kan göras till föremål för utmätning, använt belopp, som vid den tid då betalningen skedde ej stod i skäligt förhållande till hans villkor, äger konkursboet hos försäkringsgivaren utkräva vad som sålunda erlagts för mycket, i den mån tillgodohavandet hos denne förslår. Har ej försäkringstagaren lämnat konkursboet samtycke till utkrävande av beloppet, åligger det konkursboet att för prövning av dess rätt inom sex månader från första borgenärssammanträdet instämma försäkringstagaren.

Har förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling föregått och konkursansökningen gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när ackordsförhandling följt, denna upphörde, skall vad som i första stycket sägs om konkursansökningen i stället gälla ansökningen om förordnande av god man.

Ej må — — — — — må återkallas.

Om talan i anledning av ackordsförhandling finnas särskilda bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 januari . . .

Den nya lagen gäller ej, när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs.

Förslag till

Lag angående ändrad lydelse av 3 § lagen den 25 maj 1956 (nr 217) om vissa kreditinrättnings konkurs

Härigenom förordnas, att 3 § lagen den 25 maj 1956 om vissa kreditinrättnings konkurs skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

Konkursdomaren äger — — — — — har kontor.
Förvaltarna åligger — — — — — jämte räntefoten.
Förteckningen skall — — — — — kreditinrättningsens kontor.
Fordran, som — — — — — utsatta tiden.

Till borgenärer, varom ovan i denna paragraf förmäles, skola kallelsebrev enligt 20 § konkurslagen icke utsändas. Erinran därom skall intagas i kungörelse, som sägs i 19 § samma lag. Meddelanden enligt 103 § konkurslagen skola ej heller utsändas till sådana borgenärer, utan skall i stället vad konkursdomaren enligt sistnämnda paragraf bestämt kungöras en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen. Utan hinder av vad i 129, 156, 160, 161 och 189 §§ konkurslagen föreskrives om utsändande av meddelanden samt avskrifter av ackordsförslag och yttranden må innehållet i nämnda meddelanden och handlingar i annan ordning, som av konkursdomaren bestämmes efter samråd med rättens ombudsman och förvaltarna, bringas till ifrågavarande borgenärs kändedom. Underrättelse om vad sålunda bestämts skall genom rättens ombudsmans försorg kungöras i de tidningar, som nyss sagts.

Till borgenärer som omtalas ovan i denna paragraf skola kallelsebrev enligt 20 § konkurslagen ej sändas. Erinran därom skall intagas i kungörelse, som sägs i 19 § samma lag. Meddelanden enligt 103 § konkurslagen skola ej heller sändas till sådana borgenärer. Vad konkursdomaren bestämt enligt sistnämnda paragraf skall i stället kungöras en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen. Utan hinder av vad som i 129, 155, 156, 160, 163, 165 och 189 §§ konkurslagen sägs om utsändande av meddelanden samt avskrifter av ackordsförslag och yttranden får innehållet i nämnda meddelanden och handlingar bringas till ifrågavarande borgenärs kändedom i annan ordning som av konkursdomaren bestämmes efter samråd med rättens ombudsman och förvaltarna. Underrättelse om vad som sålunda bestämts skall genom rättens ombudsmans försorg kungöras i de tidningar som nyss sagts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari . . .

Äldre lag skall gälla, när ackordsförslag ingivits före den nya lagens ikraftträdande.

Förslag till

Förordning om ändring i 71 § uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272)

Härigenom förordnas, att till 71 § uppbördsförordningen den 5 juni 1953¹ skall fogas ett nytt mom. med nedan angiven lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

71 §.

3 mom. Har enligt lagen den ... (nr ...) om ackordsförhandling god man förordnats före utgången av tid som anges i 1 eller 2 mom. och kommer ackord till stånd, får utan hinder av vad som i nämnda mom. sägs åtgärder för uttagande av skatt vidtagas inom två år från utgången av det uppbördsår då ackordet skolat vara fullgjort.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari ...

¹ Senaste lydelse av 71 § se SFS 1967: 625.

Förslag till

Förordning angående ändrad lydelse av 20 § förordningen den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt

Härigenom förordnas, att 20 § förordningen den 16 maj 1958 om sjömansskatt¹ skall er-
hålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

20 §.

Har redare — — — — — skolat verkställas.
Revisionskrav mot — — — — — skatteavdraget verkställdes.
Åtgärder för — — — — — av sjömansskattenämnden.
Utan hinder — — — — — utslaget meddelades.

*Har enligt lagen den ... (nr ...) om ac-
kordsförhandling god man förordnats före
utgången av tid som angives i det föregående
och kommer ackord till stånd, får utan hin-
der av vad ovan sägs åtgärder för uttagande
av skatt vidtagas inom två år från utgången
av det uppbördsår då ackordet skolat vara
fullgjort.*

Denna förordning träder i kraft den 1 januari ...

¹ Senaste lydelse av 20 § se SFS 1967: 636.

Förslag till

Förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 17 december 1965 (nr 852) om ackord och avskrivning rörande vissa skatter

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen den 17 december 1965 om ackord och avskrivning rörande vissa skatter skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Bestämmelserna i — — — — — särskilt föreskrivet.

Med skatt — — — — — än tull.

Har enligt lagen den ... (nr ...) om ackordsförhandling god man förordnats före utgången av tid som enligt särskild föreskrift gäller för vidtagande av åtgärder för att uttaga skatt och kommer ackord till stånd, får utan hinder av sådan föreskrift åtgärder vidtagas inom två år från utgången av det uppbördsår då ackordet skolat vara fullgjort.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari ...

MOTIV

1 Inledning

Vid nordiskt justitieministermöte i oktober 1956 beslöts, att konkursrätten skulle göras till föremål för nordiskt lagsamarbete. En norsk kommitté under ordförandeskap av professorn Sjur Brækhus var då redan sedan ett par år sysselsatt med revision av den norska ackords- och konkurslagstiftningen. Sedermera tillkallades särskilda kommittéer med liknande uppdrag i Danmark, ordförande numera retspräsidenten Hans Topsøe-Jensen, och i Finland, ordförande professorn Tauno Tirkkonen. Sverige representerades till en början av professorn Lars Welamson som observatör. Island har ej tagit del i samarbetet.

Genom beslut den 30 september 1960 bestämde Kungl. Maj:t, att lagberedningen skulle ta upp frågan om reformering av utskökningslagen (UL) och därmed sammanhängande lagstiftning.¹ Beredningen skulle vara oförhindrad att även upptaga frågor om reformer på konkursrättens område, i den mån anledning visade sig föreligga. Beredningen borde hålla kontakt med reformarbetet i övriga nordiska länder och verka för nordisk enhetlighet på området i den utsträckning som förutsättningar visade sig föreligga.

Beredningen har därefter deltagit i nordiskt samarbete på konkursrättens område, bl.a. vid nordiska möten i Köpenhamn den 1—5 oktober 1962 och den 24—28 oktober 1966, i Helsingfors den 5—9 oktober 1964,

i Oslo den 5—9 april 1965 och i Stockholm den 12—16 juni 1967. Därvid har bl.a. ackordslagstiftningen behandlats på principiella punkter.

Beredningen har ansett lämpligt att nu lägga fram förslag till ny lag om ackordsförhandling och till nya regler om ackord i konkurs.

¹ Betr. beredningens direktiv se Utskökningsrätt I (SOU 1961: 53) s. 36.

Sverige

Vår nuvarande konkurslag (KL) är liksom ackordslagen (AckL) från år 1921.¹ Den förra ersatte en tidigare lag av år 1862, medan AckL ej hade någon föregångare.

Antalet konkurser är mycket stort i Sverige² jämfört med många andra länder, t.ex. Danmark och Norge. Konkurs medför ofta värdeförstöring. Dessutom är konkursförfarandet förhållandevis dyrt.

Konkurs undviks ofta genom ackord som görs upp på frivillighetens väg, s.k. underhandsackord, eller genom ackord efter offentlig ackordsförhandling utan konkurs. Ackord kan även förekomma i konkurs (7 kap. KL). Ackord innebär typiskt sett, att fordringarna reduceras till viss procent av det ursprungliga fordringsbeloppet, varvid särskilda föreskrifter ges om betalningstiden. Genom offentligt ackord utan eller i konkurs bortfaller de skulder som omfattas av ackordet till den del de överstiger ackordsprocenten. Konkurs medför däremot ej i och för sig någon sådan verkan. Ackord förekommer även i form av s.k. avvecklingsackord, som innebär att gäldenären blir fri från sina skulder mot att han överlämnar sina tillgångar till borgenärernas förnöjande.³ Undantagsvis kan ackord gå ut på enbart betalningsanstånd (prolongation eller moratorium). Genom ackord saneras gäldenärens rörelse, vilken ofta samtidigt överläts till en köpare som ställer sig som garant för ackordet.

För att *underhandsackord* skall komma till stånd fordras samtycke av alla berörda borgenärer. Förfarandet är ej reglerat i lag och det sker således utan offentlig insyn. Det försiggår som regel ändå i fasta former. Underhandsackorden handhas till en mycket stor del av särskilda organ med betydande erfarenhet och sakkunskap på området. Köpmannaföreningarna i Stockholm, Göteborg och Malmö har var sin konkurs- och ackordsavdelning (ackordscentral) som främst sysslar med ackordsärenden. De omspannar tillsammans hela riket och har särskilda ombud — i regel en advokat — i större orter. Läderföreningen driver i sitt fack en motsvarande verksamhet. Härutöver torde enskilda advokater i relativt stor om-

¹ Till grund för lagstiftningen låg två betänkanden från 1911 och 1919, båda benämnda Förslag till konkurslag och till lag om ackordsförhandling utan konkurs även som till andra därmed sammanhängande författningar. Se vidare NJA II 1921 s. 367 ff.

² Se Statistisk årsbok 1967 s. 294 (tab. 311).

³ Även kallat likvidationsackord, se Welamson I s. 774.

Det har upplysts, att man i det praktiska rättslivet till »avvecklingsackord» hänför även avveckling efter vilken borgenärernas fordringar kvarstår oreducerade till den del de ej betalas genom förfarandet. Det kan i sådana fall snarare sägas vara fråga om en »underhandskonkurs». Dylika »underhandskonkurser» är enligt uppgift vanliga inom ackordscentralens (se texten) arbetsfält, medan egentliga »avvecklingsackord» förekommer mera undantagsvis.

fattning medverka till genomförande av ackord.

Offentligt ackord utan eller i konkurs, s.k. tvångsackord, omfattar i princip alla borgenärer som ej har förmånsrätt och vilkas fordringar uppkommit innan ackordsförhandlingen inleddes. En viss borgenärsmajoritet kan med bindande verkan även för minoriteten antaga ett av gäldenären framlagt ackordsförslag. Tvångsmomentet nödvändiggör regler till minoritetens skydd, och hela förfarandet sker under offentlig kontroll.

Gäldenär som vill uppnå *offentligt ackord utan konkurs* kan hos konkursdomaren begära, att god man förordnas att biträda honom vid ackordets förberedande. Några särskilda rättsverkningar är ej knutna till förordnandet. Gäldenären behåller rådgigheten över sin egendom och förordnandet hindrar ej konkurs eller utmätning. När godmansförordnande begärs, har i allmänhet en ackordscentral e.l. redan utrett gäldenärens ekonomiska ställning och utsikten att nå frivillig uppgörelse eller offentligt ackord. Förutom ackordsförslag skall vid ansökan om inledande av ackordsförhandling fogas bl.a. bouppteckning, berättelse och yttrande av gode mannen samt förklaringar från borgenärer, som utgör minst hälften av antalet oprioriterade och representerar minst två tredjedelar av de oprioriterade fordringarnas belopp, att de anser förslaget antagbart.

Ansökningen skall avvisas bl.a. om gäldenären inom de två sista åren dömts för oredlighet mot borgenärer. Vissa rättssubjekt, bl.a. dödsbo, kan ej få tvångsackord. Ackordsförhandling får ej inledas medan konkursansökan mot gäldenären är anhängig.

Upptages ansökningen om inledande av ackordsförhandling, skall gäldenären avlägga ed. Konkursdomaren meddelar och kungör därefter beslut om att offentlig ackordsförhandling inletts. I kungörelsen anges frister för anmälan av och anmärkning mot fordran. Konkursdomaren underrättar borgenärerna om kungörelsens innehåll och tillställer dem ackordsförslaget samt gode mannens berättelse och yttrande, om det

ej redan skett genom gäldenärens eller gode mannens försorg.

Konkursdomaren utser en rättens ombudsman, som leder ackordsförhandlingen och bl.a. fungerar som ordförande på sammanträden med borgenärerna. Gode mannen har enligt lagen ej någon funktion under det fortsatta förfarandet, men i praktiken spelar han i allmänhet även då en betydande roll. Hans uppdrag anses ofta ej slutfört förrän ackordet fullgjorts.

Om gäldenären dör eller försätts i konkurs, förfaller ackordsfrågan.

Ackordsförhandling utgör ej i något skede hinder för gäldenären att söka sig i konkurs. Ej heller hindras konkursansökan från borgenär som inte skulle omfattas av ackordet. Sedan beslut meddelats om inledande av ackordsförhandling, får däremot annan borgenärs konkursansökan inte bifallas, om ej gäldenären medger den eller borgenärens fordran uppgår till mer än en femtedel av det kända fordringsbelopp som skulle omfattas av ackordet. Om ackordsförslaget antagits av borgenärerna eller hänskjutits till rätten, gäller strängare restriktioner.

Sedan beslut meddelats om förhandlingens inledande föreligger också hinder mot utmätning för fordran som uppkommit dessförinnan. Borgenär som har pant- eller retentionsrätt i egendom som tillhör gäldenären får emellertid erhålla utmätning i den egendomen. Undantag gäller dock för jordägare och hyresvärd. Om utmätning skett innan förhandlingen inleddes, gäller överlag, att verkställigheten fortgår utan hinder av förhandlingen.

De borgenärer vilkas fordringar är förenade med förmånsrätt eller tillkommit först efter att beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelades deltagar inte i förhandlingen. Även om den förmånsrätt som är förenad med borgenärs fordran endast ger täckning för en del av fordringen, faller denna i sin helhet utanför ackordsförhandlingen, och borgenären blir ej bunden av ackordet. Att en fordran är villkorlig eller inte förfallen till betalning hindrar däremot ej, att borgenären får delta i förhandlingen.

Borgenär som vill deltaga i förhandlingen skall anmäla sin fordran till konkursdomaren inom viss frist. Även efteranmälan kan förekomma. Anmärkning kan, likaså inom viss tidsfrist, göras mot anmäld fordran.

Vid borgenärssammanträde för prövning av ackordsförslaget skall rättens ombudsman tillhandahålla förteckning över de borgenärer som har rösträtt. Om anmärkning gjorts mot borgenärs fordran, skall ombudsmannen vid behov försöka utreda tvistefrågan och förlika parterna. Kommer förlikning ej till stånd, skall rätten pröva anmärkningen.

Gäldenär får återtaga ackordsförslag så länge det ej prövats av borgenärerna. Lagen innehåller även detaljerade bestämmelser om gäldenärens rätt att ändra ackordsförslag.

Ackordsförslag anses antaget, om alla närvarande borgenärer godtagit det och de anmält två tredjedelar av beloppet av samtliga röstberättigade fordringar. Detsamma gäller, om fyra femtedelar av de borgenärer som är tillstådes bifaller förslaget och de anmält fyra femtedelar av nyssnämnda fordringsbelopp.

För att antaget ackord skall gälla krävs, att det fastställs av rätten. Har förslaget antagits av borgenärerna eller kan det inte avgöras huruvida förslaget antagits eller ej, hänskjuts ackordsfrågan därför till rätten.

Är utgången av omröstningen i ackordsfrågan beroende av om förekommande anmärkningar godkänns eller ej och föreligger det i övrigt skäl att fastställa ackordet, skall rätten pröva anmärkningarna i den mån det behövs för att bestämma utgången.

I lagen anges några fall då rätten ej får fastställa ackord. I vissa andra fall kan rätten vägra fastställelse efter omständigheterna.

Fastställt ackord binder alla borgenärer som haft rätt att deltaga i förhandlingen. Borgenär som förvärvat sin fordran hos gäldenären innan beslutet om inledande av förhandlingen meddelades har med vissa undantag rätt att utan hinder av ackordet

begagna fordringen till kvittning med skuld som han vid den nämnda tidpunkten hade till gäldenären. Ackord medför ej heller någon inskränkning i borgenärs rätt mot borgensmän eller andra som förutom gäldenären svarar för dennes skuld.

Under vissa omständigheter förfaller den eftergift som gäldenären fått genom ackordet. Så är förhållandet, om det visar sig att gäldenären vid förhandlingen gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer eller att han själv eller annan med hans vetskap i hemlighet gynnat någon borgenär för att påverka ackordsfrågan. Att ackordsförmånen förfaller medför ej, att borgenärerna förlorar sin rätt att i övrigt göra ackordet gällande mot gäldenären och borgensman.

Någon motsvarighet till konkurslagens regler om återvinning finns ej för ackord. En annan sak är att frivillig återbäring ibland kan uppnås därför att återvinning skulle vara möjlig om gäldenären sätts i konkurs.

I 7 kap. KL finns regler om *ackord i konkurs*. De ansluter sig nära till bestämmelserna i AckL.

När första borgenärssammanträdet hållits, skall i princip egendomen i boet säljas så snart som möjligt. Konkurslagen modifierar emellertid denna regel, när ackordsförslag ingetts.

Ackordsförslag får ej tas upp till behandling, om det ingetts efter att kungörelse om slututdelning i konkursen utfärdats. Konkurslagen ger ytterligare vissa regler om när förslaget får föreläggas borgenärerna.

Något särskilt anmälnings- eller anmärkningsförfarande förekommer ej i samband med ackordsförhandlingen. För rösträtt krävs, att fordran bevakats i konkursen. I fråga om rösträtten gäller i övrigt i stort sett samma regler som enligt AckL. Ackordsförslaget får ej behandlas på borgenärssammanträde förrän eventuella anmärknings tvister behandlats på därför i konkursen bestämt sammanträde. Rösträtt får i princip utövas för varje bevakad oprioriterad fordran.

Fastställt ackord binder alla oprioriterade borgenärer som kunnat bevaka sina ford-

ringar i konkursen. Till skillnad mot vad som gäller enligt AckL föreskrivs beträffande ackord i konkurs, att om egendom i vilken borgenär har särskild förmånsrätt ej förslår till betalning av hela hans fordran, han blir underkastad ackordet för återstoden.

Även om ackord kommer till stånd måste konkursen fortgå för de förmånsberättigade fordringarnas del eftersom de i princip ej omfattas av ackordet.

I 1933 års nordiska konvention angående konkurs⁴ uppmärksammas även offentlig ackordsförhandling utan konkurs. Om sådan inletts i fördragsslutande stat och gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist resp. säte i den staten, får konkurs eller ackordsförhandling inte äga rum i någon av de andra staterna (art. 10, 13 o. 15). Under ackordsförhandlingen får specialexekution äga rum i egendom som finns i annan stat, i den mån sådan exekution varit tillåten om förhandlingen inletts i den staten (art 15). Har sålunda t.ex. ackordsförhandling inletts i Danmark, får egendom i Sverige utmätas i den mån det är tillåtet enligt 13 § AckL. Fastställs offentligt ackord, gäller detta också i de övriga staterna. På samma sätt skall ackord i konkurs som äger rum vid gäldenärens allmänna tvistemålsforum gälla i alla länderna. För Sveriges del finns dessa konventionsbestämmelser upptagna i 1934 års lag med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge, samt i lagen samma år om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge (SFS 1934: 67 och 68).

Antalet offentliga ackord utan konkurs har ej varit stort, ehuru frekvensen ökat på senare tid (se *bil. 1*). Man kan emellertid ej härav draga den slutsatsen att lagstiftningen saknar större praktisk betydelse. Underhandsackord — som förekommer i betydande utsträckning (se *bil. 1*)⁵ — främjas nämligen av möjligheten till tvångsackord.⁶ Ackord i konkurs är sällsynta.

Danmark

I Danmark gäller en tvångsackordlag från

år 1905. Liksom hos oss tillgrips tvångsackord huvudsakligen, när frivillig uppgörelse ej kan nås. De frivilliga ackorden har stor betydelse.

Gäldenär som vill få ackord till stånd får vända sig till två tillitsmän, av vilka den ene skall vara bransch- och den andre bokföringskunnig. Tillitsmännen bistår gäldenären i förhandlingen med borgenärerna och vid behov med att förbereda tvångsackord.

Förhandling om tvångsackord förutsätter ansökan till rätten. Vid ansökningen skall bl.a. fogas ackordsförslag och förklaringar från två femtedelar, efter antal och fordringsstorlek, av de kända borgenärerna att de röstar för förslaget.

Utmätning o.l. får under förfarandet ej ske för fordringar som skulle omfattas av ackordet. Enligt konkurslagen kan rätten låta konkursansökan vila i avbidan på att gäldenären skall få ackord till stånd. Ett sådant anstånd får ej sträcka sig över åtta veckor. Det kan förbindas med villkor att gäldenären går med på att ställas under tillsyn, men detta förekommer sällan i praktiken. Rätten skall ofördröjligen stoppa en ackordsförhandling, om det kommer fram något förhållande som utgör hinder mot att den fortsätts eller att aktuellt ackord stadfästs.

Någon minimiprocent för ackord är ej fastlagd, men kravet på borgenärsanslutning är större ju lägre ackordsprocent som bjuds. För att ackord på minst 50 procent skall anses antaget fordras sålunda anslutning av minst hälften av närvarande borgenärer som omfattas av ackordet och som representerar minst tre femtedelar av röstberättigade beloppet. Även de som röstat skriftligen räknas. Är ackordsprocenten lägre men ej under 25 procent, krävs att minst två tredjedelar enligt båda beräkningsgrun-

⁴ Se NJA II 1935 s. 1 ff (jfr Sveriges överenskommelser med främmande makter 1934: 8).

⁵ Se även Welamson I s. 784 not 2.

⁶ Redan vid tillkomsten av AckL var underhandsackord vanliga och ansågs böra främjas. Se 1911 års betänkande s. 471 ff och 484 f.

dena godtagit ackordserbjudandet. För ackord med lägre procent måste anslutningen uppgå till fyra femtedelar. Vissa personligt närstående till gäldenären har ej rösträtt. Detsamma gäller borgenär, till vilken fordringen transporterats sedan han fått kännedom om att gäldenären vänt sig till tillitsmän eller inställt sina betalningar. Panthavare har rösträtt i den mån panten enligt rättens bedömning ej täcker fordringen. Borgenärs panträtt berörs ej av ackord. För belopp som ej täcks av panten blir panthavaren bunden av ackordet. Borgenär med allmän förmånsrätt i konkurs får rösta endast i den mån han avstår från förmånsrätten. Han binds i övrigt ej av ackordet. Kvittningsberättigad har rösträtt för vad som ej täcks av motfordringen.

För att ackordet skall gälla krävs, att det stadfästs av rätten. Stadfäst ackord binder i princip alla borgenärer vilkas fordringar uppkommit innan ackordsförhandlingen inleddes och som haft rätt att delta i förhandlingen. Undantag gäller för förpliktelser som gäldenären med tillitsmännens samtycke ådragit sig för att fortsätta sin rörelse.

Om borgenär begär det, kan rätten vid fastställelse av ackord bestämma, att ackordslikviden till borgenären skall insättas på bank e.l. i den mån den är tvistig. Samtidigt fastställs viss frist inom vilken borgenären skall visa att han väckt talan. Har talan ej väckts före fristens utgång, kan gäldenären lyfta beloppet.

Gäldenären blir skyldig att trots ackordet utge full betalning, om det inom tre år efter stadfästelsen visar sig att han gjort sig skyldig till bedrägligt förhållande med avseende på ackordet eller till vissa allvarigare förseelser i samband med ackordsförhandlingen.

Ackord i konkurs regleras i 13 kap. av 1872 års konkurslag. Bestämmelserna om när ackord i konkurs skall anses antaget av borgenärerna skiljer sig något från vad som gäller beträffande ackord utan konkurs. Vid ackord på minst 50 procent krävs anslutning från borgenärer som utgör två tredjedelar av närvarande röstberättigade

och företräder tre fjärdedelar av de röstberättigade fordringarnas belopp. Bjuds lägre procent, skall minst tre fjärdedelar av de närvarande röstberättigade borgenärerna ha gett sin anslutning och företräda tre fjärdedelar av de röstberättigade fordringarnas belopp.

År 1941 framlades ett *kommittéförslag till lov om galdsordning*. Enligt detta skulle behandlingen av varje insolvent gäldenärs bo inledas med ett »galdsordningsstadium», vid vilket under viss offentlig kontroll skulle prövas om möjligheter förelåg till frivillig uppgörelse eller tvångsackord. Först om sådana möjligheter ej fanns skulle konkurs få tillgripas. Lagförslaget, som omfattade konkurslagstiftningen i dess helhet, ledde ej till lagstiftning.

Den nu arbetande konkurslagskommittén har upprättat preliminärt *utkast till reglering av tvångsackord utan konkurs*.⁷ Kommittén anser, att underhandsackord liksom hittills bör lämnas utan reglering i lag och därmed utan offentlig kontroll. Man vill därför inte införa någon form av obligatorisk »stadieordning», men det föreslås att möjlighet öppnas till visst skydd mot säraktioner redan vid underhandsförhandling. Förutsättning för sådant skydd skall vara att gäldenären gör anmälan om betalningsinställelse till rätten. Denna anmälan skall utgöra utgångspunkt för fristerna vid återvinning.

Utkastet innehåller flera nyheter i förhållande till gällande rätt. I ackordslagen föreslås regler om hinder mot bifall till konkursansökan från borgenär som skulle omfattas av erbjudet ackord. En förutsättning härför skall vara att det finns rimliga utsikter att ackord skall komma till stånd.

⁷ Reviderat danskt utkast har kommit beredningen tillhanda under tryckningen. Det innehåller ej några större ändringar. Ett alternativt förslag ang. kravet på borgenärsanslutning till ackordsförslag har dock upptagits. Enligt detta krävs, att 60 procent av de röstande anslutit sig och att de företräder så många procent av de röstberättigade beloppet som ackordserbjudandet understiger 100 procent, dock minst 60 procent.

Beträffande minstadividenden har man från dansk sida förordat en ordning utan någon i lagen angiven minimiprocent men med en glidande skala så att större borgenärsmajoritet krävs ju lägre dividend som föreslås. Eftersom ett sådant system ej vunnit anslutning från de övriga kommittéernas sida har man emellertid preliminärt anslutit sig till en tänkt samnordisk linje. Enligt denna skall minstadividenden vara 25 procent, men lägre procent får förekomma när synnerliga skäl föreligger. I fråga om erforderlig borgenärsmajoritet för antagande av ackord har man också preliminärt valt samma lösning som de övriga kommittéerna. Skilda krav gäller för ackord som ger minst 50 procent och för andra ackord. I det förra fallet krävs, att tre femtedelar av de rösttande anslutit sig och att deras fordringar uppgår till motsvarande andel av de röstberättigade fordringarnas belopp. I det senare fallet fordras en majoritet av tre fjärdedelar enligt båda beräkningsgrunderna.

Det kan anmärkas, att enligt utkastet — i huvudsaklig faktisk överensstämmelse med gällande rätt — fastställt ackord kan verkställas som en fullgörelse i fråga om de fordringar som erkänts vid förhandlingen. Utmätning och kvarstad (udlæg, ud-pantning, arrest) under de tre sista månaderna före anmälan om betalningsinställelse eller ackordsförhandlingens början förlorar sin rättsverkan, när ackord fastställs. Undantag gäller dock för fordringar som ej omfattas av ackordet. Eventuell fullgörelse går åter till gäldenären. Man har tänkt sig att återvinning skall kunna förekomma i samma utsträckning som i konkurs. Möjligheter öppnas till tillsyn i fråga om ackordets fullgörande.

Ackord i konkurs skall fortfarande kunna förekomma. Reglerna om ackord utan konkurs skall härvid vinna tillämpning med de jämkningar som behövs med hänsyn till konkursen.

Finland

I Finland regleras *tvångsackord utan konkurs* i en lag från år 1932 som dock fått endast ytterst ringa användning. Den an-

knuter nära till den svenska ackordslagen, men åtskilliga bestämmelser har förebild i motsvarande danska och norska lagar. I fråga om förfarandet vid ackordsfrågans behandling ansluter sig den finska lagen närmast till den norska ordningen. Den finska ackordslagen är temporär och gäller f.n. till utgången av år 1972.

Gäldenär som vill erhålla ackord skall hos ackordsdomaren anhålla om förordnande av ackordssyssloman eller ackordsråd. Sysslomannen bör vara kvalificerad till rättegångsombud och i övrigt lämpad för uppdraget. Ackordsråd består av två personer förutom sysslomannen och skall tillsättas när ackordsdomaren finner behov föreligga med hänsyn till boets omfattning eller av annan anledning. Någon rättens ombudsman förekommer ej. Sysslomannen har mera betydelsefulla uppgifter i förfarandet än gode mannen hos oss och är ordförande på borgenärssammanträden, utlyser och låter kungöra sammanträden samt upprättar röstlängd.

Ansökningen om inledande av ackordsförhandling skall bl.a. åtföljas av förklaringar, enligt vilka borgenärer, som företräder minst hälften av det i bouppteckningen upptagna oprioriterade fordringsbeloppet, antager ackordsförslaget.

Sedan ackordsförhandling inletts, gäller vissa hinder mot konkurs och utmätning.

Endast okända borgenärer som vill deltaga i förhandlingen behöver anmäla sina fordringar. Anmälan skall ske skriftligen senast på borgenärssammanträdet. Anmälan skall också göras av borgenär som har pant- eller förmånsrätt och som vill helt eller delvis avstå därifrån för att få deltaga i förhandlingen.

I röstlängden till borgenärssammanträdet skall bl.a. antecknas, om någon finner att han utan fog utelämnats från denna eller antecknats för felaktigt belopp eller om gäldenären eller borgenär anmärker mot någon fordran.

Den som vill antaga ackordsförslag skall göra det skriftligen. Förhandsanslutning räknas som antagande, om den ej återkallats eller gäldenären ändrat förslaget. Den som

vill motsätta sig ackordsförslag kan antingen göra det skriftligen före sammanträdet eller muntligen på detta. Ackordsförslag skall anses antaget, om det ej bestritts av någon borgenär och röstetalet för dem som antager förslaget uppgår till minst två tredjedelar av hela det röstberättigade beloppet. Förslaget är också antaget, när det godkänts av åtminstone två tredjedelar av de röstberättigade borgenärerna och deras röstetal uppgår till minst fyra femtedelar av hela röstetalet. Om ackordsförslag antagits endast efter huvudtal eller fordringsbelopp men inte enligt båda beräkningsgrunderna, bör saken uppskjutas till nytt sammanträde. Borgenär som tidigare godkänt förslaget anses ha vidhållit sitt godkännande, om han ej återkallat det.

Liksom hos oss prövar rätten antaget ackord och, när det behövs, fordringar mot vilka anmärkning framställts. Enligt finska lagen gäller väsentligen samma hinder mot fastställelse som enligt AckL. Det föreligger dock den betydelsefulla skillnaden att minstadividenden är 25 procent.

Fastställt ackord binder alla borgenärer som haft rätt att delta i förhandlingen. Om egendom till vilken borgenär har särskild förmånsrätt ej förslår att täcka hela fordringen, blir borgenären bunden av ackordet för den överstigande delen, även om han ej avstått från förmånsrätt.

Om förverkande av ackordsförmån gäller väsentligen samma regler som hos oss.

I 71 § konkursstadgan av år 1868 finns regler om *ackord i konkurs*. För att ackord skall komma till stånd krävs enhälligt beslut av borgenärerna. F.n. regleras emellertid ackord i konkurs av en särskild lag från år 1932 ang. temporär ändring av konkursstadgan. Häri uppställs väsentligen samma krav på borgenärsanslutning till ackordsförslag som de vilka gäller för tvångsackord utan konkurs.

Man har från finsk sida ännu ej tagit upp arbete på reformering av lagstiftningen om ackord utan konkurs. I princip har man emellertid anslutit sig till de preliminära nordiska förslagen på vissa centrala punkter. Beträffande ackord i konkurs in-

nehåller ett preliminärt förslag till konkurslag bestämmelser som nära ansluter till 7 kap. i vår gällande konkurslag.

Norge

I Norge finns en ackordslag från år 1899. Även där förekommer frivilliga ackord i betydande utsträckning.

Den norska lagen gör klar åtskillnad mellan frivillig förhandling och offentlig ackordsförhandling. Den som har biträtt gäldenären vid förhandling om underhandsackord bör sålunda såvitt möjligt ej förordnas till funktionär vid offentlig förhandling.

Gäldenär som önskar förhandla om *offentligt ackord utan konkurs* kan inge ansökan till rätten. Rätten avgör, huruvida ackordsförhandling skall öppnas. Om förhandling inleds, skall rätten förordna en akkordkommisær och två sysslomän. Dessa tre utgör akkordstyre. Gäldenären behåller i princip rådigheten över sin egendom men är underkastad akkordstyrets tillsyn och skyldig att följa dess anvisningar. I mindre eller lätt överskådliga bon behöver något akkordstyre ej tillsättas.

Gäldenären skall inge ackordsförslag till akkordstyret. Prövningen av ackordsförslaget sker vid borgenärssammanträde. Borgenär som vill godtaga ackordsförslaget skall insända skriftlig förklaring eller lämna den vid sammanträdet. Rösträtt får ej utövas för förmånsberättigade fordringar eller fordringar som är förenade med panträtt, om inte förmåns- eller panträtten frånfaller. Rösträtt föreligger ej heller för villkorade fordringar, om villkoret inte inträtt, eller för fordringar som överlåtits på borgenären efter att ansökan om förhandling ingetts, om det ej är fråga om fordran som övertagits på grund av förpliktelse som redan åvilade borgenären. Vissa gäldenären närstående är uteslutna från rösträtt. Borgenär vars fordran understiger 50 kr medräknas ej.

Ackordsförslag som ger minst 50 procent anses antaget, om det vunnit anslutning från två tredjedelar av de röstberättigade och de representerar samma andel av det röstbe-

rättigade fordringsbeloppet. Är ackordsprocenten lägre, måste anslutningen vara tre fjärdedelar enligt båda beräkningsgrunderna. Bl.a. när erforderlig majoritet uppnås enligt den ena men ej enligt den andra beräkningsgrunden, kan ackordstyret besluta om ny omröstning vid ett senare sammanträde. På detta står sig ja-röster som avgetts på det första sammanträdet, om de ej återkallas.

För att gälla måste ackordet stadfästas av rätten, som även prövar huruvida tvistig eller oklar fordran skall medräknas. I lagen anges detaljerat de fall då fastställelse skall vägras. Bl.a. gäller, att ackordet måste ge minst 25 procent eller, om gäldenären tidigare varit i konkurs eller fått annat offentligt eller frivilligt ackord än betalningsansånd, minst 50 procent. Undantag gäller bara om förslaget antagits av alla som enligt rättens mening är röstberättigade eller om obeståndet beror på omständigheter över vilka gäldenären ej kunnat råda. På begäran av borgenär med fordran av viss storlek kan stadfästelsen göras beroende av att gäldenären underkastar sig viss tillsyn.

I likhet med vad som gäller i Danmark kan rätten på begäran av borgenär vars fordran bestritts bestämma, att vad som faller på hans fordran skall sättas in i bank samt fastställa viss frist inom vilken borgenären skall väcka talan vid äventyr att gäldenären får lyfta medlen.

Fastställt ackord binder alla borgenärer med fordringar som härrör från tiden före öppnandet av förhandlingen. Undantag gäller dock för förmånsberättigade fordringar och fordringar som är förenade med pant-rätt så långt panten förslår, med undantag bl.a. för rättspant vilken stiftats genom införsel- eller utmätningsförrättning som kungjorts mindre än tre månader före ansökningsom ackordsförhandling. I fråga om rätt till kvittning har konkurslagens regler tillämpning.

Om ackordsförslag ej inges eller ackord ej kommer till stånd, skall rätten försätta gäldenären i konkurs. Under tiden från ingivandet av ansökan om ackordsförhandling

och till förhandlingens slut får utmätning inte förekomma utom för skatter och likställda förmånsberättigade fordringar. Gäldenären får ej heller under denna tid sättas i konkurs på ansökan av borgenär som skulle omfattas av ackordet.

Liksom i de övriga länderna kan ackordet under vissa omständigheter bli ogiltigt.

Ackord i konkurs regleras i detalj i 6 kap. konkurslagen, vilket tillkommit samtidigt med ackordslagen. Bestämmelserna överensstämmer också väsentligen med vad som gäller beträffande ackord utan konkurs.

Den nu arbetande konkurslagskommittén har tagit upp idén från 1941 års danska betänkande om en »stadieordning» för behandling av insolvent gäldenärs bo. Det föreligger ett *preliminärt förslag* som undergått vissa justeringar i anledning av det nordiska samarbetet. Förslaget innebär i huvudsak följande.

Gäldenär som är insolvent och vill förhandla med borgenärerna om frivillig uppgörelse eller tvångsackord kan ansöka hos rätten om gälds-förhandling. Rätten skall avslå ansökningsom bl.a. om den finner osannolikt att frivillig uppgörelse eller tvångsackord kan komma till stånd. Bifalls framställningen, tillsätter rätten en gjeldsnevnd som består av en ordförande och en till tre andra medlemmar. Om rätten finner att ordföranden ensam kan utföra nämndens åligganden, skall ytterligare personer ej förordnas. Rätten skall även utse revisor.

Gäldsförhandlingen är inte offentlig. Gäldenären behåller i princip rådigheten över sin egendom men är skyldig att ge nämnden full insyn och följa dess anvisningar. Utkastet innehåller för olika stadier av förhandlingen detaljerade bestämmelser som inskränker möjligheterna att göra utmätning hos gäldenären eller få honom försatt i konkurs.

Nämnden underrättar de kända borgenärerna om förhandlingen och uppmanar dem att inom viss frist anmäla sina fordringar hos nämnden. Om den anser att möjlighet föreligger till frivillig uppgörelse eller tvångsackord, hjälper den gäldenären att utarbeta förslag till uppgörelse.

Om nämnden finner sig kunna tillstyrka förslag till frivillig uppgörelse, skickas det och en redogörelse av nämnden till borgenärerna, som uppmanas att inom viss frist skriftligen eller telegrafiskt meddela om de antager förslaget. Uppgörelsen skall omfatta och likställa alla fordringar som uppkommit före förhand-

lingens början. Undantag gäller dock för förmånsberättigade fordringar samt fordringar som är förenade med panträtt eller annan säkerhetsrätt i gäldenärens egendom så långt den särskilda rätten förslår. På samma sätt undantages fordran i den mån kvittningsskill motfordran föreligger. Ej heller omfattas fordringar som tillkommer borgenär vars samlade fordran är mindre än visst belopp som anges i ackordsförslaget. Förslaget måste godtagas av alla berörda borgenärer. Men om vid fristens utgång alla ej svarat men ej heller någon avslagit förslaget, kan nämnden uppmana de borgenärer som ej svarat att göra det inom viss frist. Utgår även den fristen utan att något avslag föreligger, anses förslaget antaget, om det accepterats av borgenärer som företräder minst tre fjärdedelar av det samlade fordringsbeloppet. Möjlighet föreligger även att få ett nytt förslag behandlat. Om förslag antagits, underlättar nämnden borgenärerna och tillställer rätten förslaget och övriga relevanta handlingar.

Lagförslaget innehåller även regler om att gäldenären i vissa fall förlorar den förmån han erhållit genom den frivilliga uppgörelsen.

Tvångsackord skall enligt förslaget ge minst 25 procent. Undantag gäller, om alla borgenärer samtycker eller insolvensen beror på omständigheter som ej kan läggas gäldenären till last.

Offentlig förhandling om sådant ackord kan öppnas, om ackordsförslaget på förhand antagits av minst två femtedelar av de röstberättigade borgenärerna, som representerar samma andel av röstberättigade fordringsbeloppet.

Ansökan om offentlig ackordsförhandling görs skriftligen och skall åtföljas av bl.a. borgenärsförteckning och förhandsgodkännanden. Ansökan skall avslås bl.a. om rätten finner osannolikt att ackord skall uppnås.

Sammanträde för behandling av ackordsförslaget äger rum inför nämnden. Vid omröstning medräknas alla kända fordringar, även om de ej anmäls. Rösträtt föreligger ej för fordringar som inte omfattas av ackordet (jfr nedan) eller som är beroende av villkor som ännu ej inträtt eller som överlåtits på borgenären efter att gäldsforhandlingen inletts, om inte borgenären saknade kännedom om att förhandling söktes. För fordran som är förenad med säkerhet i gäldenärens egendom får rösträtt dock utövas för den del som säkerheten antages ej ge täckning. För fordran som är förenad med säkerhets- eller förmånsrätt föreligger även rösträtt i den mån säkerhets- eller förmånsrätten avstås. Vissa släktingar och, om gäldenären är en juridisk person, vissa ekonomiskt närstående är uteslutna från rösträtt.

I fråga om kravet på anslutning från borgenärerna för att ackordsförslaget skall anses

antaget innehåller förslaget samma regler som beredningens AckL-förslag (jfr 29 §).

Rätten kallar nämnden, gäldenären och borgenärerna till sammanträde för prövning av huruvida ackordet skall stadfästas. Rätten avgör i erforderlig mån rösträttstvister. Liksom enligt gällande lag kan på borgenärs begäran rätten meddela beslut om nedsättande i bank av ackordslikviden för tvistig del av borgenärens fordran. Förslaget innehåller ingående bestämmelser om när stadfästelse skall eller kan vägras.

Rätten kan som villkor för stadfästelse uppställa att gäldenären underkastar sig tillsyn i fråga om ackordets fullgörande. Även sedan ackord stadfästas kan tillsyn ordnas.

Stadfäst ackord binder ej dem som har förmånsberättigade fordringar, fordringar som är förenade med pant- eller annan säkerhetsrätt i gäldenärens egendom eller som kan fullgöras genom kvittning, så långt säkerhetsrätten eller motfordringen förslår, eller fordringar på grund av utfästelser som nämnden godkänt. Ackordet gäller ej heller vissa kostnader i samband med förhandlingen.

Rätten skall inställa gäldsforhandlingen och försätta gäldenären i konkurs bl.a. om den på grundval av nämndens berättelse finner att det ej finns utsikt till frivillig uppgörelse eller tvångsackord eller om gäldenären underlåter att inom skälig tid framlägga förslag till underhands- eller tvångsackord. Motsvarande gäller, om rätten avslår ansökan om offentlig ackordsförhandling eller vägrar att stadfästa tvångsackord.

Gäldenären kan också under konkurs framlägga förslag till tvångsackord. Rätten skall neka att upptaga förslaget till behandling, om den finner det utsiktslöst att förslaget blir antaget. Reglerna om prövning av tvångsackord får motsvarande tillämpning. Har förslaget antagits, prövar rätten om det skall stadfästas.

Återvinning kan liksom i konkurs äga rum vid offentlig förhandling om tvångsackord. Återvinningsfristerna räknas härvid till tidpunkten för ansökan om inledande av gäldsforhandling.

Promemorian

Efter en enkät som företogs år 1962 upprättade beredningen år 1966 med ledning av enkätsvaren och i samråd med sina sakkunniga en promemoria med utkast till ny lag om ackordsförhandling utan konkurs och till lag om ändring i konkurslagen. Utkasten hade också föregåtts av överläggningar med övriga nordiska kommitterade.

I promemorian uttalades, att det på åtskilliga punkter fanns behov av reformer inom ackordslagstiftningen och att ackordsförfarandet kunde antagas få ökad betydelse i framtiden. Utkastet till ny ackordslag åsyftade att förenkla förfarandet och även på annat sätt göra det mera användbart och inte minst att underlätta underhandsackord.

Vad först angår underhandsackord uttalades i promemorian, att enkäten syntes visa att den nuvarande ordningen i stort sett var tillfredsställande och att någon offentlig insyn i förfarandet ej var påkallad. Underhandsackord försvårades emellertid av att utmätning kan erhållas och att konkursansökan handläggs i vanlig ordning utan hinder av förhandlingen. I samma riktning verkade, att fristerna för återvinning ej avbryts genom att underhandsförhandling inleds. Man borde i avsevärd mån kunna komma till rätta med dessa problem genom att dela upp det ackordsförfarande som nu regleras i AckL i två skeden. Det ena borde omfatta ett förberedande förfarande med vissa begränsade rättsverkningar. Det andra

borde gälla det fortsatta förfarandet, om offentlig ackordsförhandling behövdes. I enkätsvaren framställdes önskemål om förenkling av ackordsförfarandet som ansågs alltför tungrott. Beredningen hade försökt att i sitt utkast också tillgodose dessa önskemål.

Det första skedet inleds enligt utkastet med att god man förordnas för att utreda boet och förhandla med borgenärerna. Gälldenären skulle rätta sig efter gode mannens anvisningar och i övrigt biträda denne. Enligt många uttalanden i enkätsvaren medförde utmätning olägenheter både vid underhandsförfarande och offentlig ackordsförhandling. Utmätning skulle enligt det remitterade utkastet fortfarande kunna äga rum i inledningsskedet, men försäljning av utmätt egendom och utbetalning av medel skulle som regel få ske endast om gode mannen medgav det. Meddelades beslut om offentlig ackordsförhandling, kunde utmätning som skett under det första skedet bringas att förfalla. Konkursansökan från borgenär som skulle omfattas av ackord skulle med visst undantag kunna förklaras vilande.

Beredningen framhöll, att de rättsverkningar som knöts till godmansförordnandet påkallade vissa garantier mot missbruk. God man borde ej få förordnas, när det saknades skälig anledning antaga att ackord kunde komma till stånd. Vidare skulle gode mannen entledigas och verkningarna av förordnandet i princip genast förfalla, om det

inte förelåg rimlig utsikt att uppnå ackord. Det första skedet borde ej heller få dra ut på tiden. Om gäldenären inte begärt offentlig ackordsförhandling inom två månader från att god man förordnats, skulle verkan av godmansförordnandet förfalla. Om upp- görelse träffades med borgenärerna, skulle godmansförordnandet omedelbart återkal- las.

Ansökan om förordnande av god man skulle enligt utkastet i överensstämmelse med önskemål i flertalet enkätsvar kunna göras även för dödsbo. Som förut nämnts kan dödsbo enligt gällande lag ej erhålla ackordsförhandling utan konkurs.

Med ansökan om offentlig ackordsför- handling inleds enligt utkastet det andra ske- det i förfarandet. I denna del innehöll ut- kastet åtskilliga väsentliga nyheter. I en- kätsvaren hade flertalet ställt sig positiva till en sänkning av minstadividenden för ackord. En stor majoritet fann 25—30 procent vara lämpligt. Från några håll uttalades dock, att kravet på minst 50 procent ej borde sän- kas. I utkastet sattes minstadividenden till 25 procent. Om alla borgenärer godkände det eller synnerliga skäl talade därför, skulle även lägre utdelning kunna godtagas. För- slaget överensstämde med vad man prelimi- närt enats om vid de nordiska överläggning- arna. Betalningstiden skulle kunna utsträc- kas till tre år när särskilda skäl förelåg.

I överensstämmelse med vad man tänkte sig i de övriga nordiska länderna föreslog beredningen vidare, att kravet på förhands- anslutning till ackordsförslag skulle sättas till två femtedelar av de i bouppteckningen upptagna borgenärer som skulle omfattas av förslaget, om de tillsammans hade motsva- rande andel av sistnämnda fordrings be- lopp.

I utkastet reducerades den borgenärsma- joritet som måste föreligga för att ackords- förslag skall anses antaget. Enligt utkastet skulle skilda majoritetskrav gälla för fall då ackordet bjöd minst 50-procentig täck- ning och sådana fall då lägre dividend före- slogs. I det förra fallet skulle det räcka med anslutning från tre femtedelar av de röst- ande, om deras fordringar uppgick till mot-

svarande andel av de röstberättigade ford- ringarnas sammanlagda belopp. Understeg dividenden 50 procent, skulle fordras tre fjärdedels majoritet i båda hänseendena. Även här byggde utkastet på resultat som man kommit till vid de nordiska överlägg- ningarna. Det ovillkorliga redlighetskravet på gäldenären i gällande lag skulle avskaf- fas enligt utkastet.

Beträffande småfordringar hade i flertalet enkätsvar uttalats, att ackordsinstitutets an- vändning skulle underlättas om det tilläts att betala sådana fordringar fullt. I några ytt- randen reagerade man mot det avsteg från principen om lika behandling som det skul- le innebära. I utkastet föreslogs att de bor- genärer som i princip skulle omfattas av ackord skulle kunna få full betalning in- till visst för alla lika belopp. Någon viss be- loppsgräns angavs ej i utkastet, utan den fick bestämmas efter omständigheterna i det särskilda fallet. Denna ordning hade vunnit anslutning från kommittéerna i de övriga länderna.

I enkätsvaren hade framhållits, att reg- lerna beträffande förmånsberättigade ford- ringar medförde svårigheter. Bl.a. ansågs otillfredsställande att borgenär som hade pant för sin fordran ej alls omfattades av ackordet även om panten uppenbart ej täck- te fordringen. Borgenär med förmånsrätt i viss egendom skulle enligt det remitterade utkastet bli bunden för belopp som ej kunde uttagas ur denna. Detta påkallade i sin tur att borgenären i motsvarande mån fick del- taga i förhandlingen. Utkastet innehöll även bestämmelse, att kvittningsberättigad borge- när ej fick delta i förhandlingen för ford- ran som täcktes av motfordringen. I övrigt skulle han bli bunden av ackordet.

Vidare upptog utkastet skärpta bestäm- melser mot att gäldenären skulle kunna sät- tas i konkurs under förhandlingens gång. Sedan ackordsförhandling inletts, skulle gäl- denären få sättas i konkurs endast om det saknades skälig anledning att ackord skulle komma till stånd. Detta gällde både när han själv och när borgenär gjorde ansökan om konkurs. Ansökan av borgenär som ej omfattades av ackordet skulle dock prövas

i vanlig ordning, om borgenärens rätt var i fara. Om ansökan ej bifölls, skulle den förklaras vilande. I konsekvens med inskränkningarna i fråga om möjligheten att bli försatt i konkurs på egen ansökan begränsades även gäldenärens rätt att återkalla eller ändra ackordsförslag.

Utkastet öppnade vidare möjlighet till talan om återvinning vid offentligt ackord, ehuru beredningen framhöll att vissa komplikationer var förenade härmed. I princip skulle gälla samma återvinningsbestämmelser som vid konkurs. Talan om återvinning skulle få väckas av borgenär vars fordran omfattades av ackordet, om gode mannen samtyckte därtill. Ehuru talan skulle kunna väckas medan ackordsfrågan var anhängig, skulle den ej få slutligt prövas, innan frågan om ackord blivit avgjord. Rätten skulle kunna ge föreskrift om särskild förvaltning av vad som inflöt genom återvinning.

I fråga om själva förfarandet vid ackordsförhandling innebar utkastet åtskilliga förändringar.

Enligt beredningens mening kunde frågorna ej anses mer komplicerade än att rättens ombudsman kunde avvaras. Beträffande gode mannen ansåg beredningen att lagen borde anpassas till den roll som denne hade i praktiken. Utkastet förutsatte, att gode mannen bl.a. skulle övertaga en del av de uppgifter som nu tillkommer rättens ombudsman. Som ordförande vid borgenärs-sammanträde skulle dock konkursdomaren fungera. I samband härmed föreslogs, att ökade möjligheter till förlikning i anmärkningsvist skulle införas.

Utkastet innehöll vidare förenklningar i fråga om anmälnings- och anmärkningsförfarandet. I promemorian framhölls bl.a., att borgenärerna i allmänhet redan i samband med den betalningsinställelse som normalt föregick ackordsförhandlingen anmält sina fordringsanspråk till den som hade hand om ärendet. Man borde följaktligen kunna godtaga bouppteckningen som utgångspunkt för röstlängd under förhandlingen. Enligt utkastet skulle därför endast borgenär, vars fordran ej upptagits i bouppteckningen eller senare uppgetts av gäldenären, behöva göra

anmälan, om han ville delta i förhandlingen. Vidare föreslogs lättnader beträffande formaliteterna vid anmälan och anmärkning.

Under det att fastställelseprövningen enligt AckL alltid görs av rätten vid ett särskilt sammanträde skulle enligt utkastet prövningen i första hand tillkomma konkursdomaren i anslutning till borgenärs-sammanträdet. Detta skulle i allmänhet innebära en tidsvinst, eftersom det är sällsynt att fastställelse vägras. Om konkursdomaren fann att fastställelse ej borde ske eller att frågan var tveksam, skulle denna hänskjutas till rätten. Motsvarande skulle gälla, när det på grund av tvistiga rösträttsfrågor ej kunde avgöras huruvida ackordsförslaget antagits eller ej. Beredningen föreslog vidare, att fastställelseprövningens karaktär skulle ändras något. Den skulle normalt gå ut på att tillse att några påtagliga grövre fel ej förekommit, medan en mera ingående prövning skulle ske endast när borgenär bestritt fastställelse.

Utkastet innehöll även förslag om en del mindre ändringar i förfarandet. När ansökan om förordnande av god man inkommit till konkursdomare som ej var behörig, skulle denne som regel sända handlingarna till den som är behörig. Vidare föreslogs, att kraven på behörighetshandlingar för borgenärerna skulle mildras. Några formliga förklaringar om förhandstillträde från deras sida skulle ej behöva fogas vid ansökningen om inledande av ackordsförhandling. I stället skulle företes intyg från gode mannen om att erforderlig anslutning förelåg. Beredningen föreslog även att borgenärssammanträde skulle kunna få uppskjutas i flera fall än nu.

En annan nyhet var, att gäldenären på framställning av borgenär skulle kunna ställas under övervakning av tillsynsman i fråga om ackordets fullgörande.

Förverkande av ackordseftergift, som enligt AckL kan inträda utan något rättens beslut, skulle enligt utkastet förutsätta prövning av rätten. Som förverkandeanledning upptog utkastet även att gäldenären underlät att ge tillsynsman behövliga uppgifter

eller att följa dennes anvisningar.

Beträffande ackord i konkurs diskuteras i promemorian, om institutet skulle kunna avskaffas eftersom frekvensen var så ringa. Utkastet till ny AckL gav ökade möjligheter till ackord utan konkurs, vilket borde ytterligare minska behovet av ackord i konkurs. Beredningen fann emellertid, att behov av ackord i konkurs inte kunde utslutas, och ansåg sig därför inte böra föreslå, att den möjligheten avskaffades.

I fråga om utformningen av institutet framhölls i promemorian, att det var uppenbart att reglerna i största möjliga utsträckning borde överensstämma med dem som gällde för ackordsförhandling utan konkurs. Någon fullständig parallell kunde dock ej uppnås med hänsyn bl.a. till att gäldenären i konkurs förlorade rådigheten över sin egendom. Möjligheten att förklara konkursern vilande medan ackordsfrågan behandlas diskuterades också i promemorian. Beredningen ansåg, att en sådan ordning inte borde väljas utan att man i stället borde inrikta sig på att utforma bestämmelserna om ackordsförhandling i och utan konkurs så lika som möjligt. Utkastet till ändring i konkurslagen upptog därför bestämmelser om ackord i konkurs, vilka så långt som möjligt överensstämde med utkastet till ny ackordslag.

I utkastet vidgades möjligheterna att låta anstå med realisation av egendomen i boet, när försäljning ej var förenlig med framlagt ackordsförslag. Förvaltaren fick också ökade befogenheter att uppskjuta utdelning tills ackordsfrågan blivit avgjord.

I fråga om handläggningen av ackordsfrågan upptog utkastet bestämmelser som väsentligen stämde överens med vad som föreslagits för ackordsförhandling utan konkurs. Förvaltaren fick härvid ersätta gode mannen. Utkastet utgick från att rättens ombudsman även i fortsättningen skulle finnas i konkurs. Han skulle emellertid ej anlitas för det egentliga ackordsförfarandet, frånsett begränsade funktioner i det inledande skedet och i fråga om försäljning av boets egendom. Rösträttsbestämmelserna

kunde ej bringas till full överensstämmelse med ackordslagsutkastet med hänsyn till att man i konkurs hade det vanliga bevaknings- och anmärkningsförfarandet som borde ligga till grund även för ackordsfrågans behandling. Återvinningstalan skulle få fullföljas utan hinder av att ackord fastställts.

Promemorian innehöll ej förslag till några övergångsbestämmelser eller följdförfattningar. Beredningen ansåg, att det t.v. kunde anstå med sådana förslag.

Yttrandena

Över promemorian har yttranden avgetts till beredningen av kommerskollegium, riksrevisionsverket, rådhusrätterna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Borås, avdelningarna i Stockholm, Göteborg och Malmö av Köpmannaföreningarnas central för ackords- och konkursärenden (ackordscentralen),¹ Centraförbundet för ackords- och konkursärenden,² Finansieringsföretagens förening, Föreningen Auktoriserade revisorer, Föreningen Sveriges kronofogdar, Läderföreningen,³ Svenska bankföreningen, Sveriges advokatsamfund, Sveriges industriförbund⁴ och Sveriges lantbruksförbund.⁵ Kommerskollegium har bifogat yttranden från Stockholms, Östergötlands och Söder-

¹ Det yttrande som avgetts av ackordscentralens avdelning i Stockholm har biträttts av avdelningen i Malmö. Även avdelningen i Göteborg har i huvudsak anslutit sig till de allmänna synpunkterna i Stockholmsavdelningens yttrande men därjämte anfört vissa särskilda synpunkter. När i den följande sammanställningen talas om ackordscentralen, avses alla tre avdelningarnas yttranden i den del de överensstämmer, och såsom vederbörande avdelnings yttrande redovisas bara de särskilda synpunkter som avdelningen anfört.

² Förbundet är ett samarbetsorgan för grossistföreningarna i vissa norrlandsstäder. Förbundet har anslutit sig till yttrandet av ackordscentralens avdelning i Stockholm.

³ Föreningen har i allt väsentligt instämt i yttrandet från ackordscentralens avdelning i Göteborg.

⁴ Förbundet har i allt väsentligt instämt i läderföreningens yttrande.

⁵ Förbundet har samrätt med Svenska lantmännens riksförbund, Svenska mejeriernas riksförening, Svenska ägghandelsförbundet, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund och Sveriges slakteriförbund.

manlands, Smålands och Blekinge, Skånes, Västergötlands och norra Hallands samt Västernorrlands och Jämtlands läns handelskammrar, handelskammaren för Örebro och Västmanlands län, handelskammarna i Gävle, Göteborg⁶ och Karlstad samt från Sveriges grossistförbund,⁷ Sveriges hantverks- och industriorganisation⁸ och Sveriges köpmannaförbund.⁹ Tillfälle att avge yttrande har genom kommerskollegium även beretts Kooperativa förbundet, som dock avstått från att uttala sig i det aktuella skedet av lagstiftningsärendet.

I flera yttranden har framhållits, att AckL har sin främsta betydelse i att den främjar och anger riktlinjer för underhandsackord. Bl.a. *ackordscentralen*, *grossistförbundet* och *köpmannaförbundet* anför, att underhandsackord även har underlättats genom att ackordsförhandlingarna till stor del koncentrerats till några få samarbetande borgenärssammanslutningar, nämligen ackordscentralen, centralförbundet för ackords- och konkursärenden och läderföreningen. Ackordscentralen nämner, att motsvarighet till denna ordning ej finns annat än i Norge och Österrike. I övriga länder följer borgenärsgupperingen i allmänhet branschorganisationerna, vilket hos oss är förhållandet endast inom läderbranschen. *Advokatsamfundet* och *handelskammaren i Göteborg* uttalar, att ackordsuppgörrelser även i stor omfattning ombesörjs av advokater m.fl. Handelskammaren håller därför före, att antalet frivilliga ackord är betydligt större än som framgår av den vid promemorian fogade statistiken.

Behovet av revision av AckL har överlag vitsordats. De principer för en sådan revision som föreslagits i promemorian har också i stort sett godtagits.¹⁰ Endast *advokatsamfundet* anser, att omarbetningen kan begränsas till en välbehövlig omredigering, vissa smärre förenklingar och införande av återvinningsregler. Enligt samfundet innebär promemorian ändringar som ej visats vara nödvändiga.

Enligt uttalanden av *rådhusrätterna i Göteborg* och *Borås*, *ackordscentralen*, *grossistförbundet* och *handelskammaren i Karl-*

stad är en reform av ackordslagstiftningen brådskande och bör genomföras utan att en omarbetning av konkurslagstiftningen i dess helhet avvaktas. Härför talar enligt handelskammaren, att den integrerade marknaden för med sig ett alltmera accentuerat inslag av utländska fordringsägare som oftast är helt främmande för möjligheterna att träffa ackordsuppgörrelse utan domstols medverkan.

Ackordscentralen och flera som delar dess uppfattning om behovet av en genomgripande revision av lagstiftningen hävdar, att bristerna i AckL varit en av orsakerna till att lagen använts i relativt obetydlig utsträckning. Användningen har dock ökat under senare år. Anledningen härtill kan antagas vara, att antalet fordringsägare i varje ärende och inslaget av utländska fordringsägare ökat. Även ackordscentralen understryker härvid att de utländska borgenärerna i allmänhet är obenägna till frivillig uppgörelse utan domstols medverkan. *Grossistförbundet* framhåller, att de nuvarande reglerna om offentligt ackord gjort det svårt att åstadkomma utredningar som behövs för att bedöma borgenärernas möjlighet till en rimlig utdelning. Detta har medfört, att gäldenären nödgats gå i konkurs.

Olägenheterna härav är enligt förbundet särskilt framträdande när gäldenären bedriver en rörelse, som måste avvecklas. I de fall då konkurs av olika anledningar framtingas och borgenärerna inte erhåller tillräckligt rådrum för att utreda boets ställning förekommer nämligen ofta en betydande värdeförstöring genom att tillgångar realiseras till ofördelaktiga priser. Samtidigt kan konstateras, att utrednings- och

⁶ Handelskammaren i Göteborg har i huvudsak anslutit sig till yttrandet från ackordscentralens avdelning där.

⁷ Grossistförbundet har även avlämnat yttrande direkt till beredningen. Förbundet har helt anslutit sig till yttrandet från ackordscentralens avdelning i Stockholm.

⁸ Sveriges hantverks- och industriorganisation har anslutit sig till yttrandet från ackordscentralens avdelning i Stockholm.

⁹ Förbundet har också avgett yttrande direkt till beredningen.

¹⁰ Kommerskollegium, Skånes handelskammare och industriförbundet har ej ansett sig böra gå in på en detaljgranskning i detta skede av lagstiftningsärendet.

avvecklingskostnaderna i samband med konkurs blir mycket höga. Ej sällan drar avvecklingen även ut på tiden beroende på det komplicerade förfarandet enligt nuvarande lagstiftning samt på att utredningsmännen ofta har mångskiftande engagemang som inte möjliggör för dem att ägna erforderlig sammanhängande tid åt konkursutredningar. Boet blir härigenom belastat med betydande kostnader, som kan undvikas vid ett ackordsförfarande där de inom näringslivet verksamma ackordscentralerna eller andra fackmän behandlar ackords- och avvecklingsfrågor.

Även *Föreningen Sveriges kronofogdar* framhåller, att antalet konkurser är stort. Konkurs medför i de flesta fall en avsevärd värdeförstöring och underhandsackord är en betydligt smidigare och bättre form för avveckling av en gäldenärs rörelse. Föreningen hälsar därför med tillfredsställelse, att ackordslagstiftningen genom förslaget bättre anpassas till det praktiska livets krav.

Advokatsamfundet påpekar, att de flesta ackord och moratorier ordnas utan att AckL tillämpas och baseras på fritt avtal mellan gäldenären och fordringsägarna. Detta har fungerat väl. Enighet har i allmänhet kunnat nås, när ackord är underbyggt av vederhäftig utredning och går genom ackordscentral eller advokat med erfarenhet av ackordsuppgörelser. Hänvisning till reglerna i AckL om tvångsackord har i många fall utgjort ett medel att tvinga fram uppgörelse under hand. Enstaka borgenärer har, sedan deposition av ackordslikviden skett för deras räkning, så småningom accepterat uppgörelsen. Anledningen till att ackord med lägre utdelning än 50 procent i många fall ej kunnat genomföras har enligt samfundets uppfattning mera varit den att reellt underlag för ackordsuppgörelse saknats än att brister i gällande lagstiftning angående tvångsackord förelegat.

Betydelsen av det nordiska samarbetet har understrukits i flera yttranden. *Sveriges hantverks- och industriorganisation* framhåller, att det nordiska handelsutbytet kommer att få en allt större omfattning och att det därför är viktigt att den svenska lagstiftningen kommer att överensstämma med övriga nordiska länders. Även *Finansierings-*

företagens förening betraktar det nordiska samgåendet i denna lagstiftningsfråga som en väsentlig fördel. Föreningen uttalar, att om det skulle komma i fråga att göra några ändringar i de föreslagna bestämmelserna, det särskilt bör beaktas huruvida man kan underlätta ett vidgat internationellt samarbete och ett närmande till en enhetlig internationell lagstiftning.

Remissinstanserna har i allmänhet tillstyrkt huvuddragen i förslaget. *Kommerskollegium* ansluter sig till de riktlinjer som redovisats i förslaget och anser, att detta kan läggas till grund för det fortsatta arbetet. *Riksrevisionsverket* finner, att ackordsförfarandet förenklas genom förslaget och att förfarandet kan väntas få vidgad användning i fortsättningen. Ämbetsverket framhåller, att förutsättningarna för underhandsackord blir gynnsammare genom att uppgörelsen inordnas i ett förberedande förfarande som kan övergå i offentlig förhandling. Särskild vikt från praktisk synpunkt får även tillmätas de rättsverkningar som knyts till förordnandet av god man. *Stockholms rådhusrätt* anser, att förslaget fyller högt ställda krav i syfte att förenkla förfarandet och göra det mer användbart. *Rådhusrätterna i Göteborg* och *Borås* uttalar liknande omdömen. *Rådhusrätten i Malmö* instämmer livligt i förslaget att låta förordnandet av god man utgöra ett första led i ackordsförfarandet och därtill knyta vissa begränsade rättsverkningar av särskild betydelse för förhandlingar om underhandsackord. Rättsverkningarna finner rådhusrätten väl avvägda. *Grossistförbundet* finner angeläget, att det sker en lagändring som möjliggör ackordsförhandlingar vid betalningsinställelse i alla fall då ackordsupp-görelse bedöms möjlig. Förbundet framhåller, att gode männen och vederbörande utredningsorgan genom förslaget får tillfälle att ostört undersöka förutsättningarna för boets avveckling på ett sätt som väl tillgodoser alla parter intressen. Sakkunniga kan i större utsträckning än vid konkurs eller i andra tvångslägen anlitas för utredningsarbetet och avveckling av tillgångarna. För-

bundet anser synnerligen önskvärt att förslaget genomförs.

Ackordscentralens avdelning i Stockholm har anfört vissa allmänna synpunkter, i vilka *avdelningarna i Göteborg och Malmö* samt *Centralförbundet för ackords- och konkursärenden, läderföreningen, grossistförbundet, industriförbundet, Sveriges hantverks- och industriorganisation och handelskammaren i Göteborg* har instämt. Stockholmsavdelningen uttalar, att förslaget är ägnat att göra ackordsinstitutet till ett betydligt mera lätthanterligt instrument att på ett affärsmässigt sätt komma till rätta med insolvensfall. Förslaget skapar på ett praktiskt sätt en brygga mellan underhandsackord och offentligt ackord, vilket i och för sig torde förbättra förutsättningarna för att genomföra underhandsackord. Förhandlingarna enligt AckL har hittills bestått av två skeden — det första från ackordsförslagets utsändande, vilket i allmänhet föregåtts av betalningsinställelse, och fram till dess erforderlig anslutning vunnits. Detta skede har enligt avdelningen brukat ta omkring fyra veckor i anspråk. Det andra skedet innefattar tiden till dess slutligt beslut om ackordets fastställelse föreligger och har brukat kräva en tid av omkring tre månader. Erfarenheten visar, att om det första skedet kunnat genomföras, har den fortsatta handläggningen varit av rent formell natur. Om offentlig ackordsförhandling inletts, har nämligen ackord senare utan undantag kommit till stånd. Problemen har i praktiken hänfört sig till det första skedet. Konkursansökningar och utmätningar har kunnat stjälpas ackordsförfarandet, konkurs har framtvingsats för att åtgärder av återvinningsnatur skulle kunna företagas osv. Avdelningen fortsätter:

Hittills har, som tidigare nämnts, det andra skedet av ackordsförhandlingen varit av enbart formell natur. Det finns ingen anledning att räkna med, att detta förhållande kommer att ändras som följd av det nya förslaget. Det måste därför hälsas med tillfredsställelse att proceduren förenklas genom att anmälningsförfarandet slopas. Även om ackordet i praktiken får anses vara i hamn redan efter första skedet, återstår formellt en för affärsverksamheten hämmande ovisshet intill dess beslut om

fastställelse föreligger. Genom att det i praktiken betydelselösa anmälningsförfarandet föreslås slopat har vunnits, att andra skedet kunnat förkortas. Några invändningar ur rättssäkerhetssynpunkt kan näppeligen anföras mot denna förenkling.

Hittillsvarande regler har utgått ifrån att gode mannens funktion upphör i och med att första skedet har passerats. Detta överensstämmer med den praktiska tillämpningen endast i de fall då ackordsförslaget är förenat med säkerhet för ackordets betalning kontant vid fastställelsen. I alldeles övervägande antalet fall sker dock betalningen som amorteringar under en viss tidsperiod, bestämd bl.a. med hänsyn till arten och värdet av de eventuella säkerheter som kunnat presteras.

I gode mannens ansvar gentemot borgenärerna har i praktiken ansetts ligga en skyldighet att vaksamt följa gäldenärens förehavanden och vid behov ingripa i den mån så bedöms erforderligt. Detta gäller inte bara andra skedet fram till beslutet om ackordets fastställelse utan ända fram till dess ackordet slutbetalats. Förslaget ansluter sig till denna praxis i det att gode mannens funktion utsträcks att gälla även andra skedet, varunder han också jämte konkursdomaren övertar uppgifter som tidigare åvilat den i förslaget borttagne rättens ombudsman. Vidare öppnas genom förslaget möjlighet till ett tredje skede fram till slutbehandlingen, där särskild tillsyn på ansökan kan förordnas. Det förutsätts, att denna funktion i allmänhet skall utövas av gode mannen.

Enligt *advokatsamfundet* kan det sättas i fråga, om inte beredningens utkast innebär en alltför snabb och osäker ordning för behandlingen av rösträttsfrågor. Den relativt ringa tidsvinst som utkastet medför uppväger ej denna olägenhet. Den verkliga anledningen till tidsutdräkten vid behandling av ackordsärenden kan antagas ligga i bristande personella resurser hos dem som sköter ärendena. Samfundet anser bl.a., att ändringarna beträffande anmälnings- och anmärkningsförfarandet ej bör genomföras och att rättens ombudsman bör bibehållas.

Förslaget att dela upp ackordsförfarandet på två led har allmänt tillstyrkts. Likaså har bestämmelserna om första skedet i förfarandet (förordnande av god man och rättsverkningarna av sådant förordnande) i allt väsentligt vunnit allmän anslutning. *Rådhusrätten i Borås* samt *Smålands och Blekinge handelskammare* ifrågasätter dock,

om ej tvåmånadersfristen för slutförandet av första skedet är väl knapp. Å andra sidan har *ackordscentralens avdelning i Göteborg* med instämmande av *läderföreningen, industriförbundet* och *handelskammaren i Göteborg* hävdad, att fristen för första skedet bör förkortas till en månad.

Delade meningar har yppats i fråga om minstadividenden för ackord. *Ackordscentralen*, i vars yttrande *Centralförbundet för ackords- och konkursärenden, grossistförbundet, Sveriges hantverks- och industriförbundet* och *handelskammaren i Göteborg* instämt, har ansett sig kunna tillstyrka de föreslagna reglerna om ackordsprocenten redan av den anledningen att övriga nordiska kommittéer uttalat sig för en sådan lösning. Det har ej sällan förekommit, att den i AckL föreskrivna minstadividenden 50 procent inte kunnat uppnås på grund av omfattningen av de prioriterade skatteskulderna. *Ackordscentralen* finner emellertid, att lämpligheten av en så kraftig sänkning av minstadividenden som föreslagits kan ifrågasättas, om skatteprivilegiet skulle avskaffas. I detta uttalande har även *läderföreningen* och *industriförbundet* instämt. *Ackordscentralen* understryker, att dess ståndpunkt beträffande minstadividenden baseras på det mycket angelägna önskemålet att så långt möjligt få till stånd likformiga regler inom de nordiska länderna. I den mån 25-procentsgränsen är tänjbar, anser *ackordscentralen*, att en högre procentsats avgjort är att föredraga. Till stöd härför framhålls, att om borgenärerna ställs inför valet mellan att godkänna ett ackordsförslag, t.ex. för en fysisk person som driver rörelse, och att begära gäldenären i konkurs, de också i sitt ställningstagande påverkas av möjligheterna att kräva ut restfordringen efter konkurs. Dessa möjligheter är ej obetydliga. *Ackordscentralen* finner vidare, att en någorlunda hög minstadividend, såsom nuvarande 50 procent, kan i de inledande diskussionerna utnyttjas till att förmå gäldenären närstående att göra särskilda eftergifter som ter sig naturliga och medverkar till att underlätta ackordsförhandlingen.

Bankföreningen och *handelskammaren i Malmö* står också tveksamma till en så betydande sänkning av minstadividenden som beredningen föreslagit men har ej velat motsätta sig ändringen, om den leder till nordisk rättsgemenskap. *Advokatsamfundet* motsätter sig bestämt en sänkning. Samfundet anför:

Styrelsen är av den uppfattningen att i princip avtalsfrihet bör råda vid ackordsuppgörelse. Den enligt nuvarande lagstiftning förefintliga möjligheten att tvångsvis genomföra en ackordsuppgörelse med lägst 50 procent synes vara ett väl avvägt avsteg från huvudregeln om principiell avtalsfrihet och kan accepteras. Längre bör man emellertid inte gå. Då enligt styrelsens bedömning någon väsentlig olägenhet av gällande regler i förevarande hänseende inte förmärks eller redovisats, kan förslaget i denna del ej tillstyrkas. Lagstiftningen bör ej i alltför hög grad underlätta för gäldenärer att bli av med sina skulder eller för de med ackordsarbetet sysselsatta att alltför lättvindigt genomdriva ackordsuppgörelser. Den relativa svårighet som nu föreligger för ett ackords genomförande kan bidra till högre ackordsprocent eller bättre säkerhet för ackordets genomförande än som kan tänkas bli fallet vid ett tvångsvis genomfört ackord å exempelvis 25 procent. Det förhållandet att enighet preliminärt uppnåtts om tillämpning av samma minimividend och samma röstmajoritet i de nordiska länderna synes ej vara av betydelse, då det gäller regler av denna art, vid vilka ett behov av identiskt lika rättsregler i dessa länder inte kan anses föreligga.

Samfundet anger vidare, att om ändå sänkningen av minstadividenden till 25 procent föreslås genomförd, samfundet avstyrker den föreslagna bestämmelsen att ackordet kan avse lägre utdelning, om synnerliga skäl föreligger. Genom den kan mycket låga dividender komma att genomföras mot borgenärens vilja samt tillämpningssvårigheter och ovisshet vållas. Det kan befaras, att olika praxis kan förekomma vid skilda domstolar och att kravet på synnerliga skäl uttunnas. Ett ackordsärende, som ju drar kostnader, kan sättas igång för att sluta i intet därför att synnerliga skäl ej anses föreligga. *Läderföreningen*, med vilken *industriförbundet* instämt, förordar att minstadividenden sätts till 40 procent, åtminstone under ett övergångsstadium. Gränsen bör kunna underskridas, om alla kända borgenä-

rer godkänner en lägre utdelning. Det sker då en övergång från offentligt ackord till underhandsackord, men för att möjliggöra en sådan övergång kan det vara av stort värde att det finns en god man i förhandlingens inledningsstadium, vilket kan vara kritiskt. Undantaget från huvudregeln är också ett skäl mot att minstadividenden sätts så låg som i förslaget. Föreningen anför vidare:

Gränsen för vårdslöshet mot borgenärer torde i många fall ha tangerats, därest tillgångarna inte försår till högre utdelning än 25 procent. Man kan då ifrågasätta, om gäldenären verkligen skall anses vara värd det skydd som lagen enligt föreliggande utkast skulle ge honom. — — —

Vad som emellertid framför allt föranleder föreningens betänkligheter på denna punkt är, att den nya lagen kommer att verka prejudice-rande även för underhandsuppställningar. En förslagen gäldenär har ju alltid möjlighet att utnyttja situationen genom att under hot om att begära offentlig ackordsförhandling söka få ett lägre ackord (ned till 25 procent) till stånd, oaktat att ställningen skulle motivera en kanske väsentligt högre procentsats. Att för fullföljandet av dessa intentioner uppnå erforderlig borgenärsmajoritet torde i många fall icke möta större svårigheter. Avsaknaden av efterkontroll underlättar för gäldenären att säkra erforderlig majoritet genom utfästelser om kompensation i efterhand till enstaka borgenärer.

Riksrevisionsverket har framhållit, att tiden för betalning av ackord har betydelse för statsverkets möjligheter att biträda ackordsuppställningar om skattefordringar. En översyn av uppborädsförordningens preskriptionsbestämmelser för skatt synes påkallad, om det anses önskvärt att vidga kronans möjligheter att biträda sådana uppställningar.

Ett par yttranden berör möjligheten, att ackordslagen används för att åstadkomma anstånd med avvecklingen av en omfattande rörelse (»moratorium»). *Ackordscentralen* framhåller, att AckL använts för att åstadkomma »moratorium» som ej kunnat praktiskt genomföras på annat sätt. Det har då stått klart, att betydande värden kunnat räddas åt fordringsägarna genom att moratoriet skapat förutsättningar för verksamhetens upprätthållande. *Finansieringsföretagens för-*

ening påpekar också det värdefulla i att ackordsförhandling ger möjlighet till lugnare avveckling än konkurs.

Ändringarna i majoritetsreglerna har i allmänhet tillstyrkts. *Ackordscentralen* framhåller, att ändringen av reglerna i fråga om förhandsanslutning visserligen ej kommer att få så stor betydelse på grund av de rättsverkningar som redan förordnandet av god man medför enligt förslaget. Men ackordscentralen anser, att även den ändringen är av värde för att påskynda handläggningen. Beträffande reglerna för antagande av ackord uttalar *Finansieringsföretagens förening*, att ändringarna är välmotiverade med hänsyn till strukturförändringen inom kreditgivningen. Förr var det som regel fråga om ett begränsat antal borgenärer. Numera har en insolvent gäldenär i allmänhet skuldsatt sig hos ett väsentligt större antal fordringsägare. Antalet utländska borgenärer ökar även alltmer. Det kan visserligen kännas hårt för en minoritet av borgenärerna att påtvingas ett ackord enligt de nya reglerna. Faran för missbruk är emellertid relativt ringa. Missbruk skulle möjligen kunna tänkas, när gäldenären närstående bolag eller personer tillsammans representerar tre fjärdedelar av både fordringsbeloppet och antalet borgenärer, men en dylik situation kan ej förekomma ofta. Det får annars antagas, att en kvalificerad majoritet bland borgenärerna är bäst lämpad att avgöra huruvida ett ackord skall komma till stånd. *Ackordscentralens avdelning i Göteborg*, med vilken *läderföreningen, industriförbundet och handelskammaren i Göteborg* instämt, har ej heller haft något att invända mot de föreslagna majoritetsreglerna men har ifrågasatt, om inte en spärregel mot missbruk borde införas för att hindra att t.ex. en privatperson som bara har ett fåtal borgenärer tilltvingar sig ackord. Å andra sidan har *köpmannaförbundet* ifrågasatt, om ej majoritetsreglerna bör uppmjukas ytterligare.

Förslaget att möjlighet skulle öppnas att ge full betalning för småfordringar har ej mött någon gensaga i yttrandena.

I fråga om återkallelse av ackordsförslag o.l. har *rådhusrätten i Malmö* ställt sig tveksam till de inskränkningar som föreslagits beträffande gäldenärens rätt att hejda förfarandet så länge ackordsförslaget ej prövats av borgenärerna. Rådhusrätten har också utvecklat skäl för och emot förslaget. *Kronofogdeföreningen* förordar, att gäldenären alltid skall ha möjlighet att själv söka sig i konkurs.

Förslaget att talan om återvinning skall kunna föras i samband med ackord har allmänt tillstyrkts. *Advokatsamfundet* framhåller, att det finns ett påtagligt behov av sådana regler, och anser naturligt, att de materiella reglerna anknyter till konkurslagen. Enligt samfundet utgör möjligheten till återvinningstalan vid ackord ett särskilt skäl att behålla rättens ombudsman.

Förslaget att avskaffa rättens ombudsman i ackordsförfarandet har kritiserats endast av *advokatsamfundet* som anför:

Det är styrelsens uppfattning att rättens ombudsmannafunktionen numera såväl i konkurser som i ackordsärenden kommit att intaga en mera central och betydande position än tidigare. Anledningen härtil synes bl.a. vara att funktionen alltmer kommit att utövas av advokater med betydande erfarenhet ej blott från affärsjuridiska sammanhang i allmänhet utan även speciellt från avvecklingar och konkurser. Vid flertalet av de större domstolarna fungerar numera uteslutande advokater såsom rättens ombudsmän. Vid mindre domstolar har förekommit svårigheter att finna en för funktionen lämplig person. Dessa svårigheter torde emellertid i samband med införande av den nya domkretsindelningen kunna elimineras. I kansliorterna torde regelmässigt finnas tillgång till bl.a. advokater med den kapacitet som erfordras. Rättens ombudsmans funktioner i ackordsärende är givetvis betydligt mindre omfattande än i konkurser, men därför inte så betydelselösa att rättens ombudsmannafunktionen utan vidare kan avskaffas. Med den nuvarande ordningen har rättens ombudsmans arbetsuppgifter, vilka torde avsevärt avlasta konkursdomaren. Den granskning av anmälningshandlingarna som sker hos rättens ombudsman är tidsödande, och erfarenheten visar att, även om bevakningarna huvudsakligen sker genom de organisationer som är verksamma på området, många brister i formellt hänseende föreligger. Även om anmälningsförfarandet avskaffas, talar ej oväsentliga skäl för att rättens ombudsman bibehålles. Sålunda måste rättens ombuds-

mans möjligheter att på ett fritt sätt föra förhandlingar med borgenärerna vara avsevärt större än konkursdomarens. Det kan också i vissa situationer vara lättare för rättens ombudsman än för konkursdomaren att aktivt verka för ett genomdrivande av ackord, särskilt med hänsyn till den vana vid att förlika parter med väsentligt divergerande uppfattningar som en rättens ombudsman med lämpliga kvalifikationer besitter. Att till gode mannen överföra uppgiften att på basis av den av honom sammanställda borgenärsförteckningen i bouppteckningen upprätta röstlängd vid borgenärssammanträde och därmed i praktiken dominera frågan vilka som äger delta i omröstningen är ej tillfredsställande. De krav på objektivitet som ställes på den funktionär som skall omhändera dessa arbetsuppgifter kan och bör inte appliceras på gode mannen. Gode mannen fyller sina uppgifter bättre, om han är personligen starkt engagerad för ett genomförande av ackord. I detta sammanhang kan också påpekas att den kostnad som rättens ombudsmans medverkan kräver är förhållandevis obetydlig. Styrelsen finner det således ur rätts-säkerhetssynpunkt, men även för att ackordsförfarandet ur andra synpunkter skall fungera på ett tillfredsställande sätt, otillfredsställande att rättens ombudsmannafunktionen avskaffas.

Bestämmelserna om gode mannens kvalifikationer har uttryckligen tillstyrkts av bl.a. *kronofogdeföreningen*. Föreningen anser, att man ej bör uppställa några närmare preciserade krav på gode mannens kvalifikationer utan tillåta en mera fri lämplighetsprövning. Det skulle enligt föreningens mening ej vara realistiskt att fordra juridisk kompetens hos gode mannen, särskilt inte med tanke på bristen på praktiserande jurister. *Rådhusrätten i Borås* har däremot, med utgångspunkt från att rättens ombudsman avskaffas, understrukit kravet på att den som utses till god man har tillräckliga kvalifikationer. Med hänsyn till de uppgifter som ålagts gode mannen, bl.a. i fråga om civilrättsliga bedömningar, anser rådhusrätten, att det i regel behövs att gode mannen har juridisk utbildning. Även *advokatsamfundet* ifrågasätter, om inte gode mannens vidgade funktioner bör medföra anspråk på att han har juridisk kompetens. *Läderföreningen* finner med hänsyn till rättsverkningarna av godmansförordnande angeläget förebygga, att till god man utses någon som är helt okänd för borgenärerna.

Förslaget att förenkla anmälnings- och anmärkningsförfarandet har i allmänhet tillstyrkts. *Advokatsamfundet* anser dock, att gällande regler om borgenärs skyldighet att anmäla sin fordran kan kvarstå utan olägenhet. Även *rådhusrätten i Borås* ifrågasätter lämpligheten av förslaget på denna punkt. Det kan enligt *rådhusrätten* vålla svårigheter att i förfarandet bedöma röstningen.

Enligt *Finansieringsföretagens förening* bör möjligen prövningen av tvistig fordran som hänskjutits till rätten ej, såsom förutsatts i förslaget, begränsas till frågan i vad mån borgenären äger utöva rösträtt. Det kan enligt föreningen vara motiverat, att åtminstone en summarisk prövning av det materiella fordringsanspråket kan ske i ackordsförfarandet.

Ackordscentralen förordar särskilt de förenklingar av det formella förfarandet som förslaget innehåller på åtskilliga punkter, däribland de sänkta kraven på behörighetshandlingar för borgenärerna. Man har vid underhandsackord sedan länge brukat utan särskild legitimation godtaga förklaring som borgenären tecknat på brevpapper med hans firmastämpel.

Ackordscentralens avdelning och handelskammaren i Göteborg föreslår, att i lagen eller eventuella tillämpningsföreskrifter tas in föreskrift om att kungörelser och under rättelser m.m. skall översättas till ett världsspråk genom gäldenärens eller gode mannens försorg. Översättning av meddelanden till utländska borgenärer sker enligt avdelningen redan nu i alla ärenden om underhandsackord som den handlägger.

Utkastet till lag om ändring i konkurslagen har i allmänhet lämnats utan erinran.

Finansieringsföretagens förening uttalar, att förslaget ger en praktisk möjlighet till ackordsförfarande även under konkurs, vilket föreningen anser mycket tilltalande.

Advokatsamfundet och *kronofogdeföreningen* vill att bestämmelserna om ackord i konkurs skall avskaffas. Enligt *Stockholms rådhusrätt* talar den ringa förekomsten av ackord i konkurs för ett avskaffande av in-

stitutet. *Rådhusrätten* vill emellertid ansluta sig till förslaget främst därför att den snabba realisation som en konkurs innebär stundom kan medföra viss värdeförstöring i jämförelse med vad som kan bli fallet vid den lugnare avvecklingen genom ackord.

Ackordscentralen anser i hög grad önskvärt att ackordsbestämmelserna i konkurslagen förenklas.

Ackord är en betydelsefull hjälp för sanering inom det ekonomiska livet. Därmed undviks den värdeförstöring som ofta följer, om gäldenären tvingas att gå i konkurs. Underhandsackord förekommer också i stor omfattning. Frekvensen av offentliga ackord har däremot varit ringa men behovet av offentlig ackordsförhandling kan väntas öka. Härtill medverkar, att antalet utländska borgenärer stiger och att de ofta är främmande för uppgörelser som sker utan domstols medverkan. Efter nyligen införda möjligheter för det allmänna att biträda ackord kan det också antagas, att ackord mången gång kan uppnås när det hittills mött oöverstigliga svårigheter. Beredningen har kommit till den uppfattningen att en reform som gör offentlig ackordsförhandling mera praktiskt användbar är angelägen och låter sig väl genomföras utan någon samtidig mera genomgripande revision av konkurslagen. Reformbehovet har överlag vitsordats i yttrandena över promemorian. Dessa stöder också de grundlinjer som dragits upp i promemorian. Från flera håll har understrukits att en reform är brådskande.

I några av yttrandena har största möjliga rättslikhet de nordiska länderna emellan framhållits som angelägen. Det nordiska samarbete som ägt rum har också lett till att enighet preliminärt uppnåtts på vissa centrala punkter som berörs i det följande. Det har emellertid inte syntts lämpligt att från beredningens sida avvakta slutliga för-

slag från övriga länder, eftersom arbetet ligger väsentligt olika till och man ej vet när det kan bli slutfört i grannländerna. På norsk sida avser man att skapa en sammanhängande s.k. stadiordning för behandlingen av insolvent gäldenärs bo. Detta innebär, att i princip försök först skall göras att uppnå underhandsackord och, om detta misslyckas, offentligt ackord. Visar det sig att förutsättningar ej heller finns för offentligt ackord, skall gäldenären försättas i konkurs. Man skall dock kunna gå direkt på offentligt ackord eller konkurs, om det anses utsiktslöst att uppnå resultat på annat sätt. Varje skede skall stå under offentlig insyn och regleras i detalj. Särskilt från dansk sida har man motsatt sig en sådan ordning. Bl.a. har därvid hävdats, att underhandsförfarandet ej bör detaljregleras. Även beredningen håller före, att det norska förslaget går för långt. Av det sagda framgår, att man inte kan räkna med likalydande lagförslag. Även av andra skäl är det ej realistiskt att nu vänta sig en gemensam nordisk lagstiftning på området. Detta hänger bl.a. samman med grundväsentliga skiljaktigheter i fråga om konkursdomstolens funktioner i förfarandet. I det nordiska samarbetet har man därför inriktat sig på att försöka nå ensartade lösningar på sådana punkter som beträffande minstadividenden och den majoritet som skall föreligga för att ett offentligt ackord skall anses antaget av borgenärerna. Ehuru beredningen ej nu anser sig

böra avvakta nordiska förslag, får givetvis på ett senare skede uppmärksammas hur långt arbetet i grannländerna framskridit. I detta sammanhang kan också nämnas som ett önskemål att lagstiftningen i vårt land så nära som möjligt ansluter sig till vad som gäller utanför Norden. Inom den gemensamma marknaden (EEC) sysslar en kommitté med konkurslagstiftningen, men dess arbete torde bli mycket tidsödande och några resultat har hittills ej offentliggjorts. Kommittén torde ännu ej ha tagit upp till diskussion det område som beredningens nu aktuella förslag gäller. Det kan här nämnas, att inom Europarådet finns ett principbeslut från år 1963 att konkursrätten tills vidare ej skall bli föremål för saklig behandling inom rådet. Enligt beredningens mening bör de reformbehov som föreligger hos oss ej skjutas undan därför att förslag eventuellt kan komma på kontinenten, även om man kan tänkas få framdeles göra vissa modifikationer av internationella hänsyn. Beredningen har därför ansett sig nu böra avlämna förslag¹ i ämnet som bygger främst på den remitterade promemorian.

I promemorian uttalades, att den nuvarande ordningen för underhandsackord i stort sett är tillfredsställande och att offentlig insyn i förfarandet ej är påkallad. Någon erinran mot denna uppfattning har inte gjorts i remissyttrandena. Enligt beredningens preliminära förslag skulle, som förut nämnts, underhandsackord främjas genom att god man kunde förordnas när man förutser svårigheter samt genom att vissa rättsverkningar knöts till godmansförordnandet. Vad beredningen förordat i den delen har också mottagits positivt i yttrandena.

I dödsbon åstadkommer boutredningsman ofta frivilligt ackord. I promemorian föreslogs ändå, att god man skall kunna förordnas även när det är fråga om dödsbo. Om boutredningsmannen ej lyckas nå frivillig uppgörelse och delägarna ej fyller bristen, skall han f.n. avträda boet till konkurs. Detta kan medföra onödigt värdeförstöring. I praktiken händer att en motsträvig borgenär löses ut. En sådan prioritering är naturligtvis

ej tilltalande. Det kan också inträffa, att en långt framskriden ackordsförhandling måste avbrytas till följd av gäldenärens död. Förslaget att dödsbo skall kunna erhålla ackord har vunnit allmän anslutning i yttrandena.

Enligt beredningens förslag skulle ackordsförfarandet uppdelas på två skeden.

Beträffande det *första skedet* i förfarandet (1—9 §§) synes ej finnas skäl att i någon större utsträckning avvika från det remitterade utkastet. Gode mannens uppgift skall i första hand vara att utreda boet och ta upp förhandlingar med borgenärerna. Han bör ha dessas förtroende och får ej stå i beroende ställning till gäldenären. Gäldenärens bo kommer genom godmansförordnandet under insyn och borgenärerna bör då kunna finna sig i vissa begränsningar av de exekutiva möjligheter som annars finns.

God man bör ej få förordnas, när det inte finns tillräckliga utsikter att ackord skall uppnås. Ansökan om förordnande av god man bör därför inte tas upp, när det saknas skälig anledning att ackord kan komma till stånd (4 §). Sedan god man förordnats bör gäldenären samråda med honom, rätta sig efter hans anvisningar och biträda honom (6 §). Beredningen föreslår vidare, att gode mannen skall anmäla hos konkursdomaren, om han finner att det saknas skälig anledning till antagande att ackord kan komma till stånd. Konkursdomaren kan då återkalla godmansförordnandet med påföljd att de rättsverkningar som följt därmed genast upphör om inte annat föreskrivs i beslutet (9 och 44 §§). Även borgenär skall kunna påkalla prövning, huruvida godmansförordnandet bör återkallas.

Beträffande konkursansökan föreslogs i promemorian en bestämmelse som gjorde det möjligt för gode mannen att få ansökan av borgenär som skulle omfattas av ackordet förklarad vilande. Undantag gjordes dock för fall då sökandens rätt kommer i

¹ De hänvisningar till lagrum som sker i det följande avser det nu framlagda förslaget till ackordslag, om inte annat anges.

fara genom gäldenärens fortsatta förfogande över egendomen. Denna reglering torde böra tas upp (7 §).

Beredningen har ej ansett sig kunna gå så långt som till att förbjuda utmätning men föreslår, att utmätt egendom som regel får säljas endast om gode mannen medger det (8 §). Om offentlig ackordsförhandling följer, skall förfarandet på begäran av gode mannen läggas ned beträffande utmätning som skett under det första skedet och utmätningen gå åter. Den angivna regleringen skall dock ej gälla utmätning av egendom i vilken borgenären hade särskild förmånsrätt. Undantaget har utvidgats i förhållande till promemorian, enligt vilken det endast skulle gälla utmätning av egendom vari pant- eller retentionsrätt tillkom borgenären. Enligt det slutliga förslaget föreligger alltså bl.a. ej något hinder för innehavare av företagsinteckning att få utmätning i vanlig ordning i den egendom som inteckningen avser.

Det första skedet i förfarandet bör ej få dra ut på tiden. Som lämplig tidrymd angav beredningen i promemorian två månader. I remissyttrandena har i allmänhet inte gjorts någon invändning mot denna tidsfrist. I några yttranden har dock uttalats, att den bör förkortas till en månad, medan det i ett par fall ifrågasatts, om inte fristen är för knapp. Enligt vad som upplysts inom beredningens sakkunnigkrets skulle en månad i de flesta fall vara tillräcklig, men då det förekommer mycket omfattande och komplicerade ackordsförhandlingar kan fristen ej generellt begränsas därtill. Liksom i promemorian föreslår beredningen därför, att om gäldenären ej sökt offentlig ackordsförhandling inom två månader från godmansförordnandet, verkan av detta förfaller (9 §). Detsamma gäller, när ansökan görs om offentlig ackordsförhandling men någon sådan ej kommer till stånd (14 och 15 §§).

Det föreligger ej något tvång för gode mannen att söka åstadkomma underhandsackord innan ansökan görs om offentlig ackordsförhandling. Om man ej kan räkna med frivillig uppgörelse, är det naturligt att

kontakten med borgenärerna redan från början inriktas på offentligt ackord. Det synes för övrigt ändamålsenligt, att förhandlingarna alltid bedrivs på sådant sätt att de, om frivillig uppgörelse ej nås, kan övergå till offentlig ackordsförhandling utan att dessförinnan behöver tas ytterligare kontakt med borgenärerna. Av betydelse för frågan om saken bör drivas vidare är naturligtvis den utredning som gode mannen gjort om orsakerna till gäldenärens obestånd. Beredningen vill här erinra om att det s.k. redlighetskravet slopats i det remitterade utkastet. Enligt AckL kan den som under de två senaste åren dömts för oredlighet mot borgenärer ej erhålla offentlig ackordsförhandling. Ackord får inte heller beviljas den som i samband med förhandlingen misstänks eller döms för sådant brott. Det är enligt beredningens mening naturligare, att i första hand borgenärerna själva får avgöra om de vill medge ackord eller ej. Ehuru ackord i regel innebär en förmån för gäldenären, bör det främst ses som ett medel att bereda borgenärerna ett bättre utbyte än genom konkurs. Den omständigheten att gäldenären gjort sig skyldig till eller misstänks för gäldenärsbrott blir givetvis en betydelsefull omständighet för borgenärerna, när de skall ta ställning till ackordsfrågan. Gode mannen bör därför upplysa dem om vad som förekommit. Saken kan givetvis även inverka på rättens prövning, hurvida ackord skall fastställas eller ej. Beredningen anser däremot ej, att det bör upprätthållas något ovillkorligt redlighetskrav för att ackord skall kunna beviljas. Denna ståndpunkt har också godtagits i remissyttrandena.

Genom ansökan om offentlig ackordsförhandling inleds det *andra skedet* av förfarandet. Av särskilt intresse är härvidlag vilka krav som bör gälla för att ackordsförslag skall kunna godtagas.

Minstadividend

Som framhållits i promemorian har man beträffande frågan om minstadividend vid de nordiska överläggningarna preliminärt enats

om 25 procent. Även lägre utdelning har ansetts kunna godtagas, om alla borgenärer godkänner det eller synnerliga skäl annars talar därför. Synnerliga skäl kan föreligga, om en skötsam gäldenär råkat på obestånd utan eget förvållande. Han har t.ex. blivit arbetsoförmögen till följd av sjukdom eller fått sin ekonomi undergrävd på grund av annans brottsliga förfarande. När samtycke föreligger från alla borgenärer, kan i och för sig synas naturligt att övergå till underhandsackord. En bland flera anledningar att ändå driva förhandlingen till offentligt ackord kan emellertid vara, att talan om återvinning enligt förslaget blir möjlig vid sådant ackord men ej vid underhandsackord.

I de avgivna yttrandena har framställts vissa invändningar mot den föreslagna sänkningen av minstadividenden. Det är ju också naturligt, att delade meningar kan råda om man bör sänka kravet på minstadividend och i så fall hur långt. I gällande dansk lag finns överhuvud ej någon lägsta gräns. Huvudregeln i den norska ackordslagen är, att ackord måste ge minst 25 procent. Några olägenheter har enligt de danska och norska kommittéerna ej gett sig till känna. Även i Finland är minstadividenden bestämd till 25 procent, men offentligt ackord är där ytterligt sällsynt och man kan därför ej åberopa några erfarenheter. Om en gemensam nordisk regel skall kunna uppnås på denna centrala punkt, kan minstadividenden ej sättas högre än 25 procent. Beredningen kan ej heller tro, att en sådan ordning behöver möta hinder hos oss. Med tanke bl.a. på återvinningsmöjligheterna kan det i stället vara en fördel att ackordsförhandling kan användas även när så hög minstadividend som 50 procent — eller som föreslagits i ett yttrande 40 procent — inte kan bjudas. Vid avvecklingsackord kan man inte heller så exakt veta vad avvecklingen kommer att ge. Föreskrift om visst minimum om t.ex. 25 procent kan då vara lämplig, om den kombineras med att även vad som inflyter därutöver skall gå till borgenärerna. Givetvis skall vid fastställelseprövningen kontrolleras, att ackordet ej är till skada

för borgenärerna, t.ex. därför att större utdelning kan påräknas i konkurs (jfr 34 §). Anledning att vägra fastställelse kan bl.a. vara att erforderlig borgenärsmajoritet nåtts med hjälp av att gäldenären personligt eller ekonomiskt närstående röstat för ackordet. Vad härefter angår de farhågor som man med advokatsamfundet kan anföra mot möjligheten att underskrida 25 procent synes de knappast så allvarliga att man inte skulle kunna godtaga vad man i den delen tänkt sig vid de nordiska överläggningarna. I lagtexten har klart markerats, att den avgivna minstadividenden inte får underskridas annat än i sällsynta undantagsfall (10 §). I Norge gäller redan nu, att ackord som ej uppgår till föreskriven minstadividend får fastställas, om obeståndet beror av omständigheter över vilka gäldenären ej kunnat råda.

Beträffande den tid inom vilken ackord skall fullgöras framhölls i promemorian, att risken att ett ackord ej fullföljs blir större ju längre tid som medges, om inte betryggande säkerhet ställs. Beredningen ansåg, att betalningstiden normalt ej bör få överstiga ett år men att en frist upp till tre år kunde godtagas, när särskilda skäl föreligger. Det kunde t.ex. tänkas, att gäldenären förmår visa att den längre betalningstiden möjliggör väsentligt bättre villkor för borgenärerna än annars skulle vara fallet. Några invändningar häremot har ej anförts i yttrandena.

Med anledning av kritiken mot de reducerade minimikraven på ackord föreslår beredningen emellertid, att bestämmelsen om betalningstid skärps i förhållande till det remitterade utkastet. Beredningen förordar sålunda att den nuvarande ettårsregeln bibehålls.

För att ackordsförhandling inte skall inledas utan tillräcklig grund ställs i AckL krav på viss förhandsanslutning från borgenärerna. Liksom övriga nordiska kommitterade har beredningen funnit, att detta krav bör kunna reduceras något (12 § under 6). Några invändningar har ej gjorts mot det remitterade utkastet i denna del.

Borgenärsmajoritet

Man har vid de nordiska överläggningarna även sökt nå en gemensam lösning av frågan, vilken borgenärsmajoritet som skall krävas för att ett ackord skall anses antaget av borgenärerna. I promemorian föreslogs ett system med skilda majoritetskrav när ackordet bjuder minst 50 procents täckning och när dividenden är lägre. I det förra fallet skall föreligga anslutning från tre femtedelar av de röstande. Därjämte krävs, att deras fordringar uppgår till motsvarande andel av de röstberättigade fordringarnas sammanlagda belopp. Om dividenden däremot understiger 50 procent, skall föreligga trefjärdedels majoritet enligt båda beräkningsgrunderna. Med sammanlagda fordringsbeloppet avses i princip alla fordringar som upptagits i bouppteckningen eller anmälts eller annars blivit kända senare och som skulle omfattas av ackordet. I den mån fordringar skall betalas fullt skall de dock inte medräknas.

De föreslagna majoritetsreglerna har i allmänhet godtagits i yttrandena och synes böra vidhållas (29 §). Det torde ej vara tillrädligt att, såsom förordats i ett yttrande, sänka kraven på erforderlig borgenärsmajoritet ytterligare. I ett remissyttrande har anförts, att missbruk av tvångsackord möjligen kan tänkas i fall då gäldenären närstående bolag eller personer som tillsammans representerar erforderlig majoritet röstat för ackordet. Om ackordet antagits med hjälp av att personligt eller ekonomiskt närstående till gäldenären röstat för det samma, kan detta utgöra en anledning att vägra fastställelse. Även i andra fall kan borgenär vid fastställelseprövningen påtala eventuellt missbruk. Beredningen har ansett detta vara tillfyllest. Det synes inte heller behövt att, såsom föreslagits i vissa remissvar, införa en särskild spärregel för att hindra att en gäldenär som endast har ett fåtal borgenärer får tvångsackord.

Småfordringar

Erfarenheten har visat, att småfordringar ofta bereder särskilda svårigheter vid förhandling om ackord. Deras antal kan vara

stort och förfarandet blir tungt. I promemorian föreslogs därför, att det i samband med ackord skall kunna bestämmas att full betalning skall utgå intill visst belopp. Förslaget innebär, att alla likaberättigade oprioriterade borgenärer skall få full betalning intill det bestämda beloppet. Någon beloppsgräns angavs ej i promemorian. Beloppet får bestämmas efter de särskilda förhållandena i varje enskilt fall. Borgenärerna får i vanlig ordning ta ställning till ackordsförslaget. I förfarandet skall borgenärerna anses som förmånsberättigade i den mån de skall få full betalning. Eftersom borgenär vars fordran är förenad med förmånsrätt i princip ej deltagit i förhandlingen kommer inte heller borgenärer som får full betalning att delta. De lämnas utanför förhandlingen och kan inte påverka denna. Den angivna regleringen (10 §) har vunnit anslutning från övriga nordiska kommitterade och har ej mött någon invändning i remissyttrandena.

Statliga och kommunala fordringar

I svar på konkursenkäten uttalades, att statliga och vissa kommunala fordringar vållat svårigheter vid ackordsförhandling. Beredningen påpekade i promemorian, att en reform kort förut genomförts, enligt vilken länsstyrelse fått vidsträckt befogenheter att antaga ackord — såväl underhands- som tvångsackord — för skatter och vissa allmänna avgifter.² Vidare angavs, att Kungl. Maj:t bemyndigats att själv eller genom myndighet, till vilken befogenheten delegeras, under vissa villkor antaga ackordsförslag beträffande andra statliga fordringar.³ Vid remissbehandlingen har endast riksrevisionsverket uttalat sig i denna del. Verket

² Se 62 § UppbF, förordningen d. 17 dec. 1965 om ackord och avskrivning rörande vissa skatter samt 30 § förordningen d. 18 dec. 1959 (nr 552) ang. uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m.m. (SFS 1965: 851—853, jfr prop. 1965: 160 och SOU 1962: 49).

³ Se avskrivningskungörelsen d. 17 dec. 1965 (nr 921), jfr not 2. Se vidare prop. 1966: 141 och rskr 354.

fann en översyn av preskriptionsbestämmelserna för skatt i uppbördsförordningen (UppbF) påkallad, om det anses önskvärt att vidga kronans möjligheter att biträda ackordsuppställningar. Beredningen anser, att detta önskemål bör beaktas, och framlägger förslag till författningsändring i nämnda syfte.

I fråga om fordringar som tillkommer kommun uttalade beredningen i promemorian, att det gjorts gällande att t.ex. el- och gasverk ibland utnyttjat sin monopolställning till att skaffa sig full betalning genom att vägra leverans till ett konkursbo. Det påpekades, att problemet ger sig till känna beträffande åtskilliga slag av ömsesidigt förpliktande avtal. Saken hade, enligt vad som framkom vid konkursenkäten, för de affärsdrivande kommunala verkens del i viss utsträckning ordnats genom att dessa avstår från avstängningsåtgärder som syftar till att tvinga fram betalning av fordran som skulle omfattas av ackord, dvs. hänföra sig till tiden före beslutet om ackordsförhandling.⁴ Beredningen ansåg, att någon särbestämmelse ej kan upptagas i förevarande sammanhang. Denna ståndpunkt har ej föränlett någon erinran i yttrandena.

Förmånsberättigade borgenärer

Förmånsberättigade borgenärer bör i princip ej beröras av ackord. En brist hos AckL som påtalades i flera yttranden i konkursenkäten⁵ är att — i motsats till vad som gäller vid ackord i konkurs (se 168 § KL) — fordringar som är förenade med särskild förmånsrätt inte omfattas av ackordet till den del säkerheten ej förslår. Fordringen kvarstår alltså oreducerad efter ackordet, om inte borgenären avstått från sin förmånsrätt i vad den överstiger säkerhetens värde.⁶ Ibland kan borgenären vara villig att avstå, t.ex. för att kunna bli delaktig i ackordslikviden. Men borgenären kan också kalkylera med att gäldenärens affärer skall saneras genom ackordet så att han kan få full betalning, om han ger sig till tåls.

Enligt det remitterade utkastet skulle förmånsberättigade borgenärer bli bunden av ackordet för belopp som ej kan uttagas ur

egendomen, även om han inte avstått från någon del av förmånsrätten. I gengäld skall borgenären räknas som oprioriterad i motsvarande mån. Om värdet av egendom, vari borgenär har särskild förmånsrätt, bedöms understiga fordringen, skall borgenären därför delta i förhandlingen med den del av fordringen som saknar täckning i säkerheten (11 §). Gode mannen skall anmärka i bo-uppteckningen, om han anser att säkerheten är otillräcklig (13 §), och underrätta borgenären (23 §). Förslaget, som i princip överensstämmer med gällande dansk, finsk och norsk lag, har godtagits i yttrandena. Vid bedömningen av frågan i vilken utsträckning den förmånsberättigade skall få rösta bör avgörandet gå till hans förmån, när tvekan om egendomens värde råder.

Ett särskilt problem rör hur borgenär som är säkerställd genom äganderättsförbehåll bör behandlas vid ackord. Från ackordscentralens avdelning i Stockholm har upplysts, att han vid ackord brukar jämföras med förmånsberättigade borgenärer. Beredningen finner en sådan ordning naturlig och föreslår en bestämmelse som ger uttrycklig föreskrift därom för offentlig ackordsförhandling (11 §). Härav följer bl.a., att om borgenären inte får full täckning för sin fordran, han blir bunden av ackordet för återstoden. Självfallet avses ej att genom bestämmelsen göra någon inskränkning i äganderättsförbehållets verkan.

⁴ Se Svenska stadsförbundets tidskrift 1960 s. 749. Jfr E. G. Westman, *Elverksjuridik* s. 124 f där dock bara konkursfall behandlas.

⁵ Se även t.ex. Welamson II s. 176.

⁶ I anledning av en hänvändelse från ackordscentralens avdelning i Göteborg har Svenska bankföreningen i en rekommendation d. 13 april 1967 till sina medlemmar uttalat, att föreningens juristkommitté funnit befogat att bank alltid tar ställning till erbjudet ackord, alltså även när banken i och för sig anser sin fordran säkerställd. Är det fråga om underhandsackord, bör enligt kommittén ett godkännande i mån av behov förses med reservation att godkännande lämnas under förutsättning att borgensmän och andra medgäldenärer samt tredjemän såsom pantsättare bekräftar, att bankens rätt mot dem ej skall inskränkas genom godkännandet.

Vid de nordiska överläggningarna har reglerna om kvittning i konkurs och vid ackord behandlats ingående. Några förslag har ännu ej lagts fram. Tills vidare torde därför få tagas upp bestämmelser om kvittning vid ackord som nära ansluter sig till gällande rätt (36 §). Borgenär får ej deltaga i ackordsförhandlingen i den mån hans fordran täcks av kvittningsskilling motfordran (11 §).⁷ Han blir i övrigt bunden av ackordet.

I svar på konkursenkäten uttalades, att förlagsinteckning, som enligt då gällande lag endast medförde förmånsrätt i konkurs, vållat särskilda svårigheter vid ackordsförhandling.⁸ Företagsinteckning som numera trätt i stället för förlagsinteckning medför förmånsrätt både vid utmätning och i konkurs. Detta förhållande torde dock inte i och för sig undanröja alla svårigheter. Dessa sammanhänger kanske framförallt med att in-teckningen väl medför förmånsrätt i utestående köpeskillingsfordran för såld in-tecknad egendom men däremot inte i medel vilka influtit som betalning.⁹

Beträffande in-teckningshavarens ställning efter nya lagens genomförande kan framhållas, att om utmätning av företagsintecknad egendom sker t.ex. när ackordsförhandling är aktuell eller sedan ackord fastställt, är in-teckningshavaren skyddad, såvida utmätningssökanden inte har bättre rätt (13 § lagen om företagsinteckning, jfr 139 § UL). Om in-teckningshavare själv fått betalning genom utmätning eller på frivillig väg, uppstår fråga, huruvida betalningen kan återvinnas om gäldenären råkar i konkurs. En förutsättning för återvinning av utmätning eller betalning är, att borgenärerna lidit skada.¹⁰ Om in-teckningshavare när betalning skedde hade tillräcklig säkerhet i in-tecknad egendom, bör återvinning ej kunna ske annat än om fordringsägare med bättre förmånsrätt lidit skada, dvs. väsentligen löneborgenärer som avses i 17 kap. 4 § HB.¹¹ Motsvarande bör gälla, om företagsintecknad egendom säljs i syfte att in-teckningshavaren skall tillgodoses och vad som inflyter genom realisationen direkt tillförs honom. I andra fall kan avtalas, att köpeskillingsfordringar får utestå eller betalas

till representant för in-teckningshavaren med redovisningsplikt för vad som inflyter.¹² Det är emellertid tydligt, att in-teckningshavarens rätt måste noga tillvaratagas, om de ej skall bli lidande. Boet måste alltså handhas på sådant sätt att företagsinteckningshavares eller andra förmånsberättigade borgenärens ställning ej försämras, om de inte själva efterger sin rätt. Gode mannen måste vaka över att alla borgenärens bästa beaktas. Om någon åtgärd särskilt berör viss borgenärs rätt, bör samråd äga rum med denne. Erinran härom bör intagas i lagen (6 §).

Om företagsinteckningshavare finner situationen prekär, kan han söka gäldenären i konkurs. I det första skedet av förfarandet bör han ej vara underkastad några restriktioner härvidlag (7 § första st.). Under en följande offentlig ackordsförhandling bör han liksom annan borgenär som ej omfattas av ackordet ha rätt att få konkursansökan prövad, om särskilda skäl föreligger till antagande att hans rätt är i fara (19 §). Detta är fallet, om förlagsegendom förbrukas utan att vad som återstår uppenbart förslår eller företagsinteckningshavaren säkerställts på annat sätt.

Utmätning och konkurs

I promemorian föreslogs, som förut nämnts, inskränkningar i borgenärs rätt att få betalning genom utmätning under det första skedet i förfarandet. Någon inskränkning skulle emellertid ej gälla för borgenär som sökte utmätning i egendom i vilken han hade pant- eller retentionsrätt. I andra skedet skulle enligt promemorian i huvudsak gälla

⁷ Jfr Welamson I s. 767.

⁸ Jfr E. Burling i SvJT 1957 s. 204 ff och Welamson I s. 211 f och noten s. 774.

⁹ Jfr 4 § första st. p. 6 i lagen om företagsinteckning, SOU 1964: 10 s. 110 f och Nordström, Lagen om företagsinteckning s. 54 f.

¹⁰ Lawski s. 93 anm. 7 och s. 96 anm. 2.

¹¹ Jfr Lawski s. 93 anm. 7 och Welamson I s. 212.

¹² Se NJA 1956 s. 562 samt 1959 s. 128 och 590. Utgången i rättsfallet NJA 1945 s. 552 är oförenlig med den nya lagstiftningen om företagsinteckning.

samma förbud mot utmätning som enligt gällande lag. Detta har ej föranlett erinran i yttrandena. Regeln har emellertid syntts böra vidgas eftersom de nya bestämmelserna om företagsinteckning lämpligen bör föranleda, att innehavare av sådan inteckning jämföras med panthavare. Detsamma bör gälla andra som har särskild förmånsrätt. Härigenom blir bl.a. klart, att alla borgenärer som har förmånsrätt enligt 17 kap. 6 § HB omfattas av undantaget. I det slutliga förslaget har därför getts bestämmelser av innebörd att de inskränkningar som i lagen stadgas i fråga om rätten till utmätning ej skall gälla, när utmätningssökanden har särskild förmånsrätt i egendomen (8 § tredje st., jfr 20 § sista punkten).

Beträffande behandlingen av konkursansökan gäller f.n., att gäldenären utan hinder av ackordsförhandling kan söka sig i konkurs eller medge borgenärs konkursansökan. Sedan offentlig ackordsförhandling inletts är borgenär som skulle omfattas av ackordet underkastad vissa begränsningar i möjligheten att få gäldenären försatt i konkurs. Det är helt naturligt i regel inte så mycket värt att söka genomdriva ett ackord mot gäldenärens vilja, eftersom hans medverkan i allmänhet är en viktig förutsättning för ackordets genomförande. Ofta är emellertid avsikten, att rörelsen skall övergå i andra händer. I andra fall kan borgenärerna föredraga ackord med en värdefull borgen framför konkurs. I princip anser beredningen naturligt, att ackordsförhandlingen får fortgå ostörd sedan den väl inletts, om rimliga utsikter finns att ackord skall komma till stånd. Om gäldenären är på obestånd, kan ackordet medföra att obeståndet hävs. Därför föreslogs i promemorian att, sedan ansökan om offentlig ackordsförhandling kommit in, gäldenären får försättas i konkurs endast om det saknas skäligen anledning till antagande att ackord kan komma till stånd. Gäldenären har t.ex. förfarit otillbörligt eller bakom konkursansökningen står borgenärer med sådana fordringsbelopp att de kan hindra att ackordsförslaget antages. Ansökan av borgenär som inte omfattas av ackordet skall dock prövas

i vanlig ordning, om särskilda skäl föreligger till antagande att hans rätt är i fara. En konkursansökan som tills vidare ej får bifallas skall förklaras vilande i avbidan på att ackordsfrågan blir avgjord.

I ett par yttranden har uttalats tvekan eller gjorts invändningar mot förslaget om inskränkning av gäldenärs rätt att söka sig i konkurs. Beredningen anser sig dock böra vidhålla förslaget (19 §). Frågan sammanhänger med vad som bör gälla om gäldenärs rätt att återkalla ackordsförslag (27 §). När gäldenär vill återkalla sådant förslag och har bärande skäl därtill, bör de givetvis beaktas. Medges återkallelse, föreligger ej hinder för konkurs. Det kan inte vara lämpligt, att gäldenären i andra fall får godtyckligt ändra ståndpunkt och därmed göra om intet det arbete som hans tidigare ståndpunkt föranlett och därmed kanske också rubba överenskommelse att rörelsen skall övergå i nya händer. Återkallelse bör ej heller tillåtas därför att borgensmän ångrat sig. Borgensman kan, om han så vill, göra sitt borgenserbjudande villkorligt och därmed gardera sig mot att det skall gälla, om utredningen visar att ackordsförslaget var förhastat e.l.

Organ för ackordsförfarandet

Enligt AckL är de officiella funktionerna delade mellan rätten, konkursdomaren och en särskilt förordnad rättens ombudsman. Någon motsvarighet till rättens ombudsman finns ej i de övriga nordiska länderna. I promemorian framhölls, att ackordsförfarandet utan konkurs ej är mera komplicerat än att ombudsmannen kan avvaras. När ansökan om inledande av offentlig ackordsförhandling görs, brukar saken vara klar. Ackordsförfarandet har från den utgångspunkten förenklats i det remitterade utkastet. Härmed görs viss tidsvinst och kostnadsbesparing. Advokatsamfundet har emellertid motsatt sig att rättens ombudsman ej bibehålls vid offentlig ackordsförhandling. I övrigt har inte framställts någon erinran i remissyttrandena.

I anledning av vad som sålunda förekommit vill beredningen framhålla, att institu-

tet rättens ombudsman synes välgrundat i konkurs och att beredningen inte har några planer på att föreslå ändring i den delen. Konkursförfarandet med dess realisation av tillgångarna och prövning av rätt till utdelning m.m. har en helt annan omfattning och innebörd än ackordsförhandling. Denna leder ej såsom konkursförfarandet till att borgenärernas betalningsrätt i boet fastställs. Förlikningsförfarandet spelar därför ej på långt när samma roll vid sådan förhandling som i konkurs. I konkurs har rättens ombudsman också bl.a. att övervaka hela förvaltningen. Hans väsentliga funktion enligt AckL är inskränkt till att upprätta borgenärsförteckning för borgenärssammanträde och att leda detta. Dessa uppgifter bör kunna fördelas mellan gode mannen och konkursdomaren. Beredningen vidhåller därför den ståndpunkt som intogs i promemorian.

Som förut nämnts är gode mannens funktioner enligt AckL formellt inskränkta till inledningsskedet, men i praktiken är det han som i egenskap av borgenärernas förtroendeman är mest aktiv under förhandlingen. Han brukar t.o.m. även sedan ackord kommit till stånd vara verksam för att tillse att gäldenären fullgör sina förpliktelser enligt ackordet. Beredningen har, som förut nämnts, funnit naturligt att anpassa lagstiftningen härefter. I promemorian underströks gode mannens ställning som borgenärernas förtroendeman. I lagutkastet ålades honom vissa nya funktioner och han fick bl.a. självständig anmärkningsrätt. Vidare skulle han enligt utkastet upprätta borgenärsförteckningen till borgenärssammanträdet.

I yttrandena har förslaget i princip godtagits, fränsett advokatsamfundet som ju vill att rättens ombudsman skall finnas kvar. Det bör understrykas, att gode mannen bör vara kvalificerad för uppgiften. Det är enligt beredningens mening befogat att i regel kräva juris kandidatexamen. Ett ovillkorligt krav härpå bör emellertid ej uppställas. Något sådant krav gäller inte i fråga om rättens ombudsman vare sig vid ackordsförhandling (7 § andra st. AckL) eller i kon-

kurs (44 § KL). Även den som ej avlagt juris kandidatexamen bör kunna godtagas, om hans kvalifikationer bedöms tillräckliga. En bestämmelse i enlighet med det sagda har intagits i förslaget (5 §).

Enligt det remitterade utkastet skall konkursdomaren vara ordförande på borgenärssammanträde. Gode mannen skall därvid tillvarataga borgenärernas gemensamma bästa. Konkursdomaren skall i lämplig utsträckning verka för förlikning, när någon borgenärs rösträtt är tvistig. Sådana tvister förekommer dock sällan och kan dessutom lämnas därefter, om utgången av blivande omröstning ej beror av om borgenärens röst godtages eller ej. Såsom uttalas i promemorian torde någon principiell invändning ej kunna resas mot att konkursdomaren i övrigt söker förlika tvistande parter. Rättens ordförande har även vid förberedelse i vanliga dispositiva tvistemål att i viss omfattning verka för förlikning (42 kap. 17 § RB). Givetvis kommer f.ö. även gode mannen att vara verksam för att förlikning skall komma till stånd. I den mån förlikning ej uppnås på borgenärssammanträdet krävs f.n. enligt 31 § AckL samtycke av alla, vilkas rätt beror därav, för att förlikning skall få ske. Enligt det remitterade utkastet kan de som är tillstades på sammanträdet uppdraga åt gode mannen att sluta förlikning med borgenären. Bestämmelserna, som ej föränlett någon erinran utöver vad som nyss nämnts, synes böra upptagas (26 §).

Anmälnings- och anmärkningsförfarandet
Anmälnings- och anmärkningsförfarandet vid ackord liknar bevaknings- och anmärkningsförfarandet i konkurs. Från finskt håll har upptagits till diskussion, huruvida inte bevakningsförfarandet i konkurs skulle kunna i stort sett avskaffas.¹³ I stället skulle bouppteckningens uppgifter om borgenärernas fordringar i princip godtagas. Vid de nordiska förhandlingarna har bl.a. från svensk sida uttalats tvekan om de praktiska

¹³ Se Palmgren i FJFT 1964 s. 461 ff (jfr s. 409 ff och FJFT 1965 s. 418).

möjligheterna att genomföra en dylik reform i konkurslagen. Man kan ej räkna med att gäldenären normalt har sådan bokföring och kännedom om sina affärer att en vederhäftig bouppteckning kan upprättas. Gäldenären är kanske inte heller alltid benägen att positivt medverka vid utredningen.

Vid offentlig ackordsförhandling ligger saken till på ett annat sätt. Offentligt ackord torde knappast komma i fråga för en rörelseidkare som inte har sin bokföring något så när i ordning. Vid ackordsförhandlingen har gäldenären också i allmänhet en positiv inställning och är villig att efter bästa förmåga medverka vid utredningen. En reform i antydd riktning synes därför ha skäl för sig såvitt angår ackordsförhandling utan konkurs. Den nuvarande omständliga ordningen står knappast i proportion till betydelsen av anmälnings- och anmärkningsförfarandet vid ackordsförhandling, som ju endast gäller rösträtt i förfarandet. Borgenärerna har vanligen redan i samband med den betalningsinställelse som normalt föregår ackordsförhandlingen anmält sina fordringsanspråk till den som svarar för förhandlingen.¹⁴ F.n. måste även borgenär som gett sin förhandsanslutning till ackordsförslaget anmäla sin fordran. Särskilt för utländska borgenärer kan detta te sig svårförståeligt. Det remitterade utkastet godtager på grund av det anförda bouppteckningen som underlag för röstlängd under förhandlingen. Som en tänkbar olägenhet framhölls i promemorian, att gode mannen ej längre skulle få några spontana uppgifter från borgenärerna om storleken av deras fordringar som han kan jämföra med bokföringen och gäldenärens uppgifter. En borgenär kan frestas förtiga, att hans fordran är mindre än den uppgetts i bouppteckningen. Betydelsen därav synes dock ej så stor.

Det är önskvärt, att den som vill anmäla fordran inger sin anmälan till gode mannen i tid före borgenärssammanträdet. Enligt det remitterade utkastet skall anmälan därför i princip göras en vecka före sammanträdet, men även senare anmälan skall godtagas, om den ej föranleder att borgenä-

rernas prövning av ackordsförslaget uppskjuts.

Enligt den finska ackordslagen behöver endast okända borgenärer anmäla sin fordran. Anmälan skall ske senast på borgenärssammanträdet. Enligt de danska och norska utkasterna skall anmälan göras av den som ej tidigare anmält sitt anspråk. Om den offentliga ackordsförhandlingen föregåtts av förhandling om frivilligt ackord och borgenären då anmält sin fordran, är det alltså tillräckligt. För vårt vidkommande har det syntts ligga närmast till hands att välja det finska systemet.

Med utgångspunkt från att rättens ombudsman bör finnas kvar har advokatsamfundet ansett, att gällande regler om borgenärs anmälningskyldighet utan olägenhet kan kvarstå. Härför talar enligt samfundet även att nuvarande ordning synes vara mest tillfredsställande från rättssäkerhetssynpunkt. Även rådhusrätten i Borås har ifrågasatt lämpligheten av att reglerna om anmälan och anmärkning ändras. Erfarenheten visar enligt rådhusrätten, att skiljaktigheter ofta förekommer mellan bokförda belopp som ligger till grund för bouppteckningen och anmälda belopp. Med hänsyn till ackordsförhandlingens natur och då det exakta fordringsbeloppet endast i enstaka fall har avgörande betydelse anser likväl beredningen för sin del att den nuvarande ordningen är onödigt omständlig. Som förut påpekats har borgenärerna ofta vid föregående underhandsförfarande angett beloppet av sina fordringar. Gode mannen har då varit i tillfälle att granska förekommande differenser. De förenklingar som föreslagits i promemorian synes därför böra genomföras (22 §). Nuvarande regler om efteranmälan kan med denna ordning avskaffas.

¹⁴ Från ackordscentralens avdelning i Stockholm har upplysts, att i ackordscentralens verksamhet ackordsförhandlingen regelmässigt föregås av betalningsinställelse. Meddelande om betalningsinställelsen sänds till borgenärerna som härvid bl.a. uppmanas att lämna centralen fullmakt på bifogat formulär att företräda dem i saken. I fullmakten finns särskilt utrymme, där borgenären skall uppge sitt fordringsbelopp och specificera det.

Liksom f.n. bör kungörelsen om ackordsförhandlingen innehålla erinran om vad som gäller i anmälningshänseende (16 §). De kända borgenärerna skall underrättas om kungörelsens innehåll. Det har ansetts mindre lämpligt att i lag föreskriva, att konkursdomaren eller gode mannen alltid skall underrätta varje borgenär om det fordringsbelopp som angetts för honom i bouppteckningen. Enbart angivande av ett belopp är ofta otillräckligt för att identifiera fordringen och även på annat sätt kan det bli omständligt att tillgodose ett sådant krav. Gode mannen får i denna del förfara efter omständigheterna, men naturligtvis är det en önskvärd service att underrättelse ges, när det inte blir alltför betungande. Borgenär har självfallet rätt att på förfrågan få upplysning om vad bouppteckningen innehåller.

I detta sammanhang kan nämnas att en lättnad föreslås beträffande räntebereäkningen. Enligt 38 § AckL gäller i fråga om förhandsanslutning att ränta på fordringarna skall räknas till dagen för bouppteckningen. I övrigt, främst vid omröstning, räknas räntan till dagen för beslutet om inledande av ackordsförhandling. Beredningen har ansett en förenkling möjlig och föreslår med en mindre avvikelse från det remitterade utkastet, att ränta både vid beräkning av förhandsanslutning och annars skall räknas till dagen för ansökan om förordnande av god man (13 och 26 §§). I enlighet med önskemål som framkommit under remissbehandlingen förordar beredningen vidare, att fordran i utländskt myntslag skall beräknas efter kursen sist angiven dag. Borgenärs materiella rätt påverkas ej av de föreslagna bestämmelserna som endast rör röstberäkningen.

Enligt AckL skall den som vill framställa anmärkning mot borgenärs fordran göra det inom viss av konkursdomaren bestämd frist efter anmälningstidens utgång. I den finska lagen samt de danska och norska utkasten tar man mindre formellt på anmärkningsförfarandet. Fördelen med den nuvarande svenska ordningen är, att borgenär som anmält fordran vet att han har

rösträtt för fordringen, om någon anmärkning ej framställts före anmärkningstidens utgång. Denna fördel synes dock ej uppväga den stelhet och tidsutdräkt som det nuvarande systemet medför. Med en mindre formbunden ordning kan saken bli något mera oviss men detta behöver knappast inge praktiska betänkligheter. Enligt vad som uppgetts av beredningens sakkunniga förekommer det praktiskt taget inte några anmärkningar från borgenärernas sida. Som föreslagits i den remitterade promemorian anser beredningen därför, att den särskilda tidsfristen för anmärkningar kan slopas. Om anmärkning görs mot fordran i något fall, bör borgenären skyndsamt underrättas så att saken om möjligt kan utredas före borgenärssammanträdet. Gode mannen har därför ålagts underrättelseplikt (23 §). Även konkursdomaren skall underrättas. I regel torde det bli gäldenären eller gode mannen som gör anmärkning i samband med att bouppteckning upprättas. I sådana fall bör borgenären få upplysning om anmärkningen redan i samband med att han underrättas om att förhandlingen inletts. Om förlikning ej kommer till stånd och det beror på den tvistiga fordringen huruvida ackordsförslaget antagits eller ej, skall prövningen hänskjutas till rätten.

Finansieringsföretagens förening har ansett, att åtminstone en summarisk prövning av det materiella fordringsanspråket bör kunna ske i ackordsförfarandet. En sådan prövning kan emellertid inte införas utan en ganska ingripande omläggning av förfarandet.

Återvinning

En brist i AckL som uppmärksammas i promemorian är, att återvinning inte kan äga rum i anledning av ackord. Ibland kan gode mannen lyckas förmå vederbörande att återställa viss egendom eller dess värde genom att hota med konkurs och återvinningstalan i denna. Om bevisläget är mindre klart, är det svårare att nå resultat. Motparten kan f.ö. även i klara fall ställa sig avvisande därför att han räknar

med att borgenärerna är så angelägna om ackord att de avstår från att komma åt den aktuella egendomen. För att få en bättre ordning till stånd föreslog beredningen i promemorian, att talan om återvinning skall kunna föras i samband med ackord. Förslaget härom har allmänt tillstyrkts i remissyttrandena och synes böra genomföras (21 och 38 §§). Det kan anmärkas, att även de danska och norska kommittéerna ämnar föreslå att talan om återvinning skall få föras i anledning av offentligt ackord. Den finska kommittén har ännu ej tagit ställning till saken.

Bestämmelserna om återvinning i konkurslagen överses f.n. i det nordiska samarbetet. I avvaktan på resultatet härav har återvinning vid ackord anknutits till gällande återvinningsregler i KL. Beredningen återkommer till utformningen i detaljmotiveringen.

Talan skall enligt det remitterade utkastet väckas medan ackordsfrågan är anhängig men ej slutligt prövas innan denna fråga avgjorts och man alltså vet om ackord verkligen kommer till stånd. Uppnås ej ackord, skall den väckta talan avvisas, om inte gäldenären försätts i konkurs efter ansökan som gjorts inom viss tid (38 §).

Rätt att föra talan om återvinning skall tillkomma borgenär vars fordran omfattas av ackordet. I konkurs har inte blott borgenär utan även konkursförvaltaren talerätt. I regel är det förvaltaren som för sådan talan. Återvinningsprocessen vid ackord skall fullföljas först sedan ackordet fastställts, då gode mannens egentliga uppdrag är slutfört. Gode mannen förfogar ej heller över några medel för processkostnaderna. Det är därför knappast möjligt att, såsom advokatsamfundet förordat, ge gode mannen självständig talerätt utan en väsentlig omläggning av systemet.

I det remitterade utkastet upptogs föreskrift om att återvinningstalan kräve samtycke av gode mannen. Till stöd härför anfördes, att om gäldenären driver affärsverksamhet och denna skall fortsättas, orgrundad återvinningstalan kan vara störande för pågående förhandlingar. Det syntes där-

för angeläget att återvinningstalan ej väcks i detta skede, om det inte finns rimliga utsikter till framgång och något av betydelse att vinna. Gode mannen kunde vidare tänkas ha möjlighet att åstadkomma rimlig uppgörelse.

Advokatsamfundet har uttalat, att det kan vara svårt för gode mannen att objektivt ta ställning till frågan om återvinnings-talan. Med hänsyn härtill finner beredningen, att något krav på gode mannens samtycke inte bör uppställas. Det behöver knappast befaras, att borgenär väcker talan utan att ha samrätt med gode mannen, som ju i sin berättelse om boets tillstånd skall ha påpekat möjlighet till återvinning. I huvudsaklig överensstämmelse med 39 § KL torde emellertid böra anges, att borgenär som vill väcka talan skall underrätta gode mannen, vid påföljd att hans talan annars ej upptages till prövning. Den som i anledning av återvinning får fordran mot gäldenären får avräkna vad som tillkommer honom enligt ackordet på vad han annars skulle betala (jfr 40 § KL).

I den remitterade promemorian angavs, att det om möjligt borde framgå av ackordsförslaget hur det framdeles skall förfaras med vad som återvinns. Om ackordsprocenten ej beräknats med hänsyn till sådan möjlighet, kunde sålunda ackordsförslaget lämpligen innehålla bestämmelse att vad som eventuellt återvinns skall tillkomma borgenärerna utöver ackordsprocenten. Beredningen fann vidare, att om någon sådan bestämmelse ej tagits in i ackordsförslaget, det i allmänhet ändå torde ligga närmast till hands att antaga att en sådan regel åsyftats. För att undanröja all tvekan anges i det slutliga förslaget, att vad som vinns genom återvinning skall utdelas till de borgenärer som omfattas av ackordet utöver vad som tillförsäkrats dem enligt detta, om ej annat bestämts genom ackordet (38 § andra st.).

Gäldenären råder själv över sin egendom och vad som återvinns skall därför i princip utges till honom. Detta kan ibland verka stötande och är i andra fall opraktiskt t.ex. när ackordscentral skall ombesörja ac-

kordslivviderna. På framställning av borgenär som omfattas av ackordet eller gäldenären bör rätten därför kunna i återvinningsmålet ge föreskrift om särskild förvaltning av vad som skall återbäras. Egen- dom som satts under sådan förvaltning bör ej få tas i mät för gäldenärens skulder annat än om ackordet förfallit.

Återvinningsliknande situationer finns reglerade i 3 § lösöreköpsförordningen och 117 § försäkringsavtalslagen (FAL). Regler- na i nu nämnda paragrafer om att egen- dom, som sålts i den ordning lösöreköps- förordningen anger, under vissa förutsätt- ningar kan åtkommas vid säljarens kon- kurs och om att återkrav kan ske av för- säkringspremier, när försäkringstagaren för- sätts i konkurs, föreslås bli tillämpliga även vid offentligt ackord (21 § i AckLförsla- get). Beredningen föreslår vidare, att de be- stämmelser om återgång av skifte vid makes konkurs som finns i 18 § boskillnadslagen ändras så att de också vinner tillämpning när offentligt ackord kommer till stånd.

Enligt 1933 års nordiska konkurskonven- tion¹⁵ skall konkurs i det land där gälde- nären har sitt allmänna tvistemålsforum även omfatta egendom i de övriga staterna (art. 1 och 13). I fråga om sådan egen- dom skall enligt huvudregeln i art. 1 andra stycket bl.a. tillämpas de regler om åter- vinning till konkursbo som gäller i den stat där konkursen inträffat. Om återvinning medges när offentligt ackord fastställts, är självfallet önskvärt att det får gälla även egendom i annan av de fördragsslutande staterna. I annat fall kan borgenär se sig nödsakad att framtinga en konkurs, när det finns egendom i de andra länderna som skulle kunna återvinnas om konkurs kom- mer till stånd. För att återvinning efter offentligt ackord skall kunna genomföras i annan nordisk stat måste konventionen änd- ras. Den skall under alla omständigheter överses under det fortsatta nordiska sam- arbetet. Frågan om en ändring beträffande återvinning efter ackord torde lämpligen böra anstå till dess en sådan översyn kan äga rum.

Fastställelseprövningen

Enligt AckL skall frågan om fastställelse av ackordsförslag som antagits på borge- närssammanträdet företagas av rätten vid särskilt sammanträde som utsätts av kon- kursdomaren sedan han mottagit protokoll från borgenärssammanträdet. I den remiterade promemorian föreslogs, att det i för- ta hand skall ankomma på konkursdomaren att pröva frågan. I praktiken torde det vara mycket ovanligt, att fastställelse vägras. Det synes därför onödigt, att särskilt sam- manträde alltid skall behöva hållas i sa- ken. Om konkursdomaren någon gång an- ser att fastställelse ej bör meddelas eller finner beaktansvärda skäl tala däremot, skall frågan enligt det remitterade utkas- tet hänskjutas till rätten. Borgenär har t.ex. bestritt fastställelse och framlagt goda skäl för sin ståndpunkt. Om det på grund av tvistiga rösträttsfrågor ej kan avgöras huru- vida ackordsförslaget antagits eller ej, skall saken också hänskjutas till rätten. Bestäm- melserna, som ej föranlett särskild erinran i yttrandena, synes böra upptagas (30 §).

Beträffande fastställelseprövningen gäl- ler enligt 32 § AckL, att fastställelse skall ex officio vägras i vissa fall, bl.a. då ac- kordet uppenbart länder till skada för bor- genärerna. Rätten kan vidare enligt 33 § vägra fastställelse, om den finner att det på grund av bristande utredning ej kan med visshet bedömas huruvida ackordet leder till skada för borgenärerna eller om fast- ställelse bestrids på grund av att säkerhet ej finns för ackordets fullgörande. I enlighet med det remitterade utkastet, som ej heller i dessa hänseenden föranlett erinran, bör fastställelse vägras ex officio i de först äsyftade fallen (33 §). I andra fall bör bor- genärs bestridande utgöra förutsättning för att det skall komma i fråga att vägra fast- ställelse (34 §). När det föreligger beak- tansvärda skäl mot fastställelse, skall prö- vningen som nyss nämnts hänskjutas till rätten. Med hänsyn till de nedsatta mini- mikraven för ackord och borgenärsanslut- ning har rätten genom förslaget fått något

¹⁵ Se NJA II 1935 s. 1 ff.

större frihet än f.n. att vägra fastställelse. Förslaget bör få till följd, att fastställelseprövningen normalt går ut på att tillse att påtagliga grövre fel ej förekommit, medan en mera ingående prövning bara sker efter bestridande.

Mindre ändringar i övrigt

I den remitterade promemorian föreslogs, att om ansökan om förordnande av god man kommer in till konkursdomare som ej är behörig men det — eventuellt efter komplettering — framgår vem som har sådan behörighet, den förra konkursdomaren skall översända ansökningen till den senare. Ansökningen skulle anses gjord, när den inkom till den första konkursdomaren. Advokatsamfundet och kronofogdeföreningen har ifrågasatt, om de allmänna regler som t.ex. i konkurslagen och rättegångsbalken finns om avvisande av ansökan som inkommit till orätt forum bör frångås på ett så begränsat område som ackordslagen. Beredningen vidhåller för sin del förslaget (3 §). Som förutskickats i promemorian förordas, att samma ordning införs i KL. Det kan särskilt beträffande konkursansökan vara mycket betydelsefullt, vilken dag ansökan anses inkommen. Ursäktliga misstag kan ibland lätt begås i fråga om forum. Med den nya ordningen kan bl.a. undvikas, att ett sådant misstag leder till att en återvinningsfrist försitts.¹⁶ Det remitterade utkastet föreskrev, att översändande ej behöver ske om uppenbart missbruk föreligger. Såsom Stockholms rådhusrätt påpekat torde emellertid missbruk vara svårt att leda i bevis. I enlighet med vad som förordats av rådhusrätten och advokatsamfundet torde bestämmelsen angående missbruk därför böra utgå.

Ansökan om inledande av ackordsförhandling bör i enlighet med det remitterade utkastet av praktiska skäl få göras hos den konkursdomare som förordnat god man, även om gäldenären råkat byta hemvist sedan ansökningen om förordnande av god man ingavs (10 §).

I promemorian förordades, att kraven på

behörighetshandlingar för borgenärerna mildras åtminstone så att det ej här ställs större anspråk än i rättegångsbalken (se 11 kap. 4 §). Enligt uppgift har det ofta varit tidsödande och ganska kostsamt att skaffa behörighetshandlingar, särskilt från utländska borgenärer. Förslaget har ej föranlett erinran i yttrandena. Det synes tillräckligt, om behörighetshandlingar infordras, när behörigheten av någon anledning framstår som tveksam (41 §). Det är ju föga sannolikt, att behörighet saknas eller att i så fall ratihibition skulle vägras. Åtminstone ställningsfullmakt kan i regel antagas föreligga. Anmälan av fordran som skett på ett aktiebolags stämplade firmapapper bör t.ex. kunna godtagas, även om något registreringsbevis ej är bifogat. Ackordscentralen har i sitt yttrande framhållit, att man sedan länge brukat förfara så vid underhandsackord och att något missbruk ej veterligen förekommit. Även i fråga om fullmakt bör man i enlighet med det remitterade utkastet och i huvudsaklig överensstämmelse med vad som gäller enligt 1946 års lag om handläggning av domstolsärenden (ärendelagen) kunna nöja sig med att fullmakt företes när särskilda skäl föreligger (41 §). Med dessa ändringar avses ej att inskränka ombudets eller ställföreträdarens ansvar för att han är behörig. När behörighetshandlingar bör uppvisas, skall ställföreträdaren eller ombudet få behövlig tid på sig att förete dem.

Beredningen föreslog i promemorian även en annan lättnad som också godtagits av remissinstanserna, nämligen att formliga förklaringar från borgenärerna om förhandsanslutning ej skall behöva fogas vid ansökningen om inledande av ackordsförhandling. I stället bör företes intyg från gode mannen om föreskriven anslutning (12 § under 6). Härigenom besparas konkursdomaren åt-

¹⁶ Besvärssakkunnigas betänkande Lag om förvaltningsförfarandet (SOU 1964: 27) innehöll ett liknande förslag (4 kap. 3 § och motiven s. 225 ff). Denna reglering har dock ej upptagits i det förslag till förvaltningslag som på grundval av betänkandet utarbetats inom justitiedepartementet (SOU 1968: 27).

skilligt arbete. Vidare undviks i detta skede all diskussion beträffande behörighetshandlingar.

Enligt AckL bör gäldenären vid ansöknings inledande av ackordsförhandling foga bevis att ackordsförslaget liksom gode mannens berättelse och yttrande tillställts alla borgenärer som tagits upp i bouppteckningen. I den mån de angivna handlingarna ej utsänts skall konkursdomaren ombesörja det sedan beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats. Stockholms rådhusrätt har föreslagit, att det alltid skall åligga gäldenären att skicka ut berörda handlingar. Beredningen anser motiverat att skärpa gäldenärens förpliktelser i denna riktning (12 § under 7). I praktiken torde gode mannen komma att ombesörja utsändandet.

Meddelande till borgenärerna skall enligt AckL sändas med brev. Inom beredningens sakkunnigkrets har framkommit önskemål att det öppnas möjlighet att tillhandahålla borgenärerna meddelanden på annat lämpligt sätt (jfr 12, 18, 27 och 33 §§). När det gäller företag med ett stort antal anställda, skulle det t.ex. innebära en lättnad, om personligt meddelande till varje arbetstagare kunde ersättas med anslag på arbetsplatsen, eventuellt i förening med under rättelse till vederbörliga arbetstagarorganisationer. I promemorian uttalades tvekan om lämpligheten av att ge så stor frihet i fråga om förfarandet. Några uttalanden om saken har inte gjorts i remissvaren och förslag i den antydda riktningen har ej upptagits.

De friare formerna för anmälan och anmärkning, liberaliseringen i fråga om behörighetshandlingar och förkortningen av tiden mellan förhandlingens början och borgenärssammanträdet gör, att det bör finnas möjligheter att uppskjuta sammanträdet, även om i praktiken några tvister ej brukar förekomma. I promemorian föreslogs, att uppskov skall få äga rum till fortsatt sammanträde, när särskilda skäl föreligger. Innan beslut härom meddelas skall gode mannens och närvarande borgenärens mening inhämtas. Även enligt den finska ackordslagen samt de danska och norska

utkasterna kan borgenärssammanträde uppskjutas. Någon erinran mot de vidgade möjligheterna till uppskov har ej gjorts i yttrandena. Beredningen vidhåller förslaget (28 §).

Tillsyn över ackordets fullgörande m.m.

I huvudsaklig överensstämmelse med det norska förslaget föreslogs i promemorian, att gäldenären skall kunna ställas under tillsyn i fråga om ackordets fullgörande. Som angetts förut förekommer i praktiken ofta sådan tillsyn redan nu, vid både underhandsackord och offentliga ackord. Åsidosätter gäldenären sina åtaganden enligt ackordet, skall rätten på talan av borgenär som omfattas av detta kunna förklara ackordsförmånen förverkad. Möjligheten av särskild kontroll över ackordets fullgörande i förening med den angivna sanktionen bör i sin mån göra borgenärerna mera benägna att godtaga ackord och överhuvud göra ackordsinstitutet mera effektivt. Bestämmelserna har ej föranlett erinran och torde böra upptagas (39 och 40 §§).

Den eftergift som tillerkänts gäldenären genom ackordet förfaller f.n. enligt 37 § AckL i vissa fall utan vidare. Detta gäller bl.a., om det sedan ackordet fastställts visar sig att gäldenären i hemlighet gynnat någon borgenär för att inverka på utgången av ackordsfrågan. Det har syntts lämpligt, att frågan om förverkande även i sådana fall prövas av rätten som på ansökan av borgenär efter omständigheterna kan förklara ackordsförmånen förfallen (40 §). Beredningen förutsätter, att sådan ansökan skall behandlas enligt ärendelagen, och föreslår, att med hänsyn till sakens beskaffenhet förlikning ej skall vara tillåten.¹⁷

I övrigt kan nämnas, att beredningens förslag innebär en viss omdisposition av

¹⁷ Även på ett par andra punkter förutsätter beredningen att ärendelagen blir tillämplig på rättens handläggning; se 42 §. Motsvarande gäller förslaget till ändring i KL (se 173 och 174 §§). Vid en allmän översyn av KL kan i ett vidare sammanhang behöva prövas i vad mån ärendelagen skall vara tillämplig även i andra fall.

AckL. Bl.a. har på ett ställe samlats de allmänna villkor som uppställs på offentligt ackord (10 §).

Enligt AckL skall konkursdomaren föra dagbok, i vilken detaljerade uppgifter skall intagas om varje ackordsförhandling. I enlighet med vad som föreslagits av Stockholms rådhusrätt har beredningen i sitt slutliga förslag förordat, att en övergång sker till en modernare ordning med dagbok och aktbildning enligt principerna i protokollskungörelsen. De närmare föreskrifterna härom skall enligt förslaget meddelas av Kungl. Maj:t. Samtidigt föreslås, att möjlighet öppnas för Kungl. Maj:t att överlagge närmare tillämpningsföreskrifter (52 §).

Det kan av naturliga skäl ej anges exakt hur stor tidsvinst i förfarandet som beredningens förslag skulle medföra. Beredningen har emellertid gjort ett försök till jämförelse mellan förfarandet enligt AckL och förfarandet enligt förslaget (*bil. 2*).

Beträffande lagens tillämpningsområde kan här nämnas, att vissa rättssubjekt är undantagna enligt 53 § i förslaget. Ytterligare undantag följer av 13 § i 1934 års lag om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge. I övrigt kan i princip¹ var och en som har konkursforum här i riket och ej är försatt i konkurs få god man förordnad under de i förslaget givna förutsättningarna. Beträffande ackord för den som är i konkurs innehåller förslaget till lag om ändring i konkurslagen en särskild reglering.

I enlighet med vad som vid remissbehandlingen förordats i ett par yttranden har orden »utan konkurs» fått utgå ur lagens rubrik. I stället har som sista stycke i 1 § intagits en erinran om att det i KL finns bestämmelser om ackord i konkurs.

Förordnande av god man

Under 1—9 §§ behandlas det första skedet i förfarandet. Som utvecklats i den allmänna motiveringen är det avsett, att det i detta skede skall kunna förhandlas med borgenärerna om frivillig uppgörelse och vid behov förberedas offentlig ackordsförhandling. Vissa rättsverkningar som saknar motsvarighet i gällande lag knyts till godmansförordnandet.

1 §.

Paragrafen ersätter 1 § (se även 4 §) i AckL.

Ansökan om förordnande av god man

skall göras hos konkursdomaren. Handelskammaren i Gävle har uttalat önskemål om att en annan beteckning än konkursdomare väljs för den som handlägger ackordsärenden. Det är möjligt att den särskilda institutionen konkursdomare kan avvaras i en ny konkurslag.² Intill dess synes inte någon ändring böra ske i fråga om ackordsärenden.

Frågan vem som är behörig konkursdomare regleras i 7 § KL. I ett par yttranden har föreslagits en avvikande ordning. Beredningen anser, att regleringen bör vara enhetlig bl.a. därför att konkurs kan följa på ackordsförhandling.

Enligt första stycket i den föreslagna paragrafen äger gäldenär som är på obestånd och önskar erhålla ackord göra ansökan om att god man förordnas. Gäldenärens uppgift om obestånd bör som regel godtagas.

Enligt andra stycket skall ansökningen innehålla en kortfattad redogörelse som avser att ge konkursdomaren en allmän uppfattning om gäldenärens ekonomiska situation och om möjligheten att ett ackord skall komma till stånd (jfr 4 § första st.). Vidare skall sökanden ange och styrka de omstän-

¹ Jfr även Welamson I s. 22 ff.

² Att en sådan reform ej företogs i samband med att rättegångsbalken infördes motiverades av arbetstekniska skäl. Se NJA II 1947 s. 148. Jfr Olivecrona, Konkursrätt (komp. efter föreläsningar, 10 uppl., 1964) s. 7.

digheter som betingar konkursdomarens behörighet, om de ej är kända (jfr 42 kap. 2 § RB och 2 § andra st. ärendelagen). Bevis behövs sålunda ej, om det är notoriskt att gäldenären har sitt hemvist inom konkursdomarens kompetensområde. Som regel kan sökanden ej förlita sig på att fakta som betingar konkursdomarens behörighet skall vara kända.

Under 41 § föreslås, att ställföreträdare eller ombud för borgenär i regel ej skall behöva styrka sin behörighet. Någon motsvarande lättnad har ej ansetts tillrädlig beträffande den som uppger sig företräda gäldenären. Alltför betydelsefulla konsekvenser följer av godmansförordnande och offentlig ackordsförhandling för att man skall avstå från kravet på behörighetshandlingar för gäldenären.

2 §.

Paragrafen bör jämföras med 5 § i AckL.

Om konkursdomaren finner att ansökningshandlingarna är bristfälliga, skall han enligt föreslagna paragrafer förelägga gäldenären att komplettera dem. Föreläggande behövs naturligtvis ej, om rättelse omedelbart kan åstadkommas under hand.³ Ibland kan konkursdomaren själv lätt vidtaga erforderlig komplettering.⁴ Av föreläggande skall självfallet framgå, i vilket hänseende komplettering behövs. Det får förutsättas, att konkursdomaren vid behov går gäldenären tillhanda med att på förfrågan lämna honom ytterligare ledning. I föreläggandet bör sökanden också erinras om att ansökningshandlingarna kan avvisas, om komplettering ej sker.⁵

I syfte att förebygga tidsutdräkt har i ett par remissyttranden förordats, att i lagen införas föreskrift om att komplettering skall ske senast inom tio dagar. En sådan föreskrift synes emellertid alltför stel. Fristen bör bestämmas efter omständigheterna och aldrig sättas längre än som verkligen behövs.

Det har ej syntts praktiskt påkallat att införa förbud mot att överklaga kompletteringsföreläggande.⁶ Gäldenären har intresse av att snarast få god man förordnad

(jfr 7 och 8 §§) och torde ej överklaga i onödan. Att klaga är sannolikt mera arbets- och kostnadskrävande än att följa föreläggandet.

Framgår redan från början att ansökningshandlingarna ej kan upptagas — och att inte heller översändande till annan konkursdomare kommer i fråga enligt 3 § — bör ansökningshandlingarna omedelbart avvisas. Sökanden kan t.ex. redan ha blivit försatt i konkurs. Särskild föreskrift om saken har ej ansetts behövlig, utan konkursdomaren får tillämpa grunderna för 3 § andra stycket ärendelagen. Avvisningsbeslut får överklagas i vanlig ordning.

3 §.

Paragrafen bör jämföras med 5 § i AckL.

Som angetts i den allmänna motiveringen föreslår beredningen, att ansökan om förordnande av god man som inkommit till obehörig konkursdomare genast skall sändas till konkursdomare som enligt handlingarna är behörig. Motsvarande bestämmelse föreslås beträffande konkursansökan (10 a § i KL-förslaget). Som ansökningsdag bör anses den dag då ansökan inkom till den förra konkursdomaren.⁷

En förutsättning för att ansökan skall kunna översändas är, att det verkligen framgår av handlingarna vem som är behörig konkursdomare. Den konkursdomare till vilken ansökningshandlingarna inkommer skall alltså ej behöva göra några särskilda efterforskningar. Men om han kan konstatera vem som är behörig skall ansökningshandlingarna skickas till denne. Någon beaktansvärd risk att misstag sker vid översändandet synes ej föreligga.

Advokatsamfundet har uttalat, att konkursdomare som inte är behörig ej heller bör kunna avvisa ansökan om förordnande av god man. Denna fråga bör alltså enligt samfundets mening prövas av den konkurs-

³ Jfr Gärde s. 578.

⁴ Jfr Welamson I s. 86 not 8.

⁵ Jfr Gärde s. 579.

⁶ Jfr däremot 49 kap. 8 § RB och Gärde s. 579.

⁷ Jfr på s. 83 not 16 omtalat förslag.

domare som är behörig att avgöra själva ärendet. Härtill kan anföras, att om det framgår av ansökningen att ärendet hör till annan konkursdomare, skall ansökan genast sändas till denne. Det får i så fall ankomma på honom att vid behov ge föreläggande om komplettering. I den mån komplettering behövs redan för att bedöma behörighetsfrågan måste föreläggande ges av den konkursdomare till vilken ansökningen kommit in. För att undvika tidsförlust bör föreläggandet då lämpligen omfatta även annan komplettering som behövs. Visar det sig därefter att annan konkursdomare är behörig, skall handlingarna sändas till denne.

Sökanden skall underrättas, när handlingarna sänts till annan konkursdomare.

4 §.

När hinder att upptaga ansökningen ej föreligger, skall den prövas i sak och god man förordnas, om det inte saknas skäl原因 till antagande att ackord kan komma till stånd. Gälldenären har t.ex. just misslyckats med försök att få offentligt ackord och åberopar ej några omständigheter som rimligen kan motivera en ny förhandling, t.ex. att föreskriven förhandsanslutning inte kunnat uppnås i tid på grund av att utländska borgenärer varit svårantärfbara. Någon gång kan gälldenärens egna uppgifter tänkas visa, att ackord ej gärna kan komma i fråga. Det är t.ex. utsiktslöst, att han skall kunna fullgöra bjudet ackord och att borgenärerna vid sådant förhållande skall godtaga eller rätten kunna fastställa det. Prövningen enligt förevarande paragraf syftar dock inte till mera än att sovra bort de fall då ansökningen med fog kan antagas ha tillkommit i uppehållande eller annat ovidkommande syfte.

Om ansökningen upptages och förutsättningarna för godmansförordnande är för handen, skall förordnande meddelas genast, dvs. konkursdomaren skall utan dröjsmål överväga saken och söka finna lämplig god man (5 §).

Det ligger i sakens natur, att om konkurs-

domaren finner att ansökningen ej kan bifallas, beslut härom genast skall meddelas. Särskild föreskrift härom synes ej påkallad. Talan mot sådant beslut får i vanlig ordning föras i hovrätten (43 §).

Enligt andra stycket skall utmätningsmannen, dvs. kronofogdemyndigheten, i gälldenärens hemvist underrättas när god man förordnas. Utmätningensmannen bör därefter i förekommande fall taga kontakt med gode mannen om utmätning blir aktuell (jfr 8 §). Förordnandet av god man är annars inte förenat med någon särskild publicitet, som ju lätt kan vara till skada om gälldenären driver rörelse.

Enligt 44 § går beslut om förordnande av god man i verkställighet utan hinder av att ändring söks, om ej annat förordnas. Gode mannen bör omedelbart ta sig an ärendet, om han ej redan är inkopplad, och lämna gälldenären erforderliga anvisningar t.ex. om att ej utan gode mannens medgivande skuldsätta sig eller betala skuld som skulle omfattas av ackordet. Borgenärerna får kännedom om läget i och med att förhandlingar tas upp med dem.

De allmänna befogenheter som enligt beredningens förslag tillkommer god man vid ackordsförhandling skall enligt det norska förslaget i allmänhet anförtros åt en gjeldsnevnd på två till fyra personer samt enligt det danska förslaget åt två tillidsmænd. Beredningens sakkunniga har ansett, att något behov av att kunna utse två eller flera gode män ej finns hos oss. Däremot har uttalats önskemål om att vikarie skall kunna förordnas (se 5 §).

5 §.

Enligt 4 § andra stycket AckL gäller, att om gälldenär som är köpman har till god man föreslagit någon som av förening av köpmän eller andra näringsidkare eller auktoriserad handelskammare erhållit bemyndigande att vara god man vid ackordsförhandlingar, skall denne förordnas. Härvid förutsätts, att föreningen eller handelskammaren fått tillstånd av den myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer — f.n. kommers-

kollegium⁸ — att meddela sådant bemyndigande och att den föreslagne ej är olämplig eller obehörig. Den nuvarande regleringen har synts onödigt omständlig. I förslaget sägs i stället mera allmänt, att den som utses till god man skall kunna antagas åtnjuta borgenärernas förtroende och i övrigt vara lämpad för uppdraget. Sådant förtroende är en grundförutsättning för att ackordsförhandlingen skall ha utsikt till framgång.

Som uttalats i den allmänna motiveringen bör den som förordnas till god man vara juris kandidat. Något ovillkorligt krav härpå har ej uppställts, utan även annan person som har erforderliga juridiska kunskaper bör kunna förordnas. Gode mannen bör även ha god insikt i ekonomiska ting, erfarenhet i konkurs- och ackordsfrågor samt förhandlingsvana.

Läderföreningen har ifrågasatt, om det inte borde i lagtexten anges att gode mannen skall vara väl känd bland borgenärerna. En sådan bestämmelse synes dock knappast lämplig.

När gäldenären till god man föreslår någon som inte är känd för konkursdomaren, bör den föreslagnes kvalifikationer i regel styrkas med intyg från handelskammare eller ackordscentral eller på annat trovärdigt sätt. Om den föreslagne brukar användas i orten som god man i ackordsärenden, är naturligtvis något särskilt bevis ej erforderligt. Även annars kan den föreslagnes allmänna kvalifikationer vara klara. Så bör t.ex. vara fallet, om vederbörande är en välrenommerad affärsjurist. Beredningen framhöll i promemorian, att konkursdomaren i övrigt vid behov bör t.ex. genom förfrågan hos närmaste handelskammare bilda sig en uppfattning om den föreslagnes lämplighet för uppgiften. I anledning härav har advokatsamfundet framhållit, att det ej bör komma i fråga att advokat skall behöva styrka sin lämplighet genom intyg från organisation som förestås av person utan juridisk kompetens. Såsom framgått av det föregående torde en advokat i allmänhet böra utan vidare godtagas som god man. Detta kan emellertid ej gälla villkorlös⁹.

Det synes kunna överlämnas åt konkursdomaren att avgöra, hur han lämpligen bör förfara. Har ej någon viss person föreslagits till god man, bör konkursdomaren i regel inhämta förslag från någon lämplig organisation.¹⁰ Man bör undvika att till god man utse någon gäldenärens rådgivare, om det kan råda någon tvekan om hans objektivitet.

Föreskriften i 4 § AckL om att den som är omyndig eller i konkurs ej får förordnas till god man har ej behållits i förslaget. Det är ändå uppenbart, att sådan person ej kan komma i fråga.

Enligt AckL gäller, att vissa anförvanter till gäldenären ej får utses till god man (4 § sista st.). I förslaget har mera allmänt stadgats, att till god man ej får utses någon som står gäldenären nära eller är beroende av honom. Bedömningen får grundas på de faktiska förhållandena i det särskilda fallet och ej uteslutande på släktskapsbanden. En nära vän till gäldenären kan vara lika litet lämpad som vissa släktingar. En nära släkting till föreståndaren för en gäldenärens rörelse torde ej heller böra komma ifråga.

Nu gällande regel i 4 § AckL om förbud för vissa tjänstemän vid rätten att vara god man hade i det remitterade utkastet vidgats till att omfatta alla tjänstemän vid den aktuella domstolen, såväl domare som övrig personal. I överensstämmelse med vad som förordats av advokatsamfundet föreslår beredningen nu, att förbudet även skall gälla befattningshavare vid annan domstol.¹¹ Samfundet har ansett, att uttryckligt förbud också bör gälla i fråga om kronofogde och åklagare. Beredningen håller före, att det finns skäl att vidga de förbud att

⁸ 1 § i kungörelsen d. 30 sept. 1921 (nr 574) med vissa bestämmelser angående förvärv av tillstånd att bemyndiga gode män vid ackordsförhandling utan konkurs.

⁹ Jfr 21 kap. 5 § RB.

¹⁰ Om förmånsrätten för skatter skulle avskaffas, lär väl ofta kronan bli en av de större borgenärerna vid ackordsförhandling. I så fall kan samråd lämpligen ske även med länsstyrelse.

¹¹ Jfr JO 1964 s. 504 ff ang. lämpligheten av överrättsdomare såsom rättens ombudsman i konkurs.

vara konkursförvaltare som utfärdats för vissa tjänstemän¹² till att även gälla uppdrag som god man vid ackordsförhandling.¹³ Frågan torde böra regleras i administrativ ordning.

Sista stycket av paragrafen innehåller bestämmelser om entledigande av god man. De är tillämpliga under hela förfarandet. Gode mannen kan bli hindrad att fullgöra sitt uppdrag eller visa sig olämplig och bör i så fall kunna ersättas med någon annan. Prövningen ankommer på konkursdomaren, som kan handla av eget initiativ. Men entledigande kan också begäras — förutom av gode mannen själv — av den vars rätt är beroende av saken, dvs. i första hand gäldenären och borgenär som skulle omfattas av ackordet. Även annan borgenär, t.ex. innehavare av företagsinteckning, kan göra framställning om entledigande. Gode mannen skall beredas tillfälle att yttra sig över framställning som görs av annan. Om gode mannen entledigas, skall ny god man utses. Entledigande går enligt 44 § i verkställighet utan hinder av att ändring söks, om ej annat förordnas.

Enligt förslaget kan vikarie förordnas för god man. För vikarien skall gälla samma bestämmelser som för gode mannen. I fortsättningen talas därför som regel ej särskilt om vikarien.

6 §.

Gäldenären behåller i princip rådigheten över sin egendom under hela ackordsförhandlingen. Trots detta är enligt förslaget borgenärernas rätt att erhålla betalning genom utmätning och att få gäldenären försatt i konkurs begränsad. Det är bl.a. med hänsyn härtill angeläget, att gäldenären ej missbrukar sin rådighet. I förslaget åläggs det därför honom att samråda med gode mannen. Kronofogdeföreningen har föreslagit, att en uttrycklig bestämmelse tas upp om att gäldenären skall rätta sig efter gode mannens råd och anvisningar. Beredningen anser, att det skulle vara att gå för långt att ålägga gäldenären en ovillkorlig skyldighet i detta hänseende. Om gäldenären miss-

sköter sig, kan godmansförordnandet återkallas och det inledda ackordsförfarandet därigenom bringas att upphöra.

Gode mannen skall övervaka, att gäldenären beaktar borgenärernas bästa. Vissa av dem berörs särskilt nära av den fortsatta förvaltningen. I första hand gäller detta innehavare av företagsinteckning, ehuru de såsom förmånsberättigade i princip ej omfattas av ackordet och alltså inte har rösträtt vid förhandlingen. Den företagsintecknade egendomen kan behöva säljas under förhandlingens gång och förvandlas då i pengar som i princip ej omfattas av inteckningen. Det är angeläget, att borgenärens rätt inte försämrats genom en sådan åtgärd utan att han medgett det eller säkerheten ändå uppenbart förslår. Gode mannen bör i frågor som sålunda särskilt berör vissa borgenärer samråda med dem för att få underlag för sin bedömning. Så torde också f.n. regelmässigt ske i praktiken. Det torde f.ö. vara så mycket mera angeläget för gode mannen som företagsinteckningshavaren enligt förslaget har rätt att få utmätning av den intecknade egendomen. Saken har emellertid bedömts vara så angelägen, att en särskild rekommendation har intagits i lagtexten. Genom att borgenären på detta sätt får information om vad som försiggår har han möjlighet att tillvarata sin rätt. Om han finner att gode mannen handlar olämpligt, kan han begära att denne entledigas (5 § sista st.). Finner han situationen riskabel, kan han söka gäldenären i konkurs (jfr 7 § andra st. och 19 § andra st.).

Samråder gäldenären ej med gode mannen eller handlar han i strid mot dennes mening eller underlåter han att biträda gode mannen i erforderlig utsträckning, skall denne anmäla saken till konkursdomaren, som kan återkalla godmansförordnandet. Ett sådant beslut går enligt 44 § i verkställighet utan hinder av att ändring söks, om

¹² Se SFS 1965: 687, 34 §, och 1964: 739, 56 §. (Betr. polisman se SFS 1965: 686, 79 § andra st.).

¹³ Motsvarande gäller beträffande tillsynsman (39 §).

ej annat förordnas. Verkan av godmansförordnandet förfaller därvid omedelbart (9 § andra st.). Detta medför i sin tur att även borgenär, vars fordran skulle omfattas av ackord, kan få konkursansökan prövad i vanlig ordning.

Det kan även tänkas, att gäldenären själv finner att förutsättningar saknas för ackord eller av annan anledning önskar avbryta förfarandet. Några vägande skäl mot att i så fall godmansförordnandet återkallas på hans begäran synes ej föreligga i detta skede. Någon bestämmelse om att förfarandet skall avbrytas på gäldenärens begäran torde ej behövas. Sedan beslut om ackordsförhandling meddelats, gäller bestämmelserna i 27 § av förslaget.

När anmälan inkommer, skall konkursdomaren pröva, om det föreligger tillräckliga skäl till återkallelse. Självfallet bör inte vilken försummelse som helst föranleda, att godmansförordnandet återkallas, utan den måste vara av mera allvarlig natur. Allmän nonchalans eller bristande god vilja från gäldenärens sida kan emellertid vara tillräcklig anledning. Gäldenären bör normalt få tillfälle att yttra sig innan konkursdomaren fattar sitt beslut, men om gäldenären håller sig undan eller hans hörande annars kan beräknas ta lång tid, måste saken ändå avgöras.

Rättsverkningarna av godmansförordnandet bör ej upprätthållas längre än som behövs. Man kan tänka sig, att gode mannen vid sin utredning finner att det saknas skälig anledning till antagande att ackord skall komma till stånd. Han skall då anmäla saken till konkursdomaren för prövning, huruvida inte godmansförordnandet bör återkallas. Sådan anmälan bör ske utan dröjsmål.

Det har synts befogat, att även borgenär får påkalla prövning av fråga om återkallelse. Detta gäller både sådan borgenär som skulle omfattas av ackordet och annan, t.ex. företagsinteckningshavare. Enligt förslaget skall gode mannen höras. Om borgenären anser att hans rätt är i fara, kan han även söka gäldenären i konkurs (jfr 7 och 19 §§).

Om uppgörelse träffas med borgenärerna,

finns ej någon anledning att godmansförordnandet skall bestå. Gode mannen skall därför enligt sista stycket i paragrafen underrätta konkursdomaren om saken. Det bör härvid vara tillräckligt, att han styrker sin uppgift med en kopia av uppgörelsen. Konkursdomaren skall genast återkalla förordnandet. Härvid blir 9 § andra stycket tillämpligt.

7 §.¹⁴

I förevarande paragraf regleras möjligheterna att få gäldenären försatt i konkurs, sedan god man förordnats. (Jfr 12 § AckL.) Förslaget innebär ej hinder för gäldenären att i inledningsskedet själv söka sig i konkurs. Däremot stadgas inskränkning i borgenärs rätt att framtinga konkurs, om han skulle omfattas av ackord.

Vilka borgenärer som omfattas av ackord framgår av 11 och 35 §§. I princip inskränks ej handlingsfriheten för borgenär, vars fordran är förenad med förmånsrätt eller som kan erhålla täckning genom kvittning.¹⁵ Med förmånsrätt jämställs säkerhet som består i förbehåll om äganderätt. Vid tillämpning av förevarande 7 § är det likgiltigt, om borgenärens fordran uppkommit före eller efter godmansförordnandet.

Enligt förslaget får konkursansökan ej prövas utan att gode mannen fått tillfälle att yttra sig. Bestämmelsen är tillämplig även om konkursansökningen inkommit innan god man förordnats, däremot ej om konkursbeslut redan meddelats. Det bör tillses, att yttrande från gode mannen inhämtas så snart som möjligt. Om gode mannen finner att det saknas skälig anledning till antagande att ackord kan komma till stånd eller han anser att borgenärens rätt är i fara, bör han ej motsätta sig ansökningen. Gäldenären har t.ex. åsidosatt gode mannens anvisningar enligt 6 §. I andra fall

¹⁴ I det remitterade utkastet reglerades konkursfallet i 8 § och möjligheterna till utmätning i 7 §.

¹⁵ En annan sak är, att i stället 6 § KL i viss utsträckning medför hinder mot att få gäldenären försatt i konkurs.

bör gode mannen regelmässigt begära, att ansökningen förklaras vilande enligt andra stycket i förevarande 7 §. Konkursdomaren eller rätten är ej bunden av gode mannens ställningstagande men bör självfallet beakta hans argument. Om det finns särskilda skäl till antagande att borgenärens rätt är i fara, t.ex. genom gäldenärens fortsätta förfogande över sin egendom, skall ansökningen prövas i vanlig ordning. Sökanden bör givetvis få tillfälle att yttra sig över vad gode mannen anfört.

När konkursansökan förklaras vilande, gäller beslutet i avvaktan på frivillig uppgörelse med borgenärerna eller ansökan från gäldenären om offentlig ackordsförhandling (jfr 9 §). Borgenär, som för säkerhets skull vill ha en konkursansökan liggande för det fallet att överenskommelse ej träffas och ej heller ackordsförhandling inleds, kan ge in sådan ansökan och samtidigt ange, att han ej har något att invända mot att den förklaras vilande. I så fall bör han lämpligen ha samrått med gode mannen och kan eventuellt låta en framställning från denne om vilandeförklaring åtfölja konkursansökningen. Konkursdomaren skall ex officio ta upp saken, när förutsättningarna för att låta ansökningen vila ej längre är för handen. Tvåmånadersfristen kan t.ex. ha löpt ut utan att gäldenären sökt offentlig ackordsförhandling (9 §) eller gäldenären har underlåtit att följa kompletteringsföreläggande och bristen kvarstår (14 §). Om konkursmålet hänskjutits till rätten, får förutsättas, att konkursdomaren ofördröjligen informerar denna, när målet bör återupptagas.

8 §.

Har utmätning skett innan god man förordnats, skall förfarandet fortgå i vanlig ordning, ehuru återvinning kan komma i fråga enligt 21 § i förslaget. När utmätning sker efter att god man förordnats, griper första stycket i förevarande paragraf in. Om utmätningsmannen genom underrättelse enligt 4 § andra stycket eller eljest, t.ex. genom uppgift av gäldenären eller gode man-

nen, känner till att god man förordnats, skall han underrätta denne om utmätningen. Det bör ske utan dröjsmål. Den utmäta egendomen får enligt förslaget ej säljas utan gode mannens medgivande annat än om den är underkastad snar förstörelse eller hastigt faller i värde eller kräver alltför kostsam vård (jfr 40 § UL och 61 § andra st. KL). Vad som inflyter efter försäljning eller på annat sätt, t.ex. genom frivillig betalning i samband med utmätningsförrättning,¹⁶ får ej heller utbetalas till borgenären utan gode mannens medgivande. Gode mannen kan mot denna bakgrund förhandla med utmätningsökanden, när det är lämpligt, och söka få till stånd en överenskommelse.¹⁷

Om offentlig ackordsförhandling följer och utmätningsärendet fortfarande är anhängigt, griper andra stycket i paragrafen in. Förfarandet skall då nedläggas, om gode mannen begär det, och utmätningen gå åter.¹⁸ I så fall förfaller också den förmånsrätt som kan ha uppkommit genom utmätningen. Genom att initiativ från gode mannens sida förutsätts kommer denne alltid att ha vetskap om att förfarandet läggs ned. Har borgenären redan fått betalt, kan återvinning tänkas komma i fråga.¹⁹

I tredje stycket i förevarande paragraf i förslaget föreskrivs, att om utmätningsökanden hade särskild förmånsrätt i den egendom vari han fått utmätning, förfarandet fortgår utan hinder av bestämmelserna i första och andra styckena. F.n. har blott pant- och retentionsrättshavare sådan rätt, när offentlig ackordsförhandling inletts resp. konkurs kommit till stånd (13 § AckL och

¹⁶ Jfr 74 § UL och s. 281 ff i beredningens betänkande Utsökningsrätt III (SOU 1964: 57).

¹⁷ Beträffande utmätning som skett före godmansförordnandet bör gode mannen också i allmänhet upptaga förhandling under åberopande av de återvinningsmöjligheter som kan föreligga vid offentligt ackord eller konkurs.

¹⁸ Beredningen förutsätter, att tillämpningsföreskrifterna till UL utformas så att utmätningsökanden i fall av här aktuell art kan återfå vad han erlagt till det allmänna i utmätningsärendet.

¹⁹ Jfr Lawski s. 65 betr. läget i konkurs (anm. 4 under 24 §).

23 § andra st. jämfört med 195 § KL). Avsteg görs dock enligt gällande rätt i fråga om hyresvärd och jordägare, som har rätt att hålla kvar egendom till säkerhet för fordran hos hyresgäst eller arrendator.²⁰ Någon sådan särbestämmelse har ej upptagits här (jfr även 20 § i förslaget). Den praktiska betydelsen har syntts ringa. I KL har frågan en annan räckvidd. Beredningen avser att i samband med arbetet på en ny förmånsrättsordning överväga, huruvida retentionsrätten för hyresvärd och jordägare överhuvud skall bestå. Detta kan föranleda, att den aktuella bestämmelsen i 195 § KL utgår. Den skillnad mellan lagen om ackordsförhandling och KL som genom förslaget uppkommer, åtminstone för en övergångstid, torde knappast komma att medföra några praktiska olägenheter. Som berörts i den allmänna motiveringen innebär beredningens förslag, att bl. a. innehavare av företagsinteckning jämföras med pant- och retentionsrättshavare i fråga om rätten till utmätning. Även härutinnan kommer att föreligga en skillnad mot vad som gäller enligt KL, där rätten till utmätning ej inskränks för pant- och retentionsrättshavare, medan innehavare av företagsinteckning är underkastad de regler som gäller för fordringar i allmänhet (23 och 24 §§ KL). Någon ändring i KL synes emellertid ej böra ske på denna punkt. Det naturliga är att förvaltaren sköter realisationen av det egendomskomplex som företagsinteckningen omfattar.²¹ Det bör f. ö. observeras, att utdelningsrätten i konkurs för företagsinteckningshavaren förutsätter bevakning i vanlig ordning till skillnad mot vad som gäller för pant- och retentionsrättshavare (123 § första st. jfr 195 § KL). Det skulle uppenbart inte vara lämpligt, att den företagsintecknade egendomen under konkurs realiserades genom utmätningsaktioner av företagsinteckningshavare.

Om utmätningsökanden har en fordran som är förenad med allmän förmånsrätt, bör det i regel ej förekomma att gode mannen motsätter sig att utmätningsförfarandet har sin gilla gång.

I fråga om utmätning av bl. a. fast egen-

dom kan tänkas, att ärendet är anhängigt hos överexekutor (se 99 § UL). Det torde kunna förutsättas, att i sådant fall överexekutor får kännedom om godmansförordnandet — genom utmätningsmannen, gode mannen eller gäldenären — så att han i vad på honom ankommer kan iakttaga vad som gäller enligt förevarande 8 §.

9 §.

Som framgått av det föregående bör gode mannen göra anmälan enligt 6 § andra stycket så snart han anser, att det ej finns tillräckliga förutsättningar för att få ackord till stånd. Detsamma gäller, när gäldenären försummar att samråda med gode mannen eller handlar i strid mot dennes mening. Anmälan kan medföra att godmansförordnandet återkallas. I övrigt har gode mannen och gäldenären två månader på sig för att komma in med ansökan om offentlig ackordsförhandling. Tvåmånadersfristen är alltså en yttersta gräns.

Om gäldenären inom den angivna fristen sökt offentlig ackordsförhandling men ansökningen på grund av underlåten komplettering eller vägran från gäldenärens sida att avlägga ed²² ej leder till någon förhandling, förfaller verkan av att god man förordnats. Uttrycklig bestämmelse härom har tagits in i 14 § och 15 § andra stycket. Effekten inträder även om tvåmånadersfristen till äventyrs ännu ej skulle ha löpt ut.

Som angetts i 6 § skall gode mannen, om uppgörelse träffas med borgenärerna, anmäla förhållandet till konkursdomaren, som då genast skall återkalla förordnandet.

Bland de i andra stycket angivna fallen då verkan av godmansförordnandet omedelbart förfaller ingår ej, att god man entledigas enligt 5 § sista stycket. Därmed har ju ej förfarandet avbrutits, utan det skall i

²⁰ Ang. grunden till undantaget se NJA II 1921 s. 622.

²¹ Se f. ö. den skillnad som i 81 § KL föreligger mellan dessa kategorier av förmånsberättigade (jfr prop. 1967:113).

²² Se dock även 16 § första st. andra punkten.

stället fortsättas av ny god man. Tvåmånadersfristen räknas från det första godmansförordnandet.

Offentlig ackordsförhandling

Detta avsnitt, som omfattar 10—34 §§, behandlar det andra skedet i ackordsförfarandet, dvs. den offentliga ackordsförhandlingen. Det börjar med ansökan om inledande av förhandling och slutar med konkursdomarens eller rättens fastställelseprövning.

10 §.

Paragrafen har i väsentliga hänseenden sin motsvarighet i 32 § AckL.

Ansökan om offentlig ackordsförhandling skall enligt första stycket i paragrafen jämfört med 9 § göras inom två månader från godmansförordnandet. Försitts tidsfristen, kan offentlig ackordsförhandling ej komma till stånd utan att nytt godmansförordnande meddelas. För att ansökan om offentlig förhandling skall kunna tas upp förutsätts givetvis att förordnandet fortfarande äger bestånd. Annars kan ju inte förebringas någon ansökan som fyller föreskrifterna i 12 §. Ansökningen skall göras hos den konkursdomare som förordnat gode mannen, även om gäldenären bytt konkursforum.

Såsom antytts i den allmänna motivering- en fordras inte för inledande av ackordsförhandling att gäldenären försökt få underhandsuppgörelse till stånd. Om han anser det mera ändamålsenligt att gå direkt på offentlig förhandling, står det honom fritt.

Vid konkursenkäten framfördes kritik mot dispositionen av AckL. Det uttalades, att man måste gå till bestämmelser på skilda håll i lagen för att finna vilka krav som ställs på ett offentligt ackord. Det gjordes också gällande, att bestämmelserna därom fått en alltför undanskymd placering. Beredningen har därför i förevarande lagrum samlat de villkor som lagen ställer upp.

I andra stycket av paragrafen anges, att ackord får avse att gäldenärens skulder skall nedsättas och betalas på visst sätt, i den mån borgenär inte har förmånsrätt. Som

framgår av 35 § andra stycket kan emellertid ackord i viss utsträckning även komma att omfatta förmånsberättigade fordringar. Av 11 § följer, att möjlighet till kvittning och säkerhet som består i förbehåll om äganderätt jämställs med förmånsrätt som hinder mot deltagande i ackordsförhandling.

Ackord behöver enligt förarbetena till AckL ej gå ut på att fordringarna reduceras till beloppet utan kan bestå i enbart betalningsanstånd eller i en reglering av sättet för betalningens erläggande.²³ Det har upplysts inom beredningens sakkunnigkrets, att tvekan på sina håll råder om tillåtligheten av rena moratorieackord. För att undanröja ovisshet har beredningen i fjärde stycket uttryckligen angett, att ackord får avse att gäldenären endast får betalningsanstånd eller annan särskild eftergift.

Ackordscentralen har i sitt remissyttrande framhållit, att frågan hur ackordsförslag bör bedömas från företagsekonomiska synpunkter har satts på sin spets i samband med att byggnadsföretag med balansomslutning av åtskilliga miljoner kr kommit i betalningssvårigheter. Man har då tillgripit offentligt ackord för att åstadkomma »moratorium» som ej kunnat genomföras på annat sätt, ehuru det ej kunnat avgöras huruvida betalning kunde ske i avsedd ordning. Det har stått klart, att betydande värden kunde räddas åt fordringsägarna genom att förutsättningar skapats att upprätthålla verksamheten. Finansieringsföretagens förening har utvecklat liknande synpunkter. Enligt beredningens mening möter ej hinder att fastställa ackord i sådana fall, om det bedöms vara till borgenärernas bästa.

Även avvecklingsackord i egentlig mening är möjliga enligt förslaget. Villkoren i andra och tredje styckena gäller även i sådana fall. Sålunda måste anges en minstadividend som fyller de krav som ställts upp och betalningstiden för denna får ej överskrida den tidsfrist som sägs där. Om man räknar med att avvecklingen skall ge mer än minstadivi-

²³ Se 1911 års betänkande s. 491 (jfr även 1859 års förslag till konkurslag s. 68, Lawski s. 243 och Welamson I s. 720 f).

denden, bör ackordsförslaget eller godmansberättelsen innehålla åtminstone en ungefärlig uppgift om hur mycket som ytterligare kan påräknas i utdelning.

I fråga om de allmänna villkoren för ackord innehåller förslaget betydelsefulla ändringar i förhållande till AckL. Minstadividenden har sålunda satts till 25 procent, medan det enligt 32 § 4) AckL krävs 50 procent. I överensstämmelse med vad som gäller enligt AckL får minstadividenden underskridas, om alla berörda borgenärer godkänner det. Men därutöver skall enligt förslaget lägre dividend än 25 procent också kunna godtagas, när synnerliga skäl föreligger därtill. Sådana skäl kan t.ex. vara att gäldenären till följd av sjukdom eller av annan orsak kommit på obestånd utan eget vållande. Om gäldenären är ett dödsbo, kan utredningen visa, att detta bara kan ge viss lägre dividend, men underhandsuppörelse stöta på någon borgenärs motstånd trots att ackord uppenbart är att föredraga framför konkurs. Som framhållits i den allmänna motiveringen har de övriga ländernas kommitterade och beredningen preliminärt enats om den lösning beträffande minstadividenden som förslaget innehåller.

I likhet med vad som nu gäller skall enligt beredningens förslag betalningstiden för minstadividenden ej få överstiga ett år från att ackordet fastställts, medan någon tidsgräns ej gäller för den eventuellt överskjutande delen.²⁴ I enlighet med önskemål i ett par remissyttranden har i lagtexten markerats, att tidsfristen endast avser den legala minstadividenden, dvs. 25 procent eller den lägre procentsats som undantagsvis kan medges.

Det förekommer, att vissa kategorier av borgenärer enligt sina fordringshandlingar skall få betalt först efter de vanliga borgenärerna. Som exempel på sådana fordringshandlingar kan nämnas förlagsbevis.²⁵ Man kan också tänka sig det fallet att intressenter i ett företag som kommit i ekonomiskt trångmål lånar ut medel till företaget för att stötta det och därvid sätter sig själva efter de vanliga borgenärerna. Vid ackord

kan efterställda borgenärer ej gärna lämnas utanför, med verkan att de har kvar sina fordringar oreducerade medan skulderna till de vanliga borgenärerna reduceras genom ackordet. De skulle i så fall, om gäldenärens affärer sanerats genom ackordet, senare kunna driva in sina fordringar helt och bli bättre ställda än de vanliga borgenärerna i stället för tvärtom. Å andra sidan kan de efterställda fordringsägarna ej i samband med ackordet tillerkännas någon betalning utan att de vanliga borgenärerna tillgodosetts till fullo. Följden blir, att om vanliga borgenärer endast får viss procent, de efterställda fordringarna måste bringas att bortfalla i samband med ackordet. Kravet på 25 procents minstadividend är självfallet ej uppfyllt, när efterställda borgenärer ej får någon utdelning. För att ackord skall kunna komma till stånd i hithörande fall torde därför bli nödvändigt, att de efterställda borgenärerna avstår från sina fordringar. Gäldenären eller gode mannen måste söka träffa uppörelse härom med dem och införskaffa bevis om saken. Godmansberättelsen bör innehålla uppgifter om vad som förekommit i denna del.

Inom beredningen har även diskuterats, huruvida böter och därmed jämställda viten, som enligt 17 kap. 18 § HB är ställda efter vanliga fordringar, berörs av ackord eller ej. Vad som gäller härom kan vara tveksamt. Med dessa anspråks straffrättsliga natur och de regler som gäller om verkställigheten synes bäst överensstämma, att de överhuvud ej ingår i ackordsförfarandet.²⁶ Detta kan medföra svårigheter att genomföra ackord, när gäldenären häftar för betydande böter eller viten.

²⁴ NJA II 1921 s. 569 f., Welamson I s. 727.

²⁵ Jfr Benckert/Hessler, Förmånsrättsordningen (komp. 1967) s. 46. — Spörsmål om ställningen vid offentligt ackord och underhandsackord för de borgenärer som ställt sig i efterhand har upptagits till behandling av H. Jakhelln i TfR 1967 s. 448 ff.

²⁶ Böter och offentligrättsliga viten är undantagna från de anspråk som omfattas av den på s. 74 vid not 2 omtalade reformen (se prop. 1965:160 s. 14 f., 22 och 40). Jfr även Benckert/Hessler, a.a. s. 46.

Mot bakgrunden av vad här sagts om böter, viten och andra efterställda fordringar framhävs i förslaget särskilt, att förutsättningen att ackordet skall ge lika rätt endast gäller för likaberättigade borgenärer. Detta innebär sannolikt ej någon saklig ändring av vad som nu gäller. Det kan anmärkas, att förmånsberättigad borgenär, på vilken andra punkten i 11 § andra stycket är tillämplig, i ackordsförfarandet jämföras med vanlig oprioriterad borgenär till den del hans fordran saknar täckning i den egendom som omfattas av förmånsrätten (jfr f.ö. 17 kap. 15 § HB). Motsvarande gäller självfallet kvittningsberättigad borgenär i den mån hans fordran ej täcks av hans skuld. Med förmånsrätt jämföras enligt 11 § första stycket säkerhet som består i förbehåll om äganderätt.

Som utvecklats i den allmänna motiveeringen innehåller förslaget den nyheten i förhållande till AckL att ackordsförslag får innehålla bestämmelse om att alla likaberättigade borgenärer skall få full betalning intill visst belopp (tredje st.). Bestämmelsen är avsedd för sådana fall då det bedöms vara till fördel för ackordsförhandlingen att borgenärer med små fordringsbelopp får full likvid och på så sätt hålls utanför förfarandet. Om en bestämmelse i detta syfte tas in i ackordsförslaget, skall även andra i övrigt likaberättigade borgenärer få full likvid intill samma belopp.²⁷ Något maximital belopp har ej angivits. Beloppet får bestämmas från fall till fall efter vad som är lämpligt. En gräns vid 250—300 kr har diskuterats, men varje fix gräns blir snart föråldrad. Det bör ej göras så stort avsteg från likarättsprincipen att ackordsdividenden avsevärt påverkas, om inte alla borgenärer som ej får full betalning ställer sig positiva. Om ackordsförslag med klausul om full betalning intill visst belopp antagits av borgenärerna, torde någon anledning att vid fastställelseprövningen särskilt pröva lämpligheten ej föreligga annat än om viss borgenär av den orsaken bestritt fastställelse.

I den mån full betalning skall utgå behandlas fordringarna enligt 11 § tredje

stycket i förslaget som förmånsberättigade. Till den delen omfattas de alltså ej av ackordet.

Förfallna småskulder som enligt ackordsförslaget skall få full betalning bör betalas så snart beslut om fastställelse av ackordet vunnit laga kraft.

Enligt andra punkten i tredje stycket av förevarande 10 § får avvikelser till nackdel för viss borgenär förekomma, om denne godtagit avvikelserna. Bestämmelsen är självfallet tillämplig även om det är flera som blir lidande men de medgett detta.

I sista stycket av paragrafen erinras om att ackordsförslaget skall prövas av borgenärerna och fastställas av konkursdomaren eller rätten (jfr 26 § AckL).

11 §.

Paragrafen ersätter 14 § AckL och reglerar, vilka som får deltaga i ackordsförhandlingen.

Att en fordringsägare ej får deltaga i förhandlingen medför i princip, att han inte heller omfattas av ackordet (35 §). Ackordsförhandlingen innebär därför ej samma inskränkning i sådan borgenärs handlingsfrihet som för andra borgenärer i fråga om möjligheten att få gäldenären försatt i konkurs eller att få utmätning till stånd. Delvis i överensstämmelse med gällande lag innehåller förslaget dock vissa restriktioner (19 och 20 §§).

I första stycket anges till en början, att — förutom förmånsberättigad borgenär — även borgenär som kan få täckning för sin fordran genom kvittning (se 36 §) står utanför ackordsförhandlingen. Vidare har upptagits en bestämmelse enligt vilken med förmånsrätt jämföras säkerhet som består i förbehåll om äganderätt. Borgenär som säkerställt sig på sådant sätt kommer alltså att stå utanför förhandlingen på samma

²⁷ Om gränsen sätts vid 300 kr och ackordsprocenten är 50, skall t.ex. en fordran på 250 kr betalas fullt, en fordran på 500 kr få full likvid intill 300 kr och 50 procent av återstående 200 kr osv.

sätt som den vars fordran är förenad med förmånsrätt. Detta torde stå i överensstämmelse med vad som f. n. praktiseras åtminstone vid underhandsackord.²⁸ I överensstämmelse med AckL föreslås vidare i första stycket, att borgenär, vars fordran uppkommit efter att beslut om ackordsförhandling meddelats, inte skall delta i denna. Sådant beslut meddelas enligt huvudregeln i 16 § första stycket genast sedan gäldenären avlagt ed. Förhandlingen kommer alltså att avse även de fordringar som uppkommit under tiden från godmansförordnandet och till dess förhandlingen inlemts. Det får därför förutsättas, att gode mannen vinnlägger sig om att övervaka att gäldenären under denna tidrymd bara gör kontantaffärer. Enligt vad som upplysts av ackordscentralens avdelning i Stockholm erhåller gäldenären i de insolvensfall som handläggs av avdelningen regelmässigt en skriftlig instruktion av bl. a. denna innebörd.

Enligt andra stycket första punkten får borgenär, vars fordran är förenad med förmånsrätt, delta i ackordsförhandlingen i den mån han avstår från förmånsrätten. Motsvarande gäller borgenär som har rätt till kvittning. Vad angår förmånsberättigade med allmän förmånsrätt (dvs. förmånsrätt som ej är begränsad till viss egendom) bör ackordsförhandling överhuvud ej förekomma utan att trygghet finns för betalning till dem. Avstående från förmånsrätt kan däremot bli mera aktuellt, när fråga är om särskild förmånsrätt (dvs. sådan som gäller i viss egendom) och egendomen ej förslår. Borgenären kan då vilja delta i ackordsförhandlingen för den del av hans fordran som saknar täckning. Om borgenären ej vill göra något sådant avstående, bör han likväl ej i fråga om den del av fordringen som saknar täckning vara bättre ställd än en vanlig oprioriterad fordringsägare (jfr 17 kap. 15 § HB). Som en nyhet har därför i 35 § andra stycket införts föreskrift om att den som hade förmånsrätt i viss egendom är bunden av ackordet, såvitt rör belopp som ej kan uttagas ur egendomen (jfr 168 § KL). Liknande bestämmelser finns i dansk, finsk och norsk lag. Enligt dessa får bl. a. panthavare

delta i förhandlingen för sådan del av sin fordran som ej täcks av panten. Bestämelsen kommer för svensk del, till följd av första stycket i paragrafen, att även avse borgenär som för sin fordran har säkerhet i form av äganderättsförbehåll.

Enligt andra punkten i andra stycket får borgenär, om värdet av egendom vari han har särskild förmånsrätt bedöms understiga hans fordran, delta i ackordsförhandlingen med den del av fordringen som saknar täckning. Att förmånsrätten bedöms ha ett värde understigande fordringen har betydelse endast för röstningen. Borgenären får sålunda njuta sin rätt i säkerheten till godo, om egendomen i själva verket har större värde än som antagits. Borgenär som kan komma att omfattas av ackordet bör ej berövas rösträtt vid förhandlingen. I den mån tvekan råder om värdet av egendomen synes detta därför böra uppskattas med försiktighet.

I 13 § sista stycket föreslås, att om värdet av egendom, vari borgenär har särskild förmånsrätt, bedöms understiga fordringen, detta skall anges av gode mannen i bouppteckningen. Har så skett eller har annars gode mannen eller gäldenären funnit värdet av egendomen i fråga understiga fordringen, skall gode mannen enligt 23 § underderrätta den borgenär som avses.²⁹ Borgenären får därefter rösta för det överskjutande beloppet. Uppkommer tvist genom att anmärkning framställs, gäller reglerna i 26 § andra stycket av förslaget. Den borgenär som har säkerhet i viss egendom bör naturligtvis även själv överväga, huruvida

²⁸ Från ackordscentralens avdelning i Stockholm har uppgetts, att överenskommelse brukar träffas med säljaren. I allmänhet tar han tillbaka godset. Om det inte sker, brukar det tas för givet att han skall få full betalning. Skulle värdet på godset vara lägre än den resterande köpeskillingen, behandlas skillnaden såsom oprioriterad skuld som omfattas av ackordet.

²⁹ Om annan borgenär till äventyrs skulle anse att sådant fall är för handen och vill att den förmånsberättigade skall utöva sin rösträtt eller önskar få fordran medräknad i röstberättigade beloppet, kan han påpeka förhållandet för den förmånsberättigade eller gode mannen.

säkerheten kan antagas förslå, och kan, om så ej är fallet, framställa yrkande hos gode mannen om att få deltaga i förhandlingen i motsvarande mån. Det har ej ansetts erforderligt att i dessa undantagsfall kräva särskild anmälan enligt 22 § om det fordringsbelopp för vilket borgenären anser sig ha rösträtt.

I fråga om kvittning anses f. n. utan särskild föreskrift gälla, att borgenär med motfordran ej deltagar i ackordsförhandling i den mån kvittningsrätt föreligger.³⁰ I första stycket har, som nyss angetts, förts in en uttrycklig bestämmelse därom. Enligt andra stycket skall borgenär få deltaga i ackordsförhandlingen i den mån han avstår från rätt till kvittning. Om huvudfordringen överstiger motfordringen, skall borgenären självfallet behandlas som vanlig fordringsägare i fråga om det överskjutande beloppet (jfr första st.). Men borgenären kan bedöma kvittningsrätten så tveksam att han är beredd avstå därifrån. Någon parallell till vad 13 § sista stycket innehåller om förståndsberättigade har ej ansetts böra komma i fråga beträffande kvittning. Det får anses tillräckligt, att båda fordringarna är redovisade i bouppteckningen. En annan sak är, att det ibland kan möta vissa svårigheter att avgöra, huruvida enligt 36 § kvittningsrätt föreligger eller ej.

Enligt 11 § tredje stycket i förslaget räknas oprioriterade fordringar som förståndsberättigade, i den mån de skall få full betalning enligt en sådan klausul som behandlats under 10 §. I enlighet härmed skall borgenärerna ej heller deltaga i ackordsförhandlingen med det belopp för vilket de skall få full betalning. De borgenärer som får betalt för hela sin fordran medräknas sålunda överhuvud ej i förhandlingen. De övriga fordringarna reduceras vid röstning med det belopp för vilket de skall få full betalning.

I sista stycket stadgas i saklig överensstämmelse med gällande lag, att borgenär får deltaga i ackordsförhandlingen även om hans fordran ej är förfallen till betalning eller den är beroende av särskilt villkor.

Paragrafen överensstämmer väsentligen med 2 § AckL. Den anger främst vilka handlingar som skall bifogas ansökan om offentlig ackordsförhandling.

Enligt AckL skall ackordsförslaget innehålla uppgift om hur mycket gäldenären bjuder i betalning samt när och hur betalningen skall erläggas. Vidare skall anges, om gäldenären vill ställa säkerhet och var den i så fall skall bestå. Då man ej behöver räkna med betalning annat än i pengar, har föreskriften att betalningssättet skall anges utelämnats i förslaget. Skulle mot all förmodan inträffa att betalning skall erläggas på annat sätt, är uppenbart att förslaget måste upplysa därom. Som säkerhet för ackord kommer i främsta rummet borgen i fråga. I allmänhet är borgen ordnad innan ansökningsen om inledande av förhandling inges. Beredningen har funnit naturligt att jämka bestämmelsen så att man närmar sig det normala, nämligen att säkerhet redan ställts. Om frågan ännu ej klarats av, är det självfallet av intresse för borgenärerna att få veta, huruvida förhandlingar om borgen eller annan säkerhet pågår. Uppgifter härom kan tas in i godmansberättelsen. Borgenär, som — enligt vad som allmänt tillämpas — ger t. ex. ackordscentral fullmakt att utöva hans rösträtt, kan självfallet härvid föreskriva, att ackordsförslaget för hans del får biträdas endast under förutsättning att borgen ställs eller annan liknande åtgärd genomförs.

Västergötlands och Norra Hallands handelskammare har föreslagit, att det skall åligga gäldenären att vid ansökningsen foga en förteckning som upptager varje borgenärs namn, adress och fordringsbelopp samt bevis om att förteckningen sänts till alla borgenärer. En sådan ordning synes emellertid alltför omständlig.

Den förteckning över boets tillgångar och skulder som omtalas under 2) skall enligt förslaget ha upprättats under de senaste två månaderna — enligt AckL de senaste

³⁰ Se Welamson I s. 767.

60 dagarna — innan ansöknings om ackordsförhandling inges. Det har ej synt be- hövligt, att bouppteckningen, såsom AckL nu stadgar, innehåller uppgift om böcker och andra handlingar som rör boet. Upp- lysning härom får i erforderlig utsträckning lämnas i godmansberättelsen. Närmare fö- reskrifter om bouppteckningens innehåll ges i 13 §.

I 45 § AckL definieras begreppet köp- man. Därmed förstås enligt paragrafen den som är eller under någon del av sista året innan ansökan om förordnande av god man gjordes varit skyldig att föra handelsbö- cker. Motsvarande bestämmelse upptogs som 47 § i det remitterade utkastet. Med hänsyn till att termen endast förekom på två ställen i utkastet, nämligen i 12 § under 3) och 13 §, har paragrafen nu fått utgå och lagtexten i stället på de nämnda ställena kompletterats med beskrivning på vilka gäldenärer som där avses. Beredningen har därvid direkt anknutit till bokföringsskyldigheten (se 1 och 2 §§ bokföringslagen d. 31 maj 1929). Detta innebär ej någon änd- ring i sak jämfört med gällande rätt.³¹ Med uttrycket »bokföringsskyldig under det sista året» avses att inbegripa även det fallet att gäldenären varit bokföringsskyldig under endast en del av nämnda år.³²

I förslaget öppnas möjlighet att väcka ta- lan om återvinning, när ackordsförhand- ling kommer till stånd. Eventuella återvin- ningsmöjligheter skall enligt punkt 4) i före- varande paragraf anges i godmansberättel- sen. Det är angeläget, att tvekan ej be- höver råda i frågan hur det skall förfa- ras med vad som eventuellt återvinns. Det är därför önskvärt, att det framgår av ac- kordsförslaget vad som skall gälla. Har upp- görelse om återvinning träffats före till- komsten av ackordsförslaget, bör av prak- tiska skäl vad som skall återgå räknas in i ackordsprocenten. Om frågan ej regleras genom ackordsförslaget, skall enligt 38 § i beredningens förslag vad som återvinns till- komma de borgenärer som omfattas av ackordet utöver vad som tillförsäkrats dem enligt detta. Om gode mannen finner åter- vinning möjlig och vad som kan återvinnas

ej är inräknat i ackordsprocenten och sär- skild föreskrift om saken ej heller getts i ackordsförslaget, kan det vara lämpligt att gode mannen, såsom en serviceåtgärd mot borgenärerna, erinrar om vad som gäller en- ligt den nyssnämnda presumptionsregeln i 38 § AckLförslaget. Förutom återvinning i sådana fall som nämns i KL ger beredning- ens förslag möjlighet till talan enligt 18 § i 1898 års boskillnadslag om återgång av skifte, enligt 3 § lösöreköpsförordningen om återgång av lösöreköp samt enligt 117 § FAL om återkrav av försäkringspremier. Godmansberättelsen skall enligt förevarande punkt 4) även innehålla uppgift om even- tuella möjligheter till sådan talan.

Enligt AckL skall f.n. borgenärer, vilka till antalet utgör minst hälften av de i bo- uppteckningen upptagna oprioriterade bor- genärerna och innehar minst två tredjedelar av sammanlagda beloppet av sistnämnda borgenärens fordringar, ha avgett förklaring att de finner ackordsförslaget antagbart. Syftet härmed är, att ackordsförhandling ej skall inledas utan att faktiska utsikter finns att förslaget kan bli antaget. Det har i svar på konkursenkäten framhållits som en be- tydande nackdel, att konkursdomaren skall i detta skede behöva granska mängder av anslutningsskrifter med åtföljande behörig- hetshandlingar. I fråga om behörighets- handlingarna bör visserligen 41 § i förslaget medföra avsevärd lättnad men detta synes ej tillfyllest. Enligt beredningens mening kan man i förevarande skede av förfaran- det nöja sig med intyg av gode mannen om att tillräcklig förhandsanslutning från borge- nären föreligger. Av intyget bör framgå, hur många borgenärer som förklarat sig anse ackordet antagbart och hur stort for- dringsbelopp de representerar. Gode mannen bör på detta stadium kunna på eget ansvar bedöma, huruvida borgenärerna är behöri- gen företrädda. Därvid kan han godtaga en

³¹ Jfr Lawski s. 285.

³² Förslag till ny bokföringslag — kallad lag om skyldighet att föra räkenskaper, m.m. — har nyligen framlagts (SOU 1967:49).

förklaring som han anser tillförlitlig, även om behörighetshandling saknas och lämpligen bör införas för det fortsatta förfarandet. Självfallet kan gode mannen, såsom praxis är vid underhandsackord, godtaga förklaringar på främmande språk utan att kräva översättning. Förklaringarna behöver som regel ej inges till konkursdomaren eller rätten.

I fråga om kravet på förhandsanslutning har man vid de nordiska överläggningarna preliminärt blivit enig om att det bör vara tillräckligt, om anslutning föreligger från borgenärer som till antalet utgör minst två femtedelar av de i bouppteckningen upptagna borgenärer, vilkas fordringar skulle omfattas av ackordet, och samma borgenärer innehar tillhopa åtminstone två femtedelar av beloppet av sistnämnda fordringar. Vilka av de i bouppteckningen upptagna borgenärerna som skall medräknas framgår av 11 § (jfr 35 §). Innehåller t. ex. förslaget bestämmelse om full betalning för oprioriterade borgenärer till visst belopp, skall iakttagas, att de borgenärer som får hela sin fordran betald ej medtages vid beräkningen huruvida tillräcklig anslutning föreligger efter huvudtalet samt att, vid beräkning huruvida tillräcklig anslutning föreligger med hänsyn till fordringsbeloppet, hela summan av vad som skall utgå utan reduktion från- drages.

Om borgenärer med så stort fordringsbelopp att de enligt 29 § kan rösta omkull förslaget har motsatt sig detta och ytterligare försök framstår som gagnlösa, bör gode mannen ej medverka till att ansökan om ackordsförhandling inges, även om till även- tyrs kraven under 6) i förevarande 12 § skulle vara uppfyllda. I ett sådant läge bör han i stället enligt 6 § anmäla, att det saknas skälig anledning antaga att ackord kan komma till stånd.

Enligt AckL bör gäldenären vid ansökningen foga bevis, att ackordsförslaget jämte gode mannens berättelse och yttrande till- ställts samtliga borgenärer som upptagits i bouppteckningen. I samband med konkurs- enkäten har upplysts, att ackordscentralens avdelning i Stockholm brukar styrka detta

med *dels* förteckning, som upptager alla i bouppteckningen nämnda borgenärens namn och adresser jämte intyg av två tjänstemän hos centralen att de lagt in förslaget och gode mannens berättelse och yttrande i kuvert, adresserade till borgenärerna, samt lämnat in försändelserna till visst postkontor, *dels* intyg från postkontoret som visar att centralen lämnat in lika många försändelser som antalet borgenärer. Stockholms rådhusrätt har uttalat, att det ifrågasatts om detta var tillräckligt för att motsvara lagens krav. Då man ej rimligen bör kräva mera än som nyss nämnts, har förslaget jämkats så att beviset skall avse att handlingarna har sänts till — i stället för »tillställts» — borgenärerna. Rådhusrätten har vidare föreslagit, att det alltid skall åligga gäldenären att skicka de nämnda handlingarna till borgenärerna. Ackordscentralens avdelning och handelskam- maren i Göteborg har förordat föreskrift om att vid ackordsförslaget skall fogas en av gäldenären och gode mannen underskri- ven försäkran att ackordsförslaget jämte gode mannens yttrande skickats till alla borgenärer som upptagits i bouppteckningen. Liksom rådhusrätten finner beredningen, att gäldenären bör vara skyldig att sända handlingarna till borgenärerna. Konkursdoma- ren bör emellertid kontrollera att det skett. Bestämmelse om att vid ansökningen skall fogas bevis att de angivna handlingarna ut- sänts har upptagits som punkt 7) i första stycket av paragrafen.

Enligt AckL skall betalas 150 kr som förskott på kostnaden för ackordsärendets handläggning av konkursdomaren och inför rätten samt lämnas godtagbar säkerhet för de ytterligare kostnader som kan uppstå där. Kostnaderna utgörs främst av kungö- relse-, porto- och expeditiionsavgifter. Kon- tantbeloppet bör vara avpassat efter kost- naderna för handläggning av ett ordinärt ackordsärende hos konkursdomaren och rät- ten, medan säkerheten bör finnas för att kunna tas i anspråk, om större kostnader skulle uppkomma på grund av omfattningen av ackordsförhandlingen e. l. I det remitte- rade utkastet föreslog beredningen, att be-

loppet höjdes till 500 kr. Några uttalanden på denna punkt har ej förekommit i remissyttrandena. Beredningen har dock stannat för att det inte är lämpligt att något bestämt belopp anges i lagen. Förslaget överlämnar därför åt Kungl. Maj:t att ge föreskrift därom, punkt 8). Det har uppgetts, att konkursdomarens kostnader vid större förhandlingar kan röra sig om ett par tusen kr. Beloppet bör liksom hittills fastställas på grundval av kostnaderna för en ordinär förhandling, och det allmänna bör tillse att konkursdomaren vid behov har tillgång till ytterligare medel i avvaktan på att ställd säkerhet kan tas i anspråk eller gäldenären erlägger merkostnaden.

Enligt andra stycket i förevarande 12 § skall ansökningshandlingarna ges in i två exemplar. Det ena skall av konkursdomaren tillställas gode mannen, som skall hålla handlingarna i ärendet tillgängliga för borgenärerna enligt vad som anges under 16 §. Ackordscentralens avdelning i Göteborg och handelskammaren där har funnit onödigt, att konkursdomaren skall behöva tillställa gode mannen handlingar som denne redan har och delvis själv upprättat. Det synes dock vara en fördel att handlingarna inges till konkursdomaren och försedda med ingivningsdagens datum samlas, ett exemplar hos konkursdomaren och ett hos gode mannen.

13 §.

Paragrafen ersätter 3 § AckL och innehåller närmare föreskrifter om den bouppteckning som skall åtfölja ackordsförslaget. Enligt beredningens förslag kommer bouppteckningen att utgöra grundval för borgenärsförteckningen och röstlängden vid blivande borgenärssammanträde.

I överensstämmelse med AckL föreskrivs i förslaget, att tillgångarna skall upptagas till noggrant uppskattade värden. Enligt AckL gäller vidare, att om gäldenären är eller varit bokföringsskyldig under det sista året³³ innan ansökan om förordnande av god man gjordes, skall om möjligt också lämnas specificerad uppgift om de värden

som i handelsböckerna åsatts tillgångarna eller, när sådan värdering ej gjorts, om inköpsprisen. Denna reglering har behållits med den jämkningen att ordet inköpsprisen utbyts mot anskaffningskostnaden (jfr 100 § 1 mom. aktiebolagslagen). Bouppteckningen bör anpassas efter syftet och inte i fråga om tillgångarnas specificering göras mera detaljerad än som är behövligt för att den skall ge en tillförlitlig bild av gäldenärens ekonomiska ställning.

Från ackordscentralens avdelning i Stockholm har upplysts, att det även i fråga om företag med bokföringen i bästa skick kan vara omöjligt att i bouppteckningen uppges alla borgenärer och de faktiska skuldbeloppen. Särskilt gäller detta inom byggnadsbranschen. Orsaken är, att leverantörernas fakturering i allmänhet släpar efter ett par månader. I sådana fall har ackordscentralen, när saken antages ha betydelse, tagit upp en extra skuldpost motsvarande vad man erfarenhetsmässigt kan räkna med. Förfarandet synes lämpligt. Om nya borgenärer blir kända först sedan bouppteckningsed avlagts, får gode mannen lämna konkursdomaren uppgift därom så att denne kan skicka underrättelse om förhandlingen och expediera föreskrivna handlingar till dem (jfr 18 § andra st. sista punkten).

För röstningen är bl. a. av betydelse, till vilket belopp en fordran tas upp. Föreligger skilda uppfattningar mellan borgenären å ena samt gäldenären och gode mannen å andra sidan, bör det av borgenären hävdade beloppet upptagas men anmärkas i vad mån posten bestrids. Även om viss påstådd fordran, t. ex. ett skadeståndsanspråk, bedöms som helt ogrundad, bör den ändå upptagas i bouppteckningen med yrkat belopp men samtidigt bestridas. En annan sak är att i sammandrag över boets ställning kan frånräknas fordringar som bedöms vara helt eller delvis ogrundade. Borgenären får enligt 23 § underrättelse om anmärkningen och kan förhandla med gode mannen och förbereda bevisning. Av 26 § andra stycket följer, att borgenären får rösta för det upptagna,

³³ Jfr s. 99.

yrkade beloppet men att hans anspråk i vad det är tvistigt skall prövas, när det för utgången av omröstning är avgörande om den tvistiga delen medräknas eller ej. I sista stycket av 13 § har därför föreskrivits, att i bouppteckningen skall anges när det förekommer anmärkning mot någon fordran. Eftersom gäldenären enligt 15 § får göra tillägg till eller ändring i bouppteckningen och enligt 23 § har självständig anmärkningsrätt, torde sådan anmärkning i allmänhet böra göras i bouppteckningen även om gode mannen för sin del är benägen att godtaga kravet men gäldenären bestri-der det.

Sista stycket innehåller den nyheten att i bouppteckningen skall anges om värdet av egendom vari borgenär har särskild för-
månsrätt bedöms understiga fordringen. Frågan har behandlats under 11 §; se även 35 § andra stycket i förslaget, enligt vilket den som har förmånsrätt i viss egendom är bunden av ackordet till den del fordringen ej kan uttagas ur egendomen. Eftersom det är önskvärt att borgenär som omfattas av ackordet också får rösta om detta, är det angeläget, att gode mannen även uppmärksammar spörsmål av nu nämnt slag. När tvekan råder, synes lämpligt, att gode mannen konfererar med den borgenär som berörs. Om anmärkning gjorts i bouppteckningen, får borgenären enligt 23 § meddelande om saken. Säkerhet som består i förbehåll om äganderätt jämställs med för-
månsrätt (11 §).

I 38 § AckL regleras, hur ränta på borgenärs fordran skall beräknas i förfarandet. Vid bedömningen av frågan om förhandsanslutning räknas ränta till bouppteckningens dag. Vid omröstning o.l. räknas räntan däremot till beslutet om inledande av ackordsförhandling. Enligt förslaget skall ränta inte i någotdera fallet räknas längre än till dagen för ansökan om förordnande av god man.³⁴ Denna för-
enkling inverkar ej nämnvärt på resultatet. Det har däremot syntts vara att gå för långt att, såsom föreslagits i ett yttrande, helt bortse från ränta. Den kan ibland uppgå till betydande belopp. Regeln berövar inte

borgenären hans materiella rätt till ränta för tiden efter nämnda tidpunkt. Även om ackord kommer till stånd gäller den avtalade eller i lag bestämda räntan, churu borgenärens fordran i fråga om räntebelopp, som upplöper intill den dag då kapitalbeloppet reduceras genom fastställt ackord, minskas på motsvarande sätt.

I anslutning till önskemål från rådhusrätten i Borås har i förslaget angetts, att fordran i utländskt myntsflag skall beräknas efter den kurs som gällde dagen för ansökan om förordnande av god man. I annat fall skulle sannolikt omräkning böra ske efter kursen på dagen för omröstningen om ackordsförslaget.³⁵ Även beträffande denna bestämmelse gäller, att den ej inverkar på borgenärens materiella rätt.

14 §.

Enligt 5 § första stycket AckL gäller, att konkursdomaren genast skall avvisa ansökan om inledande av offentlig ackordsförhandling bl. a. om han saknar behörighet att handlägga ansökningen eller om gäldenären ej iakttagit föreskrifterna om ansökningens innehåll i nuvarande 2 § under 1)–7).

I huvudsaklig överensstämmelse med vad som beredningen under 2 § föreslagit angående ansökan om förordnande av god man skall konkursdomaren enligt förevarande 14 § i förslaget förelägga gäldenären att avhjälpa bristen, när ansökningen om ackordsförhandling ej är komplett. I föreläggandet skall preciseras, i vilket hänseende komplettering behövs. Efterkommer sökanden ej föreläggandet, skall ansökningen avvisas, om ej bristen avhjälppts på annat sätt. Till följd av 48 § i förslaget får avvisning inte ske av den anledningen att ansök-

³⁴ Riksrevisionsverket har i sitt yttrande över promemorian påpekat, att bestämmelserna om beräkning av ränta på borgenärs fordran ej torde få aktualitet beträffande skattefordran som är förenad med fordran på restavgift. Jfr Welamson II s. 119 not 4.

³⁵ Beträffande motsvarande problem vid utdelning i konkurs se Welamson I s. 460 f.

ningshandlingarna ej föreligger i två exempel i enlighet med 12 § andra stycket.

I likhet med vad som anförts under 2 § rörande ansökan om förordnande av god man bör även ansökan om ackordsförhandling omedelbart avvisas, om det redan från början framgår att den ej kan upptagas.

Någon risk att ansökningen skall inges till obehörig konkursdomare har ej ansetts föreligga, eftersom forumbestämmelsen i 10 § första stycket ej lämnar utrymme för tvekan och gäldenären dessutom biträds av gode mannen. Någon motsvarighet till 3 § i förslaget har därför ej upptagits här.

Om ansökningen avvisas, förfaller omedelbart verkan av att god man förordnats. Detta gäller även om tvåmånadersfristen enligt 9 § möjligen ännu ej gått till ända.

15 §.

Paragrafen ersätter 6 § AckL.

Enligt första stycket skall gäldenären med ed bestyrka bouppteckningen, sedan han gjort eventuella tillägg eller ändringar.³⁶ Det har ej syntts behövt att i lagtexten särskilt markera, att edstemat får anpassas allteftersom ändringar eller tillägg förekommit eller ej.

Eden skall avse, att bouppteckningen med eventuella tillägg eller ändringar är riktig så att ej gäldenären vederligen oriktigt utelämnats eller upptagits någon tillgång eller skuld. Endast uppgifter som lämnats mot bättre vetande eller av grov oaktsamhet är straffbelagda.

Enligt AckL skall eden avläggas, när ansökningen inges. Om hinder möter, får konkursdomaren bestämma en senare tidpunkt. Då granskningen av ansökningshandlingarna ibland kan bli tidskrävande, har det framställts önskemål om att tidsbestämmelsen jämkas. Enligt beredningens mening bör man kunna utgå från att konkursdomaren, även om han får friare händer, tillser att handläggningen av ärendet sker så skyndsamt som möjligt. I andra stycket har därför endast angetts, att eden skall avläggas på tid som konkursdomaren bestämmer.

Om edgång ej sker i överensstämmelse

med vad konkursdomaren bestämt, är enligt AckL ansökningen förfallen. Förslaget innehåller ej någon sådan kategorisk påföljd. Med uppfattningen att ackord ej minst är till för borgenärernas bästa stämmer mindre väl att gäldenären skall kunna hindra ackordsförhandling genom att låta bli att avlägga ed, ehuru ett värdefullt arbete kanske redan har nedlagts på sanering av hans affärer. Därigenom kan han bl. a. åstadkomma, att ställd borgen blir utan verkan till besvikelse för borgenärer som ingetts föreställningen att ett lämpligt ackord skulle kunna genomföras. När aktiebolag eller annan juridisk person gjort ansökan om ackordsförhandling, kan det också finnas delade meningar inom styrelsen. Om man anser lagen kräva att alla styrelseledamöter avlägger gäldenärseden,³⁷ kan en av dem stoppa förfarandet genom att vägra. Man kan också tänka sig, att gäldenären eller styrelseledamötet håller sig undan, att hans mentala tillstånd är sådant att han ej kan rätt överväga sitt handlande eller att annan orsak föreligger som ej rimligen bör hindra att förhandling tas upp. Kanske kan företaget i sådana fall ej lämpligen stanna i samma händer, men möjligheten att sanera det och få en mera kompetent ledning bör ej uteslutas. Det har därför syntts lämpligt, att konkursdomaren i undantagsfall kan meddela beslut om ackordsförhandling även utan att ed avlagts. Detta framgår av 15 § andra stycket och andra punkten i 16 § första stycket. Konkursdomaren bör inhämta gode mannens mening i saken. Det ankommer senare på borgenärerna att bedöma, huruvida de vill medge ackord trots att bouppteckningsed ej avlagts i föreskriven ordning. Enligt 24 § sista stycket skall borgenärerna informeras om orsaken. Att edgång ej görs ovillkorlig står i samklang med vad beredningen föreslår under

³⁶ Jfr 91 § KL och 23 § Rp.

³⁷ Jfr Welamson I s. 762 jfrd med s. 346. Se även E. Stenbeck m.fl., Aktiebolagslagen, 5 uppl. s. 422. Beredningen har ej funnit anledning att i förevarande sammanhang upptaga frågan om en förenkling av reglerna om edgångsplikten betr. aktiebolag och andra jur. personer.

19 § om begränsning av gäldenärens möjligheter att söka sig i konkurs.

När ansökningen om ackordsförhandling förklaras förfallen, förfaller också omedelbart verkan av godmansförordnandet, även om tidsfristen i 9 § möjligen ännu ej gått till ända.

Beträffande förfarandet kan i övrigt framhållas, att konkursdomaren bör kunna medge anstånd med avläggandet av ed, om skäl är därtill. Denna möjlighet måste dock användas ytterst restriktivt, särskilt när ansökningen om ackordsförhandling kommit in relativt långt efter att godmansförordnandet meddelades.

Enligt 6 § sista stycket AckL kan konkursdomaren i vissa fall medge, att eden avläggs på annat håll. I det remitterade utkastet hade motsvarande bestämmelser närmats till 36 kap. 19 § RB och innehöll att konkursdomaren, när gäldenären t. ex. på grund av sjukdom eller vistelse på annan ort var ur stånd att infinna sig, kunde tillåta att eden avlades inför annan konkursdomare. Stockholms rådhusrätt har ansett en sådan bestämmelse för snäv och uppgett, att rådhusrätten ej tolkat gällande lag så strängt. Beredningen föreslår, att bestämmelsen jämkas så att konkursdomaren får låta gäldenären avlägga eden inför annan konkursdomare efter fri bedömning om anledning föreligger.

Som rådhusrätten vidare uttalat bör det ej krävas särskild ansökan för att edgång på annat håll skall kunna medges. Beslut därom bör självfallet ange den konkursdomare inför vilken eden skall avläggas, i regel konkursdomaren där gäldenären vistas. Denna konkursdomare bör tillse, att gode mannen får tillfälle att närvara vid edgången. Han bör vidare utan dröjsmål expediera protokoll om edgången till den konkursdomare som handlägger ackordsförhandlingen. Föreskrift härom bör meddelas med stöd av 52 § andra stycket i förslaget.

16 §.

Paragrafen ersätter 7 § AckL men avviker i väsentliga hänseenden. Detta beror främst

på att någon rättens ombudsman ej skall utses samt att bestämmelserna om anmälan av och anmärkning mot fordran ändrats.

I överensstämmelse med gällande lag föreskrivs i första stycket, att beslut om ackordsförhandling skall meddelas och kungöras så snart gäldenären avlagt ed. Som framgår av vad beredningen anfört under 15 § skall emellertid ackordsförhandling i speciella undantagsfall kunna beslutas även om ed ej avlagts. Ett stadgande härom har tagits in som andra punkt i första stycket. Har ackordsförhandling enligt denna punkt beslutats, kan förhandlingen inte senare stoppas därför att gäldenären vägrar att avlägga ed men hans vägran kan givetvis inverka på ackordsfrågans prövning.

I andra och tredje styckena förtecknas de närmare uppgifter som kungörelsen angående beslutet om ackordsförhandling skall innehålla. Enligt 7 § tredje stycket AckL skall konkursdomaren till rättens ombudsman lämna ett exemplar av ansökningshandlingarna och vid behov ett protokollsutdrag rörande edgången. Han skall vidare i samråd med denne bestämma kungörelsens innehåll inom den ram som lagen anger. Enligt förslaget skall konkursdomaren i stället samråda med gode mannen, vilken övertar en del av de funktioner som nu åvilar ombudsmannen.

Enligt AckL skall av kungörelsen framgå bl.a. när anmälnings- och anmärkningsfristerna för borgenärerna går ut och när borgenärssammanträdet hålls. Anmälningstiden skall utgöra minst två, högst fem veckor från beslutet om inledande av ackordsförhandling. Anmärkningsfristen skall sättas till minst två, högst fyra veckor från anmälningstidens utgång. Borgenärssammanträdet slutligen skall hållas så snart som möjligt efter anmärkningsfristens slut. Beredningens förslag behåller inte de särskilda anmälnings- och anmärkningsfristerna. Fråga uppkommer då, hur lång tidrymd som bör förflyta mellan beslutet om ackordsförhandling och borgenärssammanträdet. Under denna tid skall kungörelse hinna införas samt borgenärerna underrättas och få tid att ta ställning till ackordsförslaget

och därmed sammanhängande frågor. Vidare skall bl. a. okända borgenärer kunna anmäla sig och anmärkningar mot uppgivna fordringar kunna framställas. Vid behov bör även förlikningsförhandlingar kunna äga rum. Boet bör vanligen ha utretts och tvistefrågor diskuterats redan under inledningskedet, som kan omfatta en tidrymd av två månader från godmansförordnandet. Tre till fem veckor mellan beslutet och borgenärssammanträdet har bedömts vara tillräckligt. Maximitiden kan behövas t. ex. när antalet borgenärer är stort eller en del av dem finns utomlands. Kungörelsen skall innehålla uppgift om tid och ställe för borgenärssammanträdet.

Enligt AckL skall kungörelsen innehålla uppgift om det ställe, där borgenärernas anmälningshandlingar, förutom hos konkursdomaren, hålls tillgängliga för granskning. Med den ställning som gode mannen fått i förslaget synes naturligt, att handlingarna i saken finns att tillgå hos honom. Han är bäst ägnad att tillhandagå borgenärerna med de förklaringar och upplysningar som de behöver. Bouppteckningen blir enligt beredningens förslag grundvalen för borgenärsförteckningen och röstlängd. Borgenärerna har därför intresse av att lätt kunna informera sig om dess innehåll. I tredje stycket av förevarande paragraf har med hänsyn därtill föreskrivits, att kungörelsen skall innehålla upplysning om gode mannens namn och adress samt meddelande, att bouppteckningen liksom anmälnings- och anmärkningsskrifter hålls tillgängliga hos konkursdomaren och gode mannen. Beredningen har övervägt, om det kunde vara tillfyllest att handlingarna finns att tillgå hos gode mannen. Därmed skulle förmodligen förfrågningar hos konkursdomaren i allmänhet undgå. Det är dock mera betryggande, att ett exemplar av handlingarna finns på vardera hållet.

I förslaget öppnas möjlighet till återvinning vid offentligt ackord (21 och 38 §§). Dagen för ansökan om förordnande av god man är av betydelse för återvinningsfristerna (35 § i KLförslaget jfrd med 21 § i förevarande förslag). Kungörelsen skall där-

för även innehålla uppgift om denna tidpunkt (jfr 19 § i KLförslaget). Föreskrift härom har förts in i tredje stycket av förevarande 16 §.

I likhet med vad som gäller enligt AckL skall av kungörelsen också framgå i vilken eller vilka ortstidningar kungörelser angående ackordsförhandlingen skall införas. Dessa tidningar får inte vara flera än två.

Kungörelsen skall vidare lämna upplysning om vad borgenär skall iakttaga, om han ej är känd men vill delta i förhandlingen, dvs. vad som föreskrivs härom i 22 §. I kungörelsen skall vidare erinras om vad borgenär som vill framställa anmärkning mot annan borgenärs fordran har att göra.

Sista stycket av förevarande 16 § överensstämmer i sak med 7 § sjätte stycket AckL och föreskriver, att om kallelse utfärdats på okända borgenärer och ackordsförhandlingen inletts före inställeledagen, kungörelsen skall innehålla erinran om att kallelsen ej förfallit genom ackordsförhandlingen.

I *bil. 3* ges exempel på hur kungörelsen kan utformas.

17 §.

Paragrafen svarar mot 7 a § AckL. Bestämmelsen behövs på grund av föreskrift i den nordiska konkurslagskonventionen av år 1933.³⁸ Offentlig ackordsförhandling som inletts i Sverige sträcker enligt konventionen i princip sin verkan även till övriga nordiska länder. Härför förutsätts emellertid, att den konkursdomare som meddelat beslutet om offentlig ackordsförhandling grundat sin behörighet på att gäldenären då eller vid sin död hade hemvist i riket eller att styrelsen i bolag, förening eller stiftelse hade sitt säte här.

18 §.

Paragrafen, som handlar om offentliggörandet av beslut om ackordsförhandling, motsvarar i huvudsak 8 § AckL.

³⁸ Se härom närmare NJA II 1935 s. 3 ff, särskilt art. 13 och 15.

Underrättelse skall enligt andra stycket i paragrafen liksom enligt AckL skickas till alla borgenärer, vare sig deras fordringar omfattas av ackordet eller ej. Självfallet gäller detta även borgenärer i utlandet. Underrättelserna torde f. n. avfattas på svenska även till utländska fordringsägare. Vid de nordiska förhandlingarna har upplysts, att t.ex. Sö- och handelsretten i Köpenhamn skickar meddelanden på engelska, tyska eller franska språken.³⁹ Det kan nämnas, att Stockholms köpmannaförening i samråd med Sveriges allmänna exportförening och flertalet utländska handelskamrar i Sverige har gjort en framställning år 1960 om att justitiedepartementet skulle rekommendera domstolarna att använda engelska språket vid underrättelser i konkurs till utländska borgenärer som är bosatta utanför de nordiska länderna. Ackordscentralens avdelning i Stockholm har senare aktualiserat denna framställning i en skrivelse till justitieministern. Närliggande spörsmål har på senare tid även uppmärksamrats i riksdagen.⁴⁰ Ackordscentralens avdelning och handelskammaren i Göteborg har i sina yttranden över det remitterade utkastet förordat bestämmelser om att föreskrivna kungörelser och underrättelser m.m. skall översättas till ett världsspråk. Beredningen finner uppenbart, att en sådan service måste lämnas [jfr 33 § kungörelsen d. 12 maj 1967 (nr 147) med vissa bestämmelser om handläggning hos kronofogdemyndighet]. Frågan har betydelse även i fråga om KL. Vissa standardformulär bör utarbetas på engelska, franska och tyska språken. Förutom underrättelser enligt förevarande paragraf bör detta gälla meddelanden enligt 23 §, 27 § sista stycket och 33 § andra stycket. På samma sätt bör också de handlingar som nämns i 12 § 7) vid behov översättas genom gode manns eller gäldenärens försorg. Enligt beredningens mening bör konkursdomaren rimligen kunna godtaga handlingar som inkommer på nämnda språk från utländska borgenärer, t.ex. anmälningar enligt 22 § eller behörighetshandlingar. Frågan är dock principiellt vittutseende. Vid behov bör handlingarna översättas genom gode manns

försorg eller på annat sätt. Om konkursdomaren får mottaga handlingar på annat främmande språk, bör det åligga honom att informera borgenären på något av de förutnämnda världsspråken eller att underrätta gode mannen så att behövlig komplettering kan ske i tid. Bestämmelser i ämnet bör meddelas av Kungl. Maj:t med stöd av 52 § i förslaget.

Göteborgs rådhusrätt har ifrågasatt, om ej de uppgifter som enligt förevarande 18 § ålagts konkursdomaren i stället skulle kunna anförtros åt gode mannen. En sådan ordning skulle visserligen lätta konkursdomarens arbetsbörda i samband med att förhandlingen inleds. Med hänsyn till sakens vikt har beredningen emellertid ansett, att uppgiften liksom hittills bör åvila konkursdomaren. Underrättelsens betydelse understryks av att den utgår från domstol.

Enligt det remitterade utkastet skulle underrättelse sändas snarast möjligt och senast inom en vecka efter att kungörelsen utfärdats. Stockholms rådhusrätt har i anledning därav uttalat, att maximitiden i allmänhet är tillräcklig men att borgenärernas antal ibland kan vara så stort att fristen skulle bli för kort. Rådhusrätten har därför förordat, att tiden utsträcks med högst en vecka när borgenärernas antal är mycket stort. Beredningen har ansett, att den absoluta fristen kan utgå och att i stället bör föreskrivas att konkursdomaren skall genast underrätta borgenärerna. Att det ibland på grund av borgenärernas antal tar några dagar att expediera underrättelserna får självfallet godtagas.

Som framgår av 12 § 7) skall gäldenären, innan ansökan om ackordsförhandling ges in, tillställa alla borgenärer som förekommer i bouppteckningen ackordsförslaget samt gode manns berättelse och yttrande. Borgenärer blir ibland kända först senare. Det synes lämpligast, att konkursdomaren expedierar handlingarna till sådan borgenär. Blir borgenären känd innan underrättelse

³⁹ Jfr f.ö. Palmgren i FJFT 1964 s. 409 ff och 1965 s. 418.

⁴⁰ Se L'U 1967: 32 och rskr 166.

om ackordsförhandlingen sänts ut, skall handlingarna tillställas honom tillsammans med underrättelsen. Blir han känd först senare — genom egen anmälan enligt 22 § eller på annat sätt — skall konkursdomaren så snart som möjligt skicka honom underrättelse om förhandlingen och bifoga nämnda handlingar. Bestämmelser härom har införts i andra stycket av förevarande 18 §. Det kan utan särskild föreskrift förutsättas, att gode mannen utan dröjsmål underrättar konkursdomaren om tillkommande borgenärer (jfr 22 § sista st.).

I detta sammanhang kan påpekas, att de meddelanden som konkursdomaren skickar till borgenärerna inte är portofria.⁴¹ Detta medför en inte obetydlig administrativ omgång. Tidigare uttogs även expeditionsavgift, men den avskaffades för bl. a. underrättelser av här aktuellt slag genom 1964 års expeditionskungörelse.⁴² Det är önskvärt, att konkursdomaren får tjänstebrevsrätt över hela linjen.⁴³

19 §.

Paragrafen ersätter 9 §, 10 § första stycket och 12 § AckL. Enligt 9 § AckL gäller f. n. att beslut om inledande av ackordsförhandling inte får meddelas medan konkursansökan är anhängig. Om gäldenären försätts i konkurs, är ackordsfrågan förfallen. Motsvarande gäller enligt 10 § första stycket AckL, om konkurs inträffar sedan beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats men innan ackordsfrågan blivit avgjord. Sedan beslutet om ackordsförhandlingens inledande meddelats, får enligt 12 § samma lag konkursansökan av borgenär, som skulle bli bunden av ackordet, bifallas endast om den medges av gäldenären eller om borgenärens fordran uppgår till mer än en femtedel av alla kända sådana borgenärens fordringar. När ackordsförslaget antagits eller hänskjutits till rätten enligt 27 § AckL, gäller slutligen enligt huvudregeln, att konkursansökan av sådan borgenär som nyss nämnts ej får bifallas innan ackordsfrågan avgjorts annat än om gäldenären medger ansökningen eller den biträts av

minst hälften av de borgenärer som röstat för förslaget. Beträffande konkursansökan från gäldenären själv eller borgenär som ej skulle bindas av ackordet uppställer gällande lag inga restriktioner.

Som utvecklats i de allmänna motiven har beredningen funnit befogat att inskränka möjligheterna att få gäldenären försatt i konkurs sedan ansökan om ackordsförhandling inkommit till konkursdomaren. Med den förhandsanslutning från borgenärerna som förutsätts i detta skede (se 12 § under 6) bör utsikterna att få ackord till stånd vara goda, om situationen inte ändrats väsentligt.

I överensstämmelse med vad som föreslogs i det remitterade utkastet anser beredningen, att gäldenären — sedan han gjort ansökan om offentlig ackordsförhandling — som regel inte bör sättas i konkurs annat än om det saknas skälig anledning till antagande att ackord kan komma till stånd. Konkursdomaren skall enligt förslaget höra gode mannen över konkursansökan som inkommer under den aktuella tidrymden. I fråga om ansökans delgivning med gäldenären gäller reglerna i 12 § KL. Om gode mannen inte har något att invända mot konkursansökningen eller gäldenären medger borgenärs ansökan, torde det i allmänhet saknas skälig anledning till antagande att ackord kan komma till stånd. Konkursansökningen bör i så fall bifallas. Som angävs i den allmänna motiveringen kan det emellertid tänkas undantagsfall, då gäldenärs egen ansökan eller borgenärs ansökan som gäldenären medgett ej bör bifallas. Den föreslagna inskränkningen i rätten att få konkurs till stånd gäller därför även gäldenärens egen eller av honom medgiven ansökan. Skälig anledning till antagande att ackord kan komma till stånd kan också saknas, när bakom konkursansökningen står borgenärer med så betydande

⁴¹ Se Kungl. brev d. 18 mars 1864 (nr 26 s. 4) och 6 § Kp (jfr Lawski s. 350 anm. 2).

⁴² SFS 1964:618 (s. 1466), jfr prop. 1964:75 och SOU 1961:37 s. 219 f.

⁴³ Jfr Kungl. skrivelse till poststyrelsen d. 30 juni 1965 (nr 448) om frankeringsfrihet för delgivningsserkännande.

fordringsbelopp att de kan hindra att ackordsförslaget antages. De har t.ex. funnit, att gäldenären under ackordsförhandlingens gång allvarligt missköter sin ekonomi eller gör sig skyldig till illojala transaktioner.

I princip avser de nya bestämmelserna även ansökan från borgenär vars fordran inte skulle omfattas av ackordet. Andra stycket innehåller emellertid en särbestämelse beträffande sådan borgenär. Konkursansökan från denne skall prövas i vanlig ordning, om särskilda skäl föreligger till antagande att hans rätt är i fara. Vilka fordringsägare som avses framgår av 11 och 35 §§. Främst gäller det borgenärer med fordringar som är förenade med förmånsrätt eller har uppkommit efter beslutet om förhandlingen.⁴⁴ Huruvida borgenärens rätt är i fara, får bedömas efter omständigheterna. Alltför starka krav bör inte ställas på borgenärens argumentering eller bevis. En företagsinteckningshavares rätt kan t.ex. vara i fara, om intecknad egendom utan hans medgivande avyttras under sådana former att säkerheten märkbart minskar i värde (jfr den allmänna motiveringen s. 76 f).

När konkursansökan ej skall prövas i vanlig ordning, skall den förklaras vilande till dess ackordsfrågan blir avgjord. Konkursansökan som kommit in före ansökningen om ackordsförhandling kan ha förklarats vilande enligt 7 §. Även för sådan konkursansökan gäller bestämmelserna i förevarande 19 §.

I 46 § anges när ackordsfrågan skall anses avgjord. Därefter skall konkursdomaren självant ta upp vilande konkursansökan till fortsatt behandling. Om ackord fastställts, torde gäldenären inte längre vara på obestånd. I allmänhet kommer väl sökanden att återkalla konkursansökningen sedan fastställelse skett. Om ackordsförhandlingen inte lett till resultat, är det naturligt att gäldenären sätts i konkurs. Det har framförts önskemål om att gäldenären, såsom i det norska förslaget, skall utan vidare försättas i konkurs, om ackord ej uppnås. Beredningen har inte ansett en sådan regel tillräckligt motiverad.

Om gäldenärens ansökan om ackordsför-

handling avvisas (14 §), blir 19 § ej längre tillämplig, utan konkursansökan prövas i vanlig ordning. Motsvarande gäller, om förstnämnda ansökan förklaras förfallen därför att gäldenären ej avlagt ed (15 §). Konkursansökan som förklarats vilande enligt 7 § får också tas upp till fortsatt behandling. Under tiden mellan ingivandet av ansökningen om ackordsförhandling och lagakraftvunnet beslut om att ansökningen avvisas eller förklaras förfallen är bestämmelserna i 19 § tillämpliga.

I överensstämmelse med vad som gäller enligt AckL skall ackordsfrågan enligt sista stycket i paragrafen anses förfallen, om gäldenären sätts i konkurs innan ackordsfrågan avgjorts.

20 §.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 13 § första stycket AckL.

Enligt förslaget står det i princip öppet för den som har särskild förmånsrätt i viss egendom att få utmätning i den egendom som omfattas av förmånsrätten. Detta innebär en utvidgning i förhållande till AckL, enligt vilken motsvarande befogenhet endast tillkommer pant- och retentionsrätts-havare. I fråga om de senare gör AckL också undantag för hyresvärd och jordägare som har rätt att kvarhålla egendom till säkerhet för fordran hos hyresgäst eller arrendator.⁴⁵

Av 46 § första stycket framgår, när ackordsfrågan anses avgjord.

Enligt 13 § andra stycket AckL gäller, att om utmätning skett före beslutet om inledande av offentlig ackordsförhandling, verkställigheten skall fortgå utan hinder av förhandlingen. Bestämmelsen ersätts av 8 § i förslaget.

21 §.

Som utvecklats i den allmänna motiveringen öppnas i förslaget möjlighet till talan

⁴⁴ Jfr betr. gällande rätt 12 § AckL och Lawski s. 353 f.

⁴⁵ Se ovan under 8 §.

om återvinning vid offentligt ackord. Bestämmelserna härom är upptagna i förevarande 21 § och i 38 §. Paragraferna saknar motsvarighet i AckL.

Enligt första stycket skall bestämmelserna i KL om återvinning ha motsvarande tillämpning, när beslut om ackordsförhandling meddelats. Härvid förutsätts dock, att offentligt ackord kommer till stånd. De bestämmelser som åsyftas är 28—38 §§ KL. I konkurs räknas enligt huvudregeln återvinningsfristerna till dagen för konkursansökningen. Har konkursen föregåtts av offentlig ackordsförhandling som förfallit på grund av konkursen eller har konkursen följt på ansökan som gjorts inom 14 dagar från att kungörelse var införd i allmänna tidningarna om att sådan ackordsförhandling upphört, skall dock enligt 35 § KL anses som om konkursansökningen gjorts, när beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelades. Enligt motsvarande lagrum i KL-förslaget skall, om förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling föregått och konkursansökningen följt inom tre veckor från att verkan av förordnandet förföll eller, när offentlig ackordsförhandling följt, denna upphörde, anses som om konkursansökningen skett när ansökningen om god man gjordes. Tillämpning av denna reglering på ackordsfallet leder till att vid återvinning i samband med offentligt ackord fristerna alltid räknas till dagen för ansökningen om förordnande av god man. Enligt de särskilda återvinningsbestämmelserna i KL gäller vidare att även rättshandlingar under tiden efter konkursansökningen och fram till egendomsavträdet inbegrips. Tillämpat på ackord medför detta, att även rättshandlingar som ägt rum under tiden efter att ansökan gjordes om förordnande av god man kan angripas, om det i något undantagsfall behövs.

Några speciella avvikelser från reglerna i KL synes inte behövliga annat än i fråga om återvinning av utmätning. Enligt 31 § KL återvinns nämligen endast den betalning som vunnits genom utmätning. Utmätningen medför emellertid normalt även förmånsrätt enligt 17 kap. 8 eller 9 § HB.⁴⁶ För-

månsrätt äger dock ej rum, om konkurs följt på ansökan inom viss angiven tid efter utmätningen. Motsvarande resultat bör kunna i sak uppnås, när offentligt ackord kommer till stånd. I första stycket av förevarande 21 § har därför angetts, att vad som i 31 § KL sägs om återvinning av betalning genom utmätning skall gälla även den rätt som borgenären vunnit genom utmätningen. Formellt kommer att föreligga den skillnaden i förhållande till konkursfallet att förmånsrätten ej förfaller automatiskt. Föreskrift har vidare införts om att rätten i återvinningsmålet kan meddela beslut om inhibition av fortsatt verkställighet i utmättningsärendet, när skäl föreligger.

I enlighet med vad som uttalats i det föregående bör även reglerna i 3 § lösöre-köpsförordningen⁴⁷ om att egendom, som sålts i den ordning förordningen anger, under vissa förutsättningar kan åtkommas vid säljarens konkurs vara tillämpliga vid offentligt ackord. Motsvarande bör gälla bestämmelserna i 117 § FAL⁴⁷ om återkrav av försäkringspremier. I andra stycket av förevarande 21 § har därför föreskrivits att vad som sägs i 3 § lösöre-köpsförordningen och i 117 § FAL med avseende på konkurs skall ha motsvarande tillämpning, om ackord fastställs. Beräkningen av stadgade frister skall därvid ske med utgångspunkt från dagen för ansökningen om förordnande av god man (se 3 § första st. andra punkten i förslaget till ändring av lösöre-köpsförordningen och 117 § andra st. i förslaget till ändring av FAL).⁴⁸

22 §.

Paragrafen, som ersätter 15—18 och 20 §§ AckL, stämmer i allt väsentligt överens med vad som föreslogs i det remitterade utkastet.

Enligt AckL åligger anmälningskyldighet varje borgenär som vill delta i ac-

⁴⁶ Jfr beredningens förslag till ändring av 17 kap. 8 § HB.

⁴⁷ Betänkandet innehåller även förslag till ändring av denna paragraf.

⁴⁸ Jfr motiven till nämnda förslag.

kordsförhandlingen, alltså även borgenär som avgett förklaring i enlighet med 2 § 6). Den som försummat att anmäla sin fordran inom den bestämda tidsfristen kan göra efteranmälan.

Enligt beredningens förslag får borgenär, vars fordran är upptagen i bouppteckningen enligt 12 § 2) eller senare blivit känd och som inte till följd av föreskrifterna i 11 § är förhindrad att delta i förhandlingen, i princip utan vidare rösta för det belopp som angetts. Detta gäller även om fordringen är tvistig, dvs. föremål för anmärkning. En annan sak är, att borgenärens anspråk skall prövas om kvarstående anmärkning blir avgörande för utgången av omröstningen (26 § andra st. och 31 §). Den som upptagits som borgenär i den ursprungliga bouppteckningen får anses känd, även om gäldenären senare, t. ex. i samband med edsavläggelsen, skulle göra gällande att någon fordran mot honom ej föreligger. Fordringen blir emellertid genom bestridandet tvistig, varom borgenären skall få underrättelse enligt 23 §. Borgenärer, vilkas fordringar inte upptagits i bouppteckningen eller blivit kända senare, måste givetvis anmäla dem, om de vill rösta. Anmälan måste även göras, om borgenär anser att han har större fordran än som finns upptagen och han önskar rösta för det högre beloppet.

Alla borgenärer, vilkas fordringar upptagits i bouppteckningen eller uppgetts i samband med edgången, skall enligt 18 § andra stycket underrättas om att ackordsförhandling inletts. De skall vidare genom antingen gode mannens eller gäldenärens försorg enligt 12 § 7) eller också från konkursdomaren enligt 18 § andra stycket få avskrifter av ackordsförslaget liksom av gode mannens berättelse och yttrande. Om anmärkning förekommer mot borgenärs fordran, skall gode mannen enligt 23 § underrätta honom. En borgenär, som tar del av kungörelsen i tidning eller i rättens kansli men som ej fått särskild underrättelse från konkursdomaren inom ungefär en vecka efter kungörelsens dag, bör räkna med att hans fordran är okänd.⁴⁹ Han kan då, om han vill delta i förhandlingen, anmäla fordringen

enligt förevarande 22 §.

Beredningen har övervägt att ålägga gode mannen att ge borgenärerna underrättelse om vilket fordringsbelopp som upptagits för vederbörande i bouppteckningen. En sådan ordning synes emellertid alltför betungande. Den praktiska betydelsen av spörsmålet bör inte heller överdrivas. Borgenärerna har nämligen ofta under det föregående underhandsförfarandet lämnat uppgift om sina fordringsanspråk. Ganska ingående utredning och ofta även direkta förhandlingar med borgenärerna har ägt rum, innan bouppteckningen avslutats och gäldenären avlagt ed. I övrigt får gode mannen på begäran gå borgenärerna tillhanda eller lämna underrättelser när han anser det påkallat, t. ex. i samband med att ackordsförslaget utsänds. Ofta torde bouppteckningen eller transumt därav kunna bifogas. Till de borgenärer som på förhand anslutit sig till ackordsförslaget torde uppgift knappast behöva lämnas.

Enligt finska ackordslagen måste borgenär, vars fordran är förenad med pant- eller annan förmånsrätt och som vill helt eller delvis avstå från denna rätt för att få delta i förhandlingen, göra anmälan på samma sätt som okänd borgenär. Enligt 11 § andra stycket i beredningens förslag får borgenär, som åtnjuter förmånsrätt i viss egendom, delta i förhandlingen för den del av fordringen som bedöms sakna täckning i egendomen. Om gode mannen, gäldenären eller till äventyrs annan borgenär funnit värdet av den aktuella borgenärens förmånsrätt understiga fordringen, får den förmånsberättigade borgenären enligt 23 § första stycket andra punkten underrättelse om saken. Särskild anmälan har ej ansetts behövlig, om borgenären anser värdet av säkerheten understiga fordringen ehuru förhållandet ej påtalats av gode man-

⁴⁹ Det synes ej vara något att göra åt att okända utländska borgenärer har små möjligheter att få kännedom om en pågående ackordsförhandling. Å andra sidan finns förmodligen skriftlig dokumentation nästan undantagslöst rörande utländska affärer och risken för att utländsk borgenär skall förbli okänd bör därför ej vara så stor.

nen eller annan. Detsamma gäller, när borgenären anser att säkerhetens värde är lägre än som angetts i bouppteckningen. Men det är tydligt, att han ej får deltaga i förhandlingen för däremot svarande del av fordringen utan att han har framställt yrkande därom. Av praktiska skäl bör borgenären underrätta gode mannen i så god tid som möjligt så att saken vid behov hin- ner undersökas närmare.

Som antytts i den allmänna motiveringen tycks det praktiskt taget inte förekomma, att borgenär framställer anmärkning mot fordran som anmälts av annan borgenär. Enligt förslaget får gode mannen självständig anmärkningsrätt. Därigenom minskas behovet av en sådan befogenhet för borge- när. Det kan emellertid ej uteslutas, att an- märkningsrätt för borgenär någon gång kan vara av värde. Enligt finska ackordslagen samt de danska och norska förslagen kan borgenär framställa anmärkning. An- märkningsrätten för borgenärerna har där- för behållits, men förfarandet har förenk- lats.

Det har ej syntts behövt att ge särskil- da föreskrifter om sättet för framställande av anmärkning från gäldenärens sida. Det är uppenbart, att gäldenären har självständig anmärkningsrätt. Detta framgår också indirekt av 23 § i förslaget. Om gäldenären framställt anmärkning mot någon fordran, åligger det enligt samma paragraf gode man- nen att underrätta vederbörande borgenär. Om gode mannen själv vill framställa an- märkning som ej angetts i bouppteckningen, sker det lämpligen i den formen att han ger borgenären underrättelse enligt 23 §. Såväl när gode mannen själv framställt anmärk- ning som när sådan gjorts av gäldenären skall gode mannen enligt andra stycket i 23 § underrätta konkursdomaren.⁵⁰

Enligt AckL skall såväl anmälan som an- märkning göras skriftligen hos konkurs- domaren och inges i två exemplar. Denne skall överlämna det ena till rättens ombuds- man. I förslaget har anförtrotts åt gode mannen att mottaga handlingarna. Han kan då utan dröjsmål göra behövligen undersök- ningar. Som angetts under 12 § har det an-

setts lämpligt, att handlingarna i ackords- ärendet också finns att tillgå hos konkurs- domaren. I sista stycket av förevarande 22 § har därför stadgats, att inlaga och andra handlingar bör inges i två exemplar samt att gode mannen skall tillställa kon- kursdomaren det ena. Översändandet bör ske utan dröjsmål, men gode mannen torde kunna utan olägenhet samla anmälningar under någon vecka, om sammanträde inte är nära förestående.

Det är angeläget, att handlingarna kom- mer in i så pass god tid före borgenärs- sammanträdet att gode mannen får rådrum att konferera med gäldenären och eventuellt med borgenären samt företaga behövligen un- dersökningar. Å andra sidan får den tid som står borgenären till buds ej vara alltför knapp. Anmälan bör enligt 22 § första stycket som regel ske senast en vecka före borgenärssammanträdet, men det har ej ansetts erforderligt att kategoriskt förbjuda senare anmälan. Enligt 18 och 20 §§ AckL kan efteranmälan göras på en sen tidpunkt före omröstningen (se även 21 § tredje st. i lagen). Har anmälningshandlingarna ej kommit rättens ombudsman tillhanda, har borgenären likväl rösträtt enligt AckL, om han styrker att anmälan skett. Enligt för- slaget gäller, att om fordran anmäls se- nare än en vecka före sammanträdet, det ej får föranleda att borgenärernas prövning av ackordsförslaget skjuts upp. När anmälan skett före omröstningen, får borgenären all- tid rösta. Om fordringen är ostridig, är sa- ken klar. Om den blir föremål för anmärk- ning, skall den anses tvistig, när saken ej omedelbart kan utredas. Uppskov enligt 28 § får alltså inte äga rum för att saken skall kunna undersökas närmare, utan be- stämmelserna i 26 § andra stycket blir till- lämpliga. Om fordringens existens blir av- görande för utgången av omröstningen och förlikning ej kommer till stånd på samman- trädet, får saken hänskjutas till rätten. Så- dant hänskjutande skall ske även när det

⁵⁰ När annan borgenär gör anmärkning, får konkursdomaren enligt 22 § sista st. ett exemplar av anmärkningsskriften.

uppdrages åt gode mannen att söka sluta förlikning med borgenären (se närmare under 26 §). Att rösträttsfrågan hänskjuts till rätten medför naturligtvis i regel, att det dröjer längre innan ackordsfrågan blir avgjord. Det rör sig dock endast om sällsynta undantagsfall.

Med den utformning som förslaget fått på denna punkt bortfaller behovet av särskild efteranmälan.

Det är lämpligt, att datum för utgången av den normala anmälningensfristen utsätts i kungörelsen om förhandlingen (se *bil. 3*).

Eventuella anmärkningar från borgenärernas sida bör komma gode mannen tillhanda i så god tid som möjligt före borgenärssammanträdet. Med hänsyn till det sätt på vilket anmälningensfristen bestämts måste emellertid anmärkning få göras ända tills omröstningen skall ske. I betraktande av den ringa frekvensen av anmärkningar bör detta ej medföra några praktiska olägenheter.

I lagtexten har understrukits, att anmärkning bör ske i så god tid före borgenärssammanträdet som möjligt. Detta bör framgå av kungörelsen (se *bil. 3*).

Lika litet som i AckL har det synts behövt att ge bestämmelser om komplettering av ofullständiga anmälningens- och anmärkningsskrifter. Det får förutsättas, att gode mannen upplyser borgenären när komplettering behövs. Beträffande handlingar på främmande språk hänvisas till vad som anförts härom under 18 §.

Om borgenär inget handlingar i endast ett exemplar, skall konkursdomaren enligt 48 § första stycket ombesörja avskrift på ingivarens bekostnad.

23 §.

I konkurs gäller enligt 107 § KL, att rättens ombudsman skall till varje borgenär, mot vars bevakning anmärkning framställts, skicka avskrift av anmärkningsskriften jämte erinran om förlikningssammanträdet. AckL innehåller inte någon sådan föreskrift. Enligt förarbetena beror denna avvikelse på att prövning av fordringsanspråket kan vara obehövlig i ackordsförhandlingen.⁵¹

Enligt förslaget skall gode mannen skyndsamt underrätta borgenär om anmärkning som framkommit mot dennes fordran.⁵² Av underrättelsen skall framgå vad anmärkningen avser. Borgenären kan därefter förhandla med gode mannen. Det är naturligtvis önskvärt, att borgenären ej i onödan lägger ned arbete på saken. Om gode mannen kan överblicka situationen och finner att utgången blir densamma vare sig borgenärens fordran medräknas eller ej, bör han som en serviceåtgärd informera borgenären därom. Det är i övrigt önskvärt, att gode mannen förbereder förekommande tvistefrågor så att de om möjligt kan lösas vid borgenärssammanträdet.

Borgenär, vars fordran är förenad med förmånsrätt i viss egendom, får enligt 11 § andra stycket deltaga i förhandlingen, när fordringen bedöms helt eller delvis sakna täckning. Gode mannen skall enligt förevarande 23 § underrätta borgenären, när sådant förhållande anses vara för handen.

Av 16 § tredje stycket andra punkten följer bl. a., att anmärkningsskrifter från borgenärerna hålls tillgängliga för granskning hos konkursdomaren. Borgenärerna har självfallet också intresse av att kunna ta del av anmärkningar som gode mannen eller gäldenären framställt. I andra stycket i förevarande 23 § ges därför föreskrift om att gode mannen skall underrätta konkursdomaren om anmärkning som han eller gäldenären gjort, t. ex. genom översändande av kopia. Det ligger i sakens natur, att konkursdomaren skall hålla sådana underrättelser tillgängliga tillsammans med de handlingar som inkommit enligt 22 §.

24 §.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 19 § första—tredje styckena AckL. Den innehåller främst bestämmelser om gäldenärens skyldigheter vid borgenärssammanträde och om borgenärsförteckningen. 19 § sista stycket AckL ersätts av 28 § i förslaget.

⁵¹ Se NJA II 1921 s. 667, jfr Lawski s. 359.

⁵² Betr. underrättelse till utländsk borgenär se under 18 §.

I likhet med vad som gäller enligt AckL sägs i förslaget, att gäldenären bör vara tillstades vid sammanträdet, i första hand personligen och annars genom ombud. Det är uppenbart, att även gode mannen bör närvara för att lämna erforderliga upplysningar och bevaka borgenärernas gemensamma intressen. Det kan f. ö. uppkomma situationer då gode mannens hörande är obligatoriskt (se t. ex. 28 §). Någon särskild föreskrift om att han skall närvara synes ej behövlig. Om gode mannen någon gång skulle vara förhindrad, får han tillse att hans vikarie inställer sig eller, om sådan inte finns, såvitt möjligt förordnas.

Borgenärsförteckningen, vilken tjänar som röstlängd och enligt AckL skall göras av rättens ombudsman, skall enligt förslaget upprättas av gode mannen. Den skall innehålla borgenärernas namn, de fordringsbelopp för vilka rösträtt får utövas samt uppgift om eventuella anmärkningar. De borgenärer som tagits upp i bouppteckningen eller som enligt protokoll från gäldenärens edgång uppgetts av denne antecknas som regel för det belopp som sålunda angetts.⁵³ Om någon borgenär anmält högre belopp, skall detta antecknas. I röstlängden införs vidare annan fordran som kan ge rösträtt och varom gode mannen eller gäldenären senare fått kännedom, t. ex. genom affärshändelsernas fortsatta gång. När borgenär anmält fordran i annat fall än nyss nämnts, upptages han i princip för anmält belopp. En förutsättning är självfallet, att borgenären enligt övriga regler i förslaget får delta i omröstning om ackordsförslaget. Innehåller detta bestämmelse om full betalning intill visst belopp, skall borgenärernas fordringar i borgenärsförteckningen reduceras med samma belopp. Om värdet av förmånsrätt i viss egendom bedöms understiga fordringen, får borgenären tas upp som röstberättigad i motsvarande mån. Av 26 § sista stycket i förslaget följer att ränta skall räknas till dagen för ansökan om förordnande av god man, dvs. för lika lång tid som ränta enligt 13 § andra stycket beräknas i bouppteckningen. Fordran i utländskt mynslag skall beräknas efter kursen

sagda dag.

Om anmärkning gjorts mot någon fordran, skall detta, i likhet med vad som gäller enligt AckL, antecknas i röstlängden. Som framgår av 26 § andra stycket utgör anmärkning inte hinder mot röstning.

Enligt AckL är rättens ombudsman ordförande på borgenärssammanträdet, medan detta enligt förslaget skall ledas av konkursdomaren. Konkursdomaren bör kunna godtaga borgenärsförteckningen utan närmare kontroll, om ej gäldenären eller någon borgenär begär ändring. Det är lämpligt, att han frågar de närvarande om de har några invändningar mot förteckningen. Gode mannen skall tillhandagå med upplysningar och bör vara beredd att i behövlig utsträckning förete det material på vilket förteckningen grundats, främst bouppteckning samt anmälnings- och anmärkningsskrifter. Protokollet rörande gäldenärens edgång bör finnas tillgängligt i akten.

Liksom f. n. skall enligt tredje stycket i förevarande 24 § vid sammanträdet uppgift lämnas borgenärerna om ändringar i bouppteckningen som gäldenären gjort i samband med att han avlagt ed. Av 16 § första stycket i beredningens förslag följer, att ackordsförhandling undantagsvis kan inledas utan att ed avlagts. Saken är naturligtvis av intresse för borgenärerna. Det föreslås därför att, när gäldenären ej avlagt ed, underrättelse skall lämnas om anledningen därtill. Vidare skall ges underrättelse om felaktighet i bouppteckningen som blivit känd på annat sätt än i samband med edgång. Enligt förslaget skall konkursdomaren lämna upplysningarna. Han kan emellertid överlämna åt gode mannen att redogöra för saken, om det är lämpligt. Rör det sig om några större avvikelser från bouppteckningen, kan gode mannen göra en skriftlig komplettering, om röstlängden inte ger tillräckligt besked.

Det kan tänkas, att nya anmälningar eller anmärkningar görs vid sammanträdet. De får i så fall antecknas i protokollet. Det

⁵³ Jfr ovan under 13 § om skuldernas redovisning i bouppteckningen.

ena exemplaret av handlingarna bör biläggas akten, medan det andra lämnas till gode mannen.

Omröstningen på sammanträdet sker på grundval av gode mannens röstlängd med de ändringar och tillägg som följer av vad som förekommit på sammanträdet.

25 §.

Lagrummet motsvarar i sak 22 § AckL med den ändring som följer av att särskild anmälan i allmänhet ej behöver göras för att rösträtt skall få utövas.

26 §.

Paragrafen ersätter 21 § AckL.

Enligt första stycket skall omröstning angående ackordsförslaget ske vid sammanträdet. Beredningen har övervägt, huruvida skriftliga röster skulle kunna godtagas som fallet är i våra grannländer. Särskilt kunde det synas innebära en lättnad, att borgenärer som redan anslutit sig till ackordsförslaget ej skulle behöva inställa sig. Att göra skillnad mellan borgenärer som tillstyrker ackord och dem som vill rösta emot har emellertid inte syntts tilltalande. Lättnaden för nämnda borgenärer torde f. ö. bli ganska ringa, då gode mannen i praktiken kan införskaffa behövliga fullmakter redan i samband med att han söker inhämta förhandsanslutning. Ackordscentralen förfar enligt uppgift regelmässigt på detta sätt. När fullmakter samlats in, är gode mannen i fortsättningen bättre rustad än om han nöjt sig med att från borgenärerna inhämta enbart förklaring om anslutning till ackordsförslag som tillställts dem. I övrigt synes det förenat med påtagliga fördelar, att borgenärerna är representerade när förhandlingar är aktuella, t. ex. om ändring av ackordsförslag, eller när det är angeläget att skälen för eller emot ackord kan diskuteras. Beredningen har av dessa skäl ej tagit upp någon bestämmelse om skriftlig röstning vid borgenärssammanträde.

Den som varit god man torde f. n. i allmänhet på borgenärssammanträdet före-

träda de borgenärer som önskar rösta för ackordsförslaget. Enligt förslaget kommer gode mannens ställning att allmänt sett mera likna den som tillkommer konkursförvaltaren. Beredningen har övervägt, om det låter sig förena härmed att gode mannen i fortsättningen på borgenärssammanträdet företräder de borgenärer som vill antaga förslaget. Åtminstone teoretiskt skulle hans ställning bli klarare, om han endast uppträdde i sin egenskap av god man. Det är emellertid förenat med uppenbara praktiska fördelar, att han kan företräda de borgenärer som ställer sig positiva till ackordet. Har gode mannen tillstyrkt förslaget, synes också naturligt, att han — om förutsättningarna ej ändrats — verkar för dess genomförande. Till jämförelse kan erinras om att även konkursförvaltaren i allmänhet är vald av viss borgenärskrets (se 45 § KL)⁵⁴ utan att detta, såvitt är känt, vållat några komplikationer. Gode mannen måste emellertid tillse, att han inte råkar i en verklig intressekonflikt. Han får då avträda från godmanskapet eller avsäga sig uppdrag som vållat konflikten. Om någon borgenär skulle skicka fullmakt till gode mannen med begäran att denne skall rösta mot ackordsförslaget, bör gode mannen ej åta sig uppdraget, men det måste anses åligga honom att som en serviceåtgärd upplysa borgenären om att denne bör använda ett annat ombud.

I likhet med vad som gäller enligt 21 § AckL får borgenär enligt andra stycket av förevarande 26 § rösta även om anmärkning föreligger mot hans fordran. Om utgången av omröstningen blir olika allteftersom fordringen medtages eller ej, skall konkursdomaren vid sammanträdet söka utreda tvistefrågan och åstadkomma förlikning. I AckL åvilas motsvarande uppgift rättsens ombudsman. Om alla närvarande medger att anmärkningen får förfalla eller att den inskränks, binder det även frånvarande borgenär. Kan förlikning ej träffas, ankommer det enligt AckL på rätten att pröva anmärkningen. För förlikning efter borgenärssammanträdet krävs enligt 31 § AckL samtycke

⁵⁴ Jfr Welamson I s. 178 not 2.

av alla vilkas rätt är beroende av förlikningen. Bestämmelserna i AckL om förlikning motsvarar i sak dem som enligt 108 och 110 §§ KL gäller när i konkurs anmärkning framställts mot bevakning.

Vid den förutnämnda enkäten framkom önskemål om ökade förlikningsmöjligheter, särskilt i fråga om tvistig fordran i konkurs. Beredningens sakkunniga har vitsordat, att det finns praktiskt behov av att underlätta förlikning. I enlighet med det remitterade utkastet skall de som är närvarande vid sammanträdet kunna med bindande verkan även mot den som uteblivit uppdraga åt gode mannen att sluta förlikning med den borgenär vars rösträtt är tvistig. Enhälligt beslut förutsätts,⁵⁵ givetvis frånsatt den mot vars fordran anmärkning framställts. I beslutet kan anges, hur långt gode mannen får sträcka sig. Om gode mannen träffar förlikning med borgenären i enlighet med sitt uppdrag, blir förlikningen bindande för övriga borgenärer som omfattas av ackordet och gäldenären.

Ackordscentralens avdelning och handelskammaren i Göteborg har uttalat, att de uppgifter som ålagts konkursdomaren kan bli mycket betungande och ifrågasatt, om ej som villkor för borgenärs rösträtt borde gälla att hans fordran efter förhandling inför gode mannen blivit ostridig. Enligt beredningens mening kan konkursdomarens förlikningsfunktioner enligt förslaget knappast bli särskilt betungande. Man kan räkna med att gode mannen blir aktiv för att nå en uppgörelse, eftersom ackordsförslaget förfaller om det ej nått erforderlig majoritet.

Av sista stycket framgår att ränta på borgenärs fordran vid omröstning ej skall räknas längre än till dagen för ansökan om förordnande av god man, dvs. samma tidpunkt som enligt 13 § andra stycket skall tillämpas för ränteberäkningen när bouppteckningen görs upp. Fordran i främmande myntslag kommer på samma sätt att beräknas efter den kurs som gällde sagda dag.

27 §.

Paragrafen ersätter 23 § AckL, medan 24 § AckL, som reglerar fall då gäldenären står

under åtal för oredlighet mot borgenärer när ackordsförslaget skall prövas, saknar motsvarighet i förslaget.

Enligt AckL har gäldenären f. n. oinskränkt rätt att ta tillbaka ackordsförslaget så länge det ej prövats av borgenärerna. Detta står i överensstämmelse med att han när som helst kan söka sig i konkurs. Ändring får enligt huvudregeln göras senast vid borgenärssammanträdet. Finner rättens ombudsman uppenbart att förslaget ej blivit mindre fördelaktigt genom ändringen, får det genast prövas. I annat fall får prövningen uppskjutas till ett nytt sammanträde som skall hållas inom tre veckor. Som förutsättning gäller, att uppskov medges av antingen alla närvarande borgenärer eller också fyra femtedelar av de närvarande, om de har anmält samma andel av de röstberättigade fordringarnas belopp. Om borgenärerna ej medger uppskov, anses ackordsfrågan förfallen.

Enligt det danska utkastet kan gäldenären endast med skifterettens tillstånd återkalla eller ändra ackordsförslaget. Enligt det norska utkastet kan gäldenären ändra ackordsförslaget, om gjeldsnevnden samtycker och tillstyrker det nya förslaget. Gäldenären kan däremot ej återkalla förslaget. Gäldsförhandlingen kan endast upphöra genom att ackord kommer till stånd eller genom att förhandlingen misslyckas, vilket i sin tur i princip medför att rätten ex officio sätter gäldenären i konkurs.

När gäldenär vill ta tillbaka ackordsförslag och har bärande skäl därtill, bör de givetvis beaktas. Men det kan ej vara lämpligt, att gäldenären godtyckligt får ändra ståndpunkt och därmed göra om intet det arbete som hans tidigare inställning föranlett. De borgenärer som skulle omfattas av ackordet har ju efter godmansförordnandet fått finna sig i restriktioner i fråga om utmätning och möjligheten att få konkurs till stånd. De har därför ett berättigat anspråk på att den inledda ackordsförhandlingen ej avbryts utan bärande skäl. Om gäldenären inte får fritt återkalla ackords-

⁵⁵ Jfr Welamson I s. 296.

förslag, bör han givetvis ej heller efter gottfinnande få ändra förslaget. Beredningen har ansett, att man bör kunna göra gäldenärens rätt att återkalla eller ändra ackordsförslag beroende av konkursdomarens medgivande. Gäldenär som önskar återtaga eller ändra sitt ackordsförslag får enligt beredningens förslag anmäla sin önskan där- om och ange skälen till sin ändrade inställning. Konkursdomaren skall alltid höra gode mannen över framställningen. Om gäldenären redan har bifogat yttrande av gode mannen, bör det godtagas. Är fråga om ändring av ackordsförslaget, bör gode mannen ange, huruvida han tillstyrker det ändrade förslaget eller ej. Ändringar som sker i uppehållande syfte bör ej tolereras.

Fråga om återkallelse får av konkursdomaren prövas vid borgenärssammanträdet. När gode mannen i klara fall tillstyrkt begäran om återkallelse, skulle visserligen konkursdomaren kunna få meddela beslut genast, men i allmänhet torde det vara av värde att kunna höra gäldenären närmare och inhämta borgenärernas mening. Godtagbart skäl till återkallelse kan föreligga t. ex. om det framgår att gäldenären, på grund av att den ekonomiska situationen ändrats eller av annan orsak, är ur stånd att genomföra ackordet och betryggande borgen saknas.

Enligt uppgift förekommer ändring till nackdel för borgenärerna inte i praktiken. Vad som kan bli aktuellt är alltså närmast, att gäldenären förbättrar ackordserbjudandet.

Som framgår av ordalydelsen av 27 § första stycket får gäldenären göra framställning om återkallelse eller ändring senast omedelbart före omröstningen på borgenärssammanträdet. Har framställning ej gjorts då, kan han sålunda inte senare få ta tillbaka eller ändra sitt erbjudande.

Medger konkursdomaren att ackordsförslag återkallas, torde någon utsikt ej längre finnas att ackord skall komma till stånd. Det kan dock tänkas, att talan fullföljs mot beslutet (43 §) och att detta ändras i högre instans så att återkallelse vägras. Ackordsfrågan bör därför ej anses avgjord förrän

beslutet vunnit laga kraft. Föreskrift härom finns i 46 § av förslaget. Trots att beslutet ej vunnit laga kraft bör konkursansökan som regel enligt 19 § i förslaget prövas i vanlig ordning, eftersom skäl原因 anledning torde saknas att ackord kommer till stånd.

Om konkursdomaren på borgenärssammanträdet tillåter gäldenären att ändra förslaget och detta inte därigenom blir ofördelaktigare för borgenärerna, skall det nya förslaget prövas på sammanträdet, om särskilda skäl inte föreligger till uppskov. Anledning till uppskov kan vara, att konkursdomaren finner tveksamt huruvida förslaget försämrats eller ej. Beslutas uppskov, skall även borgenärer som ej varit tillstades vid sammanträdet få tillfälle att delta i omröstningen om det ändrade ackordsförslaget.

Enligt AckL förutsätter uppskov, att viss majoritet av de borgenärer som är tillstades medger det. Denna bestämmelse har i förslaget ersatts med föreskrift, att tillstadesvarande borgenärer skall höras innan konkursdomaren beslutar i uppskofsfrågan. Om uppskov bestrids av borgenärer som utgör sådant antal eller representerar sådant fordringsbelopp att de kan rösta ned ackordsförslaget, bör uppskov ej komma i fråga annat än av alldeles speciella skäl.

Det sammanträde till vilket prövningen skjuts upp betecknas i förslaget som fortsatt sammanträde (jfr 43 kap. 11 § RB) och skall hållas inom tre veckor. Fristen bör ej av konkursdomaren sättas längre än som oundgängligen behövs.

Något formellt hinder föreligger ej mot att gäldenären, sedan han tillåtits ändra ackordsförslaget och prövningen uppskjutits till fortsatt sammanträde, begär att få återkalla förslaget och att detta medges honom, om omständigheter tillkommit som gör återkallelse motiverad. Motsvarande gäller ändring av ackordsförslaget.

Det föreligger i allmänhet ej något hinder mot att särskild talan förs mot konkursdomarens beslut under ackordsförhandlingen (43 §). När konkursdomaren har avslagit begäran av gäldenären om tillstånd att få ta tillbaka eller ändra ackordsförslag

eller har medgett ändring av sådant förslag, skulle det emellertid vara opraktiskt att tillåta särskild talan och riskera att ackordsfrågan måste vila i avbidan på avgörandet av besvärsmålet. I första stycket av förevarande 27 § ges därför uttryckligt förbud mot särskild talan. Den som vill klaga får alltså göra det i samband med talan mot slutligt beslut i ackordsärendet. Detta medför, att borgenärerna på borgenärssammanträdet får ta ställning till ackordsförslaget som det föreligger efter konkursdomarens beslut. Frågan om återkallelse eller ändring kan sedan aktualiseras i samband med fastställelseprövningen. Det föreligger i och för sig ej något hinder mot att konkursdomaren, om han vägrat att medge återkallelse, själv under sin fortsatta handläggning på förekommen anledning ändrar ståndpunkt. Har frågan hänskjutits till rätten, ligger det i sakens natur att rätten kan medge återkallelse. På samma sätt kan omprövning tänkas, när ändring medgetts eller vägrats. För ändring eller återkallelse gäller emellertid alltid den förutsättningen att gäldenären framställt sitt yrkande därom före borgenärernas omröstning. Det är uppenbart, att borgenärerna, om ackordsförslaget ändrats, måste få tillfälle att ta ställning till det nya förslaget. Det torde vara överflödigt att ge bestämmelser om dessa föga praktiska fall, för vilka vid behov 33 § andra stycket kan tjäna till ledning.

Om konkursdomaren eller rätten medger gäldenären att ta tillbaka ackordsförslag, har därmed slutligt beslut meddelats i ackordsärendet. Detta beslut kan överklagas i vanlig ordning (43 § första st., 45 § andra st.).

28 §.

Enligt 19 § sista stycket AckL får uppskov med prövningen av ackordsförslag beslutas endast om förslaget ändrats eller om gäldenären står under tilltal för oredlighet mot borgenärer, när förslaget förekommer till behandling.

Enligt beredningens förslag kan det tänkas, att borgenär undantagsvis får del av anmärkning ganska sent, kanske först på själva borgenärssammanträdet. Det kan därför behövas att sammanträdet ajourneras för ytterligare utredning. Önskemål om ökade möjligheter till uppskov har även framförts av andra skäl, t. ex. för komplettering av behörighetshandlingar. Sådan komplettering bör dock i enklare fall kunna ske utan nytt sammanträde. Se härom vidare under 30 §.

Enligt förevarande 28 § kan konkursdomaren medge uppskov, när särskilda skäl föreligger. Frågan torde i allmänhet komma att aktualiseras av gode mannen, borgenär som är i behov av anstånd eller gäldenären. Innan beslut meddelas skall konkursdomaren inhämta gode mannens och de närvarande borgenärernas mening. Anstånd bör inte beviljas, när omständigheterna tyder på att syftet är att förhåla saken.

Om prövningen av ackordsförslaget uppskjuts, skall konkursdomaren vid sammanträdet utsätta och tillkännage tid och ställe för det fortsatta sammanträdet. Samma tidsgräns skall gälla som enligt 27 §, men det bör ej medges längre uppskov än som är nödvändigt. Ytterligare kallelser har ej ansetts behövliga i detta fall.

Uppskov bör inte medges mer än en gång. Det är sålunda inte avsett, att uppskov enligt 27 och 28 §§ skall få följa efter varandra.

29 §.

Paragrafen ersätter 25 § AckL. Enligt detta lagrum anses ackordet antaget dels om alla tillstådesvarande borgenärer röstat för förslaget och de anmält två tredjedelar av beloppet av alla röstberättigade fordringar, dels om fyra femtedelar av de närvarande borgenärerna bifallit förslaget och de anmält motsvarande andel av alla röstberättigade fordringars belopp.

Som framgår av den allmänna motiveringen har man vid de nordiska överläggningarna preliminärt enats om de regler

som förevarande 29 § i förslaget innehåller. När ackordsförslaget ger minst 50 procent, krävs för dess antagande att tre femtedelar av de röstande anslutit sig och att deras fordringar uppgår till tre femtedelar av de röstberättigade fordringarnas belopp. Ett rent moratorieackord hör uppenbarligen till denna kategori. Vid avvecklingsackord blir den garanterade minstadividenden avgörande. Understiger dividenden 50 procent, krävs trefjärdedels majoritet i båda hänseendena.

I 10 § andra stycket anges, att ackordet skall ge borgenärerna minst 25 procent, om ej lägre procent godkänns av samtliga kända borgenärer som skulle omfattas av ackordet eller synnerliga skäl föreligger till att lägre procent godtages. Om ackordsförslag med sådan lägre dividend antagits enligt reglerna i förevarande 29 §, får alltså vid fastställelseprövningen avgöras, huruvida synnerliga skäl enligt 10 § förelegat, se 33 § under 2).

De röstberättigade fordringarnas sammanlagda belopp är lika med summan av alla fordringar, vilka upptagits i bouppteckningen eller senare blivit kända antingen genom anmälan av borgenär eller på annat sätt och med vilka vederbörande borgenärer enligt vad som framgår av 11 § får deltaga i förhandlingen. Om någon fordran är tvistig vid omröstningen och utgången beror av om fordringen medräknas eller ej, kommer den i betraktande endast i den mån rätten ogillar anmärkning som framställts mot densamma. Någon uttrycklig bestämmelse härom har ej ansetts behövlig (jfr dock 26 § andra st. sista punkten och 31 §).

30 §.

Paragrafen träder i stället för 26—29 §§ AckL. Den har omredigerats i jämförelse med det remitterade utkastet men inte undergått någon ändring i sak.

Enligt både AckL och beredningens förslag gäller, att ackordsförslag, som antagits av borgenärerna, blir bindande för dessa endast om det efter särskild prövning

fastställs. I 33 och 34 §§ av förslaget, vilka ersätter 32 och 33 §§ AckL, anges när fastställelse ej får eller bör ske.

Enligt AckL skall fastställelseprövningen alltid ankomma på rätten. Enligt vad som uppgetts har det förmodligen aldrig förekommit, att fastställelse bestritts sedan ackord antagits av borgenärerna eller att antaget ackord inte blivit fastställt. Det kan kanske inte uteslutas att bestridanden framdeles kan komma att äga rum, om minimikraven i fråga om ackordsprocent och borgenärsanslutning sänks. Någon radikal ändring av borgenärernas reaktioner torde emellertid knappast vara att räkna med. Beredningen föreslår därför den förenklingen att, om förslaget antagits vid borgenärssammanträdet, frågan om fastställelse skall i första hand tas upp av konkursdomaren. Bestämmelse härom har tagits in i första stycket av förevarande 30 §. Om något bestridande ej förekommer och konkursdomaren för sin del finner att ackordet bör fastställas, behövs ej något särskilt sammanträde. Tidsvinsten blir ganska betydande.

Om någon borgenär skulle bestrida fastställelse och anföra beaktansvärda skäl, kan prövningen bli mera komplicerad. Det är därför lämpligt, att den i sådana fall ankommer på rätten. Däremot bör bestridandet ej föranleda att saken hänskjuts till rätten, om vad som anförs till stöd därför uppenbarligen inte kan medföra att fastställelse vägras. För den händelse konkursdomaren, när han tar upp fastställelsefrågan, själv finner att beaktansvärda skäl föreligger mot fastställelse synes också lämpligt, att saken hänskjuts till rätten. Om rösträtten för någon borgenär är tvistig och det därför ej kan avgöras huruvida förslaget antagits av borgenärerna eller ej, torde också vara naturligt att, i överensstämmelse med nuvarande ordning, både den tvistiga rösträttsfrågan och fastställelseprövningen hänskjuts till rätten. Tvistefrågan kan påkalla ytterligare utredning, förlikningsförhandlingar kan behöva föras osv. Bestämmelser om att hänskjutande till rätten skall ske i angivna fall har förts in i första och andra styckena av paragrafen.

När frågan om fastställelse inte skall prövas av rätten, skall konkursdomaren enligt tredje stycket i förevarande paragraf fastställa ackordet.

I 29 § tredje stycket AckL stadgas, att om borgenär vill bestrida att ackordet fastställs, skall han göra det skriftligen hos rätten eller konkursdomaren sist tre dagar innan ärendet skall förekomma vid rätten. Enligt förslaget kommer fastställelseprövningen i allmänhet att företagas av konkursdomaren. Han bör före sammanträdet slut få veta, huruvida fastställelse bestrids. Efter omröstningen bör han därför fråga, om någon bestrider fastställelse. Om bestridande förekommer, bör han göra sig underrättad om grunden därtill och söka utreda saken såsom vid förberedelse i tvistemål. Några särskilda bestämmelser härom synes ej behöva intagas i lagen. Det är i och för sig inte någonting som hindrar borgenär att komma in med bestridande efter borgenärs-sammanträdet, om saken ännu ej avgjorts. Konkursdomaren får då pröva, om fog har anförts för yrkandet. I sådant fall liksom om han finner att hinder mot fastställelse föreligger enligt 33 § skall han hänskjuta ackordsfrågan till rätten.

Enligt huvudregeln i 29 § första stycket AckL skall konkursdomaren sätta ut målet så snart han mottagit protokoll om att ackordsfrågan hänskjutits till rätten. Konkursdomaren skall vidare kungöra tiden för målets handläggning och särskilt underrätta gäldenären.

Med den av beredningen föreslagna ordningen synes det naturligt och praktiskt att konkursdomaren, om han redan på sammanträdet hänskjuter målet till rätten, samtidigt tillkännager när målet skall komma före. Något särskilt kungörande eller någon speciell underrättelse till gäldenären behövs då ej. Borgenär som inte är tillstädes men önskar uppgift om sakens fortsatta behandling kan, sedan borgenärssammanträdet hållits, lätt skaffa sig information genom att vända sig till gode mannen eller rättens kansli. I fjärde stycket första punkten av förevarande 30 § har därför bara föreskrivits, att konkursdomaren, när ackordsfrå-

gan hänskjuts till rätten, skall sätta ut målet att förekomma så snart som möjligt. Det har ej ansetts behövt att ange några exakta tidsfrister. I allmänhet bör målet kunna sättas till en ordinarie sessionsdag. Om någon sådan ej förekommer inom den närmaste tiden, kan extra sammanträde få hållas. Konkursdomaren bör samråda med gode mannen och de tillstädesvarande borgenärerna om saken.

Som angetts ovan är det önskvärt, att konkursdomaren före sammanträdet slut konstaterar utfallet av omröstningen och meddelar det beslut som föranleds därav. Det kan emellertid ibland vara svårt för honom att avgöra, huruvida frågan bör hänskjutas till rätten. Det kan också ibland vara ändamålsenligt, att han dröjer något med sitt avgörande. Om t.ex. någon bör få tillfälle att komplettera behörighetshandlingar (jfr 41 § andra st.) och det är antagligt att detta kan ske inom viss kortare tid, kan det vara onödigt att uppskjuta saken enligt 28 §, med den omgång som det medför för borgenärerna. Konkursdomaren bör då i stället kunna förelägga vederbörande att komplettera behörighetshandlingarna inom viss tid efter sammanträdet. Röstningen äger i så fall rum på sammanträdet. Härvid får den som avses med föreläggandet rösta i vanlig ordning, men konkursdomaren skall vänta med att konstatera utgången av omröstningen till dess fristen för kompletteringen utgått. Har komplettering skett när saken prövas, räknas rösten. I annat fall bortfaller den.

Om beslut ej avkunnas vid sammanträdet, bör konkursdomaren alltid innan sammanträdet avslutas ge tillkänna, när beslut kommer att meddelas. Borgenärerna har då möjlighet att hos gode mannen eller på rättens kansli ta reda på beslutets innehåll. Om målet efter sammanträdet hänskjuts till rätten, synes lämpligt, att de borgenärer som var tillstädes på sammanträdet och sålunda visat sitt intresse för saken får särskild underrättelse. I fjärde stycket av 30 § har därför föreskrivits, att när beslut om sådant hänskjutande meddelas först efter borgenärssammanträdet, konkursdoma-

ren skall till gode mannen, gäldenären och de borgenärer som var tillstädes vid sammanträdet skicka underrättelse om tid och ställe för målets handläggning av rätten. Detta bör som regel ej bli så betungande, eftersom de flesta borgenärerna i allmänhet torde företrädas av gode mannen.

Enligt 29 § sista stycket AckL gäller, att när målet är i det skick att rätten kan företa ackordsfrågan till avgörande, skall beslut meddelas genast eller sist nästa dag. Längre rådrum är dock medgivet, om det oundgängligen erfordras. Det har framställts önskemål om att längre anstånd borde vara medgivet enligt huvudregeln, eftersom det ofta kan vara ett betydande material som behöver genomgå i samband med fastställelseprövningen. Behovet därav blir också större i och med att prövningen enligt förslaget i allmänhet företages av konkursdomaren redan i samband med borgenärs-sammanträdet. I sista stycket av 30 § anges därför, att beslut i ackordsfrågan skall meddelas inom en vecka, om ej längre rådrum är nödvändigt på grund av särskilda omständigheter. Sådana omständigheter kan föreligga redan på grund av materialets omfattning. Om ackordsfrågan skall prövas av konkursdomaren, räknas fristen från borgenärs-sammanträdet och, om prövningen företages av rätten, från rättens sammanträde. Ehuru en veckas anstånd medges enligt huvudregeln, bör eftersträvas att beslut meddelas så snart som möjligt. Om t. ex. ackordsförslaget fallit vid omröstningen, bör avskrivningsbeslut genast meddelas. Beslut om hänskjutande till rätten bör om möjligt meddelas före sammanträdet slut, när någon borgenär anför beaktansvärda skäl mot fastställelse och konkursdomaren ej behöver särskild tid på sig för prövningen av frågan om omröstningens utgång.

31 och 32 §§.

Förevarande paragrafer motsvarar i sak 30 och 31 §§ AckL. Genom att förliknings-möjligheterna vidgats i 26 § av förslaget får 31 § mindre betydelse än motsvarande be-

stämelse i gällande lag. Rättens avgörande enligt 31 § av tvistig rösträttsfråga är i likhet med vad som f. n. gäller slutgiltigt.⁵⁶

33 §.

Förevarande paragraf i förening med 10 § andra—fjärde styckena i förslaget ersätter 32 § AckL.

Som angetts i det föregående företages fastställelseprövningen f. n. alltid av rätten, medan den enligt förslaget i allmänhet ankommer på konkursdomaren (30 §). Om någon borgenär på beaktansvärda skäl bestri-der fastställelse eller konkursdomaren för sin del finner sådana skäl föreligga, skall emellertid saken även framdeles hänskjutas till rätten. Detsamma gäller, om det ej vid borgenärs-sammanträdet kan avgöras huruvida ackordsförslaget antagits eller förkastats.

Enligt bestämmelsen i 33 § under 1) i förslaget, vilken i sak överensstämmer med 32 § under 1) AckL, får ackordet ej fastställas, om ärendet inte handlagts i föreskriven ordning och felet kan ha inverkat på ackordsfrågans utgång. Enligt AckL står borgenärs-sammanträdet under ledning av rättens ombudsman. Enligt förslaget leds det av konkursdomaren. Om fastställelseprövningen skall i första hand företagas av konkursdomaren, får han alltså bedöma sin egen handläggning av ärendet. Detta torde emellertid ej behöva inge några principiella betänkligheter. Även i vanlig rättegång får domstolen se tillbaka på processen och kan uppaga, att den begått något fel.

I andra stycket, som ersätter 32 § andra stycket AckL, regleras det fortsatta förfarandet då fastställelse vägras enligt bestämmelsen i första stycket under 1). Om ackordsförslaget vid en korrekt handläggning skolat anses förkastat av borgenärerna eller förfallet, skall beslutet i fastställelsefrågan gå ut på att fastställelse vägras. Detta överensstämmer med vad som gäller enligt AckL. Förslaget kan vara förfallet t. ex. om

⁵⁶ Se Lawski s. 369, jfr 158 § första st. sista punkten KL (jfr Welamson I s. 717).

gäldenären satts i konkurs av högre rätt eller vid annan underrätt och detta blir känt först vid fastställelseprövningen. Enligt 32 § andra stycket AckL skall i övriga fall ärendet visas åter till borgenärerna, som ånyo skall besluta i ackordsfrågan. Denna reglering har i huvudsak behållits i förslaget, men med hänsyn till att handläggningen vid borgenärssammanträdet åvilar konkursdomaren har uttrycket »visas åter till borgenärerna» ersatts med att tillfälle skall beredas borgenärerna att ånyo pröva ackordsfrågan. Enligt 32 § andra stycket jämfört med 24 § fjärde stycket AckL skall rättens ombudsman, sedan återförvisning skett, genom kungörelse kalla borgenärerna till nytt sammanträde och särskilt underrätta gäldenären om sammanträdet. Kungörelsen skall införas i allmänna tidningarna och den eller de bestämda ortstidningarna minst tio dagar före det nya sammanträdet. Bestämmelserna om kungörande och underrättelse kvarstår i förslaget, ehuru åtgärderna i fortsättningen skall ankomma på konkursdomaren. Det har emellertid synt motiverat, att även särskilda underrättelser sänds ej bara till gäldenären utan också till de röstberättigade borgenärerna. Bl. a. Göteborgs rådhusrätt har ifrågasatt, om inte de uppgifter som enligt andra stycket ålagts konkursdomaren kunde i stället anförtros gode mannen. Som anförts under 18 § synes det emellertid lämpligare att underrättelser av ifrågavarande slag ombesörjs av konkursdomaren.

Liksom enligt gällande lag får enligt förslaget särskild talan ej föras mot beslut, enligt vilket borgenärerna skall åter behandla ackordsfrågan.

Enligt 32 § 2) AckL får ackord ej fastställas, om gäldenären rymt för gäld. Beredningen har inte funnit behövt att behålla särskild bestämmelse härom. Om gäldenären avvikit före borgenärssammanträdet, torde borgenärerna knappast antaga ackordsförslaget. Skulle detta ändå någon gång ske eller avviker gäldenären efter omröstningen, kan fastställelse i grövre fall böra vägras enligt 33 § 4) eller 34 § i förslaget. Frågan har visst samband med att

det särskilda s. k. redlighetskravet ej upp tagits i förslaget. Det oaktat kan fastställelse komma att vägras, om gäldenären dömts för t. ex. gäldenärsbrott eller står under åtal för sådant brott.

I 32 § 4) AckL anges fall, då fastställelse skall vägras på grund av att ackordet ej fyller vissa krav på ackordsprocentens storlek m. m. Bestämmelser om de materiella minimivillkoren för ackord är i förslaget intagna i 10 § andra—fjärde styckena, till vilka hänvisas i 33 § 2).

Bestämmelserna i 33 § 3) och 4) i förslaget motsvarar i sak 32 § 3) och 5) AckL. Som anledning att vägra fastställelse nämns i 32 § 3) AckL, att gäldenären eller annan med hans vetskap hemligen gynnat någon borgenär i avsikt att inverka på ackordsfrågans avgörande. Härmed torde inte åsyftas fall av vanlig fordringscession, t. ex. att någon funnit det förenligt med sina intressen att lösa ut viss borgenär som motsätter sig ackord och övertaga hans fordran för att kunna rösta för ackordsförslaget. Vad man vill komma åt är, att gäldenären eller annan som bulvan för honom i hemlighet gynnar någon borgenär i nämnda syfte.⁵⁷ Orden »annan med hans vetskap» synes med hänsyn härtill missvisande och bör utgå. Det är ändå uppenbart, att hinder mot fastställelse föreligger om någon på angivet sätt handlat på gäldenärens vägnar. Om annat otillbörligt förfarande ägt rum, kan fastställelse efter bestridande vägras enligt 34 §.

Som redlighetskravet slopats i förslaget har 32 § tredje stycket AckL kunnat utgå. Med hänsyn till de i förslaget upptagna bestämmelserna om behandling av konkursansökan (se 19 §) har även 32 § sista stycket AckL utgått.

34 §.

Paragrafen ersätter 33 § AckL. Enligt detta lagrum gäller, att rätten i vissa fall kan efter omständigheterna vägra att fastställa ackord, även om bestämmelsen i 32 § första

⁵⁷ Se Welamson I s. 724 ff.

stycket under 5) ej är tillämplig.⁵⁸ Fastställelse kan sålunda vägras, om det till följd av bristande utredning ej kan med visshet bedömas, huruvida ackordet leder till skada för borgenärerna eller om fastställelse bestrids på grund av att säkerhet inte finns för ackordets fullgörande.

Beredningen har funnit lämpligt, att bestämmelserna om fastställelseprövningen delas upp på det sättet att i 33 § uppmärksammas särskilt angivna grövre fall i vilka fastställelse skall vägras ex officio, medan 34 § får rymma fall då fastställelse kan vägras efter omständigheterna, om det yrkas.

I överensstämmelse med gällande rätt nämns i 34 § särskilt, att borgenär bestritt fastställelse på grund av att betryggande säkerhet för ackordets fullgörande ej finns. Anledning att vägra fastställelse enligt 34 § kan vidare t. ex. vara, att det på grund av gäldenärens uppträdande i samband med ackordsförhandlingen är tveksamt, om han kommer att lojalt verka för ackordets fullgörande. Här kan emellertid erinras om att gäldenären enligt 39 § kan ställas under tillsyn med avseende på ackordets fullgörande.

Enligt det danska förslaget har gäldenärens make och vissa nära anhöriga ej rösträtt vid ackordsförhandlingen. Motsvarande regel finns i norska förslaget. Där sägs vidare, att om gäldenären är bolag, förening eller stiftelse, detsamma gäller i fråga om fordringar som tillkommer styrelseledamot eller intressent, om denne eller vissa anhöriga till honom äger minst hälften av det nominella kapitalet.

Enligt 1911 och 1919 års svenska förslag till ackordslag fick, om gäldenärens make eller närmaste anhöriga röstat för ackordsförslaget, hänsyn ej tas till deras fordringar vid omröstning.⁵⁹ Bestämmelsen utgick emellertid efter anmärkning av lagrådet.⁶⁰ Härvid åberopades främst, att så länge något hinder mot överlåtelse av fordran ej fanns — och att skapa sådant hinder mötte betänkligheter — kunde den tänkta begränsningen alltför lätt kringgå. Denna invändning kvarstår men det kan tänkas fall, då röst som avgetts av gäldenären närståen-

de varit tungan på vågen för ackordets antagande och det därför kan vara stötande att ackordet genomdrivs, om oppositionen mot förslaget i övrigt varit sakligt grundad. I sådana fall kan fastställelse vägras med stöd av förevarande 34 §.

Ackordscentralens avdelning och handelskammaren i Göteborg har ifrågasatt, om ej förevarande paragraf bör utgå, och därvid åberopat, att den erbjuder tillämpningssvårigheter för rätten. Enligt beredningens mening fyller emellertid paragrafen en betydelsefull funktion för borgenärsskyddet, särskilt om de allmänna minimikraven på ackord minskas i enlighet med förslaget. Eftersom tillämpningen av 34 § förutsätter att fastställelse bestrids läser skälen för och mot fastställelse komma att utvecklas på ömse sidor. Som framgår av de exempel som tagits upp i lagtexten och här ovan bör ganska påtagliga skäl föreligga för att fastställelse skall vägras.

Verkan av offentligt ackord

35 §.

Paragrafens första stycke ersätter 34 § AckL.

Som utvecklats i det föregående blir enligt förslaget den som har förmånsrätt i viss egendom bunden av ackordet såvitt angår belopp som ej kan uttagas ur egendomen. Bestämmelse härom har införts som andra stycke i förevarande paragraf. Borgenären får sålunda i fråga om bristen finna sig i den reduktion som ackordet innebär. Beträffande tillämpningen kan framhållas, att borgenär som avstår från förmånsrätt äger utan vidare i motsvarande mån få betalning enligt ackordet i samma ordning som prioriterade. I annat fall måste han visa hur stort belopp som ej kan uttagas ur egendomen, innan han kan få utdelning för bristen.

⁵⁸ Beträffande förhållandet mellan 32 § första st. 5) å ena och 33 § AckL å andra sidan se Welamson I s. 727 f.

⁵⁹ Se t.ex. 1911 års betänkande s. 395 f, jfr 22 § s. 86.

⁶⁰ Se NJA II 1921 s. 590 och 669 samt prop. 1920:82 s. 347 f, 358 och 375 f.

Kontanta medel behöver inte reserveras för att tillgodose borgenären så länge man ej har skäl att räkna med utdelning till honom. I många fall skulle det vara till betydande nackdel, om den egendom vari förmånsrätt åtnjuts skulle behöva realiseras för att eventuell brist skall kunna konstateras. Det naturliga är, att gäldenären och gode mannen söker göra upp med borgenären i ett så tidigt skede av förhandlingen som möjligt. Saken måste självfallet skötas på ett sådant sätt att det inte kan bli fråga om hemligt gynnande av borgenären.

Andra stycket skall uppenbarligen även tillämpas på borgenär som har säkerhet i form av äganderättsförbehåll (jfr 11 § första st.).

36 §.

Paragrafen motsvarar i sak väsentligen 35 § AckL men har delvis omdisponerats i förtydligande syfte.

Som angetts i den allmänna motiveringen behandlas bl. a. reglerna om kvittning i konkurs i det nordiska samarbetet. Den i förslaget upptagna utformningen av förevarande 36 § är provisorisk i avvaktan på resultatet av nämnda samarbete.

I överensstämmelse med vad som gäller enligt AckL medger förslaget i princip kvittning för alla fordringar som förvärvats innan beslut om ackordsförhandling meddelas. Motsvarande tidpunkt är avgörande för rätten att delta i förhandlingen och därmed för vilka borgenärer som binds av ackordet (11 § första st. och 35 §).

Andra stycket innehåller vissa inskränkningar i kvittningsrätten. Förbud mot kvittning föreligger, när någon som stod i skuld till gäldenären har inom viss kortare tid före förhandlingen från annan förvärvat fordran på gäldenären och därvid hade skälig anledning att antaga att denne var insolvent. Motsvarande gäller, när borgenär under samma omständigheter satt sig i skuld till gäldenären under den bestämda tidsfristen. Enligt AckL utgör nämnda tid sextio dagar före beslutet om ackordsförhandling. Enligt förslaget skall fristen i stället räknas

till dagen för ansökan om förordnande av god man. Under det första skedet kan i så fall förhandlingar om underhandsupp-görelse eller förberedelser för offentlig ackordsförhandling äga rum utan att möjligheten till kvittning ökar; jfr 121 § i KL-förslaget.

37 §.

Paragrafen motsvarar i sak 36 § AckL.

38 §.

Förevarande paragraf saknar motsvarighet i AckL. Den innehåller processuella regler om återvinning i samband med offentligt ackord. Även återgång av lösöreköp enligt 3 § lösöreköpsförordningen och återkrav enligt 117 § FAL inbegrips (jfr 21 § andra st. i AckL-förslaget). Bestämmelserna i förevarande 38 § skall enligt 18 § andra stycket sista punkten i beredningens förslag till ändring av boskillnadslagen även ha tillämpning beträffande talan om återgång av skifte som avses där. Vad i det följande sägs om återvinning gäller i tillämpliga delar även återgång eller återkrav som här nämnts.

Talan om återvinning måste enligt förslaget väckas medan ackordsfrågan är anhängig. Presumtiv återvinnings svarande behöver därför ej under någon längre tid sväva i ovisshet, huruvida återvinningstalan kommer att föras. I 46 § första stycket anges, när ackordsfrågan anses avgjord. Har talan ej väckts dessförinnan, är möjligheten att föra talan enligt 21 och 38 §§ försutten. Om konkurs skulle följa, gäller de vanliga reglerna i KL.

För att återvinningstalan i anledning av ackordsförhandling skall kunna bifallas måste ackord verkligen ha kommit till stånd. Återvinningstalan får därför ej slutligt prövas förrän ackordsfrågan avgjorts. Till dess torde i allmänhet vara lämpligast, att återvinningsmålet vilar. Kommer ackord till stånd, får målet tas upp till fortsatt behandling i vanlig ordning. Upphör ackordsförhandlingen utan ackord, skall enligt för-

slaget återvinningstalan avvisas, om gäldenären ej försätts i konkurs efter ansökan som följt inom tre veckor från att förhandlingen upphörde (46 §). Enligt 35 § i KL-förslaget skall nämligen i sådant fall återvinningsfristerna även i konkursen räknas till dagen för ansökningen om förordnande av god man. Konkursförvaltaren kan inträda i återvinningsprocessen, om han vill. När ackordsförhandlingen upphör utan ackord, får rätten ej avvisa återvinningstalan förrän treveckorsfristen utlöpt utan att konkursansökan inkommit.

Talerätt tillkommer enligt förslaget borgenär vars fordran skulle omfattas av ackordet. Enligt KL har ej endast borgenär utan även konkursförvaltaren talerätt, och det är i regel förvaltaren som för talan om återvinning. Som framhållits i den allmänna motiveringen har det inte ansetts möjligt att ge gode mannen motsvarande talerätt. Gode mannen kan emellertid som ombud föra borgenärs talan men bör ej göra det, om det av särskilda skäl är olämpligt att han engagerar sig på sådant sätt.

Gode mannen bör få kännedom om att talan om återvinning kommer att väckas. Efter förebild av 39 § första stycket KL har det därför ålagts borgenär, som vill väcka talan om återvinning, att underrätta gode mannen. Det får utan föreskrift anses åligga denne att skriftligen vitsorda att han underrättats. Om borgenär som väcker talan ej visar att han underrättat gode mannen, får hans talan ej upptagas till prövning. Talan skall avvisas, om borgenären ej efterkommer föreläggande om komplettering (jfr 42 kap. 3 och 4 §§ RB).

Frågan om behörig domstol för återvinningsmål regleras av allmänna forumregler.⁶¹

Det ankommer på käranden att begära, att vilande återvinningsmål tas upp när ackord kommit till stånd. Uppnås inte ackord, kan käranden, för att återvinningstalan skall kunna fullföljas, söka gäldenären i konkurs inom den frist som gäller enligt 35 § i KL-förslaget. Beträffande svarandens ställning i återvinningsmålet se 13 kap. 5 § RB.

Som utvecklats i motiven till 12 § bör

det framgå av ackordsförslaget, huruvida ackordsprocenten till någon del är baserad på belopp som kan inflyta genom återvinning. Till undvikande av varje tvekan om hur det skall förfaras med vad som återvinns i fall då ackordsförslaget ej ger ledning har i andra stycket av förevarande paragraf upptagits en uttrycklig bestämmelse om att i sådant fall vad som är i behåll, sedan kärandens kostnader ersatts, skall utöver ackordsprocenten tillkomma de borgenärer som omfattas av ackordet. I den mån svaranden i anledning av återvinning får fordran mot gäldenären äger han enligt andra punkten i stycket på vad han annars skolat betala tillbaka avräkna det belopp som med tillämpning av ackordet tillkommer honom (jfr 40 § KL). Detta gäller oavsett om betalningsterminerna för ackordslikviden är inne eller ej. Om återbäring sker i annat än pengar, måste realisation självfallet ske, innan utdelning kan äga rum till borgenärerna.

Det som återvinns skall, sedan kärandens kostnader gottgjorts,⁶² i princip betalas till gäldenären eller annars ingå i hans bo, om ej annat stadgas. Detta kan te sig mindre tillfredsställande. Enligt tredje stycket kan därför rätten, när talan om återvinning bifalls, meddela föreskrift om särskild förvaltning, om borgenär som omfattas av ackordet eller gäldenären begär det. Föreskriften kan t. ex. avse, att medlen skall anförtros åt tillsynsman som förordnats enligt 39 § eller insätts på särskild bankräkning över vilken gäldenären ej ensam förfogar. Däremot synes särskilda regler om fördelningen av medlen ej behövliga. Den bör ske efter samma normer som tillämpas i fråga om ackordslikviden. Om särskild tillsynsman ej förordnats, torde medlen i praktiken komma att fördelas med bistånd av den som fungerat som god man. Det kan naturligtvis erbjuda vissa problem, men de bör kunna lösas från fall till fall.

De medel som återvinns och satts under särskild förvaltning synes ej böra få tas i

⁶¹ Jfr Lawski s. 116 och Welamson I s. 313 f.

⁶² Jfr 39 § sista st. KL.

mät för gäldenärens skulder. Föreskrift här-
om har intagits i sista stycket av förevarande
38 §. Det kunde annars tänkas, att t. ex.
borgenär, vars fordran uppkommit efter
förhandlingens inledande och som alltså ej
deltager i denna, söker utmätning i vad som
återvunnits och egendomen på så sätt un-
dandrages de borgenärer som omfattas av
ackordet. Om ackordsfrågan skulle för-
falla enligt 40 §, finns emellertid ej längre
anledning att låta utmätningförbudet gälla.

39 §.

Som antytts i den allmänna motiveringen
upphör gode mannens befattning med sa-
ken i praktiken ofta ej när ackordet fast-
ställs. Han brukar också tillse, att gäldenä-
ren fullgör sina åligganden enligt detta.

Enligt det norska förslaget kan skifteret-
ten som villkor för fastställelse av ackord
uppställa, att gäldenären underkastar sig
tillsyn av en eller flera tillsynsmän i frå-
ga om ackordets fullgörande. Skifteretten
kan även senare föreskriva sådan tillsyn, om
någon borgenär begärt det och rätten fin-
ner särskilda skäl därtill.

I den remitterade promemorian föreslog
beredningen föreskrifter om ett likartat kon-
trollförfarande. Sådan kontroll syntes sär-
skilt påkallad, när gäldenären velat åter-
kalla eller ändra förslaget men det ej med-
getts honom. Enligt promemorian borde för
anordnande av tillsyn förutsättas initiativ
från någon av de borgenärer som skulle
omfattas av ackordet. Konkursdomaren
skulle då vid behov förordna gode mannen
eller annan lämplig person att öva tillsyn
över att gäldenären fullgör sina åtaganden
enligt ackordet. I regel borde han utse gode
mannen som var förtrogen med ackords-
ärendet. Även vikarie skulle kunna förord-
nas. Någon invändning mot förslaget har ej
framförts annat än av ackordscentralens
avdelning och handelskammaren i Göteborg.
De har ansett, att gode mannen bör tillse
att ackordet fullgörs även utan att borgenär
gjort framställning därom. Enligt bered-
ningens mening bör dock tillsyn inte göras
obligatorisk. Det kan ej tas för givet att

tillsyn alltid behövs eller att just gode man-
nen alltid bör fungera som tillsynsman.
Förslaget överensstämmer därför med det
remitterade utkastet.

Begäran om förordnande av tillsynsman
kan göras vid borgenärssammanträdet eller
vid annat tillfälle, även sedan ackordet fast-
ställts. Framställningen skall göras till kon-
kursdomaren vid den domstol där ackords-
frågan handlagts.

Rådhusrätten i Malmö har ifrågasatt,
om ej de oprioriterade borgenärer som i
samband med ackordet tillförsäkrats full be-
talning bör, liksom borgenär vars fordran
omfattas av ackordet, ha rätt att begära
tillsynsman. Det är dock enligt beredningens
mening knappast påkallat att förstnämnda
borgenärer får sådan rätt.

I andra stycket lämnas allmänna anvis-
ningar om vad gäldenären bör iakttaga i
förhållande till tillsynsmannen. Några kon-
flikter torde i allmänhet knappast behöva
uppkomma på detta stadium, utan gäldenä-
ren kan regelmässigt antagas vara angelä-
gen om att få den hjälp som tillsynsman-
nen kan lämna honom. Om påföljd av för-
summelse från gäldenärens sida ges be-
stämmelser i 40 §.

I fråga om entledigande av tillsynsman
skall enligt tredje stycket vad som i 5 §
sista stycket sägs om god man ha motsva-
rande tillämpning.

Av 42 § andra stycket följer, att arvode
till tillsynsman m. m. i vissa fall bestäms
av rätten.

Beredningen framlägger samtidigt förslag
om att rätt till arvode och kostnadsersätt-
ning till tillsynsman skall vara förenad med
förmånsrätt enligt 17 kap. 4 § sista stycket
HB, dvs. på samma sätt som ersättning till
gode mannen.

40 §.

Paragrafen ersätter 37 § AckL. Enligt detta
lagrum förfaller ackordsförmånen, om det
sedan ackordet fastställts visar sig att gäl-
denären med hänsyn till ackordsförhand-
lingen gjort sig skyldig till oredlighet mot
borgenärer eller att han eller annan med

hans vetskap i hemlighet gynnat någon borgenär för att inverka på ackordsfrågans avgörande.⁶³

Denna ordning har ansetts böra modifieras. Gälldenären kan enligt 39 § i förslaget ställas under tillsyn med avseende på ackordets fullgörande. När tillsyn anordnats, åligger det enligt 39 § andra stycket gälldenären att lämna tillsynsmannen begärda uppgifter och att följa dennes anvisningar. Om gälldenären ej lojalt fullgör dessa åligganden, kan det vara motiverat, att ackordseftergiften förklaras förverkad, när något allvarligt ligger gälldenären till last. Ackordseftergiften bör dock inte för den skull förfalla utan vidare. Frågan måste i stället prövas av rätten efter omständigheterna. Gälldenären kan även på annat sätt försumma sina åtaganden enligt ackordet så grovt att det kan vara motiverat att ackordet förverkas. Om förverkande i de fall som här berörs skall förutsätta rättens prövning, synes det naturligt, att motsvarande gäller i de fall då förverkande nu sker ex lege. För en sådan ändring talar även att ackordets förverkande kan försämrade borgenärernas ställning liksom att det oivllkorliga redlighetskravet på gälldenären slopats i förslaget. Första stycket av förevarande 40 § innehåller därför till en början, att rätten på ansökan av borgenär vars fordran omfattas av ackordet kan förklara ackordseftergiften förfallen i vissa fall. Först nämns, att det visar sig att gälldenären gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer. Härmed åsyftas endast sådana fall då det otillbörliga förfarandet ägt rum före eller i samband med ackordsförhandlingen. Vidare nämns, att gälldenären i hemlighet gynnat någon borgenär för att inverka på ackordsfrågans avgörande. Av skäl som angetts under 33 § betr. punkt 3) har bestämelsen om hemligt gynnande genom annan med gälldenärens vetskap fått utgå ur lagtexten. Slutligen upptages som grund till förverkande, att gälldenären åsidosatt vad som åligger honom enligt 39 § andra stycket i förslaget eller på annat sätt uppenbart försummat sina åtaganden enligt ackordet. Att gälldenären ej är i stånd att genomföra

ackordet är dock i och för sig inte förverkandeansledning.⁶⁴

Är tillsyn anordnad, bör förverkande ej tillgripas på grund av försummelse eller illojalt handlande från gälldenärens sida förrän tillsynsmannen gjort vad han kan för att påverka gälldenären i rätt riktning, när det är motiverat. Om åter tillsyn enligt 39 § inte är anordnad, kan det ibland vara lämpligt att först pröva sådan.

Ansökan om förverkande skall göras vid den domstol där god man förordnats enligt 1 § och handläggas enligt ärendelagen. Behörig att göra ansökan är borgenär som omfattas av ackordet. När tillsyn är anordnad, bör tillsynsmannen, om han anser att förverkandeansledning föreligger, underrätta någon lämplig borgenär eller krets av borgenärer som kan göra ansökan. Advokatsamfundet har ansett, att tillsynsmannen bör ha behörighet att själv föra sådan talan. Bl. a. med hänsyn till att denne ej har några medel till sitt förfogande med vilka han kan föra en sådan rättegång torde emellertid självständig talerätt ej gärna kunna ges honom. Rådhusrätten i Malmö har ifrågasatt, om inte de oprioriterade borgenärer som i samband med ackordet tillförsäkrats full betalning borde få föra talan om förverkande. Då deras fordringar inte berörs av ackordet, kan en sådan befogenhet dock inte anses tillräckligt grundad.

Då ärendet kan röra ett stort antal intressenter, har det ansetts lämpligt föreskriva, att förlikning inte är tillåten. När ansökan om förverkande bifalls, gäller beslutet till förmån för alla borgenärer som omfattas av ackordet. Om ansökan av viss borgenär ogillats, torde res judicata föreligga även mot övriga borgenärer.

Även om ackordseftergiften förklarats förfallen, kan borgenärerna enligt andra stycket — i överensstämmelse med vad som nu gäller — i övrigt göra ackordet gällande mot gälldenären och mot borgensmän för detsamma. Borgenärerna får alltså göra ackordet gällande i de delar som är förmån-

⁶³ Jfr Welamson I s. 728 ff.

⁶⁴ Ang. verkan härav se 140 § KL.

liga för dem och åberopa borgen för ackordet men är inte bundna av den eftergift som ackordet inneburit från deras sida.

Särskilda bestämmelser

41 §.

Som angetts i den allmänna motiveringen har kraven på behörighetshandlingar för borgenärerna lättats väsentligt i förslaget.

I förevarande paragraf stadgas, att bevis om att ställföreträdare för borgenär är behörig inte behöver företes annat än om konkursdomaren eller rätten av särskilda skäl fordrar bevis. Regeln står i huvudsaklig överensstämmelse med 11 kap. 4 § RB, men det har understrukits att särskild anledning skall föreligga för att behörighetshandlingar skall krävas. Sådan anledning föreligger t. ex. om gode mannen eller borgenär gör anmärkning beträffande behörigheten och anmärkningen inte kan lämnas utan avseende.

Beredningen har ansett, att man — i huvudsaklig överensstämmelse med 2 § tredje stycket sista punkten ärendelagen men till skillnad mot vad som gäller enligt RB (se 12 kap. 9 § första st.) — bör kunna låta samma ordning gälla i fråga om den som uppger sig vara ombud för borgenär. Om någon uppträder som ombud utan att vara behörig, blir han ansvarig för skada som han vållar (jfr 25 § avtalslagen och 12 kap. 20 § RB).

Om behörighetshandling inte är tillgänglig när den behövs, skall ställföreträdaren eller ombudet enligt andra stycket få tid att förete sådan handling. Det synes ej behövt att, såsom i 12 kap. 9 § andra stycket RB, uttryckligen stadga, att handläggningen får fortsättas om uppskov finnes olägligt (jfr vad som sagts ovan under 28 och 30 §§). Vid tillämpningen av andra stycket torde man böra betrakta konkursdomaren och rätten som en och samma instans. Om sålunda konkursdomaren förelagt någon att styrka sin behörighet och målet sedan hänskjuts till rätten, skall som regel ny frist ej medges vederbörande, om han inte har be-

hörighetshandlingarna tillgängliga vid rättens sammanträde.

Som berörts under 18 § är det önskvärt, att handlingar på främmande språk godtages i största möjliga utsträckning utan att översättning krävs. Se vidare vad som anförs nedan under 52 §. När översättning finnes behövt, får regeln i andra stycket tillämpas. För att undvika dröjsmål bör kompletteringsföreläggande ges så snart som möjligt.

42 §.

Paragrafen ersätter 39 § AckL, enligt vilken arvodesprövning kan påkallas av galdenären eller den arvodesberättigade. I jämförelse med det remitterade utkastet är bestämmelsen omredigerad men i sak oförändrad.

Önskemål har framkommit om att borgenär, vars fordran omfattas av ackordet, skall kunna påkalla prövning av ersättningen till gode mannen. Galdenären kan känna sig stå i viss beroendeställning till gode mannen och därför dra sig för att begära rättens prövning. Ackordscentralens avdelning och handelskammaren i Göteborg har däremot ansett, att något behov av talerätt för borgenär ej föreligger. Beredningen har för sin del funnit önskemålet beaktansvärt. Det synes emellertid ej motiverat, att borgenär får begära prövning av ersättningsfrågan även sedan ackordet fullgjorts. Första stycket har avfattats i enlighet härmed. Om borgenär gjort framställning innan ackordet fullgjorts, skall saken föras till slut.

Rättens prövning bör kunna avse både arvode och kostnadsersättning till gode mannen. Det är självfallet lämpligast, att båda prövas på en gång. Men om t. ex. gode mannen till äventyrs skulle ha försummat att samtidigt begära prövning av både arvode och kostnadsersättning, står det honom fritt att återkomma.

Vad som stadgats i första stycket skall enligt andra stycket ha motsvarande tillämpning i fråga om arvode och kostnadsersättning till tillsynsman enligt 39 §.

Förevarande lagrum skall också tillämpas

beträffande arvode och kostnadsersättning till vikarie för god man eller tillsynsman. Uttrycklig bestämmelse härom torde inte behövas.

Fråga om arvode eller kostnadsersättning skall handläggas enligt ärendelagen.

43 och 44 §§.

Paragraferna ersätter 40 och 41 §§ AckL.

Enligt 43 § första stycket i förslaget får talan föras mot olika beslut som konkursdomaren meddelar. I fråga om beslut enligt 27 § första stycket är dock särskild talan ej tillåten. Det har ansetts ligga i sakens natur att beslut som avser handläggningen skall t. v. tillämpas utan hinder av besvär. Detta gäller t. ex. beslut, varigenom ackordsfrågan hänskjuts till rätten (30 §).

I sådana fall då beslutet har rättsverkan har det ansetts behövt att ge bestämmelse om att beslutet skall gå i verkställighet utan hinder av att ändring söks. I första stycket av 44 § har upptagits föreskrift härom beträffande beslut om förordnande eller entledigande av god man eller tillsynsman, om återkallelse av sådant förordnande eller om offentlig ackordsförhandling. Enligt förslaget kan emellertid förordnas, att omedelbar verkställighet inte skall äga rum. Detta kan vara motiverat t. ex. om saken bedöms tveksam och sådan verkställighet kan medföra att ändring i högre instans skulle bli utan praktisk betydelse.

Andra stycket i 44 § svarar väsentligen mot 41 § andra stycket AckL. I enlighet med gällande rätt angavs i 44 § andra stycket i det remitterade utkastet, att när beslut om offentlig ackordsförhandling upphävts, konkursdomaren bl. a. skulle ta ned den i rättens kansli anslagna kungörelsen om förhandlingen. Bestämmelsen har fått utgå såsom överflödig utan att någon saklig ändring åsyftas. Det har inte syntts behövt att fördenskull nu föreslå motsvarande ändring i 26 § första stycket KL.

Föreskriften i 41 § AckL om att konkursdomaren skall underrättas, när beslut om inledande av ackordsförhandling upphävts av högre rätt, har också fått utgå. Det synes

lämpligare att bestämmelse härom meddelas med stöd av 52 § i förslaget.

45 §.

Paragrafen motsvarar i sak 43 § AckL.

I 42 § AckL ges bestämmelser om fullföljd mot borgenärsbeslut som gäldenären eller borgenär anser ej vara lagligen tillkommet. Borgenärernas beslut kan enligt AckL avse förlikning beträffande tvistig röst (21 § andra st.), uppskov (23 § andra st. och 24 § första st.) eller fråga om ackordsförslagets antagande (25 §).

Enligt förslaget skall det ankomma på konkursdomaren att besluta uppskov, låt vara efter hörande av borgenärerna (27 och 28 §§). Beslut i förlikningsfråga (26 § andra st.) och om ackordsförslagets antagande (29 §) skall även framdeles ankomma på borgenärerna, men då konkursdomaren skall leda borgenärssammanträdet kommer borgenärernas beslut i regel att i sin tur resultera i ett beslut av honom. Om t. ex. borgenärernas beslut medför att ackordsfrågan fallit, kommer konkursdomaren att besluta om avskrivning av ackordsärendet. Gäldenären och borgenär som skolat omfattas av ackordet kan då enligt 43 § i förslaget fullfölja talan mot detta senare beslut och därmed också bringa frågan om lagligheten av borgenärernas beslut under prövning. Om borgenärerna enligt 26 § andra stycket beslutat att anmärkning får förfalla eller inskränkt den eller uppdragit åt gode mannen att sluta förlikning, torde det ej alltid resultera i något direkt beslut av konkursdomaren. Så blir emellertid fallet, om ackordsförslaget faller vid borgenärsomröstningen. Konkursdomaren meddelar då ett avskrivningsbeslut, och detta kan överklagas. Om ackordsförslaget antagits eller det vid borgenärssammanträdet inte kan avgöras om förslaget antagits eller ej, kan frågan om lagligheten av borgenärsbeslutet bedömas i samband med prövningen enligt 30 eller 31 §. Om borgenärsbeslut, varigenom det anförtröts gode mannen att sluta förlikning, inte skulle vara lagligen tillkommet, skall rätten självfallet ej grunda sitt

avgörande på en förlikning som ingåtts av gode mannen med stöd av uppdraget. Något behov av motsvarighet till 42 § AckL synes därför ej föreligga enligt förslaget.

I likhet med vad som gäller enligt AckL får klagan ej föras mot rättsens beslut med anledning av framställd anmärkning (31 § andra punkten i förslaget). I överensstämmelse med gällande rätt får särskild talan inte heller föras mot beslut, enligt vilket borgenärerna åter skall behandla ackordsfrågan (33 § andra st. sista punkten).

46 §.

Paragrafen ersätter 44 § AckL.

I första stycket har i klarhetens intresse uttryckligen angetts, när ackordsfrågan skall anses avgjord. Saken har, förutom i andra styckets fall, intresse i fråga om konkursansökan (19 §), utmätning (20 §) och återvinning (38 §). Ackordsfrågan anses självfallet också avgjord, när den förfaller enligt 19 § sista stycket (jfr förevarande 46 § andra st. andra punkten).

Enligt 44 § andra stycket AckL åligger det konkursdomaren i vissa fall att införskaffa bevis huruvida talan fullföljts mot beslut av underrätt eller hovrätt och, om det skett, besked om det beslut som meddelats i målet. Det bör utan särskild föreskrift i lagen vara klart, att konkursdomaren får hålla sig underrättad om utgången i målet vid underrätten. Beträffande utgången i högre instans säkerställs erforderlig information genom bestämmelserna i 52 kap. 13 § och 56 kap. 13 § RB.⁶⁵ Till undvikande av varje tidsutdräkt synes det emellertid ändamålsenligt att föreskrift ges i administrativ ordning (jfr 52 § i förslaget) om att avgörande av aktuellt slag skall tillställas konkursdomaren genast sedan det vunnit laga kraft.

47 §.

Som anförts under 12 § har 47 § i det remitterade utkastet, vilken motsvarade 45 § AckL, fått utgå ur förslaget.

Förevarande 47 § motsvarar 46 § första

och andra styckena AckL. Enligt tredje stycket i sistnämnda paragraf gäller, att kungörelse om ackordsärendes handläggning vid rätten får — utan hinder av föreskrift att den skall införas i ortstidning minst tio dagar före den dag som utsatts för handläggningen — införas senare, om särskilda omständigheter föranleder därtill. Det har inte ansetts erforderligt att behålla denna reglering som skulle få betydelse endast i det undantagsfall som regleras i 33 § andra stycket i förslaget.

48 §.

Paragrafen träder i stället för 47 § AckL, medan 48 § AckL ersätts av 52 § i förslaget.

49 §.

Enligt 49 § AckL får konkursdomaren avvisa ansökan om inledande av ackordsförhandling och om förordnande av god man även om han är jävig.⁶⁶

Enligt förslaget skall motsvarande gälla beträffande föreläggande om komplettering av ansökan om förordnande av god man eller om ackordsförhandling och i fråga om avvisning av sådana ansökningar för den händelse gäldenären underlåtit att följa kompletteringsföreläggande samt beträffande översändande av ansökan om förordnande av god man till behörig konkursdomare. Konkursdomare som är jävig skall däremot ej få förordna god man eller meddela beslut om offentlig ackordsförhandling.

Bestämmelsen i gällande lag om att jäv i vissa fall skall anmälas i hovrätten har ansetts överflödigt och fått utgå.

⁶⁵ Kungörelsen d. 30 sept. 1921 om översändande i visst fall av överrätts utslag till konkursdomare (se Lawski s. 379 anm. 3, jfr Welamson I s. 771 not 4) har upphört att gälla (SFS 1947: 872, jfr 871).

⁶⁶ På samma sätt får jävig konkursdomare bl.a. avvisa konkursansökan (se 209 § första st. jfrt med 10 § KL).

Paragraferna ersätter 50 § första stycket och 52 § AckL. Det kan nämnas, att 11 kap. 7 § ErB innehåller bestämmelse om ansvar för borgenär, som då konkurs är förestående tar eller låter åt sig utlova betalning, säkerhet eller annan förmån.⁶⁷

Enligt 50 § AckL straffas borgenär, om han för sin röst vid borgenärssammanträdet betingat sig särskilda fördelar av gäldenären eller annan på gäldenärens vägnar. Orden »eller annan på gäldenärens vägnar» har utgått i förslaget. Det är ändå klart, att sådant ansvar inträder om borgenären gynnas av gäldenären, vare sig det sker direkt eller indirekt genom någon medhjälpare till gäldenären (jfr även vad som sagts ovan under 33 §). Bestämmelsen om böter i andra stycket av 50 § AckL har ansetts överflödigt (se 25 kap. 1 och 6 §§ BrB).

Enligt 51 § AckL gäller, att konkursdomaren skall underrätta allmän åklagare, om det i godmansberättelsen uppges att anledning finns att antaga att gäldenären gjort sig skyldig till brottsligt förhållande mot sina borgenärer (jfr 218 § KL). Denna bestämmelse synes kunna utgå ur lagen.⁶⁸ I den mån anmälningsplikt anses behövt kan föreskrift därom ges med tillämpning av 52 § andra stycket i förslaget. Borgenär är givetvis oförhindrad att ange gäldenären till åtal, om han har skäl därtill.

I 53 § AckL stadgas, att gäldenär, som anklagas för brottsligt förhållande mot borgenärer men avvikit, likväl kan dömas för brottet. Beredningen har låtit denna föräldrade specialbestämmelse utgå.⁶⁹

52 §.

52 § ersätter 48 och 54 §§ AckL.

I 48 § AckL finns föreskrifter om dagbok som i ackordsärenden skall föras av konkursdomaren. Bestämmelsen har för konkursärenden sin motsvarighet i 208 § KL. Stockholms rådhusrätt har förordat, att det nuvarande systemet med dagbok i ackords- och konkursärenden ersätts med dagboksblad och målförteckning enligt prin-

ciperna i protokollskungörelsen. Som angetts i den allmänna motiveringen har beredningen funnit rådhusrättens önskemål värt beaktande. I 52 § första stycket i förslaget har därför stadgats, att särskild dagbok skall föras hos konkursdomaren och att handlingar i ackordsärendena skall sammanföras i akter. De närmare bestämmelserna om dagbok och aktbildning bör meddelas av Kungl. Maj:t i administrativ ordning. Enligt beredningens förslag bemyndigas Kungl. Maj:t att överlag meddela närmare föreskrifter för tillämpningen av lagen. Bestämmelse härom har införts som andra stycke i förevarande 52 §.

I 12 § 8) förutsätts, att Kungl. Maj:t ger föreskrift om det förskott för konkursdomarens och rättens kostnader som skall åtfölja ansökan om inledande av ackordsförhandling.

Enligt 54 § AckL skall vad som sägs i lag eller annan författning om underrättelse eller anmälan hos registreringsmyndighet angående konkurs ha motsvarande tillämpning beträffande offentlig ackordsförhandling utan konkurs, om särskild bestämmelse ej lämnats. Detsamma gäller föreskrift om registrering av sådan underrättelse eller anmälan. Lagrummet har f. n. avseende på 21 § 5 lagen d. 13 juli 1887 (nr 42 s. 1) angående handelsregister, firma och prokura, 6 § 1 i kungörelsen d. 4 nov. 1887 (nr 79 s. 1) om handelsregistrens förande, m.m. och 54 § lagen d. 30 april 1948 (nr 218) om sambruksföreningar. Det saknar däremot numera betydelse i fråga om aktiebolagslagen och lagen om ekonomiska föreningar, i vilka lagar direkta föreskrifter rörande offentlig ackordsförhandling meddelats (169 § och 201 § andra st. aktiebolagslagen samt 93 § och 103 § 1 mom. andra st. lagen om ekonomiska föreningar). Flera rättssubjekt, beträffande vilka särskilda an-

⁶⁷ Ang. sambandet mellan denna straffbestämmelse och 50 § AckL se NJA II 1942 s. 515 f och 543 f.

⁶⁸ Från ackordscentralens avdelning i Stockholm har uppgetts att, såvitt avdelningen har sig bekant, någon sådan uppgift aldrig förekommit i en godmansberättelse.

⁶⁹ Se vidare under 220 § KL.

mälningståtgärder e. l. skall förekomma vid konkurs, kan ej få offentligt ackord (se 53 § i AckL-förslaget).

Enligt beredningens mening bör behövliga bestämmelser i ämnet meddelas i tillämpningsförfattningen.

Som förut nämnts synes det lämpligt att i administrativ ordning också kan meddelas närmare föreskrifter om kungörande och underrättelser i ackordsärenden m. m. Förevarande 52 § ger en allmän befogenhet för Kungl. Maj:t att ge närmare föreskrifter för tillämpningen av den nya lagen.

Enligt beredningens mening är särskilt behövligt att ge tillämpningsföreskrifter som tillförsäkrar utländska borgenärer tillräcklig information och service i övrigt (jfr ovan under 18 §). Underrättelser och andra handlingar från konkursdomaren till den som kan antagas ej förstå svenska språket bör avfattas på något världsspråk som mottagaren kan förmodas förstå (engelska, franska eller tyska). För översättning bör kunna påkallas biträde av utrikesdepartementet.⁷⁰ I tillämpningsföreskrifterna kan lämpligen ges anvisning på översättningar till dessa språk av standardkungörelse (jfr *bil. 3*) samt andra handlingar som kan beräknas bli mera frekventa. Det synes vidare önskvärt, att motsvarande föreskrift om användning av lämpligt främmande språk meddelas även i fråga om handlingar som gäldenären eller gode mannen skall sända till borgenärerna, jfr 12 § under 7) och 23 §. Vidare bör anges, i vilken utsträckning handlingar som inkommer på utländskt språk skall kunna godtagas utan översättning samt hur översättning av inkomna handlingar vid behov skall ordnas och betalas.

Det synes ändamålsenligt att föreskrift även ges om att, när gäldenären avlägger ed inför annan konkursdomare, protokoll från edgången genast skall expedieras till den konkursdomare som handlägger ackordsärendet (jfr 15 § tredje st. i förslaget). Som angetts under 44 § bör bestämmelse ges i administrativ ordning om att konkursdomaren skall underrättas, när högre rätt upphäver beslut om ackordsförhandling. Sådan underrättelse bör ske genast så att kon-

kursdomaren kan låta införa kungörelse enligt nämnda lagrum utan dröjsmål. Vidare synes böra föreskrivas att avskrift av annat beslut som är av betydelse för konkursdomaren skall tillställas denne genast sedan det vunnit laga kraft (jfr ovan under 46 §).

I den mån det anses behövligt kan föreskrift även ges om underrättelse till allmän åklagare (jfr ovan under 50 och 51 §§).

53 §.

Paragrafen ersätter 55 § AckL. Enligt detta lagrum gäller bl. a., att oskiftat dödsbo inte kan få offentligt ackord. Som angetts i den allmänna motiveringen har beredningen ansett, att detta undantag bör utgå.

I övrigt åsyftas ej någon saklig ändring av vad som gäller enligt AckL. Punkterna 1) och 2) i förslaget motsvarar punkterna 2) — 4) i 55 § AckL.⁷¹ Beträffande punkten 5) i sistnämnda lagrum, som ersätts av punkt 3) i förslaget, har ansetts att sjukkassor inte behöver nämnas. I den mån enskilda sjukkassor fortfarande finns kvar torde de falla under lagen om understödsföreningar (jfr 1 § och 9 § första st. samma lag). Punkten 4) i förslaget svarar mot punkten 6) i 55 § AckL.

Övergångsbestämmelserna

Den föreslagna nya lagen skall träda i stället för lagen d. 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs, som alltså bör upphävas. Kungörelsen d. 30 september 1921 (nr 574) med vissa bestämmelser angående förvärv av tillstånd att bemyndiga gode män vid ackordsförhandling utan konkurs blir överflödiga med den nya utformningen av reglerna om utseende av god man (5 §). Föreskrift om upphävande av kungörelsen har upptagits i andra stycket av övergångsbestämmelserna.

När en ackordsförhandling börjat enligt

⁷⁰ Jfr 33 § kungörelsen d. 12 maj 1967 (nr 147) med vissa bestämmelser om handläggning hos kronofogdemyndighet.

⁷¹ Jfr 1 § lagen d. 25 maj 1956 (nr 217) om vissa krediträttingars konkurs, se vidare SFS 1955:110 och 1963: 76, 573, 575.

AckL, synes det lämpligast att förfarandet får fortgå enligt äldre lag. Föreskrift härom har införts som tredje stycke i övergångsbestämmelserna.

Det bör ej möta betänkligheter mot att rättshandlingar som ingåtts före den nya lagens ikraftträdande blir föremål för återvinning vid offentligt ackord. Om konkurs kommer till stånd i stället för ackord, blir handlingen ju i lika mån återvinningsbar. Enligt förslaget blir återvinningsbestämmelserna tillämpliga, när beslut om ackordsförhandling meddelas enligt den nya lagen. Den presumtiva återvinningsvarandens ställning försämras ej genom förslaget på något beaktansvärt sätt.

Det är önskvärt, att den nya ordningen kommer att tillämpas så snart som möjligt efter nya lagens ikraftträdande. God man enligt nya lagen bör därför kunna förordnas redan innan lagen träder i kraft, när man har anledning att räkna med att beslut om ackordsförhandling kommer att meddelas enligt nya lagen. Inledningsskedet beräknas ta upp till två månader i anspråk (9 §). Ansökan om förordnande av god man enligt nya lagen bör därför få göras, när endast en kortare tid, förslagsvis en månad, återstår till dess nya lagen träder i kraft. Härvid bör 1—9 §§ i nya lagen vinna tillämpning. Fjärde stycket i övergångsbestämmelserna har utformats i överensstämmelse med vad som nu sagts. Beredningen har härvid räknat med att ikraftträdandet sker vid ingången av ett nytt år. Det får förutsättas, att när god man förordnats enligt nya lagen, ett eventuellt beslut om ackordsförhandling också meddelas enligt denna lag.

Allmän motivering

Bestämmelserna i det remitterade utkastet har i nästan oförändrat skick tagits upp i beredningens nu framlagda förslag till lag om ändring i konkurslagen.

Enligt förslaget till ny ackordslag (AckL-förslaget) inskränks borgenärernas rätt att få gäldenären försatt i konkurs medan förhandlingar om en uppgörelse pågår under ledning av god man enligt ackordslagen. Även i övrigt medför förslaget ökade möjligheter till ackord utan konkurs. I promemorian uttalade beredningen, att det mot den angivna bakgrunden kunde sättas i fråga, huruvida ej bestämmelserna om ackord i konkurs kunde avskaffas. Detta skulle innebära att, sedan väl konkurs inträffat, gäldenären ej skulle kunna bringa den att upphöra annat än genom förlikning med alla fordringsägare enligt 149 § KL. Beredningen ansåg emellertid, att en sådan reglering skulle bli alltför stel. Den nya ordning som föreslagits beträffande ackordsförhandling utan konkurs kunde nämligen ej utesluta, att konkurs kan inträffa trots att ett ackord skulle vara förmånligare för både borgenärerna och gäldenären. Denne kan t. ex. ha underlåtit att söka få en ackordsförhandling till stånd på grund av bristande kännedom om de möjligheter därtill som står till buds. Det kan vidare tänkas, att efter konkursbeslutet inflyter medel, t. ex. efter en framgångsrik rättegång eller på grund av arvfall eller lotteri-

vinst, varigenom öppnas möjlighet att genomföra ett ackord som kan medföra fördelar för borgenärerna jämfört med ett fortsatt konkursförfarande. Även i andra fall kan ackord vara tänkbart. En värdefull hyresrätt eller agentur eller liknande kan räddas, om konkursen kan avbrytas osv.

Beredningen anser sålunda ej att det finns tillräckliga skäl att avskaffa ackord i konkurs. Sådana ackord kan måhända bli vanligare, om möjligheterna att få ackord vidgas. Som ackordscentralen framhållit kan det också tänkas vara av värde att ha tillgång till ackordsförhandling i konkurs, om det är av särskilt intresse att få fordringsanspråken prövade. Man kan då börja med konkurs och sedan övergå till ackordsförhandling i denna.

Om möjligheten till ackord i konkurs alltså bevaras, bör bestämmelserna i största möjliga mån stämma överens med reglerna för ackord utan konkurs. Någon fullständig parallell kan dock ej uppnås. Vid ackordsförhandling utan konkurs behåller nämligen gäldenären rådigheten över sin egendom, låt vara att han enligt AckL-förslaget bör rätta sig efter gode mannens anvisningar. Vid konkurs däremot förlorar han rådigheten i och med konkursbeslutet. Denna skillnad har oundvikliga konsekvenser.

Man skulle kunna tänka sig, att konkursen får vila medan ackordsfrågan behandlas, men en sådan lösning passar endast när ackord är aktuellt redan före konkursut-

brottet eller aktualiseras i omedelbart samband med detta. I annat fall har bevaknings- och anmärkningsfrister redan bestämts och konkursförfarandet löpt vidare. På detta senare stadium skulle därför vilandeförklaring vålla åtskilliga praktiska olägenheter, ej minst om konkursen senare måste fullföljas på grund av att ackord inte kommer till stånd. Det synes å andra sidan ej heller tillräckligt motiverat att utesluta ackordsförhandling på grund av att konkursförfarandet kommit ett stycke på väg.

Beredningen har därför ansett det mindre lämpligt att konkursen generellt skall förklaras vilande när ackordsförslag tas upp till behandling. Man bör i stället inrikta sig på att liksom f. n. samordna förfarandena. Praktiskt betydelsefull är härvid frågan om försäljningen av egendomen i boet. I likhet med vad som föreslogs i den remitterade promemorian har möjligheterna att hindra inte önskvärd realisation vidgats (66 och 67 §§). I samma syfte har förvaltaren erhållit ökad befogenhet att låta anstå med utdelning tills ackordsfrågan blivit avgjord (127 §). Själva handläggningen av ackordsfrågan har i allt väsentligt bragts i överensstämmelse med vad som upptagits i AckL-förslaget.

I övrigt kan till en början nämnas, att det absoluta redlighetskravet på gäldenären (151 m. fl. §§ KL) fått utgå även beträffande ackord i konkurs.

Bestämmelserna i AckL-förslaget om minimikrav för ackord och om ställningen för kvittningsberättigad borgenär och för borgenär, som är säkerställd genom äganderättsförbehåll, har fått sin motsvarighet i förslaget till lag om ändring av konkurslagen (150 och 158 §§). Detsamma gäller kravet på borgenärsanslutning till ackordsförslag (162 §), låt vara att bestämmelserna om vilka som är röstberättigade inte kommer att helt överensstämma för de båda ackordsformerna. Detta sammanhänger med bevakningsförfarandet vid konkurs (se 158 §; jfr 11 och 26 §§ i AckL-förslaget). Regleringen beträffande småfordringar har också fått motsvarighet vid ackord i konkurs (150 §).

Redan enligt gällande lag blir borgenär med förmånsrätt i viss egendom bunden av ackord i konkurs för belopp som ej kan uttagas ur egendomen. I likformighetens intresse har föreslagits, att sådan borgenär även utan att avstå från förmånsrätten skall få delta i behandlingen av ackordsförslag i konkurs med belopp som bedöms sakna täckning i säkerheten (158 §).

Det har vidare syntts naturligt, att om återvinningstalan skall kunna föras vid ackord utan konkurs, sådan talan i konkurs får fullföljas utan hinder av att ackord fastställts (171 §).

Förslaget utgår från att det även i fortsättningen kommer att finnas en rättens ombudsman i konkurs. Men mot bakgrunden av vad som föreslagits beträffande ackordsförhandling utan konkurs bör han inte anlitas för det egentliga ackordsförfarandet, fränsett vissa mycket begränsade funktioner i det inledande skedet samt i fråga om försäljning av boets egendom och utdelning av dess medel (66, 67, 127 och 152 §§).

Formerna för tillsättande av konkursförvaltare medför, att denne i allmänhet kan betraktas som en förtroendeman för borgenärerna. Det är ändå inte givet, att han är lämpad att fullgöra alla de funktioner som vid ackordsförhandling utan konkurs ankommer på gode mannen. Beredningen har övervägt, huruvida en särskild god man borde utses för behandlingen av ackordsförslaget, men har ej trott, att förfarandet behöver kompliceras därmed. För arbete som bättre utförs av någon annan kan förvaltaren vid behov anlita lämplig person. Kostnaden får tas upp som en förvaltarens omkostnad. Några särskilda föreskrifter här om har ej syntts behövliga.

Borgenär, som önskar erhålla betalning i konkursen, skall enligt KL i princip bevaka sin betalnings- och eventuella förmånsrätt. Bevakning kan bli föremål för anmärkning. Tvister som uppkommit i anledning därav behandlas på förlikningssammanträde inför rättens ombudsman. Om uppgörelse ej nås, hänskjuts frågan till rätten. I den mån anmärkning inte skett har borgenären enligt huvudregeln i 106 § KL den betal-

nings- och förmånsrätt i konkursen som han yrkat. Borgenärssammanträde för prövning av ackordsförslag får ej hållas förrän eventuella bevakningstvister handlagts på sammanträde inför ombudsmannen. Men om möjligt skall det utsättas att förekomma samma dag. Rösträtt åtnjuts för bevakade fordringar och är på närmare angivet sätt beroende av utgången av eventuell bevakningstvist (158 §).

Det har synts ändamålsenligt, att bevakningsförfarandet får fortgå som vanligt även om ackord aktualiseras. Det är ju bl. a. inte säkert, att ackord kommer till stånd. Vidare bör liksom f. n. förlikningssammanträde inför rättens ombudsman hållas innan ackordsförslaget prövas av borgenärerna. Sammanträde för prövning av ackordsfrågan bör därför hållas efter förlikningssammanträdet (155 §). Härvid skall konkursdomaren fungera som ordförande.

Det är angeläget, att ackordsfrågan slutbehandlas utan dröjsmål. På grund härav och för att nå så stor likhet som möjligt med förfarandet vid ackord utan konkurs har det synts ändamålsenligt, att kvarstående anmärkningstvister, som är av betydelse för utgången av omröstningen i ackordsfrågan, behandlas i samband med prövningen av denna. Kvarvarande tvister bör alltså prövas samtidigt med frågan om fastställelse av ackordet (164 §; jfr 158 § sista st.). Denna prövning har betydelse endast för röstningen om ackordsfrågan.

Det kan vara opraktiskt, att den vanliga prövningen av tvistiga fordringar i konkursen fortgår vid rätten när ackord är aktuellt. Detta gäller naturligtvis särskilt när det är goda utsikter att ackord skall komma till stånd. Beredningen förordar därför, att om det finnes ändamålsenligt, rättens prövning av tvistig fordran får uppskjutas till dess ackordsfrågan blivit avgjord (109 §).

Reglerna om återkallelse och ändring av ackordsförslag samt om uppskov med sammanträde för prövning av förslaget bör också stämma överens med motsvarande bestämmelser i AckLförslaget (160 och 161 §§).

Den omständigheten att ackordsförslag

är föremål för behandling behöver enligt konkurslagen ej alltid hindra att slututdelning sker. Utfärdas kungörelse om sådan utdelning, är ackordsfrågan förfallen enligt 173 § KL. Denna reglering har synts onödigt stel. Även om slututdelning sker kan det någon gång tänkas, att borgenärerna har intresse av att ackord genomförs. Så kan t. ex. vara fallet, om medel som inte ingår i konkursmassan ställts till förfogande för ackordets genomförande. Bestämmelsen i 173 § KL bör därför utgå. I stället förordas, att ackordsförslag får prövas utan hinder av att konkursen avslutats (146 §). En förutsättning härför är självfallet, att ackordsförslaget ingetts före denna tidpunkt.

Fastställelseprövningen bör utformas på samma sätt som enligt AckLförslaget (165 och 166 §§).

I AckLförslaget har gjorts en del andra smärre ändringar i förfarandet. Bl. a. har kravet på företeende av behörighetshandlingar mildrats. Beredningen föreslår ej nu motsvarande ändring i konkurslagen. Denna fråga får övervägas i samband med den allmänna översyn av lagen som beredningen påbörjat. Däremot synes nu beträffande konkursansökan böra införas motsvarighet till vad som i AckLförslaget föreslås gälla om komplettering av ansökan som ej är fullständig och om vidaresändning till behörig konkursdomare (10 och 10 a §§).

Enligt 35 § KL skall fristerna för återvinning i konkurs räknas till beslutet om inledande av ackordsförhandling, om konkursen föregåtts av offentlig sådan förhandling som förfallit på grund av konkursen. Motsvarande gäller, om konkurs följt på ansökan som gjorts inom fjorton dagar från att kungörelse införts i allmänna tidningarna om att dylik förhandling upphört. Beredningen förordar, att 35 § KL ändras så att fristerna för återvinning i stället skall räknas till dagen för ansökan om förordnande av god man, när sådant förordnande föregått och konkursansökningen gjorts inom tre veckor från att verkan av förordnandet förföll eller, när offentlig ackordsförhandling följt, denna upphörde. Ändringen medför, att borgenär ej under på-

gående förhandling om ackord behöver söka gäldenären i konkurs för att hindra att frister för återvinning löper ut. Med hänsyn till att tidsfristen för konkursansökan generellt satts så lång som till tre veckor har det ej syntts behövt att i något fall räkna densamma först från att kungörelse om ackordsförhandlings upphörande skett. Förslaget medför en följdändring i 19 § sista stycket KL.

I 121 § KL regleras borgenärs rätt till kvittning. Enligt sista stycket får kvittning ej ske, om offentlig ackordsförhandling föregått men förfallit på grund av konkursen, eller om konkursen följt på ansökan som skett inom fjorton dagar från att kungörelse var införd i allmänna tidningarna om att sådan förhandling upphört, allt under förutsättning att kvittningsrätt ej funnits om ackord kommit till stånd. Beredningen föreslår, att den nämnda tidsbestämelsen justeras i överensstämmelse med vad som föreslagits beträffande 35 § KL.

I likhet med vad som förordats i AckL-förslaget synes även i konkurslagen den nuvarande ordningen med dagbok (208 §) böra ersättas med ett system med dagboksblad och aktbildning. De närmare bestämmelserna härom liksom tillämpningsföreskrifter i övrigt skall enligt förslaget meddelas av Kungl. Maj:t (208 §).

Beträffande redigeringen av lagtexten angavs i den remitterade promemorian, att beredningen prövat att utarbeta en text vilken upptog de bestämmelser som avvek från utkastet till ny ackordslag och i övrigt i största möjliga utsträckning hänvisade till detta. Vinsten i form av en förkortad lagtext uppvägs emellertid ej den minskade överskådligheten. I likhet med gällande lag upptogs därför det remitterade utkastet fullständiga bestämmelser om ackord i konkurs. Ackordscentralen har i sitt remissyttrande uttalat önskemål om att i stället görs en enkel hänvisning till ackordslagen. Om man anser att konkursen ej bör förklaras vilande medan ackordsfrågan behandlas, kan regleringen emellertid inte ske tillnärmelsevis så enkelt som ackordscentralen förmodat. Betydande avvikelser och kompletteringar

måste göras. Beredningen finner därför alltså jämt mera ändamålsenligt, att konkurslagen innehåller en fullständig reglering. I annat fall kommer den som skall handlägga fråga om ackord i konkurs att behöva gå till både texten i ackordslagen och texten i 7 kap. KL, vilket måste vara besvärande. Man kan ej räkna med att ackord i konkurs blir så vanliga att någon kommer att behärska förfarandet i huvudsak utan att behöva ha tillgång till lagtexten.

De särskilda bestämmelserna i förslaget

Ändringarna i KL är i stort sett att betrakta som följdändringar för att bringa reglerna om ackord utan och i konkurs i största möjliga överensstämmelse.

5 §.

Paragrafen har ej ändrats i sak.

10 och 10 a §§.

Enligt 10 § KL skall konkursansökan avvisas om konkursdomaren ej är behörig att pröva ansökningen eller om borgenär, som är sökande, ej uppgett sin fordran eller om ansökan av annan orsak ej kan upptagas. Beslut om avvisning skall meddelas genast och tecknas på ansökningshandlingens.

Enligt AckL skall ansökan om inledande av ackordsförhandling på motsvarande sätt avvisas bl. a. när konkursdomaren ej är behörig eller handlingarna är ofullständiga (5 §). Beredningen har emellertid föreslagit, att kompletteringsföreläggande skall ges, när det ej framgår av ansökningen vem som är behörig konkursdomare eller när den är bristfällig på annat sätt (2 § i AckL-förslaget, jfr 14 §). Kompletteras ej ansökningen, skall den avvisas, om bristen ej avhjälpes på annat sätt. Vidare har föreslagits, att om ansökan inkommit till obehörig konkursdomare, denne genast skall skicka ansökningen till den konkursdomare som enligt handlingarna är behörig (3 § i AckL-förslaget). Han skall även underrätta sökanden om saken. Ansökningen anses gjord,

när den inkom till den förra konkursdomaren.

Motsvarande reglering föreslås i förevarande 10 och 10 a §§. Som påpekats under 2 § AckL-förslaget bör konkursdomaren genast avvisa ansökan, om det redan från början är uppenbart att den ej kan upptagas (jfr 42 kap. 4 § andra st. RB och 3 § andra st. ärendelagen). Det kan t. ex. framgå av handlingarna att behörigt forum i riket saknas eller att gäldenär, som själv söker sig i konkurs, är omyndig.

19 och 35 §§.

När konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling som förfallit på grund av konkursen, räknas enligt 35 § KL fristerna vid återvinning till dagen för beslutet om inledande av ackordsförhandling i stället för dagen för konkursansökningen. Motsvarande gäller, när konkurs följt på ansökan som gjorts inom fjorton dagar från att kungörelse om ackordsförhandlings upphörande varit införd i allmänna tidningarna. Syftet med regleringen är, att borgenärerna skall kunna låta en offentlig ackordsförhandling pågå utan risk att återvinningsfrister löper ut under tiden.

Med AckL-förslaget avser beredningen bl. a. att underlätta underhandsackord. Såsom förut framhållits tillskapas för ändamålet ett inledningsskede under vilket gäldenären ställs under viss kontroll och till vilket vissa rättsverkningar knyts. Sålunda inskränks borgenärernas rätt till särationer mot gäldenären. Detta påkallar i sin tur att fristerna för återvinning ej löper. Beredningen föreslår därför, att 35 § i KL ändras på det sättet att vad som f.n. sägs om tidpunkten för beslutet om inledande av ackordsförhandling i stället skall gälla tidpunkten för ansökan om förordnande av god man. Som förutsättning för tillämpning av paragrafen föreslås, att konkursansökningen skall ha gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när ackordsförhandling följt, denna upphörde. Av 9, 14 och 15 §§ i AckL-förslaget framgår, när verkan av god-

mansförordnande förfaller. Detta förhållande kungörs ej men det kan förutsättas, att kontakten mellan gode mannen och åtminstone de större borgenärerna är sådan att han vid behov informerar dem om situationen. Den borgenär som så önskar kan f.ö. ha liggande hos konkursdomaren en konkursansökan som han kan fullfölja om offentlig ackordsförhandling ej inleds (jfr 7 § AckL-förslaget). När sådan ackordsförhandling upphör utan att ackord kommit till stånd, utfärdas genast kungörelse härom med visst undantag som saknar betydelse i detta sammanhang (46 § andra st. samma förslag). Till skillnad mot vad som f.n. gäller räknas enligt nu förevarande förslag fristen för ansökan om konkurs ej från kungörandet utan från tidpunkten då förhandlingen upphörde. Å andra sidan har fristen förlängts med en vecka. Någon saklig skillnad av betydelse torde därför ej föreligga.

Enligt 35 § KL gäller vidare, att om sådan åtgärd som sägs i 28, 29, 30, 32 eller 33 § företagits efter att beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats, skall den mot vilken åtgärden vidtagits alltid anses ha haft skälig anledning till antagande att gäldenären var på obestånd. Eftersom ansökningen om förordnande av god man ej i och för sig omges med någon publicitet finns ej skäl att ändra den regeln. En annan sak är, att borgenärerna i regel får under rättelse om situationen så snart gäldenären inställt sina betalningar och av den anledningen ej därefter kan åberopa god tro i fråga om insolvensen.

I 19 § KL ges regler om innehållet i kungörelse om konkurs. Enligt sista stycket gäller, att kungörelsen skall innehålla uppgift om dagen för beslutet om inledande av ackordsförhandling, när konkursen inträffat på sådan tid att 35 § KL blir tillämplig. Syftet är att kungörelsen skall ge upplysning om den tidpunkt till vilken återvinningsfristerna skall räknas.¹ Nämda bestämmelse i 19 § föreslås ändrad som en konsekvens av den nya utformningen av 35 § KL.

¹ 1911 års betänkande s. 192.

Enligt 62 § KL gäller, att egendomen i konkursboet i princip skall säljas så snart som möjligt efter första borgenärssammanträdet. I 66 § stadgas vissa undantag från denna regel, när gäldenären framlägger ackordsförslag. Härvid gäller olika bestämmelser allteftersom förslaget ingetts senast på första borgenärssammanträdet eller därefter. Enligt huvudregeln i första stycket skall i förra fallet anstå med vidare försäljning tills ackordsfrågan avgjorts. Motsvarande gäller enligt andra stycket i vissa fall då förslaget ingetts senare, bl. a. om det tillstyrks av förvaltaren eller antagits av borgenärerna.

Som framhållits i den allmänna motiveeringen är ackord i konkurs mycket sällsynta. Beredningen har ansett, att man bör kunna nöja sig med en enklare reglering i fråga om försäljning av boets egendom, när ackord aktualiserats. Sedan ackordsförslaget inkommit får enligt beredningens förslag försäljning i princip ej äga rum innan ackordsfrågan avgjorts, om inte rättens ombudsman medger det. Försäljning får dock utan vidare ske i den mån det behövs för ändamål som anges i 170 § i förslaget. Realisation får också äga rum i den mån detta är förenligt med ackordsförslaget. Om det t.ex. är fråga om ett avvecklingsackord och den aktuella försäljningen framstår som ett naturligt led i avvecklingen, föreligger ej något hinder mot försäljningen. Är däremot avsett att en pågående rörelse skall fortsättas efter ackord, bör objekt som behövs för den fortsatta driften normalt inte säljas innan ackordsfrågan avgjorts. Beredningen har ansett, att det kan överlämnas åt förvaltaren att avgöra, huruvida situationen är sådan att försäljning får ske enligt det sagda. Vid oskicklighet eller försumelse blir 80 § KL tillämplig. När det är tveksamt om realisation är tillåtlig eller ej, bör förvaltaren samråda med rättens ombudsman och vid behov utverka hans tillstånd.

Ibland kan möjligen försäljning böra ske trots att det strider mot syftet med ackords-

förslag. En snabb försäljning kan vara mycket väsentlig för konkursboet. Det kan också vara så, att försäljning redan är påbörjad när ackordsförslag inkommer och att det är mycket olägligt att inhibera den. Särskilt om utsikterna till ackord är små kan det vara olämpligt att uppehålla avvecklingen av boet. Förslaget ger därför förvaltaren en generell befogenhet att låta sälja egendomen i boet i den mån rättens ombudsman lämnar sitt samtycke.

Enligt sista stycket i gällande 66 § KL får försäljning alltid äga rum, om gäldenären samtycker. Bestämmelsen får ses i sammanhang med att gäldenären f.n. har rätt att fritt återkalla eller ändra ackordsförslaget. Enligt beredningens förslag inskränks denna rätt. Det är då naturligt, att gäldenärens samtycke till försäljning ej ovillkorligen gör sådan tillåten, men hans mening bör självfallet även framdeles beaktas. Det får förutsättas, att förvaltaren även utan uttrycklig föreskrift därom inhämtar gäldenärens åsikt beträffande mera betydelsefulla realisationsspörsmål, när det kan ske.

Tredje stycket i gällande 66 § innehåller en särreglering för det fallet att gäldenären är åtalad för oredlighet mot borgenärer. Som framgått av den allmänna motiveringen föreslås redlighetskravet för gäldenären skola avskaffas. Härmed blir det nuvarande tredje stycket i 66 § överflödigt.

Lika litet som gällande KL innehåller förslaget någon uttrycklig bestämmelse som anger när ackordsfrågan skall anses avgjord. Spörsmålet torde här sakna praktisk betydelse. Vid eventuellt behov kan ledning erhållas i 46 § första stycket i AckLförslaget.

Borgenär som i konkursen har rätt till betalning ur viss egendom kan enligt 67 § andra stycket KL få egendomen såld utan hinder av regleringen i 66 §. Undantag gäller endast om rättens ombudsman och förvaltaren finner uppenbart, att förlust därigenom skulle uppstå för konkursboet. Beredningen har ansett, att borgenärens rätt att få försäljning till stånd kan inskränkas något utan att det behöver inge betänkligheter. Det rör sig om en relativt kort tid-

rymd innan ackordsfrågan klarnat, och möjligheterna att uppnå ackord kan kanske förbättras avsevärt, om tillräckligt rådrum finns för förhandlingar utan att egendom som behövs för fortsatt drift behöver säljas. Beredningen föreslår därför, att bestämmelsen skall ändras så att anstånd med försäljning endast får äga rum om rättens ombudsman och förvaltaren finner att avsevärd förlust eljest kan vållas konkursboet eller att genomförandet av ackord skulle väsentligt försvåras. Om anstånd skulle framstå som obilligt mot borgenären, får dock realisationen ej stoppas enligt förslaget. Borgenären har t. ex. redan medgett långt anstånd eller hans rätt är i fara därför att egendomen sjunker i värde.

109 §.

I 108 och 109 §§ KL ges regler om handläggningen av tvistefrågor som uppkommit genom anmärkningar mot företagna bevakningar. De tvistefrågor som kvarstår efter förlikningssammanträdet inför rättens ombudsman skall enligt 109 § ofördröjligen² företagas till prövning av rätten.

Som angetts i den allmänna motiveringen skall enligt förslaget kvarstående anmärkningstvister, som är av betydelse för utgången av ackordsfrågan, behandlas i samband med prövningen av denna. Det kan då vara opraktiskt, att den vanliga prövningen av tvistiga fordringar i konkursen fortgår parallellt härmed. Som ett andra stycke i förevarande 109 § har därför tagits in bestämmelse om att rätten får uppskjuta denna prövning till dess ackordsfrågan avgjorts, om det finnes ändamålsenligt.³ I den mån vanlig prövning av anmärkningstvister behövs även om ackord kommer till stånd (se 169 § i förslaget) bör uppskov ej äga rum.

121 §.

I förevarande paragraf behandlas borgenärs rätt till kvittning i konkurs. I sista stycket av gällande 121 § regleras det fallet att konkursen föregåtts av offentlig ackordsför-

handling, som förfallit på grund av konkursen, eller konkursen följt på ansökan som gjorts inom fjorton dagar från att kungörelse om förhandlingens upphörande var införd i allmänna tidningarna. Borgenären får då ej till kvittning mot skuld till galdenären använda fordran för vilken han enligt AckL inte haft kvittningsrätt, om ackord kommit till stånd. Som ett led i tillskapandet av ett särskilt inledningsskede vid ackordsförhandling, under vilket försök till frivillig uppgörelse kan företagas, föreslås nu, att det angivna kvittningsförbudet skall vidgas att gälla när förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling föregått och konkursansökningen gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när offentlig ackordsförhandling följt, denna upphörde. Jfr 35 § i förevarande förslag och 36 § i AckLförslaget.

Som förut nämnts överses f. n. bestämmelserna om kvittning i konkurs i nordiskt samarbete. Den här upptagna utformningen av 121 § är provisorisk i avvaktan på resultatet av detta samarbete.

127 §.

I 126 och 127 §§ KL regleras, när utdelning skall äga rum i konkursen. Bl. a. gäller enligt 126 § tredje stycket, att utdelning, som kan ske till förmånsberättigade borgenärer, ej får uppskjutas i avbidan på utdelning till andra borgenärer. Om det enligt 66 § skall anstå med försäljning av boets egendom, får enligt 127 § utdelning endast ske till de förmånsberättigade borgenärerna.

Beredningen föreslår, att förevarande 127 § görs mera generell. Den nya utformningen bör ses i samband med bl. a. de ändringar av 66 och 67 §§ som föreslagits. Enligt 127 § i förslaget kan förvaltaren, med rättens ombudsmans samtycke, låta anstå med utdelning i den mån det föranleds av ackordsförslaget.

² Om innebörden härav se Welamson I s. 538 not 5.

³ Jfr 46 § första st. AckLförslaget.

Om ackordsförslaget ej lägger hinder i vägen för utdelning, skall förvaltaren följa de allmänna utdelningsreglerna i 126 §. Sker utdelning till borgenär som skulle omfattas av ackordet (jfr 126 § andra st.) och kommer ackord till stånd, får utdelningen avräknas på vad borgenären äger utfå enligt ackordet. Vad de borgenärer som skulle omfattas av ackordet kan ha fått i utdelning i konkursen inräknas med andra ord i ackordsprocenten.

146 §.

Konkursen är enligt 146 § KL avslutad, när förslag till slututdelning enligt utfärdad kungörelse (se härom 129 §) först finns att tillgå för granskning.

Reglerna i 66 § bör visserligen i allmänhet medföra, att något slututdelningsförslag ej läggs fram så länge ackordsfrågan är aktuell, men det kan ändå ej uteslutas, att så sker. Enligt 173 § KL skulle i så fall ackordsfrågan anses förfallen den dag då kungörelse om slututdelning utfärdas. Som angetts i den allmänna motiveringen kan emellertid borgenärerna någon gång ha intresse av att ackordsfrågan ej förfaller då. Det kan t.ex. hända, att någon gäldenären närstående ställer medel till förfogande för att göra ackordsförslaget tillräckligt attraktivt. I ett andra stycke av förevarande 146 § har därför angetts, att ackordsförslag som ingetts innan konkursen avslutats får prövas i vanlig ordning. Den nuvarande regleringen i 173 § har fått utgå.

150 och 151 §§.

150 § första stycket och 151 § i förslaget motsvarar i huvudsak 150 § KL. 151 § i förslaget överensstämmer med 12 § 1) i AckLförslaget.

Ackordsförslag skall enligt 150 § första stycket i förslaget inges i tre exemplar mot f. n. två. Ett exemplar behålls av konkursdomaren. Av de övriga skall han tillställa rättens ombudsman och förvaltaren var sitt (152 §).

150 § andra—fjärde styckena i förslaget

motsvarar i sak 10 § andra—fjärde styckena i AckLförslaget. Enligt sistnämnda förslag får den annars erforderliga minsta dividenden underskridas bl.a. om alla kända borgenärer som berörs av ackordet medger det. Eftersom bevakningsskyldigheten kvarstår i KL har i 150 § andra stycket i stället angetts, att det krävs samtycke av de berörda borgenärer som bevakat fordran i konkursen.

Enligt 151 § 1) KL får ackordsförslag ej tas upp till behandling, om kungörelse om slututdelning utfärdats innan förslaget ingetts. Motsvarande skall gälla enligt 150 § första stycket och 153 § i förslaget. Även vad som i 151 § 2) KL sägs om verkan av brist beträffande ackordsförslagets innehåll har sin motsvarighet i förslaget (se 151 och 153 §§). Med hänsyn till att redlighetskravet på gäldenären fått utgå saknar 151 § 3) KL motsvarighet i förslaget. Beredningen har inte heller funnit behövt att behålla det ovillkorliga förbud som under 4) i 151 § KL stadgas mot att ta upp ett ackordsförslag till behandling, om gäldenären rymt för gäld. En annan sak är, att ackordsförhandling knappast kan bli aktuell i en sådan situation.

Enligt AckLförslaget skall vid synnerliga skäl förhandling kunna inledas utan att edgång skett (16 § första st.). Motsvarande föreslås i fråga om ackord i konkurs (154 § första st.). Förbudet i 151 § 4) KL mot att ta upp ackordsförslag, när ed ej avlagts, har därför fått utgå.

152 §.

Om ackordsförslag inges efter första borgenärssammanträdet, skall enligt huvudregeln i 152 § KL inhämtas yttrande av förvaltaren, huruvida han anser att förslaget bör föreläggas borgenärerna. Avstyrker han, får förslaget i vissa fall ej tas upp annat än om rättens ombudsman tillstyrker det. Om förslaget inkommit senast på borgenärssammanträdet, behöver yttrande däremot ej inhämtas från förvaltaren eller ombudsmannen.

Beredningen anser, att reglerna bör för-

enklas. Enligt 152 § i förslaget skall rättsens ombudsmans och förvaltarens yttranden inhämtas, när ackordsförslaget inkommit i rätt tid. Tillstyrker någon av dem att förslaget läggs fram, skall det ske. Om båda avstyrker, kan förslaget ej tas upp annat än om konkursdomaren finner synnerliga skäl därtill. I praktiken torde väl inte komma att föreligga tillräcklig anledning att frånga nämnda funktionärers gemensamma bedömning. Det har emellertid syntts lämpligt, att konkursdomaren ej är absolut bunden av den.

Förvaltaren skall enligt 156 § i förslaget också uttala sig i frågan om ackordsförslaget bör antagas av borgenärerna. Detta kan lämpligen ske samtidigt med yttrande enligt 152 §, om förvaltaren hunnit ta ståndpunkt.

153 §.

Enligt 14 § i AckLförslaget skall konkursdomaren förelägga gäldenären att komplettera ansökan om ackordsförhandling, om den ej är fullständig. Om föreläggandet ej följs, skall ansökningen avvisas, såvida bristen ej avhjälpas på annat sätt.

Nu förevarande förslag innehåller ej någon motsvarighet till stadgandet om komlettering av ansökan om ackord. De krav som i 151 § av förslaget ställs på ackordsförslaget är så begränsade att de kan förutsättas bli iakttagna. Tidpunkten för ingivande av ackordsförslag under konkurs är f. ö. i regel utan större betydelse (jfr däremot t. ex. 9 § första st. i AckLförslaget). Formella brister bör kunna avhjälpas utan föreläggande.

154—156 §§.

I likhet med vad som föreskrivits i 16 § första stycket i AckLförslaget har i 154 § första stycket öppnats möjlighet att, när synnerliga skäl föreligger, behandla ackordsförslag utan att gäldenären avlagt bouppteckningsed.

Konkursdomaren skall enligt beredningens förslag i kungörelsen om borgenärssamman-

träde för behandling av ackordsförslaget bl. a. tillkännage, att ackordsförslaget finns tillgängligt hos förvaltaren (154 § andra st.).

Närmare bestämmelser om kallelse till borgenärssammanträde finns i 176 § KL.

Enligt KL skall både borgenärssammanträde enligt 108 § för handläggning av tvistiga fordringar och sammanträde för behandling av ackordsförslag hållas under ordförandeskap av rättsens ombudsman. Om möjligt skall handläggningen ske i ett sammanhang.

Enligt beredningens förslag skall ackordsfrågan behandlas under konkursdomarens ledning. Det kan därför ej längre bli fråga om någon gemensam handläggning. Det synes då mest ändamålsenligt, att sammanträde enligt 108 § alltid hålls först för att så många tvistefrågor som möjligt skall bringas ur världen på det sättet innan omröstning sker om ackordsförslaget. Det är angeläget, att ackordsfrågan avgörs utan dröjsmål, men borgenärerna bör få rådrom för att kunna ta ställning till ackordsförslaget. Enligt 155 § första stycket i beredningens förslag skall sammanträde hållas tidigast tre veckor efter att kungörelse införts i allmänna tidningarna (jfr 16 § andra st. AckLförslaget).

Enligt första stycket i nuvarande 156 § skall förvaltaren så snart som möjligt till rättsens ombudsman avge yttrande angående de omständigheter som kan inverka på bedömningen av ackordsfrågan. Yttrandet skall innehålla en bestämd förklaring, huruvida han tillstyrker att förslaget antages eller ej. Det ankommer sedan på ombudsmannen att, minst en vecka före det sammanträde då ackordsförslaget skall behandlas, med posten tillställa varje bevakande borgenär med känd adress avskrift av förslaget och förvaltarens yttrande samt att samtidigt erinra om tid och ställe för sammanträdet.

Enligt AckLförslaget skall gode mannen avge dels en berättelse om boets tillstånd och om orsakerna till gäldenärens obestånd m. m., dels yttrande huruvida han anser, att ackordsförslaget bör antagas av borgenärerna; 12 § 4) och 5). Förvaltarens yttrande enligt 156 § i nu förevarande förslag bör i

princip fylla samma funktion. Självfallet bör yttrandet vara närmare motiverat. Konkursen kan emellertid ha fortskridit så långt att de förhållanden som omtalas i nyssnämnda 12 § 4) i AckL-förslaget får anses kända för borgenärerna, t. ex. genom berättelse enligt 55 § KL eller genom vad som framkommit på första borgenärssammanträdet. Yttrandet får anpassas därefter.

Eftersom konkursdomaren enligt beredningens förslag i princip övertager rättens ombudsmans funktioner beträffande ackord skall yttrandet i fortsättningen tillställas konkursdomaren.

Vid ackordsförhandling utan konkurs skall gode mannens berättelse och yttrande inges samtidigt med ansökningen om ackordsförhandling. De berörda handlingarna och ackordsförslaget skall därvid redan ha skickats till borgenärerna (12 §; jfr 18 § andra st. i AckL-förslaget). Utsändandet torde i allmänhet komma att ske genom gode mannens försorg. I den mån handlingarna ej tillställts borgenärerna utfärdas kompletteringsföreläggande (14 § samma förslag).

Vid ackordsförhandling i konkurs kan förvaltarens yttrande ej normalt beräknas komma in så tidigt (se 154 och 156 §§). Borgenärerna kan därför komma att underrättas och få del av föreskrivna handlingar relativt sent, om ej några underrättelser skickas förrän yttrandet föreligger (se 156 §). Beredningen anser angeläget, att borgenärerna så snart som möjligt underrättas om att ackord blivit aktuellt. Även om yttrandet ej kommit in skall därför enligt 155 § andra stycket underrättelse jämte avskrift av ackordsförslaget genast sändas till borgenärerna, dvs. så snart som det är praktiskt möjligt (jfr vad som sagts under 18 § i AckL-förslaget). Förvaltarens yttrande skall enligt 156 § hållas dem tillhanda senast på det sammanträde då ackordsförslaget skall behandlas. Det är naturligtvis önskvärt att det sänds ut tidigare, när det är möjligt. Med hänsyn främst till utformningen av reglerna om förvaltarens yttrande har det ej syntts ändamålsenligt att ålägga gäldenären att tillställa borgenärerna handlingarna i

ärendet. Detta skall genomgående ankomma på konkursdomaren (155 § andra st.).

157 §.

Första stycket har redaktionellt jämkats till närmare överensstämmelse med 24 § första stycket i AckL-förslaget.

Enligt 157 § andra stycket KL ankommer det på rättens ombudsman att upprätta borgenärsförteckning. I analogi med AckL-förslaget (24 § andra st.) föreslås, att det i konkurs skall ankomma på förvaltaren att upprätta sådan förteckning.

Omröstning i ackordsfrågor kan f. n. under konkurs förekomma beträffande anstånd med försäljning av egendom i boet (66 §), uppskov med ackordsförslagets prövning (159 och 160 §§) och ackordsförslagets antagande (162 §).⁴ Enligt beredningens förslag kommer omröstning att ske endast i fråga om ackordsförslagets antagande.

Har gäldenären ej avlagt ed, skall enligt 24 § tredje stycket i AckL-förslaget underrättelse om anledningen därtill lämnas på sammanträdet för prövning av ackordsförslaget. Motsvarande skall gälla enligt tredje stycket i förevarande 157 §. Enligt nyssnämnda lagrum i AckL-förslaget skall underrättelse vidare lämnas om tillägg till bouppteckningen eller ändring däri som gäldenären gjort i samband med edsavläggelsen liksom om felaktighet som blivit känd på annat sätt. Föreskrift härom har ej syntts påkallad beträffande konkurs, eftersom edgången i regel sker vid första borgenärssammanträdet (se 92 § KL) och, om den skett först senare, uppgifter i nu aktuella hänseenden bör ha framkommit vid borgenärssammanträdet enligt 108 §.

158 och 159 §§.

Liksom i gällande lag innehåller 158 § i förslaget bestämmelser om borgenärernas rösträtt. I samband därmed anges verkan av att anmärkning mot bevakad fordran ej prövats, när omröstning sker. Härvid upp-

⁴ Se Lawski s. 249 anm. 1.

märksammar gällande lag särskilt det fallet att tiden för anmärkning mot efterbevakad fordran ej utgått.

I AckL-förslaget är motsvarande bestämmelser intagna i 11 § och 26 § andra stycket. Enligt sistnämnda förslag behöver endast de borgenärer som ej upptagits i bo-uppteckningen eller blivit kända senare anmäla sin fordran, om de vill delta i förhandlingen (22 §). Enligt här förevarande förslag förutsätts alltid bevakning för att rösträtt skall få utövas.

De båda förslagen överensstämmer i fråga om verkan av kvittnings- och förmånsrätt samt säkerhet som består i förbehåll om äganderätt. Motsvarande gäller beträffande rösträtt, när alla oprioriterade borgenärer skall få full betalning intill visst belopp.

När sammanträde hålls för behandling av ackordsförslag i konkurs, har de ordinära bevaknings- och anmärkningsfristerna gått ut. Rösträttsfrågan bör därmed vara klar för flertalet borgenärer (se 106 § KL). Förlikning enligt 108 eller 110 § angående tvistig fordran gäller också. Om anmärkning redan prövats av rätten enligt 109 § när omröstningen om ackordsförslaget skall ske, skall enligt beredningens förslag rättens beslut tillämpas vid omröstningen. Undantag gäller endast, om det före omröstningen visas att beslutet ändrats av högre rätt. I sådant fall blir självfallet den högre rättens beslut avgörande. Denna reglering överensstämmer med vad som f.n. gäller enligt KL (se 158 § första st. andra och tredje punkterna). I den mån en fordran fortfarande är tvistig när omröstning skall ske och inte har prövats enligt 109 § skall dock i princip tillämpas en ordning som motsvarar den som upptagits i 26 § andra stycket AckL-förslaget; se tredje stycket av förevarande 158 §. Är utgången av omröstningen beroende av om fordringen räknas eller ej, skall sålunda konkursdomaren vid sammanträdet söka utreda tvistefrågan och åstadkomma förlikning. Han får härvid anpassa handläggningen efter vad som förekommit vid det sammanträde som hållits enligt 108 §.

Om efterbevakning skett, är det ej sagt, att

tiden för anmärkning har gått till ända före sammanträdet. Beredningen har ej ansett några särskilda bestämmelser erforderliga för detta fall. Förvaltaren, galdenären eller borgenär kan framställa anmärkning mot den efterbevakade fordringen senast före omröstningen. Om så sker, får förenämnda regler om behandlingen av tvistig fordran följas vid sammanträdet.

I huvudsaklig överensstämmelse med AckL-förslaget föreslås vidare, att om alla närvarande medgett att anmärkning får förfalla eller inskränkt den eller uppdragit åt förvaltaren att sluta förlikning med borgenären, detta även binder den som utelivit.

Om förlikning ej träffas, skall rätten pröva anmärkningen; se 164 §. Som framhållits i den allmänna motiveringen har rättens avgörande betydelse bara för röstningen i ackordsfrågan. Bevakningstvist kan alltså någon gång komma att prövas i vanlig ordning enligt 109 § utan hinder av att den varit föremål för prövning enligt 164 § i beredningens förslag.

I 158 § första stycket i gällande lag erinras om de inskränkningar i rösträtten som följer av 112 och 120 §§. I 112 § anges vissa förutsättningar för att den som efterbevakat skall få rösta på sammanträde inför rättens ombudsman. Om bevakningshandlingarna ej hunnit komma ombudsmannen till handa, måste borgenären styrka att bevakning skett. Eftersom borgenärssammanträde för prövning av ackordsfrågan enligt förslaget skall ledas av konkursdomaren blir någon hänvisning till 112 § ej längre aktuell. Enligt 120 § första stycket KL gäller bl. a., att om borgenär som förelagts att avlägga ed försummar att inom föreskriven tid inkomma med bevis om att edgången fullgjorts, hans fordran ej kommer i betraktande såsom bevakad i konkursen innan bevis om edgången kommit in. Om anmärkning gjorts mot bevakningen, prövas dock tvistefrågan i laga ordning. I andra stycket av 120 § anges, att fordringen ej får komma i betraktande på borgenärssammanträde, som hålls inför rättens ombudsman efter utgången av tiden för ingivan-

de av edgångsbevis, om ej beviset genom konkursdomarens försorg kommit ombudsmannen tillhanda eller borgenären hos denne styrkt att beviset tillställts konkursdomaren. Någon hänvisning till 120 § andra stycket kommer ej i fråga, när konkursdomaren skall leda sammanträdet för behandling av ackordsförslaget. Vad som sägs i 120 § första stycket blir uppenbarligen tillämpligt även utan hänvisning. Den nuvarande hänvisningen till 120 § har därför fått utgå.

Efter förebild av 32 § i AckLförslaget har i 159 § av nu förevarande förslag stadgats, att förlikning som avses i 158 § ej får ingås i annan ordning än som sägs där utan samtycke av alla vilkas rätt är beroende av förlikningen.

Det har ej ansetts påkallat, att med hänsyn till den nya 159 § ändra lydelsen av 110 §, vilken avser förlikning med en mera vittgående verkan än förlikning som åsyftas med den förstnämnda paragrafen.

160 och 161 §§.

Förevarande paragrafer motsvarar 27 och 28 §§ i AckLförslaget. De ersätter 159 och 161 §§ KL. Förbudet i 160 § första stycket mot »särskild talan» gäller självfallet vid sidan av bestämmelsen i 210 § första stycket KL som i första ledet endast anger att klagan överhuvud får föras i hovrätten. Bestämmelserna i nuvarande 160 § KL har fått utgå som en följd av att redlighetskra- vet på gäldenären avskaffats.

162—166 §§.

Dessa bestämmelser ersätter 162—167 §§ KL och motsvarar 29—31, 33 och 34 §§ i AckLförslaget. I 163 § KL anges uttryckligen, att ackord som antagits av borgenärerna likväl ej är giltigt, om det ej fastställs av rätten. Stadgandet saknar motsvarighet i beredningens förslag. Det framgår ändå med tillräcklig tydlighet att fastställelse utgör en förutsättning för att ackordet skall bli bindande (se t. ex. 167 § första st. i förslaget). 165 § 3) har avfattats

i överensstämmelse med motsvarande punkt i 33 § AckLförslaget.

167 §.

Förevarande paragraf motsvarar i sak 168 § KL. De två första styckena har avfattats i överensstämmelse med 35 § i AckLförslaget. Sista stycket svarar mot 36 § i samma förslag.

168 §.

Paragrafen motsvarar 169 § KL och 37 § i AckLförslaget.

169 och 170 §§.

Förevarande lagrum svarar mot 170 och 171 §§ KL.

171 §.

Som framhållits i den allmänna motivering- en har det syntts naturligt, att om återvinningstalan skall kunna föras vid ackord utan konkurs (se 21 och 38 §§ i AckLförslaget), sådan talan i konkurs får fullföljas utan hinder av att ackord fastställts.⁵ Bestämmelser härom har tagits upp i förevarande 171 §. Enligt första stycket gäller till en början, att sedan ackord fastställts, får borgenär som omfattas av ackordet ej väcka talan om återvinning. I fråga om sådan borgenär är därmed en absolut gräns satt för väckande av dylik talan. Ackord är att anse som fastställt när lagakraftvun- net beslut därom föreligger (jfr 46 § första st. i AckLförslaget). Teoretiskt föreligger ej något hinder mot att konkursförvaltaren eller borgenär som ej omfattas av ackordet väcker återvinningstalan i den mån det är möjligt enligt allmänna regler, om det skulle behövas för att säkerställa konkurskostnader eller massagäld eller tillgodose de för- månsberättigade borgenärerna. Praktiskt sett behöver man ej räkna därmed. Vid

⁵ Beträffande gällande rätt se Welamson I s. 315 f (jfr s. 196 f om boets omfattning).

sidan om förevarande 171 § första stycket gäller den frist som är angiven i 39 § andra stycket KL. Enligt andra stycket i 171 § i förslaget får talan som redan väckts när ackordet fastställs prövas utan hinder av ackordet. Detta gäller oavsett vem som väckt talan.

I 38 § andra stycket AckLförslaget har upptagits en regel om hur det skall förfaras med vad som återvinns enligt 21 § i förslaget. Vad som vinnas genom talan om återvinning eller liknande talan skall enligt denna bestämmelse, sedan kärandens kostnader ersatts, tillkomma de borgenärer som omfattas av ackordet utöver vad som tillförsäkrats dem, om ej annat bestämts genom detta. I fråga om ackord i konkurs synes klart, att om återvinningstalan redan slutförts när ackordsförslag inges, hänsyn till vad som återvunnits skall ha tagits vid ackordsprocentens bestämmande. För det fallet att återvinningstalan inletts men ej slutförts när ackordsförslag inges bör detta innehålla bestämmelse, hur det skall förfaras med vad som kan återvinnas. Om ackordsförslaget ej ger upplysning eller om återvinningstalan aktualiseras först sedan ackordsförslaget ingetts, synes emellertid en presumptionsregel böra finnas. Bestämmelsen måste beakta att vad som återvinns möjligen kan behövas för att tillgodose förmånsberättigade borgenärer eller för att betala konkurskostnader och massagäld (jfr 170 § första st. i förslaget). I sista stycket av förevarande 171 § anges därför, att vad som vinnas genom återvinningstalan och ej behövs för ändamål som anges i 170 § första stycket skall tillkomma de borgenärer som omfattas av ackordet utöver vad som tillförsäkrats dem, om ej annat bestämts genom detta. Av 39 § sista stycket KL framgår, att borgenär som fört återvinningstalan har rätt att få ersättning för sina kostnader i den mån de täcks av vad som tillförts boet. Andra punkten i förevarande 171 § sista stycket motsvarar 38 § andra stycket andra punkten i AckLförslaget.

Det torde inte behövas någon parallell till föreskriften i 38 § sista stycket AckLförslaget, enligt vilket rätten, om det på-

kallas, kan meddela föreskrift angående särskild förvaltning av vad som skall tillkomma borgenärerna samt den egendom som satts under sådan förvaltning ej får utmätas annat än om ackordet förfallit. Återbäring skall av naturliga skäl ske till förvaltaren, även om konkursen avslutats. Denne får förfara med det återvunna efter vad som föranleds av ackordet (jfr 148 § KL). Vid behov kan tillsynsman tillsättas enligt 172 § i förslaget.

Det synes naturligt, att presumptionsregeln i 171 § sista stycket i förslaget får analog tillämpning i fråga om talan enligt 18 § boskillnadslagen, 3 § lösöreköpsförordningen eller 117 § FAL.

172 och 173 §§.

I huvudsaklig överensstämmelse med 39 § i AckLförslaget har i förevarande 172 § öppnats möjlighet att ordna särskild tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt ackordet. Förvaltaren eller annan lämplig person kan förordnas till tillsynsman.

I 173 § ges bestämmelser om arvode och annan ersättning till tillsynsman, vilka sakligt motsvarar 42 § andra stycket i AckLförslaget. Fråga om arvode eller kostnadsersättning skall av rätten handläggas enligt ärendelagen.

Beredningen framlägger samtidigt förslag om att rätt till arvode och kostnadsersättning till tillsynsman skall vara förenad med förmånsrätt enligt 17 kap. 4 § sista stycket HB.

174 §.

Paragrafen motsvarar 40 § i AckLförslaget och ersätter 172 § KL. Första ledet i första stycket av paragrafen åsyftar endast sådana fall då det otillbörliga förfarandet ägt rum före eller i samband med konkursen.

Fråga om förverkande av eftergift genom ackord skall av rätten handläggas enligt ärendelagen.

Beträffande 173 § i gällande lag kan hänvisas till vad som anförts under 146 § i det föregående.

Motsvarighet till 174 § i gällande lag har

tagits in i 165 § andra stycket sista punkten i förevarande förslag.

183 §.

I 183 § första stycket andra punkten KL ges nu regler om talerätt mot vissa beslut som fattas på borgenärssammanträde inför rättens ombudsman och som rör ackord. Eftersom sådant sammanträde enligt förslaget skall ledas av konkursdomaren kan reglerna utgå. I stället kommer de allmänna reglerna i 210 § KL om rätt till talan mot beslut av konkursdomaren att gälla.

204 §.

204 § KL har justerats med hänsyn till att ackordsförslag enligt 150 § första stycket i förslaget skall inges i tre exemplar. I samband härmed har texten också redaktionellt jämkats.

208 §.

Paragrafen svarar mot 52 § i AckLförslaget men är ej begränsad till ackord utan gäller konkurs överlag. Beträffande motiven till bestämmelsen kan hänvisas till vad som anförts under nämnda paragraf i AckLförslaget. Det kan påpekas, att det enligt 203 § KL redan finns vissa möjligheter att tillgripa ett annat kallelseförfarande än det vanliga, när det finnes ändamålsenligt.

210 §.

I 210 § tredje stycket KL anges, att vissa beslut av konkursdomaren går i verkställighet utan hinder av förd klagan. Hovrätt äger dock meddela förbud mot vidare verkställighet. Omedelbar verkställighet får ej ske i fråga om beslut varigenom vite utdömts.

Beredningen föreslår, att även beslut om förordnande eller entledigande av tillsynsman enligt 172 § skall få verkställas utan hinder av att ändring i beslutet söks. Bestämmelsen har härvid utformats i närmare överensstämmelse med motsvarande reglering i AckLförslaget (se 44 §).

211 och 213 §§.

211 § har endast undergått den ändring som föranleds av att 164 § KL ersätts av 163 § i förslaget.

213 § har ändrats till överensstämmelse med 50 § i AckLförslaget (se motiven till sistnämnda paragraf).⁶

(220 §.)

I 220 § KL stadgas, att gäldenär, som anklagas för brottsligt förhållande mot borgenärer men avvikit, likväl kan dömas för brottet. Stadgandet har sin motsvarighet i 53 § AckL och har ansetts innebära, att gäldenär som rymt kan dömas utan att ens stämning delgetts honom.⁷ I förarbetena till KL angavs, att regeln, som hade sin motsvarighet i då gällande rätt, ej kunde anses nödvändig men kunde vara till gagn särskilt om det gällde att få ackord, som beviljats en gäldenär som sedermera avvikit, att återgå.⁸ Beredningen har ansett regeln så föråldrad att den bör upphävas utan avvaktan på en allmän översyn av KL (jfr 46 kap. 15 § RB).⁹

Övergångsbestämmelserna

Några särskilda övergångsbestämmelser till 10 och 10 a §§ synes ej behövliga. Skulle vid nya lagens ikraftträdande finnas ineliggande konkursansökan, på vilken 10 § i gällande lag var tillämplig, får i stället 10 och 10 a §§ i den nya lagen tillämpas. Har avvisning redan med rätta skett enligt äldre lagen, kan sökanden ej få den nya

⁶ Redan i 133 § i 1862 års konkurslag talades om att borgenär betingat sig särskilda fördelar av gäldenären eller av annan på dennes vägnar. I det betänkande från år 1859 av nya lagberedningen vilket låg till grund för lagen angavs om bl.a. denna bestämmelse, att den ej syntes tarva närmare motivering (s. 84). Jfr 1911 års betänkande s. 462 (under 208 §), som inte heller ger någon ledning för tolkningen. Möjligen har alternativet »annan på gäldenärens vägnar» i 213 § KL samband med äldre delaktighetsregler inom straffrätten.

⁷ Se Lawski s. 301.

⁸ Se 1911 års betänkande s. 463.

⁹ Betr. 53 § AckL se s. 130.

lagen tillämplig endast genom att överklaga avvisningsbeslutet.

Om ackordsförslag getts in före den nya lagens ikraftträdande, synes i enkelhetens intresse mest ändamålsenligt, att äldre lag tillämpas i fråga om det ackordsförslaget. Föreskrift härom ges i andra stycket av övergångsbestämmelserna. Det medför bl. a., att de nya reglerna i 171 § om återvinning och i 172 § om tillsyn ej blir tillämpliga, när ackordsförslaget getts in före den nya lagens ikraftträdande.

När konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, skall enligt 35 § KL vid tillämpningen av reglerna om återvinning i vissa fall anses som om konkursansökningen gjorts, när beslutet om inledande av offentlig ackordsförhandling meddelades. Enligt motsvarande lagrum i den nya lagen kan i stället dagen för ansökningen om förordnande av god man enligt lagen om ackordsförhandling vara avgörande. När beslut om inledande av ackordsförhandling enligt AckL meddelats före den nya lagens ikraftträdande, synes 35 § i dess äldre lydelse fortfarande böra gälla (jfr tredje st. i övergångsbestämmelserna till AckLförslaget). Detsamma gäller 19 §. Bestämmelse härom har tagits in som tredje stycke i övergångsbestämmelserna.

Det får förutsättas, att i övergångsbestämmelse till de föreskrifter som meddelas enligt 208 § i förslaget lämnas föreskrift om att övergång till en ny ordning i fråga om dagbok och akter ej behöver ske, när konkursansökan kommit in före den nya lagens ikraftträdande och alltså anteckningar enligt nuvarande ordning påbörjats.

Förslag till följdändringar till AckL-förslaget i annan lagstiftning än konkurslagen var ej fogade vid den remitterade promemorian.

Ändring i giftermålsbalken

I 8 kap. 5 § GB ges bestämmelser om ansvar för make eller trollovad som fått en gåva av andra maken eller sin trollovade, när det visar sig att givaren ej kan svara för de skulder som han hade när gåvan blev gällande enligt 8 kap. 12 §. Enligt sista stycket i 5 § får ansvaret enligt paragrafen ej göras gällande, därest talan om återvinning till givarens konkursbo är anhängig. Återvinning enligt KL har sålunda företräde framför det anspråk mot givaren som förevarande paragraf ger enskild borgenär.¹ I och med att möjlighet öppnas till återvinning vid offentlig ackord (21 och 38 §§ i AckL-förslaget) bör motsvarande gälla beträffande sådan återvinningstalan.

13 kap. GB innehåller regler om bodelning.² Enligt 15 § första stycket kan make ge in bodelningshandlingen till rätten. Har make vid bodelningen i märklig mån eftergett sin rätt och kommer han i konkurs efter ansökan som gjorts inom ett år från att bodelningshandlingen gavs in till rätten, kan bodelningen på talan av borgenärerna gå åter enligt KL. Enligt 33 § första stycket KL gäller nämligen, att om gäldenären i märklig mån eftergett sin rätt vid bodel-

ningen mellan honom och hans make eller dennes arvingar, bodelningen går åter på talan av konkursboet, om bodelningshandlingen ej getts in till rätten tidigare än ett år innan konkursansökningen gjordes.³ Motsvarande gäller, om vid bodelningen egendom till skada för borgenärerna frångått make mot att fordran på honom utlagts på hans lott. I senare fallet skall dock 29 § tredje stycket KL ha motsvarande tillämpning, vilket medför viss inskränkning av återvinningsmöjligheten. Av 35 § KL följer, att fristen i vissa fall utsträcks när konkursen föregåtts av offentlig ackordsförhandling. Erinran om denna förlängning saknas i 13 kap. 15 § GB. — När bodelning går åter, skall maken eller dennes arvingar bära tillbaka vad de fått vid bodelningen. Konkursboet svarar i sin tur för att återbäring också sker av den egendom som gäldenären fått vid bodelningen (37 § andra st. tredje punkten KL). — Enligt 13 kap. 15 § andra stycket GB har reglerna om återgång i första

¹ Se vidare Westring, Den nya giftermålsbalken, 2 uppl. (1933) s. 157 f, och Welamson I s. 226 ff.

² Bestämmelserna i 13 kap. 14 och 15 §§ GB ersätts enligt familjerättskommitténs förslag av 13 kap. 24—26 §§, som innebär väsentliga nyheter i förhållande till gällande rätt. Detta medför i sin tur ändring av 33 § KL. Se SOU 1964: 34 s. 42 f och 77 samt SOU 1964: 35 s. 304 ff och 484 ff.

³ Se Lawski s. 99 f.

stycket ej tillämpning, när maken är död och eftergiften gjorts av hans arvingar.⁴

Föreskrifter om återgång av bodelning finns även i 21 kap. 5 § ÅB.⁵

Då reglerna om återvinning i KL enligt beredningens förslag blir tillämpliga även vid offentligt ackord, måste 13 kap. 15 § första stycket andra punkten GB kompletteras. Det har härvid syntts lämpligt att låta den nuvarande mera utförliga regleringen ersättas av en erinran om bestämmelserna i KL och lagen om ackordsförhandling. För fullständighetens skull bör även ÅB nämnas. Samtidigt har 13 kap. 15 § andra stycket GB fått utgå som överflödigt med den nya utformningen av första stycket. Förslaget innebär inte beträffande konkurs eller egendoms avträdande till förvaltning av boutredningsman någon saklig ändring i förhållande till gällande rätt.

Några särskilda övergångsbestämmelser synes ej behövliga.

Ändring i lagen om boskillnad

Till följd av 5 § i promulgationslagen till giftermålsbalken har lagen om boskillnad i allmänhet tillämpning på äktenskap som ingåtts innan GB trädde i kraft.

I 18 § boskillnadslagen ges regler rörande skifte. Har skiftet länt ena makens borgenärer till förfång, går det enligt andra stycket åter på talan av borgenärerna, om maken försätts i konkurs efter ansökan inom tre månader från att skifteshandlingen ingavs till rätten. Motsvarande gäller, när konkursen föregåtts av offentlig ackordsförhandling som förfallit på grund av konkursen eller följt på ansökan som gjorts inom fjorton dagar från att kungörelse om upphörande av sådan förhandling var införd i allmänna tidningarna och beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelats inom tre månader från att skifteshandlingen ingavs till rätten. I likhet med vad som föreslagits beträffande 35 § KL bör den avgörande tidpunkten bli ansökan om förordnande av god man enligt AckLförslaget. Förutsättning härför bör vara, att konkursen följt på ansökan som gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförord-

andet förföll eller, när offentlig ackordsförhandling följt, denna upphörde (jfr nyssnämnda 35 § i KLförslaget).

Om återvinningstalan skall få föras i samband med offentligt ackord, bör motsvarande gälla talan som avses i 18 § andra stycket boskillnadslagen. Som femte punkt i detta stycke har därför tagits in föreskrift, att om offentligt ackord kommer till stånd i stället för konkurs, skiftet går åter under de förut angivna förutsättningarna. Tale-rätten tillkommer i detta fall borgenär som omfattas av ackordet (jfr 38 § AckLförslaget).

Enligt 12 § 4) i AckLförslaget skall godmansberättelsen nämna eventuella möjligheter till återvinning eller motsvarande åtgärd. Härmed åsyftas bl. a. talan enligt förevarande 18 § boskillnadslagen. Beträffande sådan talan blir 38 § AckLförslaget tillämplig.

Vid ackord i konkurs tillämpas 171 § KL-förslaget.

18 § andra stycket boskillnadslagen innehåller också vissa regler av processuell natur. Sålunda anges, att talan skall anhängiggöras inom sex månader från första borgenärssammanträdet. I övrigt gäller vad som sägs om återvinning i 39 § KL. Förevarande bestämmelser ersätts i beredningens förslag med en erinran om att reglerna angående återvinning i KL och lagen om ackordsförhandling har motsvarande tillämpning beträffande talan om återgång av skifte. Detta innebär ej beträffande konkurs någon ändring i sak.

Äldre lag skall enligt andra stycket i övergångsbestämmelserna tillämpas, när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt AckL. I övrigt synes några särskilda övergångsbestämmelser ej behövliga.

Av 7 § 2 Kp framgår, att när äldre GB är tillämplig på makars förmögenhetsförhållanden, ej skall tillämpas vad som i 33, 34,

⁴ 33 § första st. KL gäller likaledes ej eftergift som gjorts av makes arvingar. Ang. grunden till detta undantag se Lawski s. 99 f och NJA II 1921 s. 202.

⁵ Se härom Guldsberg/Bergendal, Ärvdabalken II s. 197 ff.

36, 37 och 39 §§ KL sägs om återvinning från gäldenärens make samt om återgång av bodelning.⁶ Beredningen har ansett, att om saken någon gång skulle få betydelse i framtiden, det utan särskild föreskrift är klart att motsvarande undantag gäller i fråga om återvinning enligt AckLförslaget som ju hänvisar till KL.

Ändring i ärvdabalken

Enligt 21 kap. 1 § ÄB ådrager sig delägarna i dödsbo personligt ansvar för den dödes kända gäld, om dödsboets egendom ej avträds till konkurs eller förvaltning av boutredningsman efter ansökan som görs sist en månad efter att bouppteckning förrättades. Bestämmelser om boutredningsman ges i 19 kap. ÄB. Enligt 11 § första stycket åligger det boutredningsmannen att utreda boet. Om tillgångarna ej förslår till betalning av skulderna, skall han söka träffa uppgörelse med borgenärerna. Eftersom dödsbo enligt 55 § 1) AckL ej f. n. har rätt att få offentlig ackord utan konkurs, kan han ej tillgripa offentlig ackordsförhandling. Han måste därför i den situationen enligt 19 kap. 11 § andra stycket ÄB avträda boets egendom till konkurs, om inte uppgörelse nås med borgenärerna eller delägarna fyller bristen. I AckLförslaget upphävs förbudet mot offentlig ackord för dödsbo. 19 kap. 11 § ÄB bör då ändras så att boutredningsmannen kan vänta med att tillgripa konkurs, om offentlig ackordsförhandling inleds. Det har härvid ej syntts behövt att föreskriva viss tidsfrist, inom vilken ackordsförhandling skall inledas. Om konkurs blir aktuell, bör boutredningsmannen beakta vad som i 35 § KL sägs om tidsfristerna för återvinning.

Enligt 19 kap. 7 § ÄB gäller, att förordnandet för boutredningsmannen är förfallet om dödsboet kommer i konkurs. Det synes ej lämpligt, att någon motsvarande regel införs för det fallet att offentlig ackordsförhandling inleds. Boutredningsmannen skall alltså fortfarande företräda boet. Detta medför i sin tur, att han ej kan bli god man. Den utredning av boet som han företagit kan emellertid utnyttjas av gode man-

nen. Boutredningsmannen bör så snart som möjligt begära förordnande av god man för ackordsförhandling, om anledning föreligger till sådan förhandling.

Här kan nämnas, att dödsbodelägarna ej undgår personligt betalningsansvar enligt 21 kap. 1 § ÄB genom att offentlig ackordsförhandling inleds. De får därför tillse, att egendomen avträds till förvaltning av boutredningsman eller konkurs inom föreskriven tid, om de vill undvika sådant betalningsansvar. Beredningen har övervägt, huruvida 21 kap. 18 § ÄB skulle kunna vidgas så att delägares befattning med boet ej medför gäldsansvar, om den endast avser åtgärder som erfordras för att söka få ackord till stånd. Något praktiskt behov av en sådan ändring torde dock knappast föreligga och den är inte heller i övrigt säkert motiverad.

I 21 kap. 5 § ÄB finns regler om återgång av bodelning och arvskitte, när egendomsavträde ägt rum. Beredningen har ej ansett sig böra vidga reglerna till att omfatta även det fallet att ackordsförhandling kommer till stånd. Det kan förutsättas, att gode mannen vid behov kan nå en frivillig uppgörelse, eftersom i annat fall borgenär kan väntas göra ansökan om boets avträdande till förvaltning av boutredningsman (se 19 kap. 1 § första st. tredje punkten ÄB) eller konkurs.

Någon särskild övergångsbestämmelse är ej behövt, eftersom ackord utan konkurs för dödsbo kan förekomma först när den nya lagen trätt i kraft.

Ändring i handelsbalken

Den som enligt AckL förordnats till rätts ombudsman eller god man har enligt 17 kap. 4 § sista stycket HB förmånsrätt för arvode och kostnadsersättning. Eftersom någon rättens ombudsman hädanefter ej skall finnas vid offentlig ackordsförhandling utan konkurs föreslås, att vad som sägs om honom får utgå ur lagtexten.

I 39 § AckLförslaget öppnas möjlighet att förordna lämplig person att öva tillsyn

⁶ Ang. grunden till undantaget se Lawski s. 106 anm. 6.

över att gäldenär fullgör sina åtaganden enligt ackord. Som angetts i motiven till paragrafen bör sådan tillsynsman ha samma förmånsrätt för arvode och kostnadsersättning som god man. Detsamma bör gälla den som förordnats till tillsynsman enligt 172 § KLförslaget. Föreskrift härom har därför tagits in i förevarande 17 kap. 4 § sista stycket HB.

AckLförslaget öppnar möjlighet att förordna vikarie för god man och tillsynsman (5 och 39 §§). Motsvarande gäller enligt KLförslaget (172 §). Sådan vikarie skall självfallet också åtnjuta förmånsrätt enligt här förevarande bestämmelse.

För att arvode och ersättning till gode mannen skall utgå med förmånsrätt förutsätts enligt gällande lag, att anspråken prövats enligt AckL. Beredningen har ansett, att detta villkor ej behöver behållas. Har skäligheten prövats enligt 42 § i AckLförslaget, kommer gode mannens eller tillsynsmannens bevakning i konkursen självfallet att anpassas därefter. Har sådan prövning ej skett och finner konkursförvaltaren eller någon borgenär att yrkat belopp är för högt, kan han framställa anmärkning mot bevakningen. Saken får därefter prövas inom bevakningsprocessens ram. Skulle talan enligt 42 § AckLförslaget vara anhängig, gäller enligt 109 § KL, att konkursdomstolen i bevakningsprocessen skall fastställa borgenärens »rätt i konkursen för det belopp, som kan varda bestämt genom dom i den särskilda rättegången».⁷ Vad nu sagts om förhållandet till 42 § AckLförslaget har i fråga om tillsynsman vid ackord i konkurs motsvarande tillämpning med avseende på 173 § i KLförslaget.

Den som får utmätning i lös egendom har enligt 17 kap. 8 § HB förmånsrätt i vad som utmätts. Om konkurs följt på ansökan som gjorts inom en månad från utmätningens dag, äger dock förmånsrätt inte rum. I fråga om utmätning för fordran som tillkommer gäldenärens make är fristen ett år. I andra stycket behandlas det fallet att konkursen föregåtts av offentlig ackordsförhandling som förfallit på grund av konkursen. Förmånsrätt gäller ej när be-

slutet om inledande av ackordsförhandling meddelats inom en månad eller, i fråga om makes fordran, ett år efter utmätningen samt konkursen följt på ansökan som gjorts inom fjorton dagar från att kungörelse om ackordsförhandlingens upphörande var införd i allmänna tidningarna. Andra stycket har tillkommit för att borgenär ej, medan ackordsförhandling pågår, skall behöva tillgripa konkurs för att hindra, att utmätning för annan borgenärs fordran ger förmånsrätt.

I överensstämmelse med bl. a. 35 § i KLförslaget bör andra stycket av förevarande paragraf jämkas. Om konkursansökningen gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnande förföll eller, när ackordsförhandling följt, denna upphörde, skall enligt förslaget vad som i första stycket sägs om konkursansökningen i stället gälla ansökningen om förordnande av god man.

Genom hänvisning i 17 kap. 9 § 3 mom. sista punkten HB kommer ändringen att gälla även utmätning av fast egendom för fordran, för vilken egendomen ej svarar på grund av in-teckning.

Om ackord kommer till stånd, kan inte bara betalning som vunnits genom utmätning utan även förmånsrätt som utmätning normalt medför återvinnas (21 § AckLförslaget).

När beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt gällande AckL, synes de föreslagna ändringarna i 17 kap. HB ej böra gälla. Övergångsbestämmelse härom har upptagits. Den innebär bl. a., att rättens ombudsman som förordnats enligt nuvarande AckL får behålla förmånsrätt enligt 17 kap. 4 § sista stycket. Till följd av tredje stycket i övergångsbestämmelserna till AckLförslaget kan hans anspråk på arvode och kostnadsersättning prövas enligt 39 § AckL.

⁷ Beträffande förhållandet mellan bevakningstvist och särskild rättegång se i övrigt Welamson I s. 291 ff. Jfr Lawski s. 195.

Ändring i lösöreköpsförordningen

1845 års lösöreköpsförordning innehåller i 3 § bestämmelser av återvinningsliknande karaktär. Bl. a. gäller, att egendom som sålts i den ordning som anges i förordningen räknas till säljarens konkursbo, om denne försätts i konkurs efter ansökan som gjorts inom trettio dagar efter att köpeavhandlingen företeddes inför rätten. Motsvarande gäller, om konkursen föregåtts av offentlig ackordsförhandling som förfallit på grund av konkursen eller konkursen följt på ansökan, som gjorts inom fjorton dagar från att kungörelse om ackordsförhandlingens upphörande var införd i allmänna tidningarna, samt beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelades inom trettio dagar efter att avhandlingen företeddes för rätten. Denna reglering bör ändras i likhet med vad som föreslagits beträffande bl. a. 35 § KL och 17 kap. 8 § HB.

Enligt 21 § andra stycket i AckLförslaget skall vad som är föreskrivet i 3 § lösöreköpsförordningen med avseende på konkurs ha motsvarande tillämpning, om ackord fastställs. Erinran härom har upptagits som ett andra stycke i förevarande 3 §.

Enligt sista punkten i nämnda 3 § lösöreköpsförordningen skall i fråga om talan enligt lagrummet vad som sägs i 39 § KL om återvinning av lös egendom till konkursbo ha motsvarande tillämpning. När ackord utan konkurs fastställs, blir i stället bestämmelserna i 38 § i AckLförslaget tillämpliga.

De nya reglerna bör ej gälla, när beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats enligt gällande AckL (jfr t. ex. övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i 17 kap. HB). Några särskilda övergångsbestämmelser synes i övrigt ej behövliga.

Ändring i lagen om försäkringsavtal

FAL innehåller i 117 § bestämmelser av återvinningsliknande natur. Där ges sålunda regler om återkrav av vissa premiebetalningar. Bakgrunden därtill är, att vissa livförsäkringar är utmätningfria enligt 116 § FAL och alltså ej ingår i försäkringstagarens konkursbo.⁸ Tecknande av försäk-

ring och premiebetalning kan visserligen tänkas bli föremål för återvinning enligt allmänna bestämmelser, men detta har ej ansetts tillräckligt. I 117 § FAL har getts en kompletterande regel. Om försäkringstagaren försätts i konkurs inom tio år från att livförsäkringsavtal ingicks och det visar sig att han under de tre sista åren före konkursbeslutet har till betalning av premie för försäkring, som enligt 116 § ej kan utmätas, använt belopp som vid betalningstillfället ej stod i skäligt förhållande till hans villkor, kan konkursboet hos försäkringsgivaren kräva ut vad som sålunda erlagts för mycket i den mån tillgodohavandet förslår. Detta gäller oberoende av försäkringsgivarens goda eller onda tro. Återgångskrav får dock enligt andra stycket ej göras gällande till förfång för den som oåterkalleligt insatts som förmånstagare. Paragrafen innehåller även vissa processuella föreskrifter. Någon utsträckning av fristerna är ej stadgad för det fallet att ackordsförhandling föregått konkurs.

Beredningen vill i detta sammanhang till en början förorda den jämkningen i första stycket att, när ackordsförhandling ej föregått, konkursansökningen i stället för konkursbeslutet får vara avgörande för fristberäkningen. Detta stämmer överens med den ordning som gäller i fråga om återvinning enligt konkurslagen.

Vidare föreslås, att som ett nytt andra stycke införs föreskrift om det fallet att förordnande av god man enligt AckLförslaget föregått konkursen. Bestämmelsen överensstämmer med 17 kap. 8 § andra stycket HB i beredningens förslag. Om konkursansökningen gjorts inom tre veckor från att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när ackordsförhandling följt, denna upphörde, skall vad som i första stycket sägs om konkursansökningen i stället gälla ansökningen om förordnande av god man.

⁸ Se beträffande 117 § FAL NJA II 1927 s. 532 f samt Welamson I s. 257 ff (jfr Walin i SvJT 1963 s. 719). Ifrågasvarande paragraf föreslås ändrad i familjerättskommitténs betänkande se SOU 1964:34 s. 72 f och 1964:35 s. 469 ff.

Det nuvarande andra stycket tas upp i oförändrat skick som tredje stycke.

Enligt 21 § andra stycket i AckLförslaget skall vad som är föreskrivet i förevarande 117 § med avseende på konkurs ha motsvarande tillämpning, om ackord fastställs. Medan i konkursfallet talan kan föras endast av konkursförvaltaren, tillkommer det enligt 38 § i AckLförslaget vid ackord enskild borgenär, vars fordran skulle omfattas av ackordet, att föra talan om återkrav. Bestämmelserna i sistnämnda lagrum blir även i övrigt tillämpliga. När talan behövs föras mot gäldenären, måste den sålunda väckas medan ackordsfrågan är anhängig men får ej slutligt prövas, innan denna fråga blivit avgjord. Någon särskild frist för krav mot försäkringsgivaren torde ej gälla.⁹ — I ett nytt sista stycke i förevarande 117 § har upptagits erinran om möjligheten till återkrav i samband med offentligt ackord.

Den nu omtalade regleringen gäller bara vid offentligt ackord utan konkurs. I konkurs skall sålunda de allmänna reglerna i 117 § tillämpas, även om ackord fastställs.

I likhet med vad beredningen föreslagit beträffande ändringarna i 17 kap. HB bör nya lydelsen av 117 § FAL ej tillämpas, när beslut om inledande av offentlig ackordsförhandling meddelats enligt AckL. I övrigt synes särskilda övergångsbestämmelser ej behövliga.

Ändring i lagen om vissa kreditinrättnings konkurs

I 1956 års lag om vissa kreditinrättnings konkurs har endast gjorts följändringar till KLförslaget. De torde ej behöva särskilt motiveras.

I överensstämmelse med vad som stadgats i andra stycket av övergångsbestämmelserna till KLförslaget har beträffande förevarande lagförslag angetts, att äldre lag skall gälla, när ackordsförslag getts in före den nya lagens ikraftträdande.

Ändring i uppbördsförordningen m. m.

Som angetts i den allmänna motiveringen har på senare tid öppnats väsentligt ökade

möjligheter för staten att antaga ackord i fråga om skatter och vissa allmänna avgifter.¹⁰

I 71 § UppbF finns bestämmelser om preskription av sådana skatter som avses i förordningen (se 1 §). På samma sätt regleras preskriptionsfrågorna rörande sjömansskatt i 20 § i 1958 års förordning om sådan skatt. Beträffande skatter som ej omfattas av nämnda förordningar finns ofta föreskrifter om preskription i de särskilda författningarna. I fråga om vissa skatter, t.ex. arvs- och gåvoskatt, saknas dock speciella föreskrifter härom.

Enligt huvudregeln i 71 § 1 mom. UppbF får åtgärder för att ta ut skatt ej vidtagas mot skattskyldig senare än fem år från utgången av det uppbördsår under vilket skatten skolat erläggas enligt verkställd debitering eller, i fråga om skatt som arbetsgivare underlåtit att innehålla, fastställts till betalning. Skatt kan bl. a. uttagas genom utmätning. Det är härvid tillräckligt, om själva utmätningen görs före utgången av preskriptionstiden.¹¹ Vid konkurs anses åtgärd för uttagande av skatt vidtagen i tid, om det allmänna före fristens utgång antingen gjort konkursansökan som leder till konkurs eller bevakat fordran i konkurs som följt på gäldenärens eller annan borgenärs ansökan.¹² Anmälan av fordran vid ackordsförhandling torde däremot ej räknas som sådan åtgärd. Enligt andra stycket i nämnda 1 mom. förlängs preskriptionstiden, när anstånd med betalning av skatt medgetts i anledning av besvär i skattemål. Kammarrättens eller Kungl. Maj:ts utslag får i sådant fall verkställas inom två år från utgången av det uppbördsår då utslaget meddelades.

När arbetsgivare gjort skatteavdrag för preliminär skatt men ej inbetalat vad som hållits inne, får lokal skattemyndighet enligt 2 mom. första stycket i 71 § UppbF ej fastställa ansvarighet för arbetsgivaren senare

⁹ Jfr NJA II 1927 s. 533.

¹⁰ Se s. 74 med not 2.

¹¹ Se prop. 1967:130 s. 129.

¹² Se prop. 1953:100 s. 473 (jfr även prop. 1967:130 s. 129).

än fem år efter utgången av det uppbördsår då kvarstående skatt, som svarar mot preliminär skatt för det inkomstår då skatteavdraget företogs, skulle ha erlagts. Avser avdraget kvarstående skatt, får fastställelsen inte ske senare än fem år efter utgången av det uppbördsår då skatten skolat erläggas enligt verkställd debitering. I fråga om sådan skatt som arbetsgivaren hållit inne genom skatteavdrag får — enligt andra stycket i 2 mom. — indrivningsåtgärder ej vidtagas senare än fem år efter utgången av det uppbördsår då beslut om fastställelse enligt första stycket meddelades. Om arbetsgivaren i stället underlåtit att göra skatteavdrag, får enligt tredje stycket hans ansvarighet för skatten inte fastställas eller åtgärder för att ta ut skatten vidtagas mot honom sedan arbetstagarens ansvarighet för skatten upphört enligt 1 mom. Enligt sista stycket i 2 mom. får kammarrättens eller Kungl. Maj:ts utslag, varigenom arbetsgivare ålagts ansvarighet för arbetstagares skatt, alltid verkställas inom en tid av två år från utgången av det uppbördsår då utslaget meddelades.

Bestämmelser som svarar mot nämnda 2 mom. i 71 § UppbF finns i 20 § sjömansskatteförordningen.

I sitt yttrande över den remitterade promemorian har riksrevisionsverket framhållit, att tiden för betalning av ackord har betydelse för statsverkets möjligheter att biträda ackordsuppgörelser om skattefordringar. De är nämligen på grund av gällande absoluta preskriptionstider för skatt mera begränsade än för andra borgenärer. Om det anses önskvärt att vidga kronans möjligheter att godtaga ackord, borde därför enligt riksrevisionsverkets mening göras en översyn av preskriptionsbestämmelserna i UppbF. Beträffande skattefordringar som är förenade med förmånsrätt enligt 17 kap. 12 § HB kommer, om inte förmånsrätten avstås, ackord inte i fråga annat än om förmånsrätten gått förlorad därför att förfallodagen ligger mer än två år före ackordsuppgörelsen. Den frist som då återstår till preskriptionsinträdet kan ofta understiga den avsedda betalningstiden för ac-

kordet, i synnerhet om denna tid får förlängas till tre år när särskilda skäl föreligger.

I anledning av vad riksrevisionsverket sålunda påpekat synes gällande preskriptionsfrister böra förlängas när ackord kommer emellan. Detta gäller trots att beredningen frånfallit tanken på att betalningstiden för minstadividenden i vissa fall skulle kunna utsträckas till tre år. Det kan erinras att lagförslaget ej innehåller någon längsta tidsfrist för betalning av vad som eventuellt skall utgå utöver minstadividenden. Det bör självfallet inte bli så att, sedan väl ett ackord genomförts med eller mot det allmännas vilja, staten ej får sin del av ackordslikviden på grund av att dess krav preskriberas före utgången av betalningstiden för ackordet. En ändring bör emellertid ej inskränkas till reglerna i UppbF. Ackord kan även bli aktuellt för andra skatter än som avses där liksom för allmänna avgifter av olika slag. Statens fordringar på oredovisade indirekta skatter kan uppgå till betydande belopp.

Preskriptionstiderna bör ej förlängas mer än som är oundgängligt. Det ligger i sakens natur, att förlängningen bör avse skatt eller avgift som omfattas av ackordet. När ackord kommer till stånd, bör kronan ha samma möjligheter som andra borgenärer att få betalning enligt ackordet. Det synes däremot ej behövt att öka fristen, om ackord ej fastställs. Har så lång tid förflutit när förhandlingar rörande ackord blir aktuella att fara för preskription föreligger, får kronan i vanlig ordning vidtaga åtgärder för att ta ut skatten. Kronan kan sålunda ge in konkursansökan och vid behov fullfölja den.¹³ Sedan god man förordnats enligt AckLFörslaget torde konkursansökan visserligen förklaras vilande (7 och 19 §§), men om ackord ej uppnås kan densamma tas upp till fortsatt prövning. Om gäldenären

¹³ Det kan däremot vara riskfyllt att tillgripa utmätning. Kommer konkurs till stånd, kan nämligen utmätningen bli föremål för återvinning, om den skett inom de tider som anges i 31 och 35 §§ KL (se f.ö. även 8 § andra st. i AckLFörslaget).

skulle bli försatt i konkurs på egen eller annan borgenärs ansökan samt den ansökan som har inkommit efter kronans konkursansökan och sedan preskription inträtt, är det ingenting som hindrar att även kronan fullföljer sin ansökan i syfte att vinna förklaring om att konkursen anses ha följt på dess ansökan.¹⁴ Det är naturligtvis en olägenhet, om konkursansökan måste inges, eftersom den kanske kan få en negativ återverkan på ackordsförhandlingen. Men denna olägenhet synes vara att föredraga framför att låta preskriptionsförlängning ske t. ex. så snart som god man förordnats. En sådan lösning kunde nämligen göra en gäldenär mindre benägen att inleda en från borgenärernas synpunkt önskvärd ackordsförhandling.

Förlängningen av tiden för indrivningsåtgärder bör gälla vid både underhandsackord och offentliga ackord.¹⁵ En förutsättning för förlängning bör självfallet vara, att fristen ej löpt ut innan ackord blir aktuellt. Det synes i det hänseendet lämpligt kräva, att god man skall ha förordnats enligt lagen om ackordsförhandling innan preskription inträtt. Om fristen skulle närma sig sitt slut medan förhandlingar om underhandsuppställning pågår, får kronan uppmana den som sköter förhandlingarna att se till att god man förordnats. Vid behov kan kronan även i detta läge inge konkursansökan och fullfölja den, om god man ej förordnats i tid.

I fråga om längden av den utsträckta tiden synes böra gälla samma frist som när anstånd med betalning av skatt medgetts i anledning av besvär i skattemål (se t. ex. 71 § 1 mom. andra st. UppbF). Fristen bör löpa från utgången av det uppbördsår då ackordet skolat vara fullgjort, dvs. om ackordet skulle betalas i flera rater, från utgången av det uppbördsår då den sista av dessa skulle erläggas. Förlängningen bör även gälla fall som anges i 71 § 1 mom. andra stycket och 2 mom. sista stycket UppbF och i 20 § sista stycket sjömansskatteförordningen.

Beträffande UppbF bör förlängningen avse åtgärder för uttagande av skatt såväl

mot den skattskyldige själv (71 § 1 mom.) som mot arbetsgivare, vilken innehållit men ej inbetalat skatt eller underlåtit att göra skatteavdrag (2 mom.). Anledning föreligger däremot ej att utsträcka den tid som lokal skattemyndighet har på sig för att fastställa arbetsgivares ansvarighet enligt 71 § 2 mom. första och tredje styckena. Åtgärder för sådan fastställelse bör vidtagas oberoende av om ackord aktualiserats eller ej.

Beredningen föreslår, att i 71 § UppbF tas in ett 3 mom. som avser det fallet att ackord kommer till stånd. Åtgärder för att uttaga skatt bör då, utan hinder av vad som sägs i 1 eller 2 mom., få vidtagas inom två år från utgången av det uppbördsår då ackordet skolat vara fullgjort. Som förutsättning för förlängning av tiden skall gälla, att god man enligt AckLFörslaget förordnats före utgången av den frist som anges i 1 eller 2 mom.

Vidare föreslås, att i 20 § sjömansskatteförordningen införs ett nytt sista stycke av samma innebörd som nämnda 3 mom. i 71 § UppbF. Vad ovan sagts om fastställande av arbetsgivares ansvarighet gäller i samma mån fastställelse av revisionskrav mot redare.

I fråga om andra skatter än dem som omfattas av UppbF och sjömansskatteförordningen synes motsvarande reglering lämpligen kunna tas in som ett sista stycke i 1 § i 1965 års förordning om ackord och avskrivning rörande vissa skatter. Förordningen gäller alla statsmedel som i riksstaten hänförs till bevillning, med undantag av postmedel och andra tullmedel än tull, och som ej omfattas av de nyssnämnda förordningarna. Förlängning skall under de givna förutsättningarna ske i fråga om tid som enligt särskild föreskrift gäller för vidtagande av åtgärder för att ta ut skatt. I fråga om skatt som är underkastad allmän fordringspreskription är den tid som står kronan till buds för indrivningen redan så lång att någon förlängning ej bör ske.

¹⁴ Jfr Lawski s. 45 f och Welamson I s. 100.

¹⁵ Se de i not 2 s. 74 angivna författningsrummen m.m.

Här bör även erinras om 1959 års förordning ang. uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m.m. Enligt 1 § avser förordningen avgifter från arbetsgivare enligt lagen om allmän försäkring samt avgift för obligatorisk försäkring i riksförsäkringsverket enligt lagen om yrkesskadeförsäkring jämte tilläggsavgift enligt 39 § sistnämnda lag och avgiftstillägg enligt 14 § lagen angående omreglering av vissa ersättningar enligt 1916 års lag om försäkring för olycksfall i arbete m.m. ävensom avgift enligt förordningen angående byggnadsforskningsavgift. I fråga om preskription har enligt 30 § i förordningen vad som sägs i 71 § UppbF motsvarande tillämpning. De av beredningen föreslagna ändringarna i sistnämnda paragraf kommer alltså att få verkan även för de allmänna avgifter som omfattas av 1959 års förordning.

Enligt 40 § AckLförslaget kan den eftergift som gäldenären erhållit genom ackord förverkas. Om ackordet omfattat skatt eller allmänna avgifter som förut sagts och förverkande sker före utgången av de föreslagna förlängda preskriptionstiderna, står det kronan fritt att söka indriva de oreducerade skatte- och avgiftsbeloppen.

De nya bestämmelserna kommer efter ikraftträdandet att gälla i alla fall då god man förordnats enligt AckLförslaget. Den omständigheten att — enligt fjärde stycket i övergångsbestämmelserna till sagda lagförslag — god man kan förordnas enligt den nya lagen innan lagstiftningen i övrigt träder i kraft synes ej göra någon särskild övergångsbestämmelse påkallad här.

Ackord möjliggör ofta, att en insolvent gäldenärs rörelse kan avvecklas på ett sätt som medför mindre värdeförstöring och därför leder till ett bättre resultatet än konkurs. Förfarandet är relativt snabbt och billigt. Det kan även anlitas av andra än rörelseidkare. Beredningens förslag åsyftar att underlätta såväl frivillig uppgörelse som offentligt ackord. Tyngdpunkten ligger i *förslaget till lag om ackordsförhandling* som skall tillämpas när gäldenären inte redan är i konkurs.

Förhandlingar om frivillig uppgörelse, s. k. underhandsackord, sker f. n. utan offentlig insyn. Förhandlingarna försvåras av att borgenärerna kan erhålla utmätning och söka gäldenären i konkurs. Förslaget innebär, att förhandlingar om frivillig uppgörelse skall kunna föras och offentligt ackord vid behov förberedas utan störande säraktioner från borgenärer som skulle omfattas av ackordet. Detta förutsätter, att god man enligt förslaget förordnas. Därefter kan konkursansökan från borgenär som skulle omfattas av ackord i regel förklaras vilande. I fråga om utmätning föreslås, att den i allmänhet tills vidare ej skall få leda till försäljning och att den eventuellt skall gå åter. Denna ordning skall dock ej gälla, när borgenären har säkerhet i viss egendom. Om frivillig uppgörelse inte nås, måste godmansförordnandet inom två månader följas av ansökan om offentligt ackordsförhand-

ling vilken leder till sådan förhandling. Annars förfaller verkan av att god man förordnats. Förfarandet kan avbrytas tidigare, t.ex. om gäldenären missköter sig.

Beträffande offentlig ackordsförhandling innehåller förslaget olika lättnader i proceduren och i fråga om de materiella kraven. Förslaget öppnar även möjlighet för dödsbo att få ackord. I detta sammanhang kan också nämnas att det s.k. redlighetskravet inte i förslaget behållits som absolut hinder mot offentlig ackordsförhandling.

Gode mannen skall fungera under hela förhandlingen. Någon rättens ombudsman har ej ansetts behövlig vid enbart ackordsförhandling. Hans funktioner enligt gällande lag delas upp på konkursdomaren och gode mannen.

Kravet på s. k. förhandsanslutning från borgenärerna minskas. Anmälnings- och anmärkningsförfarandet förenklas. Särskild anmälan av fordran skall sålunda bara behöva göras av borgenär som ej blivit känd för gode mannen. Lättnader föreslås beträffande kraven på behörighetshandlingar för borgenärerna m. m. Ackordsförslag skall inte få tas tillbaka eller ändras utan konkursdomarens tillstånd.

Möjlighet öppnas att med anledning av ackord föra talan om återvinning av betalning, utmätning m. m. Härvid skall i princip reglerna om återvinning vid konkurs tillämpas. Vissa särskilda bestämmelser om förfarandet har emellertid blivit nödvändiga.

Sedan ackordsförhandling inletts skall gäldenären få sättas i konkurs endast om det saknas skälig anledning att antaga att ackord skall komma till stånd. Ansökan från borgenär som inte omfattas av ackordet skall dock prövas i vanlig ordning, om borgenärens rätt är i fara.

Minimikravet på utdelning (dividenden) minskas enligt förslaget från 50 till 25 procent. Om synnerliga skäl föreligger, kan även lägre utdelning godtagas. Betalningstiden för minstadividenden skall som f. n. vara högst ett år.

En annan nyhet är, att ackordsförslag skall kunna utformas så att alla borgenärer får full betalning intill visst belopp. Syftet är, att borgenärer med små fordringsbelopp inte skall behöva tas med i ackordsförhandlingen.

Liksom f. n. skall förmånsberättigade borgenärer i princip ej beröras av ackord. Borgenär med säkerhet i viss egendom blir dock enligt förslaget bunden av ackordet i den mån säkerheten ej förslår.

Kraven på borgenärsmajoritet för antagande av ackord har minskats. När ackordserbudandet ej uppgår till 50 procent, fordras att de som röstar för ackordet till antalet utgör tre fjärdedelar av de röstande och att deras fordringar utgör samma andel av det röstberättigade fordringsbeloppet. I andra fall krävs trefemtedels majoritet i båda hänseendena.

Ackord skall enligt förslaget kunna fastställas av konkursdomaren i klara fall. Annars får frågan liksom f. n. hänskjutas till rätten.

På begäran av borgenär som omfattas av ackordet skall lämplig person kunna förordnas att tillse, att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt detta. Ackord kan i vissa fall förverkas, om borgenär för talan där-om. Förverkande kan inträda t. ex. om gäldenären ej följt tillsynsmannens anvisningar eller annars försummat sina skyldigheter enligt ackordet.

Beredningen föreslår vidare, att bestämmelserna i *konkurslagen* om ackord i konkurs så långt möjligt ändras till överens-

stämmelse med de föreslagna reglerna om ackord utan konkurs. Följdändringar föreslås även i andra lagar och författningar. Beträffande uppbördsförordningen m. fl. skatteförfattningar föreslås, att tiden för vidtagande av åtgärd för indrivning av skatter och vissa allmänna avgifter förlängs, när ackord kommit till stånd. Härmed åsyftas, att kronan inte skall behöva motsätta sig ackord på grund av risk för preskription.

Bilaga 1 Vissa uppgifter om genomförda ackord

A. Under åren 1956—1965 fastställda ackord i konkurs och offentliga ackord utan konkurs¹

År	Ackord i konkurs	Offentligt ackord utan konkurs
1956	—1	1
1957	2	6
1958	—	12
1959	5	18
1960	1	13
1961	2	5
1962	—	5 ¹
1963	2	2
1964	1	9
1965	3	12
	16	83

Från ackordscentralens avdelning i Stockholm har uppgetts, att ackordscentralen år 1966 medverkat i 10 fastställda offentliga ackord utan konkurs.

¹ Siffrorna har hämtats ur Statistisk årsbok för 1966 och 1967. Det förefaller dock som om de till centralbyrån lämnade uppgifterna varit ofullständiga. Från ackordscentralens avdelning i Stockholm har sålunda upplysts, att år 1956 fastställdes ett offentligt ackord i konkurs, till vilket avdelningen i Malmö medverkade, samt att ackordscentralen år 1962 medverkade vid tillsammans 11 offentliga ackord utan konkurs som fastställdes samma år.

B. Under åren 1960—1966 av ackordscentralen samt av läderföreningen genomförda frivilliga ackord²

År	Dividend-ackord	Prolongations-ackord	Avvecklings-ackord ²	Summa
1960	70 (3)	4	101 (5)	175 (8)
1961	51	4	136 (8)	191 (8)
1962	70 (6)	2	120 (5)	192 (11)
1963	57 (8)	2 (1)	104 (7)	163 (16)
1964	40 (2)	1	117 (8)	158 (10)
1965	38 (1)	2	108 (9)	148 (10)
1966	46 (3)	1	110 (2)	157 (5)
	372 (23)	16 (1)	796 (44)	1 184 (68)

² Med dividendackord åsyftas de typiska ackorden genom vilka fordringarna reduceras.

Siffrorna inom parentes anger hur många av ackorden som genomförts av läderföreningen.

Uppgifterna rörande ackordscentralen har ställts till förfogande av avdelningen i Stockholm, som härvid upplyst att utöver de fullföljda uppgörelserna handlagts ett inte ringa antal avvecklingsfall vilka avslutats med konkurs. Enligt avdelningen har därvid i allmänhet den inledande avvecklingsperioden varit ägnad att gagna affärsmässiga synpunkter (försäljning av hyresrätt e.d.), som ej skulle ha kunnat tillgodoses vid en omedelbar konkurs. Bland avvecklingsackorden har inräknats avvecklingar av den typ där fordringarna kvarstår oreducerade i den mån likvid ej utgår i samband med avvecklingen (av beredningen rubricerade »underhandskonkurser», se ovan s. 50 not 3). Ackordscentralen har uppgett att flertalet av de avvecklingsackord som genomförts under den aktuella tidsperioden varit »underhandskonkurser».

Övriga uppgifter har erhållits av läderföreningen. Föreningen har upplyst, att av de 44 avvecklingsackorden 17 st. varit »underhandskonkurser».

Bilaga 2 Tidsschema för offentlig ackordsförhandling utan konkurs (jämförelse mellan AckL och beredningens förslag)

Gällande lag

Förslaget

Inledningsskedet

1. Tidsfrist, inom vilken ansökan om offentlig ackordsförhandling skall inges i förhållande till godmansförordnandet, är ej angiven.
1. Mellan godmansförordnandet och ansökan om offentlig ackordsförhandling får högst 2 månader förflyta (9 §; se dock 2 nedan).

Den offentliga ackordsförhandlingen

2. Ansökningen skall genast avvisas bl. a. om den är ofullständig (5 §).
2. Om ansökningen är ofullständig, får sökanden tillfälle att komplettera den (14 §).
3. Upptages ansökningen, avlägger i princip gäldenären genast ed och meddelas beslut om förhandling (6 och 7 §§).
3. Någon bestämd tidsfrist för edgången är ej angiven, men avsikten är att ed skall avläggas så snart det kan ske (15 §).
4. Tiden för anmälan av fordringar är 2—5 veckor från beslutet om förhandlingen (7 § femte st.).¹
4. Borgenärssammanträdet hålls 3—5 veckor efter beslutet om förhandling, vilket enligt huvudregeln skall meddelas så snart ed avlagts (16 § första och andra st.).
5. Anmärkningstiden är 2—4 veckor från anmälningstidens utgång (7 § femte st.).¹

---

¹ Från Stockholms rådhusrätt har följande uppgifter erhållits om tiderna i en synnerligen omfattande ackordsförhandling, som förekommit under år 1965: beslut om förhandling 3/9; anmälningstiden utgick 24/9; anmärkningstiden utlöpte 22/10; borgenärssammanträdet hölls 11/11; sammanträde för fastställelseprövning 6/12; sammanlagt ca 13 veckor. Advokatsamfundet har i sitt yttrande påpekat, att maximitiderna utnyttjats utom beträffande anmälningstiden och att hand-

läggningstiden annars kunnat förkortas 4—5 veckor. — Till jämförelse kan återges ur Post- och Inrikes Tidningar d. 20 okt. 1967 hämtade data rörande en ackordsförhandling som torde varit av mindre omfattning: beslut om förhandling 18/10; anmälningstiden utgick 15/11; anmärkningsfristen utlöpte 1/12; borgenärssammanträdet hölls 6/12. Tidrymden från inledandet och till borgenärssammanträdet var alltså 7 veckor.

7. Ändring i förslaget får sist ske på borgenärssammanträdet. Prövningen kan då under vissa omständigheter skjutas till nytt sammanträde inom 3 veckor; om det är uppenbart att förslaget ej försämrats, kan det dock prövas omedelbart (23 § andra st.).²
8. Har förslaget antagits eller vet man inte om det antagits eller ej, hänskjuts saken till rätten (27 § första st.).
Ärendet skall där förekomma, i stad inom 3 veckor och på landet normalt på närmaste ting efter att rättens ombudsmans protokoll kommit in till konkursdomaren (29 § första st.).
9. Rätten meddelar sitt beslut sist dagen efter förhandlingen, om ej längre rådrum oundgängligen erfordras (29 § sista st.).
5. Ändring kräver konkursdomarens medgivande och får ske senast vid borgenärssammanträdet. Prövningen skall då uppskjutas till fortsatt sammanträde inom 3 veckor. Om förslaget ej blivit sämre för borgenärerna, skall det dock prövas genast om ej särskilda skäl till uppskov föreligger (27 §).
Även annars kan sammanträdet, om särskilda skäl föreligger, skjutas till fortsatt sammanträde inom 3 veckor (28 §).
6. Om förslaget antagits, skall konkursdomaren omedelbart upptaga frågan om fastställelse. Om konkursdomaren — efter bestridande eller eljest — finner skäl föreligga mot fastställelse, skall frågan hänskjutas till rätten. Motsvarande gäller, om utgången av borgenärernas prövning är oviss. Om hänskjutande skall ske, skall konkursdomaren utsätta ärendet att förekomma vid rätten så snart som möjligt. Om hänskjutande ej skall ske, skall konkursdomaren fastställa ackordsförslaget (30 § första—fjärde st.).
7. Konkursdomaren resp. rätten skall meddela beslut i ackordsfrågan inom en vecka, om ej längre rådrum behövs på grund av särskilda omständigheter (30 § sista st.).

² Uppskov kan även förekomma enligt 24 §.

Bilaga 3 Exempel på kungörelse om offentlig ackordsförhandling utan konkurs¹

Konkursdomaren i .....² har i dag³ meddelat beslut om offentlig ackordsförhandling för N.N .....⁴ Efter ansökan som inkommit d. ....⁵ har N.N. ....
.....⁴ förordnats till god man.

Borgenärssammanträde för prövning av ackordsförslaget hålls inför konkursdomaren
..... -dagen d. ....⁶ kl. .... i .....⁷

Om borgenär, vars fordran ej är känd för gode mannen och som därför ej mottager särskild underrättelse, vill delta i förhandlingen, bör han skriftligen anmäla fordringen till gode mannen senast d. ....⁸ Senare anmälan får ej föranleda, att prövningen av ackordsförslaget uppskjuts. Anmälan skall även ske, om borgenär vill rösta för större belopp än som upptagits i bouppteckningen eller senare uppgetts av gäldenären.

Vill borgenär framställa anmärkning mot annan borgenärs fordran, bör han göra det skriftligen hos gode mannen så snart som möjligt.⁹ Anmärkning skall framställas senast vid borgenärssammanträdet före omröstningen.

Den som gör anmälan eller anmärkning bör uppge namn och adress samt bifoga de handlingar han vill åberopa eller avskrift av dem. Anmälan och anmärkning samt bifogade handlingar bör inges i två exemplar.¹⁰

Kungörelser angående förhandlingen införs i .....¹¹

Bouppteckning samt anmälnings- och anmärkningsskrifter hålls tillgängliga hos konkursdomaren och gode mannen.

(Kallelse på N.N:s okända borgenärer har utfärdats d. .... Kallelsen har ej förfallit genom ackordsförhandlingen.)¹²

N.N. d. ....

KONKURSDOMAREN

¹ Ang. vad kungörelsen skall innehålla, se 16 §. Jfr Lawski s. 611.

² Här införs även konkursdomarens adress.

³ Dagen är av intresse bl.a. med hänsyn till rätten att delta i förhandlingen (11 § första st.).

⁴ Här införs adress.

⁵ Dagen är av betydelse bl.a. för återvinningsfrister (se 35 § KLförslaget, jfr 16 § tredje st. och 21 § första st. AckLförslaget).

⁶ Ang. tidsfristen, se 16 § andra st.

⁷ Här anges stället för sammanträdet.

⁸ Ang. tidsfristen m.m., se 22 § första st.

⁹ Se 22 § andra st.

¹⁰ Se 22 § tredje och fjärde st.

¹¹ Här införs namn på ortstidning/ar (jfr 16 § tredje st.).

¹² Se 16 § sista st.

Förkortningar

Litteratur

- Gärde = Gärde m.fl., Nya rättegångsbalken jämte lagen om dess införande, Stockholm 1949
Lawski = Lawski, Konkurs- och ackordslagarna jämte dithörande författningar, 13 uppl., Stockholm 1947
Welamson I = Welamson, Konkursrätt, Stockholm 1961
Welamson II = Welamson, Konkurs, 2 uppl., Stockholm 1967

Övriga förkortningar

- AckL = lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs
AckLförslaget = förslaget till lag om ackordsförhandling (s. 7 ff)
BrB = brottsbalken
FAL = lagen den 8 april 1927 (nr 77) om försäkringsavtal
FJFT = Tidskrift utgiven av Juridiska föreningen i Finland
GB = giftermålsbalken
HB = handelsbalken
JO = justitieombudsmannens ämbetsberättelse
KL = konkurslagen
KLFörslaget = förslaget till lag om ändring i konkurslagen (s. 19 ff)
Kp = lagen den 13 maj 1921 (nr 226) om nya konkurslagens införande och vad i avseende därå skall iakttagas
L¹U = första lagutskottets utlåtande
NJA = Nytt juridiskt arkiv. Avd. I
NJA II = Nytt juridiskt arkiv. Avd. II
prop. = proposition
RB = rättegångsbalken
Rp = lagen den 20 dec. 1946 (nr 804) om införande av nya rättegångsbalken
rskr = riksdagens skrivelse
SFS = Svensk författningssamling
SOU = statens offentliga utredningar
SvJT = Svensk Juristtidning
TfR = Tidsskrift för Rettsvitenskap
UL = utsökningslagen
UppbF = uppborädsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272)
ÄB = ärvdabalken
ärendelagen = lagen den 20 dec. 1946 (nr 807) om handläggning av domstolsärenden
1911 års betänkande = Förslag till konkurslag och till lag om ackordsförhandling utan konkurs även som till andra därmed sammanhängande författningar, avg. av därtill utsedda kommitterade, Stockholm 1911.

Nordisk udredningsserie (Nu) 1968

Kronologisk förteckning

---

1. Nordisk patentråd. Tredje instans i patentsaker.
4. Köpenhavns lufthavns framtid.
5. Handelsdokumentguide.
6. Konsumentlovgivning i Danmark, Finland, Norge og Sverige.
8. Nordisk gränsregion. Näringspolitik och samhällsservice.
9. Nordic Economic and Social Cooperation.
10. Harmonisering av socialhjälpstiftningen i de nordiska länderna.
11. Langtidsplan for Nordforsk.

Statens offentliga utredningar 1968

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

Handläggningen av säkerhetsfrågor. [4]
Trafikmålsutredningar. [19]
Förvaltningslag. [27]
Intersexuellas könstillhörighet. [28]
Verkställighet av utländska domar. [40]
Utsökningsrätt VII. [41]

Försvarsdepartementet

Ekonomisystem för försvaret. [1]
Ekonomisystem för försvaret. Bihang. [2]
Säkerhetspolitik och försvarsutgifter. [10]

Socialdepartementet

Pensionstillskott m.m. [21]

Kommunikationsdepartementet

Allmänna vägar. [17]
Parkering. [18]
Bilregistrering. [23]
Lokal trafikservice. [33]
Transportforskningens organisation. [34]
Storlandstingets författning. [35]

Finansdepartementet

Koncentrationsutredningen. II. Kreditmarknadens struktur och funktionssätt. [3] III. Industrins struktur och konkurrensförhållanden. [5] IV. Strukturutveckling och konkurrens inom handeln. [6] V. Ägande och inflytande inom det privata näringslivet. [7]
Upphandling av byggnader. Del. I. Formerna. [20]
Avstämning av 1965 års långtidsutredning. [24]
Ändrade avskrivningsregler för rörelse- och hyresfastigheter. [26]
1966 års fastighetstaxeringskommittéer. 1. 1965 års allmänna fastighetstaxering. [31]. 2. Fastighetstaxeringens regler och organisation. [32]
Eldistributionens rationalisering. [39]

Utbildningsdepartementet

1958 års utredning kyrka-stat: XI. Svenska kyrkan och staten. [11]
Förvaltningen av kyrklig jord m.m. [12]
Läromedelsutredningen. 1. Skolboksleveranser. [14]
2. Läromedel för specialundervisning. [36]
Musikutbildning i Sverige. [16]
Studieprognos och studieframgång. [25]

Jordbruksdepartementet

Skogsbrukets planläggningsfrågor. [8]
Virkesbalanser 1967. [9]
Fritidsfisket. [13]
Rennärningen i Sverige. [16]
Jordhävdslag. [22]

Inrikesdepartementet

Statistikbehov och statistikproduktion för regionala utredningar. [29]
Bostadsbyggandets planering och kreditförsörjning. [30]
Konfliktdirektiv. [37]
Boendeservice 1. [38]

